

7-8/2015

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
JULIJ – MAJ SRPAN
AVGUST – VELIKI SRPAN

Lovska zveza Slovenije

Veliki stenski koledar Lovske zveze Slovenije 2016

JAVNI NAGRADNI NATEČAJ ZA IZBIRO USPELJIH POSNETKOV DIVJIH ŽIVALI (sesalci, ptice)

Lovska zveza Slovenije bo tudi za leto 2016 pripravila in založila VELIKI STENSKI KOLEDAR s posnetki prostoživečih živali (divjad in zavarovane vrste). Prepričani smo, da je vsem, ki se ukvarjate z naravoslovno fotografijo, v zadnjem letu ali več uspelo napraviti nekaj uspešnih fotografij divjih živali (predvsem sesalcev in ptic) v naravnem okolju. Da bi imeli pri izboru posnetkov kar največ možnosti za dober izbor, smo se odločili razpisati

JAVNI NATEČAJ, ki se bo začel z objavo (Lovec, 7–8/2015) in bo letos trajal krajši čas kot prejšnja leta, saj smo opazili, da smo skoraj vse pošiljke prejeli le mesec pred končnim rokom.

Skraini rok za pošiljko/osebno oddajo fotografij (na CD) je 15. avgust 2015!

1. Kako poslati fotografije?

V trajanju natečaja naj sodelujoči kandidati pošljejo svoje najboljše posnetke na CD, **vendar ne več kot deset** (prednost imajo predvsem ležeče fotografije) v formatu jpg, velikosti od 2 do 4 MB in v resoluciji 300 dpi. Vsaka fotografija mora biti poimenovana s priimkom, imenom in priimkom avtorja (npr. D. Novak), z latinskim (znanstvenim) imenom živali (npr.: volk = *Canis lupus*) in rimsko številko meseca nastanka (npr. marec = III). Fotografije, poslane na natečaj, ne smejo biti prej objavljene še nikjer drugje.

Primer poimenovanja fotografije: D Novak Canis lupus III

V posebno pisemsko kuverto, ki naj bo dodana CD-ju s predpisano poimenovanimi fotografijami, pa naj avtorji dodajo svoje **natančne osebne podatke** (ime in priimek, natančen naslov prebivališča, telefonsko številko, matično številko občana, davčno številko, številko transakcijskega računa in ime banke, kjer je odprt). Pošiljatelj naj ne pozabi tudi **seznama poslanih in poimenovanih avtorskih posnetkov**.

Naslov za pošiljko CD s posnetki in avtorjevimi podatki (obvezno po navadni pošti!): **Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana z oznako »za KOLEDAR«.**

JULIJ – MALI SRPAN 2015

nedelja	ponedeljek	torjek	sreda	četrtek	petek	sobota
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Lovska zveza Slovenije

2. Način izbora najboljših posnetkov

Do 15. avgusta poslane fotografije bo pregledala **tričlanska komisija** (predstavniki LZS, uredništva Lovca in strokovnjak - oblikovalec) ter izbrala trinajst najustrežnejših sezonskih posnetkov prostoživečih živali, ki bodo uvrščeni v **veliki stenski koledar** Lovske zveze Slovenije za prihodnje leto. Vse o rezultatu izbora posnetkov, številu sodelujočih avtorjev in poslanih fotografijah boste izvedeli predvidoma v novembrski številki Lovca.

3. Nagrade in avtorske pravice

1. nagrada 500,00 evrov
2. nagrada 300,00 evrov
3. nagrada 200,00 evrov

Preostale izbrane posnetke za koledar bomo honorirali po ceniku LZS.

Lovska zveza Slovenije – B. L.

Praznujte z nami!

Od **25-letnici** našega podjetja

vam na določene izdelke nudimo do **-25% popusta!**

Česka zbrojovka BO 802, .308 Win.

CENA: 1.793,40 €

AKCIJSKA CENA: 1.345,05€

- 25%

Steyr Mannlicher DUETT ELEGANCE, 12x76 / .243 Win.

CENA: 2.964,00 €

AKCIJSKA CENA: 2.519,40€

- 15%

Browning 1911, 22LR

CENA: 658,80 €

AKCIJSKA CENA: 494,10 €

- 25%

* Akcija velja na določene izdelke iz zaloge, ob gotovinskem plačilu od 5.7.2015 do 25.7.2015 oz. do razprodaje zalog.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
faks: ++386 (0)7 / 33 23 879

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Blaser

- Česka zbrojovka - Docter - Meopta

- Niggeloh - MAK - Sellier&Bellot

- Swarovski Optik - Steyr Mannlicher

- Alfa Proj - Norica - Mauser

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCVIII., št. 7-8
julij – mali srpan
avgust – veliki srpan

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o.,
Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köveš

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Edvard Lenarčič, Boštjan Pokorny,
in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik

Milana Samar

Tajnica uredništva

Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1-2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
http://www.lovska-zveza.si

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d. d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: M. Krolfel

IZ VSEBINE:

A. Köveš:	Pred novimi volitvami	360
IZ DNEVNEGA TISKA		362
G. Suler:	Vožnje v naravnem okolju – uporabimo pač, kar je mogoče	364
R. Bernik:	Poljski zajec in druga mala poljska divjad ter obnovljivi viri energije	367
F. Ekar:	Storimo več za varnost lovcev in lovskih gostov v loviščih!	372
A. Bren:	Ugriz strupene kače	377
I. Pičulin:	Tri ure za izdelavo in postavitev enostavne visoke lovске preže	379
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	381
PO LOVSKEM SVETU		382
B. Leskovic:	Habitatna in Ptičja direktiva	382
B. Leskovic:	Umrli je Werner Trense	383
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		384
D. Vesenjak:	Cekani z grenkim priokusom	384
LOVSKA ORGANIZACIJA		386
Š. F. Kropce:	O pobudah in predlogih z delnih občnih zborov	386
A. Köveš,		
B. Leskovic:	LOVEC in volitve predsednika in organov LZS	387
F. Černigoj:	Pregled upravljanja z divjadjo v Primorskem LUO	388
D. Lepšina:	Nova generacija posavskih lovcev	389
V. Tomat:	Gorenjska dobila dvaindvajset novih lovcev	389
LZS:	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	390
F. Rotar:	Osemindvajset novih lovcev na Koroškem	391
G. Jakofčič:	60 let LD Dragatuš	392
I. Kocjančič:	Predstavitve Društva slovenskih lovk	393
A. Köveš:	Škrjanček poje in žvrgoli ...	395
M. Toš:	Srebrni zven Ptujsko-Ormoških lovskih registov	396
M. Roter:	Pomlad v visokogorju	397
I. Trček:	Prvenstvo ZLD Prekmurje v lovskem strelstvu (2015)	398
B. Grošelj:	Na strelni tekmi Zasavske lige tudi pripravniki	398
A. Verhovnik:	Končana Koroška liga 2015 v lovski kombinaciji	399
F. Rotar:	Lovske trofeje v dvorcu Bukovje	400
MLADI IN LOVSTVO		400
M. Miklavčič:	Najin jelen s Straže	400
M. Mali:	Drugo srečanje dijakov na temo naravoslovja in lovstva	401
JUBILANTI		402
LOVSKI OPRTNIK		403
M. Marolt:	Divjad in lovstvo v Trenti na Belarjevih dnevih	403
M. Koritnik:	Varnostna odbojna ograja – prednost za človeka, a slabost za živali	405
B. Galjot:	Pogost volčji plen so tudi lovski psi	405
F. Rotar:	Znani obrazi naših oglaševalcev tudi na sejmju LOV	406
F. Černigoj:	Trinšestdeset šiber. In še rogovi in roglji na lipovem listu ...	407
M. Toš, B. Leskovic:	Koristni paberki za lovsko zgodovino	408
	Primer zapleta zaradi izgube lovišča v Goriškem okraju (1)	409
B. Leskovic:	Rudi Beiser: Užitne divje rastline – nova knjiga iz založbe Narava	412
V SPOMIN		413
LOVSKA KINOLOGIJA		414
J. Sumak:	Evidenca lovskih psov v Sloveniji	414
E. Feregotto:	Spremljanje dela vodnikov lovskih psov za iskanje obstreljene velike divjadi in medveda	415
I. Trček:	Pomurski lovski kinologi smelo v načrtovane aktivnosti	418
J. Verčko:	Drugi CACT gonilec in CACT brak-jazbečarjev v delu na divjega prašiča je bil na Hrvaškem	419
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	420

SLIKA NA NASLOVNICI:

Gams – *Rupicapra rupicapra*

Foto: L. Skvarča – Diana

OBVESTILO UREDNIŠTVA

Bralce in sodelavce glasila Lovec obveščamo, da bo pisarna uredništva od 1. do 27. julija 2015 zaprta zaradi rednega letnega dopusta.

Uredništvo glasila lovec

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17. 9. 2004
in št. 81/14. 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.
srna, mladici obeh spolov:
1. 9.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8.–31. 12.

košuta:
1. 9.–31. 12.

teleta:
1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:
1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:
16. 8.–31. 12.

košuta:
1. 9.–31. 12.

teleta:
1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:
1. 7.–31. 1.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in
jagnjeta obeh spolov:
1. 8.–28. 2.

ovca:
1. 8.–31. 12.

Gams

kozal, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozal, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:
1. 1.–31. 12.

svinja:
1. 7.–31. 1.

ozirni in lanščaki obeh spolov:
1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica
1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Sakal*

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)
1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)
1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Soja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Pred novimi volitvami

Konec leta se končuje mandat izvoljenim predstavnikom naše lovske krovne organizacije, zato se je že kar nekaj uvodnikov v našem glasilu navezovalo na inventuro oziroma oceno opravljenega dela v naši krovni organizaciji. O tem je nekaj že napisal zdajšnji predsednik LZS in nekateri predsedniki komisij, v naslednjih mesecih pa pričakujemo še nekaj prispevkov o opravljenem delu na različnih področjih dela. Delo naših funkcionarjev poskušamo meriti z enakimi vatli, upoštevamo tudi tisto, kar je največkrat skrito javnosti, je pa nujno potrebno za nemoteno delovanje organizacije, kakršna je LZS. Pri tem mislim predvsem na zakonodajo, na odnose z javnostjo, ki je vse bolj v ospredju, kar je pod drobnogledom in dobiva vse večji pomen v javnosti. Le-ta dan za dnem vedno znova in znova pred nas skuša postavljati ogledala, zato moramo biti vedno pripravljeni na izziv in ponuditi pravi odgovor s svojim videzom, vedenjem in ugledom v naši družbi.

Vodstvo LZS je v svojem mandatu skušalo uresničevati postavljene cilje, ki si jih je zapisalo v t. i. Viziji LZS za obdobje 2013–2016. Pri tem je treba poudariti, da je naša organizacija vseskozi uresničevala poslanstvo lovske organizacije tako, kot je bilo to utemeljeno na začetkih organiziranega lovstva v naši državi, seveda s prilagoditvijo aktualnemu stanju družbenega razvoja, ki pa še vedno sloni na temeljih trajnostnega upravljanja z divjadjo, varstva narave in značilnih habitatov. Skratka, vse zaradi ohranjanja narave in trajnostne rabe divjadi kot pogojno obnovljivega naravnega vira. Pri tem se trudimo uresničevati etična načela iz našega Etičnega kodeksa slovenskih lovcev, dokumenta, ki smo ga lovci sprejeli leta 1998. Načela naj bi se kar najbolj odražala na terenu, po širnih loviščih in v številnih lovskih družinah, kjer je v nekaterih območjih Slovenije zadnje čase le zaznati proces pomlajevanja naših vrst. Le tako lahko upamo boljše čase za lovstvo, našo organizacijo, naravo in divjad.

Zdaj se lahko vprašamo, ali smo dovolj storili na področju upravljanja z divjadjo, pa glede odnosov in sodelovanja z drugimi uporabniki okolja, za ustrezen položaj in boljše prepoznavnost lovske organizacije in vseh nas lovcev v družbenem prostoru. Ne nazadnje se moramo samokritično vprašati, ali smo dovolj storili in bili uspešni v pogovorih z državnimi upravnimi organi, vladnimi in nevladnimi organizacijami, pri predlogih in sprejemanju zakonov, podzakonskih aktov in pravilnikov. Vprašanje pa je, ali bi bilo morda mogoče doseči še kaj več. Ne mislim dajati osebne ocene na prej postavljena vprašanja, saj nisem pristojen za to, niti je ne želim dajati kot predstavnik lovske založniške dejavnosti. To oceno podajte vi, naše članice in člani. Žal smo poleg lovcev vse bolj pod drobnogledom civilne pobude/iniciative in raznih okoljevarstvenih institucij oziroma nekakšnih ekstremnih zaščitnikov živali. Toda takšni znajo ustvariti tudi velike napetosti med lovci in »civilno iniciativo«, kot se sami radi imenujejo, čeravno nekateri nimajo kaj dosti skupnega s konstruktivnim varstvom naravnega okolja in prostoživečih živali. Drugi pa nas dostikrat štejejo za glavne bojevnike edinstvenega živalskega sveta in naravnega okolja v našem prostoru.

Dejstvo je, da smo in moramo tudi v prihodnje skrbeti za ustrežno ravnovesje v naravi na Slovenskem, za sobivanje z velikimi zvermi, vendar tudi v mejah razumnega in dopustnega razmerja.

Poleg izkazanih rezultatov dela v tem mandatu je oziroma bo toliko pomembnejše nadaljevanje našega dela in rezultatov

v prihodnje, vključno z naslednjim srednjeročnim načrtom, ki naj bi prinesel čim več pozitivnih rezultatov v naša lovišča. V tem pomenu so volitve, ki so pred nami, lahko eden od pomembnejših mejnikov za določitev ustrežnejše delovne strategije in razvoja lovstva. To pomeni, da je treba izbrati zaupanja najvrvednejše ljudi med nami s strokovnim znanjem najrazličnejših smeri, tudi z ustreznimi izkušnjami in takšno vizijo, kot si jo lovci želimo in ki jo bodo vtkali tudi v delovno strategijo.

Predvsem si želimo okolju primerno številčnost zdrave divjadi, jasnih pogledov in tovariških lovskih pozdravov od Goriškega do Krasa. Želimo si mnogo uspeha pri vzgoji mladih, bodočih lovcev, ki bodo znali uspešno potiskati naš »lovski voz« naprej v prihodnost.

Tako kot pred štirimi leti smo se v uredništvu našega glasila tudi letos odločili, da na pregleden, enakopraven in čim bolj demokratičen način predstavimo skrajšane programe predvsem predsedniških kandidatov, torej tistih tovarišev med nami, ki bodo kandidirali za predsednika LZS.

Pogoji za objavo so vsem verjetno že splošno znani in so

Foto: M. Artnak – Grča

dostopni v uredništvu Lovca. Naj na kratko le ponovimo nekaj tozadevnih dejstev. Kandidatom za predsednika LZS bomo omogočili kratko predstavitev programa v prihodnjih izdajah glasila Lovca, katerih besedilo pa ne sme presegati 2.500 znakov. Zraven naj bo priložena zelena doprsna fotografija kandidata (sicer si bomo morali pomagati s fotografijo iz Lisjaka). Daljše prispevke bomo morali ustrezno skrajšati v skladu z našimi uredniškimi pravili.

Vsebinska predstavitev programa je odvisna od posameznega predsedniškega kandidata, ki bo z lastno vizijo in navedbami skušal prepričati tovariše in širšo javnost seznaniti s svojimi pogledi in razmišljanjem o sodobnem vodenju takšne nevladne naravovarstvene organizacije, kot je Lovska zveza Slovenije. Časi se hitro in nevarno spreminjajo; nekdo je danes strokovnjak, priljubljen tovariš, jutri pa bo že postavljen pred ogledalo in potisnjen na stranski tir. Tako se pač dogaja v politiki, širši javnosti, česar pa si naša organizacija ne bi smela dovoliti. Od naših kandidatov pričakujemo tek na dolgo ustaljeno progo, s čim manj ovirami in nevarnimi zavoji, ki tekmovalca hitro izločijo od nadaljnega tekmovanja. Kandidati morajo biti v svoji viziji vztrajni, od njih pričakujemo dobro poznavanje lovstva in biti slovenskega lovca. Vsa bratovščina od prihodnjega vodje LZS pričakuje karizmo in osebno sposobnost za združevalne moči. Samo skupaj bomo zmogli upravljati sprejeto zapuščino naših predhodnikov, ki je nedvomno v dobri kondiciji, kar dokazujejo naša bogata lovišča in naravne lepote od prekmurskih ravníc pa vse do notranjsko-kraških políc. Tudi naši dozdajšnji voditelji so pokazali veliko mero modrosti in

sposobnost ohraniti pridobitve in organizacijo vedno znova postavljati na trdnejše temelje. Vsaj zadnjim nekaj generacijam je to uspelo; uspeli so ohraniti lovišča z zdravo in številčno divjadjo. Včasih poslušamo tuje lovce, ki nam zavidajo našo organiziranost in sposobnost naših lovcev pri prizadevanjih za ohranjanje naravnega okolja divjadi, kar v zdajšnjem času različnih interesov v istem prostoru ni preprosto. Tudi politično ni preprosto biti gospodar vseh lovišč, je pa modro in priznanja vredno, če smo v tem uspeli in bomo še naprej uspevali obdržati sloves dobrih skrbnih gospodarjev tudi v loviščih upravljavk, članic LZS – slovenskih lovskih družin.

Torej je pred nami kampanja za volitve; začnjenja se iskanje pravih lovskih tovarišev, ki jih bomo postavili na pravo in odgovorno mesto. To ne bo oster boj, še manj »mesarsko klanje«, to bo dogovarjanje na načelu spoštovanja drugačnosti mnenj, omogočanje jedrnate predstavitve pravih idej in iskanje odgovorov na vsakdanje težave, ki jih čutimo v lovski bratovščini. To vsekakor zmoremo, kot smo zmogli vedno do zdaj, izberimo si prave može in jih postavimo na pravo mesto. Samo tako bomo lahko kljubovali premišljenemu nastavljanju ogledal nelovske javnosti pred nas – samo s pravimi izbranci in ob konstruktivnem dialogu z našimi razmišljanji bomo lahko tekoče premikali zeleni voz trajnostnega upravljanja z divjadjo v ohranjeni naravi naprej, v pravo smer in v čase novih izzivov.

Dr. Arpad Köveš,
predsednik Uredniškega odbora glasila Lovca

Foto: J. Pop

PO NOČNEM LOVU NA PRAŠIČE NAJ BI ZDAJ ENAKO DOVOLILI ŠE ZA JELENJAD

Dnevnik, 5. 5. 2015 (Vanja Alič) – Na Zavodu za gozdove Slovenije ugotavljajo, da vse številnejše jelenjadi zaradi številnih souporabnikov gozda ni mogoče več streljati podnevi, zato predlagajo, da bi na nekaterih območjih lovili tudi ponoči. Na Lovski zvezi Slovenije so do ideje zadržani. Da bi ukrotili razmnoževanje divjega prašiča in posledično zmanjšali škodo, ki jo povzroča kmetovalcem neljubi parkljar, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na določenih območjih že tretje leto zapored dovoljuje lov nanje tudi ponoči z uporabo umetnih svetil. Podobna usoda nočnega lova naj bi zdaj doletela tudi jelenjad, ki je po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) drugi največji gozdni škodljivec, saj je lani povzročila okoli 35 odstotkov vse škode. Še naprej je prvak divji prašič, ki je kriv za skoraj tri četrtine vse škode na kmetijskih površinah.

Zaradi nadaljnega zmanjševanja škode na kmetijskih površinah, lažjega pomlajevanja poškodovanih gozdov in preprečevanja širjenja na nova območja so pri ZGS načrtovani odstrel jelenjadi

povečali za deset odstotkov glede na lani, čeprav se je odstrel jelenov in košut v zadnjih petih letih v povprečju že povečal za več kot 30 odstotkov. Na ministrstvu za kmetijstvo so potrdili, da so prejeli tudi tri prošnje za odpravo prepovedi lova ponoči (po zakonu se ponoči lovi le zveri in divje prašiče) na vrsto navadni jelen. Prošnjo Triglavskega narodnega parka (TNP) za streljanje jelenov pred polno luno in po njej v lovišču s posebnim namenom Triglav - Bled so že zavrnili, medtem ko podobno prošnjo za odpravo prepovedi lova na jelenjad ponoči pri naravni svetlobi, ki jo je podalo območno združenje upravljavec lovišč Gorenjskega lovskoupravljavskega območja, še rešujejo. Prav tako se še niso odločili, kaj storiti s prošnjo ZGS, kjer bi radi jelene v Pomurskem lovskoupravljavskem območju lovili ponoči, in to celo z uporabo umetnih virov svetlobe.

Zanimivo je stališče Lovske zveze Slovenije (LZS), kjer pravijo, da o uporabi umetnih virov svetlobe pri nočnem lovu niso še nikoli govorili na nobenem organu in tudi niso zavzeli nobenega stališča. »Pri LZS nismo nikoli predlagali česa takega, čeprav imajo nekatere družine resne težave s plačevanjem škode. Lansko leto so lovske družine izplačale dobrih 306.000 evrov škod od divjadi, pri nekaterih je bila škoda celo višja od 50 odstotkov prihodkov. Država sicer denar povrne,

vendar z enoletno zamudo, zato se dogaja, da morajo družine najeti posojilo, da lahko poplačajo škodo.« je povedal Srečko Žerjav, direktor strokovnih služb pri LZS. Na vprašanje, ali se strinjajo z uporabo umetnih svetil pri lovu, je Žerjav odvrnil, da mora biti lov etičen in da je veljavna zakonodaja ustrezna, zato ne nameravajo podajati predlogov v tej smeri. »Jelenjad se lovi do mraka in ne ponoči, tako namreč piše v zakonu. Minister pa lahko z odločbami dovoli uporabo nočne optike oziroma umetnih virov svetlobe za odvzem divjega prašiča. Zdaj se to na Goričkem in Krasu dogaja že kar vsako leto,« je odvrnil Žerjav in povedal zanimivo primerjavo: »Vse te prošnje, naslovljene na kmetijsko ministrstvo, razumem tako, kot če bi ministra za promet spraševali, ali lahko vozijo 80 kilometrov na uro tam, kjer je hitrost omejena na 60 kilometrov na uro. Po mojem je odgovor – ne.«

BOBER PODRL DREVO NA NESREČNO HIŠO

Slovenske novice, 14. 5. 2015 (Tanja Jakše Gazvoda) – Če so v Kostanjevici na Krki še pred nekaj leti domačini z navdušenjem ugotavljali, da si je največji evropski glodavec za svoj dom izbral tudi obrežje Krke v njihovem mestu, se je zadnje mesece navdušenje poleglo. Sploh

ob pogledu na zadnjo bobrovo mojstrovino pri južnem mostu, ki vodi na otok.

Eno od podrtih dreves se je namreč naslonilo celo na hišo. Tisto že tako nesrečno hišo na kostanjeviškem otoku, kjer je bila še pred leti Mercatorjeva samopostrežna trgovina, so pred desetletjem ali več zapustili tudi zadnji stanovalci, saj je bilo nad trgovino urejenih več stanovanj. Zdaj stavba, čeprav sredi starega mestnega jedra, že tako propada, pravzaprav dobesedno razpada, da ogroža mimoidoče. Pred nedavnim je v izložbenem oknu pristal celo prehiter voznik – steklo je še vedno razbito –, zdaj pa so hiši zagrozili še bobri. Tako so spodjedli drevo, da se je podrl in se naslonilo nanjo.

PTIČKI BREZ DOMA

Mladina, 15. 5. 2015 (Neža Mlakar) – Gradbinci podjetja Gh Holding so na stavbi v Serminu, ki je v lasti Slovenskih železnic, z vzdrževalnimi deli uničili 116 lastovičjih gnezd; v večini primerov naj se gnezdenje na srečo še ne bi začelo. Lastovke so uvrščene na seznam zavarovanih ptic, opozarjajo v Obalnem društvu proti mučenju živali. Kjer so se že nastanile, so zdaj izgubljene, brez bivališča, letajo po prostorih in se nimajo kam umakniti. Prenova fasade v bistvu naj ne bi bila sporna, če bi investitor, Direkcija RS za infrastrukturo,

kot je bilo napovedano, zagotovil izvedbo že marca. A gradbeniki so s prenovo zamujali. Gnezda so odstranjevali in jih uničevali, kar je po mnenju Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije nedopustno. »Pomembno je, kar tudi sami v društvu vedno poskušamo spodbujati, da se gradbena dela izvajajo zunaj gnezditvenega obdobja. Ta praksa bi morala biti uveljavljena tudi v Sloveniji, a žal ni tako. Investicijo bi morali premakniti na prihodnje leto,« opozarja Borut Mozetič. O uničevanju gnezd lastovk so poročali tudi v **Delu**, televizijski oddaji **Svet na kanalu A** in v **Nedeljskih novicah**.

HREŠČAVE IN PREDRZNE SO LE REDKIM PRIKUPNE

Delo, 16. 5. 2015 (Neda Milos) – Med živalmi, nižjimi od prvakov/primatov, je vrana med najbolj inteligentnimi vrstami, sposobna kognitivnega razmišljanja, predstavljanja in celo predvidevanja. A ker je tudi radovedna, zvedava in stikljiva, je poleg tega zaradi svoje temne pojave in hreščечеlega oglašanja za človeka precej manj prikupna od manjših ptic pevke in ima med ljudmi le malo privržencev. Na Plečnikovih Žalah, v krošnjah visokih smrek, posejanih po spokojnem prostoru, so si našle kraj za prenočevanje

in gnezdenje cele jate vran. Odkar so se v osemdesetih letih prejšnjega stoletja začele intenzivno naseljevati na urbanih območjih, tako da zdaj gnezdi v večini slovenskih mest, se je skupaj z njihovim številom večalo tudi nezadovoljstvo ljudi. Vrane namreč, tako kot druge ptice, ne izbirajo, kam bodo spustile iztrebek, katero vazo prevrnile, da se odžejajo, kam vse bodo v iskanju hrane raztresle vsebino vrečk iz smeti ... Nekatero spomenike na največjem ljubljanskem pokopališču so tako onesnažile, da je lastnike grobov začel grabiti obup. »Ljudje so prihajali k nam celo z zahtevo, naj preprečimo, da se bodo vrane iztrebljale na njihove grobove,« je povedal Robert Martinčič, direktor Javnega podjetja Žale. »A te moči seveda nima nihče. Za vse nas, tako za lastnike grobov kot za upravnike prostora, je stanje postalo nevzdržno,« je povedal Martinčič. Najbolj prizadeti so bili lastniki, ki so imeli grobove svojcev pod drevesi; oni so tudi poslali fotografije onesnaženih spomenikov. Ljubljanska mestna občina je v sodelovanju z Biotehniško fakulteto že začela iskati primerne sistemske rešitve. Z obročkanjem vran bodo spremljali njihove selitvene navade, načrtujejo tudi naselitev njihovega naravnega sovražnika, sokola selca, da bi v mestu gnezdil, kar so, na primer, že storili v Mariboru. Tudi javno podjetje Žale se je vključilo v projekt, že pred dvema mesecema

pa so poiskali tudi preprostejšo rešitev, s katero so namnoženim predrznicem pokazali, da v tolikšnem številu na njihovem pokopališču niso zaželene. Na štirideset hektarov velikem območju Žal so na najbolj izpostavljenih mestih, kjer je dreves in z njimi tudi vran največ, namestili štiri zvočne plašilnike s posnetki napadalnega oglašanja plenilskih ptic. Za zdaj so z njimi vrane uspešno odgnali. Na pokopališču Žale ujede, med njimi predvsem sove in sokoli, »grozijo« precej bolj poredko; iz zvočnikov, nameščenih med veje dreves, se podnevi preteče oglasijo na dve uri, in to le v nekajsekundnih intervalih, ponoči pa vsako uro. Moteči zvok je množice vran opazno razredčil in ljudje so za zdaj zadovoljni. Očitno so sive vrane vse bolj priljubljena medijska tema, saj je o popadljivi vrani v ljubljanskem Vrtcu Jelka 25. maja poročal tudi **Svet na Kanalu A**, obširneje pa so o tej dogodivščini in popadljivi vrani, ki naj bi ogrožala otroke, 26. maja pisale tudi **Slovenske novice**.

ROGISTI SO ZAIGRALI

Večer, 21.05. 2015 (Slavica Pičenko – Peklar) – Na dvorišču minoritskega samostana na Ptujju je bil jubilejni koncert ob 25-letnici rogistov Zveze lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož. Na njem so nastopili domači rogisti pod umetniškim vodstvom Danila

Ivanuše, Prekmurski rogisti iz Murske Sobote, Lovski pevski zbor Škale iz Velenja, Lovski pevski zbor Trbovlje, Lovski oktet Peca - Mežica iz Mežice, Križevski rogisti iz Križevcev pri Ljutomeru in Savinjski rogisti iz Celja. Jubilanti so se tik pred koncem uro in pol trajajoče prireditve, polne kulturnih presežkov, prelevili še v godbenike. Zaigrali so tri skladbe za pihalne orkestre, ki so poslušalke in poslušalce dobesedno dvignile na noge. Ko je bilo res lepega presenečenja konec, je predsednik rogistov ZLD Ptuj - Ormož Franc Slodnjak javno povedal, da je bil to morda »prvi nastop bodoče lovske godbe na pihala«. Na jubilejnim koncertu sta predsednik Lovske zveze Slovenije mag. Srečko Felix Kropce in predsednik ZLD Ptuj - Ormož mag. Emilijan Trafela podelila lovska priznanja in odlikovanja zaslužnim članom skupine Rogisti ZLD Ptuj - Ormož. Umetniški vodja skupine rogistov Danilo Ivanuša in njen predsednik Franc Slodnjak sta podelila posebne zahvale posameznikom in organizacijam, ki so jim v 25-letnem delovanju veliko pomagale pri njihovem delu in kulturnem ustvarjanju. O jubileju ptujsko-ormoških lovskih rogistov so 21. maja pisale **Slovenske Novic**, v članku z naslovom Srebrni zven ptujsko-ormoških rogistov izpod peresa **Marjana Toša** pa je o jubileju 22. maja poročal tudi ptujski **Štajerski Tednik**.

Foto: M. Vogrin

Vožnje v naravnem okolju - uporabimo pač, kar je mogoče

Mineva leto od uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 46/14; v nadaljnjem besedilu: novela zakona), ki je problematiko voženj v naravnem okolju končno uredil na zakonski ravni. Zaradi časovne odmaknjenosti se ni več smiselno spuščati v postopek njegovega sprejemanja, vendar kljub temu ne smemo pozabiti na grdo in do civilne družbe podcenjujočo odločitev, ki si jo je v tem postopku privoščil tedanji minister, pristojen za okolje, mag. **Dejan Židan**. V javno obravnavo je namreč hkrati posredoval eno različico novele zakona (brez poglavja o vožnjah s kolesi v naravnem okolju), na Vlado in nato v Državni zbor pa drugačno, tako da smo predstavniki civilne družbe imeli »demokratsko« možnost sodelovanja v takem postopku priprave novele zakona, ki sploh ni bila vložena v proceduro. Zadeve niti ne bi bilo vredno pogrevati, če ne bi šlo za ministra, ki je še vedno pristojen za področje lovstva in za katerega se dozdeva, da se sramuje pristojnosti tudi za to področje. Drugače si namreč žal ni mogoče razlagati popolnega »zimskega spanja« Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pri odpravljanju nezakonitega stanja na področju lovstva.

Zadevne teme in problematike pa se tokrat lotimo nekoliko drugače, to je na edini način, ki ga v družbi, v kateri je mogoče stvari spremeniti le še z izsiljevanjem, sploh še razumemo. Spoznajmo torej, kaj je glede voženj v naravnem okolju prepovedano, kolikšne so kazni za kršitelje ter kdo je kršitelje dolžan kaznovati.

Splošne usmeritve za človekove aktivnosti v naravi

V uvodu je treba pozdraviti splošne usmeritve za človekove aktivnosti v naravi, ki jih je kot dopolnitev sistemskega zakona prinesla novela zakona z 28. a členom. Le-ta navaja, da se človekove aktivnosti v naravi opravljajo tako, da ne obremenjujejo habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst do stopnje ogroženosti vrste in ne ogrožajo stabilnosti naravnih procesov. Ne da bi podrobneje analizirali celotno besedilo čle-

na, ta preprosto sporoča/navaja, da so naše pravice v prosti naravi omejene s pravicami rastlinskih in živalskih vrst do obstoja ter normalnega razvoja. Zapomnimo si to načelo za primer, ko se bomo srečali s posameznikom, ki bo trdil, »da v svojem gozdu, za svojo vasjo ali v domačih hribih lahko dela, kar pač hoče«. Bolj »nabrušeni« pa imajo naslednji možnosti:

– prijavo inšpektorju, pristojnemu za ohranjanje narave ali prijavo lovskemu inšpektorju (prvi odstavek 151. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo,

61/06 - ZDru-1,8/10 – ZSKZ-B in 46/14; v nadaljnjem besedilu: ZON)) zaradi kršitve tretjega odstavka 14. člena ZON (med drugim določa prepoved vznemirjanja živali); posameznik s tem stori prekršek po 1. točki prvega odstavka 160.a člena ZON in se po četrtem odstavku istega člena kaznuje z globo od 100 do 300 evrov ali

– prijavo lovskemu inšpektorju (prvi odstavek 74. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C; v nadaljnjem besedilu: ZDLov-1) zaradi kršitve prvega odstavka 35. člena ZDLov-1 (prepoved vznemirjanja divjadi, ki je vsebinsko ožja); posameznik s tem stori prekršek po 15. točki prvega odstavka 75. člena ZDLov-1 in se po tretjem odstavku istega člena kaznuje z globo od 420 do 1.200 evrov.

Vožnja z vozili na motorni pogon

Tudi ta del novele zakona je treba pohvaliti, saj v grobem uresničuje naravovarstvene potrebe. S prvim odstavkom 28.b člena prepoveduje vožnje, ustavljanje, parkiranje ter organiziranje voženj z vozili na motorni pogon v naravnem okolju. Če zakonsko ureditev obrnemo, potem lahko zapišemo, da se z motornimi vozili lahko vozimo po naseljih, javnih cestah, nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, gozdnih cestah (ob upoštevanju morebitnih omejitev) ter površinah za rekreacijo in šport, ki so namenjene tudi vožnji z vozili na motorni pogon (tretji odstavek 28.b člena ZON). Vožnjo zunaj teh površin je mogoče sankcionirati s:

– prijavo inšpektorju, pristojnemu za ohranjanje narave (prvi odstavek 151. člena ZON) ali prijavo gozdarskemu, lovskemu, ribiškemu ali kmetijskemu inšpektorju (drugi odstavek 151. člena ZON) zaradi kršitve prvega odstavka 28.b člena ZON; posameznik s tem stori prekršek po 5. točki prvega odstavka 161. člena ZON in se po četrtem odstavku

istega člena kaznuje z globo od 40 do 100 evrov (to kazen primerjajte s kaznimi, ki so upravljavcem lovišč zagrožena z ZDLov-1 !).

Pred vložitvijo prijave se prepričajte, da ne gre za eno od izjem, ki jo določa peti odstavek 28.b člena ZON. Ta v celoti ali deloma dovoljuje vožnje z vozili na motorni pogon v naravi, če gre za službene vožnje javne gozdarske službe, službene vožnje javne zdravstvene službe, službene vožnje javne reševalne službe, službene vožnje javne veterinarske službe ter službenih voženj, ki jih opravljajo državni organi v okviru svojih pristojnosti. Prepoved tudi ne velja pri gospodarjenju z gozdovi, opravljanju kmetijskih del ter pri zaščiti, reševanju in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah ter pri izvajanju nalog Slovenske vojske. Med številnimi drugimi, manj pogostimi izjemami pa je treba zapisati, da med izjeme sodijo tudi službene vožnje lovsko-čuvajske službe ter dejavnosti, ki so povezane z upravljanjem divjadi.

V povezavi z novo ureditvijo voženj z vozili na motorni pogon je treba opozoriti še ne dvoje. Zakon pod določenimi pogoji dopušča možnost, da se v naravnem okolju organi-

taka prireditve lahko pomeni dokaj grob poseg v naravno okolje (do tri prireditve v enem letu na istem kraju oziroma v bližini, vsakič v trajanju do tri dni), po drugi strani pa je postopek izdaje predhodnega soglasja tako zbirokratiziran, da človek ne ve, ali ni morda glavni namen te ureditve zagotavljanje toplih služb v javnih zavodih, ki se ukvarjajo z ohranjanjem narave.

Korak v pravi smeri je vsekakor dolžnost, da lastniki vozil na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, le-ta vpišejo v evidenco motornih vozil in jih nato označijo tako, da je mogoča njihova identifikacija (28.č člen ZON). Po prehodni določbi prvega odstavka 42. člena novele zakona mora biti ta evidenca vzpostavljena do 31. 12. 2016, 1. 1. 2017 pa je po tretjem odstavku istega člena tudi skrajni rok za vpis takega motornega vozila v evidenco. Po tem datumu bo storilca mogoče kaznovati na 'sto' načinov:

– s prijavo inšpektorju, pristojnemu za ohranjanje narave (prvi odstavek 151. člena ZON), prijavo gozdarskemu, lovskemu, ribiškemu ali kmetijskemu inšpektorju (drugi odstavek 151. člena ZON) ali prijavo prometnemu inšpektor-

Vožnja s kolesi

Za presojo, ali je vožnja kolesarja v naravnem okolju skladna s predpisi ali ne, potrebujemo skoraj diplomo pravne fakultete. Ugotoviti moramo, kje se kolesar nahaja in na tej podlagi določiti zakon, ki ga bomo uporabili, nato pa s pomočjo vsebine zakona ugotoviti, ali je vožnja zakonita ali ne. Taka ureditev je namreč nezakonjena v drugem odstavku 28.d člena ZON, saj je novela zakona, kljub ministrovemu predvolilnemu koketiranju z gorskimi kolesarji, po spletu srečnih okoliščin uredila tudi to področje. Navedeno je v praksi »videti« takole:

Kolesar v gozdu

V gozdu je vožnja s kolesom dovoljena po vseh gozdnih cestah, izjemoma tudi po gozdnih vlakih in drugih označenih poteh. Vendar vožnja po gozdnih vlakih in drugih označenih poteh ni dovoljena povsod tam, kjer so le-te popackane z rdečo barvo. Po tretjem in četrtem odstavku 40. člena Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 13/98 – odl. US, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06, 110/07, 8/10 – ZSKZ-B, 106/10, 63/13, 101/13, ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US in 24/15; v nadaljnjem besedilu: ZG) se morajo s tem strinjati lastniki gozdov, Zavod za gozdove Slovenije ter lokalna skupnost, možnost vožnje s kolesi pa mora biti na takem območju vnaprej določena v prostorskem delu gozdnogospodarskega in lovsko upravljalvskega načrta območja. In kako se lahko lotimo ugotovljene kršitve?

– Prijavo zaradi nezakonite vožnje s kolesom v gozdu morajo brez dvoma obravnavati gozdarski inšpektorji, po mojem mnenju pa tudi lovski inšpektorji (prvi odstavek 75. člena ZG), saj nezakonita vožnja v gozdu povzroča nepotrebno vznemirjanje divjadi. Pri tem kazenske določbe niso povsem jasne, saj sankcionirajo izključno vožnjo s kolesi po gozdnih vlakih in poteh, ki za tako vožnjo niso izrecno predvidene (3. toč-

Foto: S. Vesel

zira javna prireditve voženj z vozili na motorni pogon (28.c člen ZON). Zakaj je predlagala takšno rešitev, očitno ni bilo jasno niti Vladi, saj bi v nasprotnem primeru svoj predlog, ki ga je poslala v državni zbor, tudi vsebinsko utemeljila. Pri tem po eni strani

ju (tretji odstavek 151. člena ZON) zaradi kršitve prvega odstavka 28.č člena ZON; posameznik s tem stori prekršek po 7. točki prvega odstavka 161. člena ZON in se po četrtem odstavku istega člena kaznuje z globo od 40 do 100 evrov.

ka tretjega odstavka 81. člen ZG), ni pa kot prekršek izrecno določena vožnja s kolesom zunaj gozdnih vlakov ter drugih poti, čeprav je prepovedana; ZG namreč v 27. točki prvega odstavka 79. člena pri sankcioniranju voženj v gozdu ali gozdnem prostoru izvzema sankcioniranje voženj s kolesi. Posameznik, ki se vozi s kolesom po gozdni vlaki ali drugi poti, ki ni predvidena za vožnjo s kolesom, se kaznuje z globo od 200 do 400 evrov (3. točka tretjega odstavka 81. člen ZG). Kot podlago za prijavo kolesarja, ki se vozi po gozdu celo zunaj gozdne vlake ali druge poti, pa zaradi nejasnosti predlagam uporabo ene od pravnih podlag, ki so navedene v prvem poglavju tega sestavka.

Z vidika varstva divjadi je nenadzorovana vožnja s kolesi najpogostejša in najbolj škodljiva ravno v gozdu! Zato velja na koncu še enkrat opozoriti, da vožnje s kolesi v gozdu niso urejene v ZON, temveč jih še naprej ureja ZG, ki bo žal na preizkušnji že naslednje leto, saj Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) za leto 2016 napoveduje pripravo povsem novega zakona o gozdovih. Zagovorniki voženj »čez drn in strn« pa ob različnih priložnostih že postavljajo svoje zahteve.

Kolesar na planinski poti

Za kolesarjenje po planinskih poteh se ne uporabljajo niti določila ZON niti ZG, temveč specialni predpis, to je *Zakon o planinskih poteh* (Uradni list RS, št. 61/07; v nadaljnjem besedilu: ZplanP). Tudi po teh poteh je vožnja prepovedana (prvi odstavek 19. člena ZplanP), razen planinskih poti, na katerih vožnja s kolesi na predlog skrbnika planinske poti dovoli minister, pristojen za šport (tretji odstavek 19. člena ZplanP). Planinske poti, na katerih je dovoljena vožnja s kolesi, morajo biti ustrezno označene, zato v praksi ne bi smelo biti dvoma, ali je vožnja s kolesi na določeni poti dovoljena ali ne. Za obravnavo kršiteljev so pristojni:

– inšpektorji za ohranjanje narave (prvi odstavek 22. člena ZplanP). Posameznik, ki po planinski poti vozi s kolesom v nasprotju z 19. členom ZplanP, pa se kaznuje za prekršek z globo od 100 do 1.200 evrov (4. točka 25. člena ZplanP).

V povezavi s planinskimi potmi je treba opozoriti še na okoliščino, da ni vsaka pot, ki poteka po hribovitem in goratem svetu, tudi planinska pot. Tak status ima, povedano poenostavljeno, le pot, ki jo vzdržuje lokalno planinsko društvo in je označena s Knafelčevimi markacijami. Dopustnost voženj po drugih poteh, čeprav morda v visokogorju, se zato presoja bodisi po ZG bodisi po ZON.

Kolesar v Triglavskem narodnem parku (TNP)

Dopustnost voženj s kolesi v TNP se ne presoja po nobenem od prej naštetih predpisov, temveč po Zakonu o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10), ki ima za navedeno območje status »najbolj specialnega« zakona. Ureditev v tem predpisu je razumljivo strožja, dokaj zapletena in zanimava le za upravljavce, katerih lovišča ležijo znotraj narodnega parka, zato jo na tem mestu omenjam le zaradi celovitosti predstavitve.

Kolesar v naravnem okolju (zunaj gozda ali planinske poti)

Samo v primerih, ko vožnja s kolesi v naravnem okolju ni urejena v prej naštetih specialnih predpisih, se dopustnost voženj s kolesi v naravnem okolju presoja po noveli zakona. Tako je vožnja dovoljena, če je pot utrjena in če vožnji ne nasprotuje lastnik zemljišča ali upravljavec poti (prvi odstavek 28.d člena ZON). V povezavi s tem velja opozoriti na dvoje. V javnosti so se pojavili pomisleki, češ da je pojem »utrjena pot« preslabo določen in ga je zato v praksi nemogoče uporabljati, kar naj bi omogočalo vožnjo po vseh poteh. Tovrstna razmišljanja so navadno sprenevedanje! Zakonske določbe so popolnoma jasne, zdrava pamet pa nam v primeru konkretne poti

pove, ali je tako utrjena, da se lahko uporablja tudi za vožnjo s kolesi. Če nič drugega, kot merilo lahko služi ocena, ali se zaradi vožnje s kolesi nje-no stanje poslabšuje ali ne. In drugo, ne pozabimo, da smo upravljavci številnih poti tudi lovci in da nam zakon daje podlago, da tudi mi lahko kljub morebitni »utrjenosti« teh poti na njih zaradi varstva divjadi in njenega življenjskega okolja prepovemo vožnje s kolesi.

Izjeme, ki jih za vožnje s kolesi v naravnem okolju dovoljuje zakon, so enake izjemam, ki veljajo pri vožnji z vozili na motorni pogon (prvi odstavek 28.d člena v povezavi s petim odstavkom 28.b člena ZON), čeprav bodo v praksi redke. Pod enakimi pogoji kot pri vožnjah z vozili na motorni pogon je tudi dovoljeno organizirati javno prireditve voženj s kolesi v naravnem okolju (tretji odstavek 28.d člena v povezavi z 28.c členom ZON). Zakon tudi omogoča, da se s prostorskimi akti določijo površine, ki so kljub svoji umeščenosti v naravno okolje namenjene vožnji s kolesi (četrti odstavek 28.d člena ZON). Če imamo po rešitvi vseh pravnih pomislekov še vedno voljo za prijavo kršitelja, jo pošljemo:

– inšpektorju za ohranjanje narave, ki je za kaznovanje kršiteljev pristojen po prvem odstavku 151. člena ZON; vožnja s kolesom zunaj utrjenih poti, vožnja po neutrjeni poti ter vožnja po utrjeni poti kljub nasprotovanju lastnika ali upravljavca (ZON v nasprotju z ZG lepo zaobjema vse možne kršitve) je sankcionirana v 1. in 2. točki četrtega odstavka 161.a člena ZON, in sicer za posameznika z borimi 100 evri.

Ali je mogoče sploh kaj spremeniti?

Ob predstavljeni ureditvi voženj v naravnem okolju smo se tako ponovno soočili s situacijo, ki je značilna za celotno področje varstva/ohranjanja narave. Relativno dobra, stroga in ekološko naravnana ureditev se množično krši, pristojni državni organi pa si ob tem zatiskajo oči. Namesto laja-

nja nad odhajajočo karavano se raje vprašajmo, ali lahko lovci sploh kaj spremenimo!? Osebnostno menim, da je za posamezno lovsko družino (LD) to prezahtevna naloga, saj smo že zdaj člani LD prisiljeni, da kot amaterji poskušamo biti enakovredni partnerji ljudem, ki naloge na področju upravljanja z divjadjo opravljajo poklicno. Naloge na področju ohranjanja narave bi zato morda ali celo nujno v sodelovanju z drugimi nevladnimi organizacijami morala prevzeti Lovska zveza Slovenije. V takšni ali drugačni obliki na ravni države potrebujemo skupino pravnih in drugih strokovnjakov, ki bi bila sposobna s pravnimi sredstvi in strokovnimi argumenti uveljavljati naše interese na področju ohranjanja narave. Taka »odvetniška pisarna« bi na podlagi podatkov upravljavcev lovišč v primerih najhujših kršitev sistematično vlagala prijave, pošiljala urgence zaradi počasnosti odločanja, vlagala pritožbe in tožbe ter sprožala ustavne presoje. Prav tako ne pozabimo na boj s celo vrsto inšpektorjev, pristojnih za ukrepanje na področju ohranjanja narave, ki pa se v glavnem ukvarjajo z dokazovanjem, da za določeno zadevo niso pristojni, prav tako ne sodelujejo v postopkih sprejemanja predpisov ter pri postopkih umeščanja infrastrukturnih in drugih projektov v prostor.

Pri tem se tudi na Lovski zvezi Slovenije ne bo nič spremenilo samo od sebe. Če lovške družine opisano problematiko prepoznajo kot svojo, lahko kot članice Lovske zveze Slovenije tovrstne zahteve vedno oblikujejo in jih kot nalogo postavijo pred organe in funkcionarje naše krovne organizacije. Seveda pa moramo pri tem tudi povedati, koliko smo za to pripravljeni odpreti denarnico. Če nismo pripravljeni niti tega, potem pustimo, da gredo stvari svojo pot. Namesto nas ne bo nihče ukrenil ničesar, gostilniške debate ter farizejsko spraševanje, »ali bi kdo kaj ukrenil«, pa še nikoli niso dale rezultatov.

Goran Šuler
LD Čezsoča

Poljski zajec in druga mala poljska divjad ter obnovljivi viri energije

*Čas, v katerem živi mala poljska divjad, ji ni naklonjen. Trditev nikakor ni nova in jo lahko dokažem: male poljske divjadi na polju ni več oziroma jo vidimo redko. Ob tem se seznanimo s primerom poljskega zajca (*Lepus europaeus*), ker je leto 2015 leto poljskega zajca – Nemčija. Za lažje razumevanje težav preživetja male poljske divjadi naj za začetek navedem nekaj temeljnih bioloških značilnosti poljskega zajca.*

V srednji Evropi se mladi zajčki kotijo od januarja do oktobra. To je dolgo obdobje, v katerem se pojavljajo zelo različne vremenske razmere z nihanji temperature v okolju od -20°C do $+38^{\circ}\text{C}$. Zajklja ne kaže posebno izrazitega nagona za negovanje mladičev, ki se skotijo že zelo razviti – so dobro odlakani, vidijo in z razvitim mlečnim zobovjem. Tako se po eni strani skrajša čas, ko se lahko začnejo dodatno ali samostojno hraniti z rastlinsko hrano, po drugi pa so za samico v času dojenja izredno zahtevno energetsko »breme«. V nočnih urah mladiče vsak dan doji enkrat do dvakrat, sprva 5 do 10 minut, nato pa le 2 do 3 minute. Mladiči sesajo 17 do 21 dni, največ do štiri tedne, nato jih zajklja

zapusti (Broekhuizen in Maaskamp, 1981; Tapper, 1987). Pozimi zajklja polega v nezavarovano gnezdo na topli zavetni legi, spomladi in poleti pa v suho travo, njivske kulture in poljske žive meje. Mladi zajčki tako porabijo znaten del energije za vzdrževanje primerne telesne temperature in preprečevanje podhladitve ali pregrevanja svojega telesa. Zajkljino mleko je izjemno bogato z maščobami in beljakovinami, saj vsebuje do 26 % mlečne maščobe ter do 15 % beljakovin, kar je potrebno za uspešno rast energetsko zahtevnih zajčkov. Maščoba v mleku ni namenjena samo kot vir toplotne energije v mrzlih zimsko-spomladanskih dneh, ampak je posredno v vročih poletnih dneh tudi »zalagovnik« vode. Tako pri

razgradnji enega grama maščobe v telesu živali nastane tudi 1,1 g vode. Na tak način dobi mladi zajček v sušnem obdobju leta tudi potrebno vodo.

Na količino maščobe v zajkljinem mleku bistveno vplivata razpoložljiva kakovost in količina hrane na polju – življenjskem prostoru. Poljski zajec se največ prehranjuje s travami, pleveli in zelišči, pri tem pa doječa zajklja išče predvsem rastline in rastlinske dele z visoko vsebnostjo maščob (rastlinskih olj), kot so npr. cvetovi regrata in maka. V laboratorijskih raziskavah je bilo ugotovljeno, da zajklja pri razpoložljivi hrani, bogati z maščobo, svoje mladiče oskrbi z več energije kot pri maščobno revni hrani (Hackländer s sod. 2002). To je bilo še posebno očitno pri zajkljah, ki so skotile več kot dva mladiča. Take so pri maščobno revni prehrani ustvarile le polovico dnevne količine mleka v primerjavi z zajkljami, ki so jih hranili z maščobno bogato hrano. Pri tem je treba poudariti, da je bila vsebnost maščob v enem ali drugem načinu hranjenja v okviru količin, ki se pojavljajo v naravi. Večja kakovost hrane in posledično količina mleka omogočata tudi hitrejšo rast skotenega zajčka, sočasno s tem pa je mlada nezaščiten

Slika 1: *Mladi poljski zajčki*

žival manj časa izpostavljena plenilcem. Poleg tega je dobro hranjena žival tudi bolj odporna proti boleznim in različnim skrajnim okoljskim razmeram.

Tu pa se naša zgodba začne! Kako zagotoviti dovolj kakovostne hrane za poljskega zajca?

Prevladuje kmetijsko urejena poljedel-ska krajina z monokulturami, predvsem s koruzo, v kateri pa svoje učinkovito delo opravljajo herbicidi. V poljščini, kot je koruza, z razumnim in gospodarsko ne-škodljivim obsegom težko najdejo prostor trave in zelišča, katerih cvetovi, semena ali sadeži bi bili lahko primerna hrana za malo poljsko divjad. Odlična obogatitev ponud-be hrane zanj so površine prahe, ki poleg hrane nudijo živalim tudi kritje/zaščito. Nizko rastlinje, do višine 20 cm, pomeni prekritje površine, ki poljski mali divjadi

kadar potekajo dela s kmetijskimi stroji na sosednjih njivah. Kaj pomeni *praha* na njivah? To so površine, ki ostanejo po žetvi (ječmena, pšenice, ajde, ovsa ali koruze) neobdelane. Zarastejo se z izgubami žita ob žetvi ter s pleveli. V preteklosti je take površine (do prekritja s snegom) popasla drobnica. Zdaj take površine obdelajo, včasih samo malenkostno, in zasejejo s krmnimi rastlinami, ki so namenjene za vsakodnevno košnjo in sveže krmljenje goveje živine (krmni ohrovt, krmna repi-ca ...). Nekatere njive, kjer je prej rasla koruza, namenjena za silažo, do pomladi tudi ostanejo nezorane – v prahi. Vendar take površine nimajo nobenega pomena za malo poljsko divjad. Zaradi predhod-no uporabljenih herbicidov so ji morda celo škodljive, kar pa še ni dokazano. Zanesljivo pa ne služijo kot praha, ampak

V Sloveniji naj bi obnovljivi viri energije (OVE) do leta 2020 dosegli zamenjavo obstoječih v vrednosti 20 % v končni porabi celotne energije. Obnovljivi vir energije, ki posega na kmetijsko območje, je bioplín. Od zdajšnjih vrednosti naj bi se po predvidevanjih proizvodnja bioplina povečala za okrog štirikrat glede na stanje leta 2010. Po izračunih naj bi v EU, če želimo doseči merilo OVE, na vsakem petem hektarju kmetijskega zemljišča rasla rastlina za pridobivanje obnovljivega izvora energije. Lahko se vprašamo, kakšno povezavo ima bioplín z malo poljsko divjadjo. Neposredno nobene, posredno pa zelo veliko. Za proizvodnjo bioplina je najprimernejši in dosegljiv organski material (koruza) s kmetijskih površin, ki ga nato skladiščijo kot koruzno silažo in po potrebi uporabljajo za bioplínske naprave. V našem primeru, glede na povečanje proizvodnje obnovljivega vira, kot je bioplín, je treba povečati površine, zasejane s koruzo, v enakem razmerju. V tem primeru to pomeni okrog štirikrat manj primernih površin za malo poljsko divjad. Zanj pa ugotavljamo, da že zdaj nima primernih krmnih in varovalnih površin. Kako najti »modus vivendi« – način bivanja, sožitje ali znosno razmerje ... za zahtevane usmeritve/direktive OVE in med preživetjem male poljske divjadi?

V tujini – Nemčija – opravljajo obširne raziskave, v katere so vključene divje, samorasle rastline, ki bi nadomestile koruzo za proizvodnjo bioplina. Združeno seme samoraslih divjih rastlin je sestavljeno in razvrščeno v: enoletne ali večletne rastline, poletno ali spomladansko setev, pri vseh setvenih mešanica semen pa je znana njena sestava. *Slika 3* prikazuje mogoče pridobitne vrednosti bioplina iz divjih

Slika 2: *Njive s koruzo*

nudi zaščito pred plenilci. Tako lisica ali ujede težje ali pa sploh ne opazijo mladega zajčka, ker je varno skrit v zelenju. Praha na polju pomeni tudi površino, kamor se mala poljska divjad lahko zateče in skrrije,

so predvsem »puščava« sredi polja. Na take površine so ob začetku rasti koruze nanесли toliko selektivnih herbicidov, da jeseni po spravi pridelka na njih ne raste niti plevel!

rastlin. Le-te so res nekoliko manjše kot iz koruzne silaže, vendar zaradi pozitivnih lastnosti divjih rastlin za malo poljsko divjad odtehtajo pomanjkljivost pridobitve manjših vrednosti. Pridelovalcu obnovlji-

vih izvorov energije lahko manjše končne pridobitne vrednosti nadomesti družba, ki zdaj prostor prostoživečih živali uporablja v svoje osebno zadovoljstvo – za rekreacijo. S tem prispevkom bo družba dala svoj delež k uravnoteženju življenjskih razmer prostoživeči mali poljski divjadi.

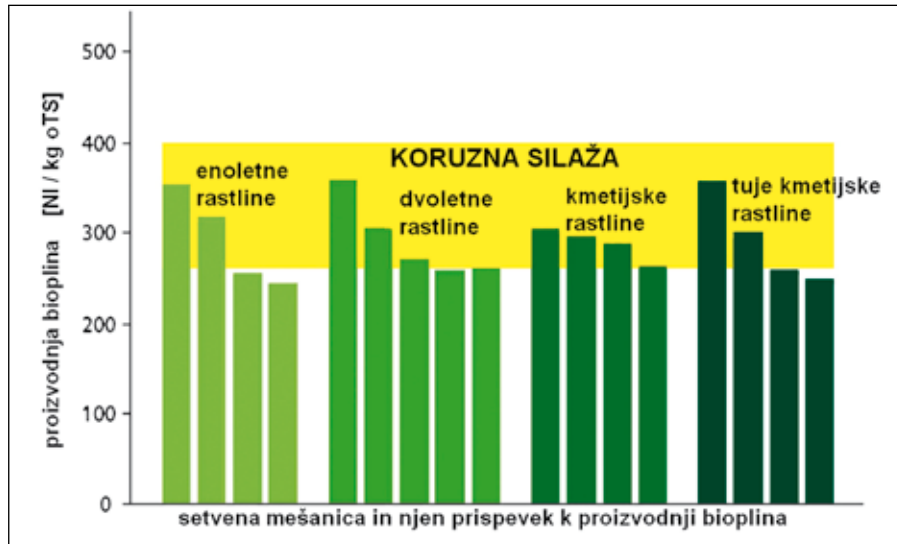
Kmetijsko-tehnični postopki pri ponovni uporabi kmetijsko opuščeni zemljišč:

- v poletnem sušnem obdobju je treba površino pokositi z zastiralno kosilnico (mulčenje),
- po določenem času ponovne ozele- nitve na taki površini je potrebna uporaba

slana, ki jo na določenem kmetijskem območju lahko najboljše predvidi sejalec. Predvidoma setev poteka okrog 20. aprila oziroma takrat, ko je čas primeren za setev koruze. Najpoznejši čas setve bioplinske semenske mešanice je do sredine maja in je pogojen s časom zrelosti rastlin, ki morajo vsebovati 28 do 30 % suhe snovi (TS), ki jo rastline dosežejo ob koncu septembra.

Po navadi je setveni odmerek semena 10 kg/ha, kar ne povzroča težav pri setvi. Težava navadno nastane pri nastavitvi majhne količine setvenega materiala in pri setvi majhnih površin. V takem primeru si lahko pomagamo z dodatkom zmlete soje, ki poveča setveno maso in lažjo razdelitev bioplinske setvene mešanice. Le-to moramo nujno sejati po površini zemljišča, ker divje rastline, poleg drugih razmer za kalitev (voda, toplota, kisik), potrebujejo tudi svetlobo. Po setvi moramo z dvignjenimi sejalnimi cevmi in zagrebali posejano površino povaljati in tako zagotoviti dober stik semena z zemljiščem ob sočasnem kapilarnem dotoku vode za zanesljiv vznik semena. Obstajajo tudi tehnike setve v neobdelano strnišče, vendar je treba paziti na uničevanje plevelov in uporabo strojev za enkratni prehod setvenega zemljišča.

Setev z mehanično sejalnico in bodičastim odgrebalom ni primerna. Setveni odmerek se kljub prvotnemu naravnavanju ne ohranja v zelenih naravnanih vrednostih (10 kg/ha). Vzrok za ta tehnični pojav je pri mehanični sejalnici za strnjeno setev in v neenakomerni sestavi setvene mešanice. Pod pojmom neenakomerna sestava razumemo, da imajo nekatera semena velikost okrog 1 mm, druga pa do 5 mm. Zaradi različnih geometrijskih velikosti se v odgrebalnem delu sejalnice pojavi več plasti semen, ki niso sočasno v setvenem toku semena, ki se odlaga v zemljišče. **Slika 5.** Posledice opisane neenakomerne razdelitve semen so, da se setveni odmerek določene količine semena nekontrolirano poveča na določeni površini, na drugi pa se

Slika 3/grafični prikaz: *Proizvodnja bioplina glede na sestavo setvene mešanice (NI = Norm liter, pomeni liter bioplina v izbranih razmerah (20 °C, 1 bar) oTS = ogranische Trochensubstanz (organska tehnična masa), celotna enota pa pomeni: liter bioplina na kilogram suhe organske mase.*

Postopki pri pridobivanju organske mase za obnovljive vire energij (OVE)

Priprava setvene površine

Kakršna setev, taka žetev! To je staro in še vedno veljavno pravilo. Za setev divjih rastlin se setvena površina pripravi tako kot za vsa druga semena žit ali gojenih rastlin. Površine, ki so jih predhodno neposredno uporabili v aktivnem kmetijstvu, jeseni, še pred zimo, lahko obdelamo s podrahljalnikom (kultivatorjem). Tako se mineralizira več dušika vorni plasti zemljišča. V prvem letu rasti je delež dušika bistven za razvoj rastlin. Spomladanska pravočasna prva obdelava osušene površine s predsetvenikom je bistvenega pomena za zadrževanje in uničenje enoletnih plevelov. Z nadaljnjo uporabo predsetvenika, po možnosti s sočasno setvijo, se z mehaničnim postopkom priprave setvene površine lahko izognemo uporabi fitofarmaceutskih sredstev – herbicidov. Opuščena kmetijska zemljišča, stara praha ali do zdaj ekstenzivno obdelana zemljišča, ki so zelo zaraščena s pirnico, osatom ali lokalno značilnimi enoletnimi pleveli, je treba intenzivno mehanično obdelati – oranje in predhodno tudi kemično, z uporabo totalnih herbicidov, gyphosatov. Brez teh postopkov je nadaljnji uspeh setve zelo vprašljiv. Vznik novih rastlin je pod veliko obremenitvijo starih plevelov in zaželeni učinek pomoči mali poljski divjadi je neuspešen.

totalnih herbicidov; po uničenju ponovno zraslih plevelov s kemičnimi sredstvi moramo površino takoj podrahljati in zorati,

- glede na vremenske razmere – dež – moramo takoj ponovno posejati z divjimi rastlinami, da zadržujemo rast starih plevelov,
- pri navedenih postopkih, ki se opravljajo spomladi, je učinek dela vprašljiv oziroma če jih želimo opraviti, jih opravimo samo na lahkih tleh.

Setev

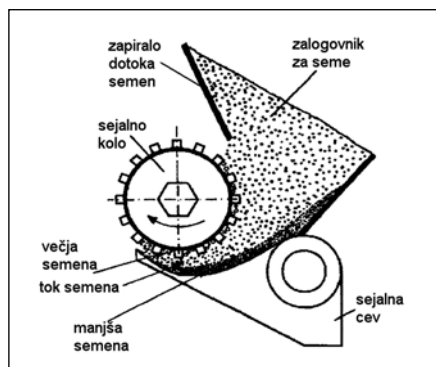
Čas setve mora biti prilagojen okoljskim dejavnikom; spomladi je to jutranja

Slika 4: *Ročna setev*

Slika 5 a: Mehanična sejalnica – odgrebalo

Slika 5 b: Odgrebala pri pnevmatični sejalnici

Slika 6: Pnevmatična sejalnica za strnjeno setev (a)

lahko sorazmerno zmanjša. Veliko semen z večjim premerom se pri odmerjanju tudi uniči – zdrobi. Posledica take setve je neenakomeren vznik različnih semen in gostota določenih vrst rastlin ni razporejena po površini, kot bi želeli. Mehanične sejalnice za strnjeno setev z bodičastimi ali žlebičastimi odgrebali niso primerne za setev semen setvene mešanice, ker semena niso enakih velikosti in oblik.

Rešitev opisanega primera je mogoča z uporabo pnevmatske sejalnice za strnjeno setev, ki ima drugačen način zajemanja semen (Slika 6a). Sejalnica ima odgrebala (slika 6b) z večjimi prostorninskimi odprtini, ki se napolnijo z različnimi velikostmi semena ter se ne poškodujejo pri odmerjanju setvenega odmerka. To pomeni, da je mogoča setev setvenih mešanic z neenakimi velikostmi semen, ne da bi se semena poškodovala. Žal je v Sloveniji malo takih sejalnic.

Ročna setev, ki jo prikazuje *slika 4*, pa za velike površine, ki so namenjene pridelavi organske mase, ni primerna za bioplinke naprave.

Gnojenje

Hranila, potrebna za rast, so lahko mineralna ali organska, v obliki razkrajajočih se rastlinskih ostankov ali gnojevke. V drugem letu rasti je priporočljivo prvi odmerek mineralnega gnojila dati v začetku rasti, drugega pa v polni rasti. Za gnojenje divjih rastlin je priporočljivo gnojenje z dušikom (N) v prvem letu rasti, in sicer od 50 do 80 kg/ha, v naslednjih letih pa od 100 do 150 kg/ha.

Oskrba posevka

Pri dobrem sklopu rastlin v prvem letu setve ni potrebna oskrba posevka. Če je zelo zapleveljen, ga moramo pred začetkom cvetenja pokositi z zastiralno kosilnico (mulčenje). Pri košnji s krožno

zaradi onesnaženja zelene mase s prstjo in nato slabšega siliranja, kar posledično pomeni tudi manj bioplina. V prvem letu rasti divjih rastlin naj se spravilo začne, ko ima organska masa okrog 28 % SS, kar je približno sredi septembra. Čas žetve je odvisen od časa sejanja. V času spravila naj bi bila vsaj tretjina vseh cvetov sončnic in preostalo cvetje v popolnem razcvetu. V drugem letu rasti pridelek spravljamo konec julija ali v začetku avgusta, ko je konec glavnega cvetenja. Takrat ni težko doseči 30 % SS. Časa žetve ne smemo podaljšati do konca avgusta, ker preveč delov rastline že oleseni in sorazmerno temu je manjša tudi količina bioplina. Pridelek organske mase je v prvem letu od 7 do 10 t/ha SS, a se v tretjem letu poveča za 12 do 16 (t/ha) SS. Proizvodnja metana znaša 2740 Nm³ CH₄. Pri povprečni proizvodnji suhe snovi na hektar 14 t/ha SS je proizvodnja metana CH₄/ha 3837 Nm³. Za primerjavo s koruzno silažo pri proizvodnji bioplina je pri uporabi le-te povprečno 6040 Nm³CH₄/ha.

Pri izračunu količine dobljenega plina iz divjih rastlin je ta v območju 79 % iztržka pri koruzi. Za popolno ekonomsko enakost pridobivanja bioplina iz koruze in divjih rastlin je potrebna denarna izravnava glede na manjši iztržek pri uporabi divjih rastlin kot obnovljivega izvora energije.

Preglednica 1: Povprečni pridelki suhe snovi glede na leto rasti

Leto rasti	Pridelek: SS t/ha
1.	7 do 12
2.	9 do 14
3.	10 do 17
4.	10 do 16

Slika 7 Divje rastline, namenjene proizvodnji bioplina.

ali prstno kosilnico je treba odkošeno maso odpeljati z njive. Enoletni pleveli se pojavijo samo v prvem letu, v drugem ni več značilnih poljskih plevelov, ker je za kalitev potrebno obračanje zemlje. Površine, ki so bile neobdelane dalj časa, se v prahi velikokrat zatravijo in posebno poletna setev povzroča veliko težav zaradi zadrževanja rasti trave. Zato bo treba uporabiti selektivni herbicid za nadaljnjo normalno rast posevka.

Žetev in pridelek

Pridelek organske mase za pridelavo bioplina pospravimo z običajnim silažnim kombajnom, ki ima kosilno napravo za brezvrstno košnjo. Lahko jo pospravimo tudi v ločenih postopkih: najprej košnjo, nato pobiranje in vožnjo v silose. Vendar je ločeni postopek siliranja lahko zahtevnejši

Slika 8: Spravilo pridelka divjih rastlin

Prednosti setve semena divjih rastlin za pridobivanje obnovljivega vira energije

Setvena mešanica divjih rastlin ni samo organska masa za proizvodnjo bioplina, ki

nadomesti poljščino koruzo, ampak ima še druge prednosti.

Ekološke prednosti

- Večletne mešanice divjih rastlin nudijo poleti in pozimi hrano in zaščito mali poljski divjadi.
- Daljši čas cvetenja in velike cvetne

površine izboljšajo ponudbo hrane za žuželke (divje čebele).

– Mešanica cvetočih divjih rastlin izboljša panoramsko podobo kmetijskega okolja in poveča vrednost počitka v taki krajini.

– S pozno košnjo divjih rastlin preprečimo izgubo valečih (ptice) in skotenih (sesalci) živali na njivi.

Ekonomske prednosti

– Mešanico divjih rastlin obravnavamo kot trajno kulturo za pet let. Pri tem nista potrebni ponovna letna obdelava tal in ponovna letna setev.

– Glede na preostale rastline, ki so organska masa za proizvodnjo bioplina, divje rastline potrebujejo veliko manj mineralnih gnojil in kemičnih zaščitnih sredstev.

– Glede na celoletno poraščenost površine je taka površina odporna proti eroziji tal na nagnjenih območjih in vodni eroziji pri večjih padavinah dežja.

– Z daljšim obdobjem rasti na isti površini se izboljša vsebnost humusa v tleh.

(Vsi viri, iz katerih sta delno povzeta vsebina članka in nadaljnja razlaga, so na voljo pri avtorju članka.)

Prof. dr. Rajko Bernik
LD Križna gora

Storimo več za varnost lovcev in lovskih gostov v loviščih!

Na lov v zahtevnejše in nevarnejše predele naših lovišč se odpravimo le primerno psihofizično pripravljene in vedno tudi s primerno opremo. Prav tako sta potrebni razsodnost in zaščitna oz. varovalna oprema. Žal popolne varnosti ne moremo nikoli zagotoviti, lahko pa veliko storimo, da tveganje za poškodbe in nesreče sebe in lovskih gostov kar najbolj zmanjšamo ali se jim povsem izognemo.

V strmem sredogorskem ali planinskem svetu se na brezpotjih zgodi še vedno preveč nepotrebnih poškodb in nezgod. Samo lani (2014) je **Gorska reševalna zveza Slovenije** zabeležila skoraj 400 (natančno 396) nesreč in primerov reševanj, od tega žal 36 s smrtnimi izidi.

Med nesrečami v strmem sredogorskem in planinskem svetu so bili žal tudi primeri nesreč in reševanj lovcev pri

lažje poškodbe, ki so se prav tako zgodile pri lovu ali na poti na lov, ko »klic na pomoč« ni bil sprejet na tel. številki 112 ali ki jih ne najdemo v uradnih evidencah o poškodovanih ali reševalnih lovcih, pa tu niso upoštevane. Na omenjenem seznamu tudi ni podatkov o smrtnih nesrečah lovcev, ki so se, npr., zgodile ob padcu z visoke preže ali ki so umrli v lovišču zaradi srčnih in možganskih kapi, pa tudi ne primeri samomorov lovcev.

Pobočje Zaplate (lovišče ZGS – Kozorog - Kamnik) nad Novo vasjo v bližini Toplih vod (zimsko izparevanje), kjer se je na označenem mestu (rdeč krog) 16. novembra 2014 pozno popoldne na lovu zgodila predzadnja nesreča v letu 2014. Pri lovu na gamse se je ponesrečil tuj lovski gost. Gostujoči lovec se je v strmini oprjel za skalo, ki se je "izruvala" in ob tem lovcu zlomila roko in povzročila hude telesne odrgnine. Na srečo je poklicni lovec, vodja revirja, pravilno ukrepal in takoj poklical na pomoč GRS postaje Kranj. Gorski reševalci in drugi lovci ZGS z omenjenega območja so sočasno prišli s helikopterjem do ponesrečenca in ga oskrbeli za nadaljnji helikopterski prevoz v bolnišnico. Ponesrečeni gost se je po okrevanju vsem udeležencem reševalne akcije zahvalil za pomoč in reševanje ter obenem potrdil, da se bo letos z veseljem ponovno vrnil v Slovenijo na lov na gamsa na Zaplato.

Leta 2010 je na planini Dobrenjščica zbolel lovec, ki je prosil za pomoč.

Leta 2011 si je lovec na Olševi zlomil nogo, drugi pa si je prav tako zlomil nogo v

Tamarju. Pomoč zaradi bolezni je iskal lovec na Gorskem vrhu pri Tolminu.

Leta 2012 si je lovec zlomil nogo pri lovu na Kozleku pri Ilirski Bistrici.

Fotografija reševalne akcije iz šestdesetih let prejšnjega stoletja. V tistem času so bili prav lovci in gorski vodniki »učitelji«, ki so obiskovalce gora poučevali o prvi pomoči in preživetju pri nesrečah. Pravzaprav ni bilo nobene reševalne akcije brez prisotnosti in pomoči gorskih lovcev. Na fotografiji prevoz trupla ponesrečenega planinca z »marinerjem«.

lovu na visokogorsko divjad. Tudi taki, ki so se žal končali s smrtjo. V zadnjih sedmih letih je bilo v dnevniku gorskoreševalnih akcij Gorske reševalne zveze Slovenije, v katerih so reševali ponesrečene ali mrtve lovce, zabeleženih devet težavnih oziroma zahtevnejših akcij reševanja lovcev. Preostale,

Uradno zabeležene nesreče lovcev v zadnjih letih

Leta 2008 se je obstrelil lovec na planini Leskovca nad vasjo Krn.

Leta 2009 je bil na območju Tabra med lovom smrten padelec lovca.

Nekdanji reševalci (žal vsi že pokojni) na usposabljanju mladih gorskih reševalcev (od leve): akad. kipar in vrhunski alpinist Marjan Keršič - Belač, velik privrženec lovstva, Franci Primožič, vrhunski alpinist, lovski kinolog in znan gorenjski športnik in lovski funkcionar, in Janez Štefe, poklicni lovec in vrhunski športnik.

Leta 2013 (?) se je smrtno ponesrečil lovski gost na lovu s terenskim avtomobilom na Boču (reševali so gasilci).

Leta 2014 si je na Zaplati lovski gost zlomil roko in dobil odrgnine.

Konec leta sta se smrtno ponesrečila lovca na Virnikovem Grintovcu pri lovu na gamsa.

Približno v istem času je na pogonu na divje prašiče slovenskemu lovcu ranjeni merjasec s čekani nevarno poškodoval stegno.

Kdo mora poskrbeti za usposabljanje in opremljenost lovcev pri uresničevanju predpisanega načrta odvzema?

Že nekajkrat je bilo izpostavljeno vprašanje, ali je društvo (upravljalavec lovišča) oziroma vodstvo lovske družine (LD), katerega glavna aktivnost članstva je v naravi, na lovskih stezah, brezpotjih, pristojno oz. mora poskrbeti za usposabljanje svojih članov za varno gibanje v gozdnatem sredogorskem in gorskem svetu ne glede na letni čas in različne vremenske razmere. Osebnostno menim, da je povsem ustrezno in potrebno razmišljati, da se članstvo, ki se pri lovu giblje po zahtevnih terenih, ustrezno opremi s primerno tehnično/zaščitno opremo in tudi usposobi za njeno pravilno uporabo. Zato je nujno zagotoviti, da so lovci, ki v vseh letnih časih, v spremenljivih in nepredvidljivih vremenskih razmerah opravljajo/uresničujejo načrtovani odstrel in biotehnična dela v loviščih, kar najbolj usposobljeni za varno gibanje in opravljanje načrtovanih dejavnosti v lovišču.

Za lovsko dejavnost, še posebno za gorski lov, je nujno, da je oseba telesno (kondicijsko) tudi psihično pripravljena, da je dovolj vzdržljiva in preudarna, da zna pravilno oceniti preteče nevarnosti v gorskem svetu. Nekdaj je gorski človek živel v popolnem sožitju z gorami; goro je znal

Foto: F. Ekar

Pri lovu v gorah sta vseskozi naša sopotnika sreča in veselje; zato moramo poskrbeti predvsem, da bodo naši koraki varni in zanesljivi.

ceniti, jo spoštovati in z njo »sodelovati«, predvsem pa je ni nikoli podcenjeval. Čeprav so se človekove življenjske razmere do danes popolnoma spremenile, še vedno velja, da ima človekovec že od rojstva nekako prirojen gorski instinkt. Ob ustrezni pripravljenosti in primernem predhodnem usposabljanju bo brez težav obvladal gorski svet ter se ne glede na spremenljive razmere raznih presenečenj, ki jih na gori nikoli ne zmanjka, vedno varno, zdrav in vesel vračal z gora v toplino domačega ognjišča.

Kako na zahtevnem terenu zagotoviti varen lov, še posebno zdaj, ko so LD postale društveno »koncesijske« in je letni lovskoupravljaljski program (odvzem/odstrel) vsako leto predpisan z odločbo MKGP, so delovnoupravljaljske dolžnosti lovcev postale obveznosti. Neizpolnjen letni upravljaljski načrt se namreč kaznuje z opomini, denarnimi kaznimi in lahko tudi z odvzemom lovne koncesije. Tako so nastala administrativno-upravljaljska obvezujoča

delovna in nadzorna razmerja, ko mora nosilec upravljaljske pravice med drugim zagotoviti oz. poskrbeti tudi za varnost svojega članstva pri izvajanju obveznosti svoje dejavnosti (upravljanju lovišča in lovu). Torej mora biti vsak lovec - izvajalec zahtev iz koncesijske pogodbe in zahtevanega letnega odvzema divjadi primerno usposobljen poleg temeljnih lovskih veščin in varnega ravnanja z orožjem tudi za dela v lovišču in varno gibanje v naravnem/gorskem okolju/lovišču. To pomeni, da mora imeti s seboj primerno/ustrezno preventivno osebno tehnično opremo, prilagojeno letnim časom, obenem mora biti tudi razsoden (oceniti mora znati, kdaj in v kakšnih vremenskih razmerah se sme varno podati na lov in kako opremljen mora biti v lovišču. To pa že ni več zgolj ljubiteljsko »nedeljsko«) lovstvo, ampak prostovoljno prevzeti obveznost in odgovornost! Če pa je lovec še v vlogi vodnika lovskega gosta, ki najbolje ne pozna tovrstnega lova in terena, nastane še vrsta

Foto: F. Ekar

Kadar uporabljamo spektiv, si moramo najprej zagotoviti čvrsto in varno stojišče. V slikovitem gorskem svetu pa moramo biti previdni tudi pri fotografiranju in snemanju s kamero.

drugih odgovornosti do te osebe in potrebnih priprav. Lovec vodnik bo moral odgovorno in varno voditi in skrbeti za varnost »tretje« osebe. Tudi odgovorno in nezgodno zavarovanje izvajalcev/upravljalcev lovske dejavnosti je sestavni del obveznosti pravne osebe, ki ji je bila dodeljena koncesija za upravljanje lovišča/lov. Ob vsem tem si upam trditi, da bi kot dobri in ozaveščeni upravljalci državne lastnine (divjadi), ki je s koncesijsko pogodbo dodeljena LD, morali nameniti del sredstev iz prihodka od uplenjene divjadi

visok krvni tlak, starostne spremembe na hrbtenici ipd.) se z leti pri človeku zmanjšajo tudi refleksi, poslabšata se sluh in vid, zmanjšata se telesno-gibalna prožnost in splošna spretnost. Prav tako se z leti nesluteno zmanjšuje zagotavljanje zanesljivega in obvladljivega ravnotežja ter se pojavlja starostno zmanjševanje telesno-kondicijskih sposobnosti. Vse opisano neposredno vpliva na zanesljivost pri gibanju v zahtevnejšem okolju, po brezpotjih. Če resnično nismo dovolj pazljivi, predvidljivi in odgovorno raz-

kot je npr. znanje o pravilnem ravnanju z lovskim orožjem, prvo pomočjo ...

Lovci bi morali upoštevati nekaj temeljnih zahtev preventive in varovanja svojega in sotovariševega življenja. Star rek pravi: »V vetru, odjugi, vremenskih ujmah (neurju), podedenlosti in v visokem snegu ... naj bo lovec doma!«

Ko pa se lovec odpravi na lov, naj izbere osebno in zaščitno tehnično opremo, ki je učinkovita, uporabna in obvladljiva, ki bo lahko koristno ob pravem času služila svojemu namenu na lovskih planinskih poteh in brezpotjih. Tudi sodoben in za lov izbran komplet prve pomoči poleg mobilnega telefona (za možnosti klica na pomoč ali reševalne akcije) je nujnost, obveznost in odgovornost. In to ne samo priložnostno, kot je zapisano v knjigi LZS Divjad lovstvo: »Torej naj nam ne bo odveč, če v nahrbtnik potisnemo še komplet prve pomoči v upanju, da mu rok uporabe še ni potekel.«

Naša varnost je zelo odvisna tudi od kakovosti naše terenske obutve

Glavna lovčeva oprema so že od nekdaj kakovostni in

ga pomena pri preprečevanju nesreč na težjem terenu!

Pri analizi in statistiki nesreč v letu 2014 so bili zdrsi na stezah in poteh v zahtevnejšem naravnem okolju najpogostejši vzrok številnih nesreč (kar 103 primeri v letu 2014). Obrabljeni ali skoraj dotrajani podplati na gorskih čevljih so enako ali celo bolj nevarni kot obrabljene avtomobilske pnevmatike na mokri zasneženi cesti. Gladek, obrabljen ali celo neprimerno izbran »profil« in neustrezen material za podplat čevljev sta še posebno v mokrih razmerah prvenstvena povzročitelja nevarnega zdrsa in lahko tudi usodnega padca pri vzpenjanju ali sestopanju z visoke preže.

Ob tem še zapišimo, da moramo čevlje izbrati strokovno; izbiramo le čevlje s podplati, ki bodo zagotavljali čim manj drsenja, podplati morajo biti trdni (ne kot so zvijajoči podplati mehkih športnih copat!), da bodo pri vsakem koraku zagotavljali zanesljivo »trdno stopinjo« in stojo. Biti morajo tudi trdni in po meri nameščeni na noge ter vedno dosledno in zanesljivo zavezani. Na sliki v knjigi Divjad in lovstvo je na nekaterih fotografijah mogoče videti ohlapno zavezane vezalke na lovčevih čevljih. Hoja kjer koli s skoraj nezavezanimi čevlji je zelo nevarna, lahko

Foto: F. Ekar

Tudi po strmem kamnitem melišču je potrebna velika previdnost. Lovec si lahko odlično pomaga tudi z lovsko palico.

tudi za preventivo in zavarovanje članstva.

Še posebno zaradi visoke povprečne starosti lovcev

Ker je starostno povprečje članstva članic LZS v solidnem (žal višjem!) starostnem razredu, moramo pri zagotavljanju preventive in varnosti pri lovu upoštevati tudi zdravstveno stanje naših lovcev. Poleg znanih starostnih bolezenskih tegob (bolezni srca in ožilja,

sodni, se kaj hitro lahko zgodi nesreča.

Za zmanjševanje števila in preprečevanje nesreč pri lovu ter za večjo usposobljenost lovcev bi morali v program lovskih in tudi čuvajskih izpitov vnesti najpomembnejše vsebine tovrstnega usposabljanja in učenja, preverjanje potrebnega znanja za preprečevanje nesreč pri lovu in usposabljanje uporabe osnovne preventivno-tehnične zaščitne/varovalne opreme. Vse to znanje ni nič manj pomembno,

Foto: F. Ekar

Za varno hojo in zmanjševanje zdrsov so nujno potrebni kakovostni gorski čevlji s podplati "vibrant". Toda če so obrabljeni in gladki, so lahko največja nevarnost.

zanesljivi čevlji. Tudi v lovski enciklopediji/priročniku LZS Divjad in lovstvo (2012) je zapisana zahteva: »Lovčeva obutev mora biti udobna in dovolj velika!« Kakovostna terenska obutev – pohodni čevlji – je dejansko ključne-

celo usodna! Univerzalnega terenskega čevlja za vse letne čase ne poznamo. Za vsako sezonsko obdobje ter terenske razmere so čevlji izdelani in prirejani tako, da bi zagotavljali čim boljše varnost pri hoji, vzpenjanju, sestopanju.

Foto: F. Eker

Za zimski lov na zasneženih strminah bi morale biti dereze obvezna varnostna zaščitna oprema gorskih lovcev; na fotografiji so sodobne, lahke in zanesljive dereze z dvanajstimi zobmi (»dvanajsterke«). Večša namestitve derez na zimске čevlje in hoja z njimi pa sta temeljni zahtevi za varno gibanje v zasneženem gorskem/hribovitem svetu.

Še posebno pozorni moramo biti ter upoštevati zahtevnejše razmere pozimi, ko si moramo za varnejšo hojo po zasneženih, zaledenelih ali travnatih strminah namestiti na čevlje še dereze (z najmanj z desetimi »zobmi«). Toda za varno in zanesljivo hojo ter stopanje po ledeni in snežni strmini so najprimernejše na čevlje nameščene t.i. »dvanajsterke«! Treba pa je tudi vedeti, da mora biti uporabnik predhodno najprej usposobljen za izbor vrste derez in njihovo uporabo. Tudi neusposobljenost hoje z derezami lahko povzroči usodne padce!

Vodenje lovskega gosta je zelo odgovorno

Menim, da je še vedno zelo »nedorečeno« vprašanje o vodenju lovskega gosta. V Sloveniji niti lovec z lovskim izpitom niti lovski čuvaj po opravljenem teoretičnem in praktičnem programu usposabljanja in opravljenem izpitu

nimata ustreznega potrdila za odgovorno vodenje tretjih oseb po zahtevnejših gozdnih sredogorskih in gorskih lovskih poteh ali celo terenskih brezpotjih. Vodenje lovskega gosta na lov na veliko gorsko divjad (gams, kozorog, alpski svizec) je veliko nevarnejše, zato pa tudi zahtevnejše in odgovornejše kot vodenje planinca, ki ga vodi usposobljen gorski vodnik z opravljenim izpitom (po določilih zakona o gorskem vodništvu), ali vodenje planinskega vodnika, ki je usposobljen po programu vodniškega usposabljanja MŠŠ – sveta za šport, ki lahko vodi turista ali planinca. Slednji sme voditi tretje osebe le po območju oz. glede na zahtevnost terena, za katerega ima pridobljeno licenco (dovoljenje). Za podaljšanje veljavnosti licence morata oba vodnika po treh letih opraviti obnovitveni seminar (težavnostno vrsto kategorizacije z opravljenim rednim »licenciranjem« za vodenje oseb v gozdno-planinsko hribovitih območjih.) Lovišče posebnega

pomena Kozorog - Kamnik je prav zaradi usposabljanja in zagotavljanja varstva pri delu svojih delavcev (poklicnih lovcev) v sedemdesetih in osemdesetih letih pa tudi kasneje organiziralo za svoje revirne lovce – za kakovostnejše in varnejše vodenje lovskih gostov – posebne gorske programe usposabljanja in napotke (seznanjanje o nevarnostih v gorah, postopkih in ukrepanjih pri nesrečah, načinih in vrstah ter tehnikah gibanja v gorah, pa tudi seznanjanje o ustreznih preventivni gorsko-alpinistični opremi). Predstavitve in terenske vaje so opravljali aktivni gorski reševalci. Poudariti je treba, da ima le lovec, ki je v dobri psihofizični pripravljenosti in je obenem opremljen z ustrežno, neobrabljeno terensko, osebno in zaščitno opremo, izpolnjene vse pogoje in najboljše možnosti za pravičen in zanesljiv strel na visokogorsko divjad.

Na zahteven teren tudi s primernim orožjem!

Izbor in uporaba za lov v visokogorskem svetu primernega strelnega orožja sta prav tako zelo pomembna. Puška sme lovca pri vzpenjanju/sestopanju čim manj ovirati, prav tako naj bo strelno orožje praktično in mehansko primerno odporno. Razkošna dragocena puška je v težkem hribovitem svetu skoraj »nevarna«, saj bo lovec morda več skrbi namenjal temu, da je ne bi poškodoval, kot da bi skrbel za osebno varnost. Skoraj podobna pravila in pogoji veljajo pri varnem spravlilu/nošenju uplenjene divjadi od mesta uplenitve po brezpotjih, stezah in strminah v dolino.

Ob vsem navedenem se ne prestando postavlja vprašanje, ki smo ga že nekajkrat začeli in še nikoli dokončno rešili: **Zakaj še ni urejeno enotno nezgodno in odgovornostno zavarovanje lovcev, izvajalcev koncesijskega lova!?**

Za poklicne lovce, ki so v delovnih razmerjih (delovna usposobljenost, preskrba z zaščitno/varovalno opremo), že delovna zakonodaja ustrežno

določa in ureja te zadeve; za člane društev (beri upravljavk lovišč – LD) pa se, čeprav marsikje opravljajo enakovredna delovna opravila, še vedno plaho in neodločno odmikamo od nujnih zahtev varstva pri delu, systemskega zavarovanja in sprotne nadzora ter zagotavljanja ustreznega stanja osebne opremljenosti. Ne nazadnje se ob lovskih nesrečah na terenu o vzrokih za nastale nesreče kaj malo govori (morda le nekaj dni) in o njih v lovskih vrstah javno raje ne govorimo oziroma primerov ne analiziramo. To vsekakor ni prav, kajti ne moremo mimo dejstva, da tudi iz primerov oziroma ocene vzrokov za nesrečo lahko izluščimo marsikaj koristnega in poučnega; seveda z namenom in ciljem, da bi se v prihodnje takim nesrečam lahko pravočasno izognili oz. jih v največji meri preprečili.

Vedno preudarno pri lovu v gorah!

Ko se odločimo za strel na divjad, moramo posebno pozornost namenjati predvsem predhodnemu vprašanju, ali bomo lahko tudi varno prišli do mesta »zadetka«, plena oziroma ali bomo lahko s tega mesta sledili morda obstreljeni divjadi po krvni sledi. Ni namreč malo primerov, ko se po strelu divjad zateče še naprej, v nedostopen, za naše zasledovanje zahteven strm svet. Nenadoma se znajdemo pred odločitvijo, ali bomo lahko sami brez nujno potrebne plezalno-varovalne opreme odšli na nastrel po mrtvo divjad ali ugotavljali, če so kje znaki dobrega zadetka oziroma krvi streljane divjadi. Ali pa bomo morali poklicati na pomoč alpinista ali veččega plezalca, lahko tudi za to usposobljenega gorskega reševalca, ki bo na varen in varovan način prišel do mesta nastrela oziroma do mesta, kjer je obležala mrtva divjad. Znani so primeri, ko je ustreljena divjad obtičala v skalnato-travnatih, tudi poredenelih strminah (praktično na nedostopnem terenu), od koder so jo do varnega mesta lahko spravili le večji alpinisti z ustrežno alpinistično

opremo in tehniko. O tem je v reviji Lovec že pisal lovski čuvaj (LD Jezersko) in vrhunski alpinist ter gorski reševalec **Davo Karničar**, ki se je že nekajkrat odzval klicu solovcev »na pomoč«, da je iz »nedostopnih« strmin spravil uplenjeno divjad, do katere neprimerno opremljen lovec, ki je na divjad streljal, sam nikakor ne bi mogel priti. Že njegovo pisanje je jasno opozarjalo, da moramo biti za lov v zahtevnem naravnem okolju za to primerno usposobljeni; strokovno in tudi primerno glede opreme. Davo neprestano poudarja, da bi lovsko usposabljanje in učni lovski programi morali vsebovati tudi vsebine o varstvu pri lovskem delu in vsaj »nove« mlajše lovce seznaniti tudi z vsebinami o razsodnem, zanesljivem in varnem gibanju v naravno zahtevnem lovišču. »*Že pravilna predvidevanja in realna ocena terenskih/vremenskih nevarnosti bi zmanjšala število nesreč,*« trdi omenjeni dober poznavalec visokogorja in razmer v njem.

Evidenca nesreč v gorah

V knjigi *Spomin in opomin gora* dr. **Franceta Maležiča**, v kateri so zbrane in zapisane mnoge gorske nesreče, najdemo opise smrtnih nesreč v hribovitem in gorskem svetu v slovenskih gorstvih od leta 1800 do 2004. Med 1.697 najdenimi in zapisanimi žrtvami je bilo tudi 40 lovcev, žrtev gorske narave, gora, lova ter svojih strasti. Od tega jih je bilo 32 lovcev in osem divjih lovcev. K temu moramo žal prišteti še tri lovce, ki so pri lovu umrli lani. Torej se je doslej na Slovenskem smrtno ponesrečilo 43 lovcev oziroma po oceni dr. Maležiča, ki spremlja in beleži podatke o vseh ponesrečenih in tudi mrtvih v gorah, več kot 50 oseb. Tudi **Rado Košir**, dolgoletni lovec, član LD Dovje, in vrhunski alpinist ter gorski reševalec opozarja, da se lovci žal na nevarnosti v gorah in na potrebo po znanju gorskih veččin spomnimo le ob tragičnih primerih, smrtnih nesrečah lovcev, ko so se na žalost že

Foto: F. Ekar

Varno in zanesljivo stopanje po zaledeneli snežni strmini je mogoče le z derezami in lovsko palico.

zgodile. Kot izkušen lovec tudi opozarja, da v lovskem učnem programu za pripravnike za pridobitev lovskega izpita ni zajetih vsebin o zagotavljanju varnosti in varnega gibanja, hoji pri lovu, ob zalezovanju divjadi po strminah, pa tudi pri pravilu uplenjene divjadi v zahtevnih hribovitih in gorskih loviščih, čeravno imamo v Sloveniji več kot polovico lovišč vpisanih v kategoriji gorsko-planinskih, na kraškem svetu. Že lovskemu začetniku in pripravniku bi morali »vcepiti«, da je treba na lov hoditi s popolno zanesljivo osebno in tehnično neoporečno gorsko opremo. To zahtevo bi morali preverjati! Tudi lov z lovskimi gosti ali samo lovskimi prijatelji, še posebno tistimi iz nižinskih območij, terja poleg dodatne previdnosti in odgovornosti zanje tudi potrebno opremo. Lovec »vodnik« mora imeti v nahrbtni-

ku vedno dodatno varovalno opremo za gosta, kot je npr. kakovostna vrv z vponkami itn. (zimske razmere terjajo poleg dobrih neobravljenih podplato v na trdnih zimskih čevljih tudi dereze in znanje njihove uporabe!). Rado piše in opozarja tudi na pripravljenost in reševanje raznih presečenj, npr. v primerih, ko je lovec na strmini izpostavljen padajočemu/kotaločemu kamenju, ki ga nad njim proži divjad, ali v poletnih nevihtah, ko se nenadoma pojavijo grom in smrtonosne strele. Tudi poznojesenske, zimske in spomladanske odjuge so smrtno nevarne za nastanek plazjenja, pomrznitve travne ruše ponoči, padajoče kamenje/skale itn.

Anton Kralj, prav tako vsestranski lovec in ljubitelj gora, izkušen alpinist, inštruktor gorskega reševanja, dolgoletni (član LD Tržič), odličen

mentor, dosleden in pravičen gospodar LD, lovski kinolog, meni, da je visokogorski lovec eden najlepših oblik lova, a obenem pravilno opozarja, da je obenem to tudi eden najnevarnejših oblik, ki ogroža lovce na vsakem koraku. Zato moramo ob upoštevanju naravnih zakonitosti z največjo mero osebne odgovornostjo poskrbeti najprej za svoje zdravje in varno gibanje v terensko zahtevnih območjih lovišč. Le tako se bomo lahko izognili nesreči, poškodbam ali celo smrti.

Najprej se je treba naučiti uporabljati varnostno gorsko opremo!

O vrsti in uporabi gorske opreme, pretečih nevarnostih v gorah, ukrepanju in postopkih v primeru nesreče, načinih pozivov na pomoč je napisanih veliko priročnikov. Toda v nepredvidenem trenutku, ko se zgodi nesreča, ali v težki vremenski situaciji ni možnosti za branje teoretičnih napotkov. Poziv na pomoč terja hitro odzivnost, ki je odvisna tudi od tega, koliko smo se pred tem naučili oziroma koliko imamo prirojenega posluha za hitro obvladovanje nepredvidenih situacij v naravnem okolju. Ob doslednem naštevanju, kaj vse moramo imeti za vsak primer v nahrbtniku poleg hrane, napitkov itn., Kralj poudarja, da mora imeti lovec poleg »steklače«, t.j. tradicionalne in nadvse koristne lovske oporne palice, pri sebi poleg mobilnega telefona s polno baterijo tudi rezervno napolnjeno baterijo zanj in baterijsko svetilko za dolgotrajnejšo signalizacijo. Zelo pomembno in nujno je, da kadarkoli se odpravimo na lov v visokogorje, odgovornemu za evidenco lova v LD ali lovski organizaciji (ali vsaj domačim) natančno povemo (zapišemo), v katerih območjih bomo lovili divjad ali opravljali določena lovska opravila ter kdaj in od kje naj bi bila naša vrnitev iz lovišča. Skratka, Anton Kralj daje prepotrebne napotke za »dober pogled in srečno vrnitev«.

Franci Ekar

Ugriz strupene kače

Na lovu lahko naletimo na strupeno kačo in če imamo smolo, nas lahko tudi ugrizne. Ugriz strupene kače je lahko nevaren, zato je pomembno vedeti, kako moramo pravilno ukrepati ob takem dogodku. Priporočljivo je tudi vedeti, kako se izogibati kačjim ugrizom.

Letos sem se kot zdravnik udeležil seminarja iz toksikologije Piki in ugrizi strupenih živali. Tematika me zanima kot zdravnika in lovca. Prispevek za naše glasilo sem napisal zato, da novejša navodila pri prvi pomoči ob ugrizu kače posredujem širši lovski javnosti in ne nazadnje tudi, da spomnim na preventivne ukrepe pred ugrizom, ki lahko v našem življenju vsekakor pomenijo težko izkušnjo.

Naše tri strupenjače

V Sloveniji najdemo tri vrste strupenih kač iz družine gadov (Viperidae): modrasa (*Vipera ammodytes*), navadnega gada (*Vipera berus*) in laškega gada oz. rilčastega gada (*Vipera aspis*).

V Sloveniji je najbolj razširjen modras, ki ga najdemo po vsej državi, razen v Prekmurju. Zadržuje se na suhih skalnatih območjih, v grmičevju, na travnikih, ob robu gozda. Živi

do nadmorske višine 2.000 metrov. Je naša največja strupenjača in doseže dolžino do enega metra. Na koncu smrčka ima značilen rožiček, po katerem ga najlaže ločimo od drugih strupenjač, po hrbtu pa črn cikcakast vzorec. Po barvi so samci večinoma svetlo sive barve, samice pa so svetlejšje, lahko rjavo rdečkaste (fotografija modrasa je iz moje osebne zbirke).

Navadni gad se rad zadržuje v hladnejših in bolj vlažnih predelih. V Alpah ga najdemo na nadmorski višini tudi več

Foto: A. Bren

Modras (*Vipera ammodytes*), ki sem ga fotografiral v živalskem vrtu v Ljubljani.

kot 2.000 metrov. Samci so sive barve s črno cikcakasto progno po hrbtu, samice so svetlejšje. Obstajajo tudi črni

primerki. V dolžino zrastejo do 90 cm.

Laški gad je pri nas redkejši, najdemo ga na skrajnem zahodu države, na območju Breginjskega kota, na desnem bregu Soče. Ugajajo mu ima suha, topla in prisojna pobočja. Vrh gobčka je privihan navzgor, a se ne konča z rožičkom kot pri modrasu. Zraste do dolžine 85 cm.

Modras v laični javnosti še vedno velja za najbolj strupeno evropsko kačo, smrtna količina njegovega strupa je 0,48 mg/kg. V resnici je gadov strup štirikrat močnejši, njegova smrtna količina je že 0,11 mg/kg. Kačji strup povzroči motnje v strjevanju krvi, kar privede do krvavitve, zelo pa učinkuje tudi na živčni sistem ugriznjene osebe/živali. Strup je mešanica različnih encimov (proteinaze, fosfolipaze itn.).

Kače imajo zapleten mehanizem ugriza in vbrizgavanja strupa, zato je primerneje go-

Gad (*Vipera berus*) živi tudi nad 2000 m višine, kjer modrasa navadno ne vidimo.

Foto: V. Jehart – Diana

voriti o ugrizu kot o piku kače, kar se ponekod v pogovornem jeziku še vedno uporablja.

Strupniki naših kač so dolgi le od 2 do 5 mm, redko več, in po ugrizu strup konča večinoma v koži, podkožju, redko v mišici in še redkeje v krvni žili. Strup se po mezigovnicah razširi v krvnožilni sistem. Že pol ure po ugrizu ga lahko zasledimo v krvi. Pri ugrizu kača izloči le manjši del strupa iz žleze, pri »suhih« ugrizih pa sploh nič. Strup okvari podkožje, mišice, žile, nastane oteklina in pomodrelost predela kože z modro rdečimi lisami in črtami. Zaradi širjenja strupa po limfnih žilah se le-te lahko vnamejo, vnamejo pa se tudi bezgavke. Strup lahko povzroči motnje v strjevanju krvi.

Kako se pokaže zastrupitev s kačjim strupom?

To je odvisno od količine vbrizganega strupa, starosti in telesne mase prizadete osebe, mesta ugriza in pridruženih bolezni. Po navadi sta vidna sled ugriza vbodni ranici, ki sta pol centimetra narazen. Lahko je tudi samo en vbod ali le praska. Včasih se na mestu ugriza pojavijo mehurji, pojavljati se začneta bolečina in oteklina prizadetega dela. Oteklina se lahko hitro širi, zajame celoten ud, kjer je bil ugriz, in se lahko razširi tudi na telo. Po navadi se pridruži tudi omenjena pomodrelost predela kože. Če nastane vnetje limfnih žil, se pojavijo rdeče lise in ob vnetju bezgavk postanejo le-te boleče. Lahko se pojavijo tudi bolečina v trebuhu, bruhanje in driska, padec krvnega tlaka, hitro bitje srca, znojenje, tresenje, oteklina zgornjih dihal, oteženo in hitro dihanje. Lahko nastane okvara ledvic in živčnega sistema.

Prva pomoč in zdravljenje osebe, ki jo je ugriznila strupena kača

Glavni ukrepi prve pomoči so enaki, ne glede na vrsto kače, ki je povzročila ugriz. Na

prvem mestu je treba poskrbeti za varnost, da kača ne bi ugriznila še koga. Poskusimo jo odgnati, če pa to ni mogoče in nas še vedno ogroža, jo poskusimo onesposobiti. Poškodovanca pomirimo, mesto ugriza očistimo in pokrijemo, najbolje s suho sterilno gazo. Počitek in imobilizacija prizadetega uda sta zelo pomembna, saj zmanjšata bolečino, otekanje in krvavitev. Zastrupljenec mora mirovati. Čim prej moramo odstraniti vse, kar bi ob pričakovanem otekanju uda lahko oviralo krvni obtok (prstane, ročne ure, zapestnice, tesna oblačila itn.). Ne smemo pozabiti na zaščito pred ohlajanjem ali pregrevanjem žrtve kačjega ugriza. Strup nekaterih kač, tudi naših strupenjač, lahko povzroči zelo hiter srčnožilni kolaps ali ohromitev dihalnega centra. V takih primerih pravilno in včasih dolgotrajno oživljanje poškodovancu lahko reši življenje.

Postopki, kot so zarezovanje, izrezovanje in izžiganje ali izsesavanje mesta ugriza ali podveza uda nad ugrizom so opuščeni, ker več škodijo kot koristijo. Shranimo morebitno mrtvo kačo!

Poskrbeti moramo za čim hitrejši prevoz ugriznjene osebe v ustrezno zdravstveno ustanovo. Čim prej je treba o dogodku obvestiti reševal-

no službo na znano številko 112. Človek, ki ga je ugriznila kača, ne sme hoditi. V ustrezno zdravstveno ustanovo ga je treba čimprej in čim bolj obzirno prenesti ali prepeljati, v določenih okoliščinah najbolje s helikopterjem. Vsakega bolnika po ugrizu kače mora pregledati zdravnik, ki odloči o nadaljnjih ukrepih. Po navadi ostanejo v bolnišnici vsaj 24 ur. Zdravljenje je namenjeno lažšanju simptomov zastrupitve in zagotavljanju življenjskih funkcij. V določenih, predvsem težjih primerih poteka zastrupitve uporabijo tudi protistrup (antiserum) proti kačjemu strupu, ki hitro privede do izboljšanja, prepreči pojavljanje zapletov in skrajša čas zdravljenja v bolnišnici.

Preventivni ukrepi pred ugrizom kače

Splošno priporočilo je, da se pred obiskom nekega območja, velja tudi za kraje zunaj Slovenije, dobro pozanimamo o vseh mogočih tamkajšnjih nevarnostih in specifičnem ukrepanju. Splošni preventivni ukrepi obsegajo nošnje ustreznih zaščitnih oblačil, čim višje in čim debelejše obutve, gamaš ali debelih nogavic. Med hojo moramo skrbno opazovati pot pred seboj, še posebno se moramo dobro razgledati na

mestu počitka. Koristno je s palico pretipati slabo vidne dele poti. Izogibajmo se polaganju rok ali nog v predele, kjer se lahko skriva kača (visoka trava, pod skalami, v skalne razpoke, dupline, na skalnih policah). Rokavice lahko nudijo le delno zaščito. V temi si pot osvetljujemo z močno svetilko. Če zagledamo kačo, se ji nikakor ne skušajmo približati ali jo celo ubiti. Če je le mogoče, se ji umaknimo mi, saj so pri nas dokaj redke in ogrožene živali. Veliko kačjih ugrizov se dogodi prav ob poskusih ubijanja kače! Če je bila ubita, bodimo skrajno previdni, saj še dolgo po smrti ohranijo refleks obrambnega ugriza, ki je lahko aktiven. Znani so smrtni primeri, ko je neprevidnega človeka ugriznila odrezana kačja glava. In ne nazadnje: v odročne predele ali kjer ni mogoče vzpostaviti komunikacije, nikoli ne hodimo sami!

Prim. dr. Andrej Bren

Viri:

1. Grenc, D. Ugrizi strupenih kač. Brvar, M. ur. Toksikologija 2015. Piki in ugrizi strupenih kač. Ljubljana 2015; 15–18.
2. Tomazin, I. Kačji ugrizi v gorskem svetu. www.gore-ljudje.net/novosti/
3. Brvar, M. Zastrupitve. Ahčan, U. ur. Prva pomoč. Ljubljana 2007.

Foto: V. Jehart – Diana

Modras je naša največja strupenjača.

Tri ure za izdelavo in postavitve enostavne visoke lovske preže

Izdelava visokih lovskih prež je dokaj zamudno opravilo. Za izdelavo in postavitve je navadno potrebna ekipa več ljudi in vsak mora vložiti v delo kar nekaj truda in časa.

V lovski praksi se večkrat zgodi, da v določenih predelih lovišča, kjer nimamo postavljenih visokih lovskih prež, najdemo sveže razrit travnik od divjih prašičev, opazimo zanimivega srnjaka ali naletimo na sveže stečine katere druge divjadi. Še posebno pogosto se to zgodi poleti in v jeseni, ko so polja polna pšenice in mlečne koruze. V takih primerih si lahko s pomočjo lovskega tovariša ali lovskega pripravnika v samo treh urah lahko izdelamo in iz lesa postavimo enostavno visoko prežo na lestvi za eno osebo. Izdelava zares ni zahtevna.

Orodje ki ga potrebujemo za izdelavo:

- motorna žaga, zaščitna oprema za delo z motorno žago, manjša ročna žaga, sekira, kladivo,
- debelejša vrvi, meter (5 m), mizarski svinčnik, pravokotnik, žbljji, dolgi: 80, 120, 140 mm,
- kramp za pripravo (izravnavo) terena. Nekaj metrov debelejšje žice za pričvrstitev konstrukcije preže ob drevo.

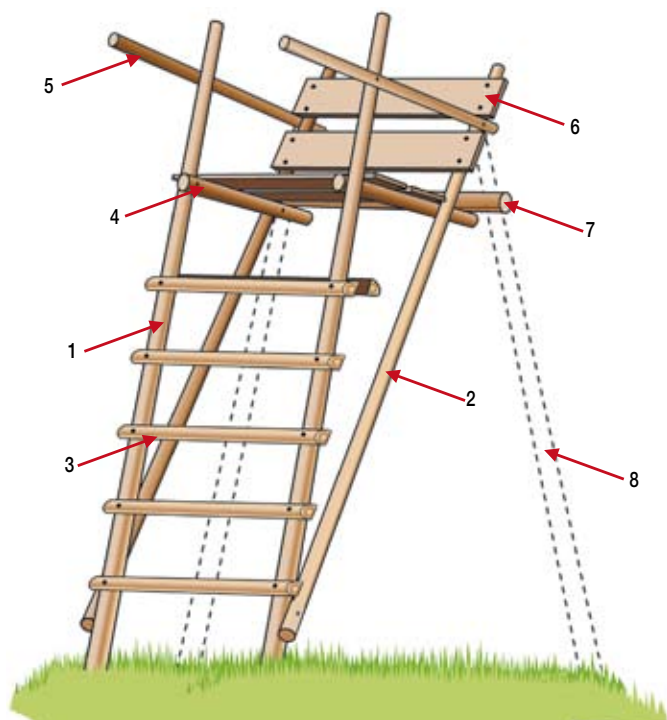
Za izdelavo konstrukcije preže uporabimo okrogel smrekov les (okroglice). Najprimernejša debelina okroglice je okrog 8 cm.

Potreben material za izdelavo konstrukcije:

1. 2 x – lestvena letev – 300 cm
2. 2 x – oporna letev – 300 cm
3. 6 x – pohodna letev (prečka) za lestev – 80 cm
4. 2 x – nosilec desk sedeža – 80 cm
5. 2 x – nosilec (opora) za roke – 120 cm
6. 4 x – deske za sedež in naslon hrbtna 20 x 2 x 80 cm
7. 1 x – zadnji prečni nosilec – 120 cm
8. 2 x – oporna letev – 400 cm (samo v primeru prostostoječe preže!)

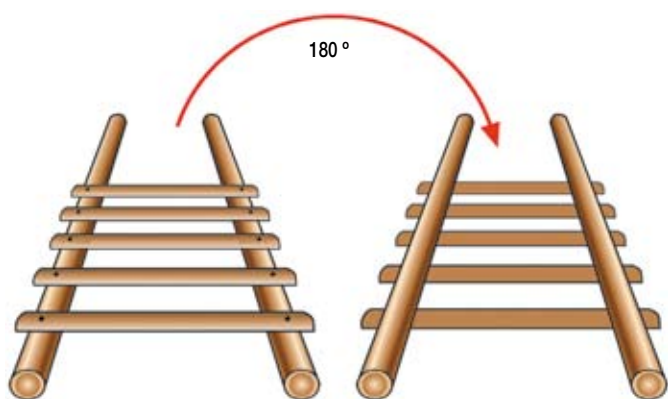
• Od vnaprej primerno obdelanih okroglic izberemo tri 80 cm dolge konce in jih z motorno žago vzdolžno prežagamo na polovico. Tako dobimo šest pohodnih letev za lestev.

• Za nosilni del lestve in obe oporni letvi izberemo najdebelejši in najboljši les. Odžagamo štiri letve, dolge 300 cm. Dve izberemo za lestev in ju položimo vzporedno na tla. Od debelejših koncev navzgor na razdaljah 35 cm zarišemo označbe, kamor bomo kasneje pritrčili pohodne prečke lestve. Na označenih mestih zarezemo plitve utore (izpraznitve) za ležišče in pričvrstitev pohodnih prečk.

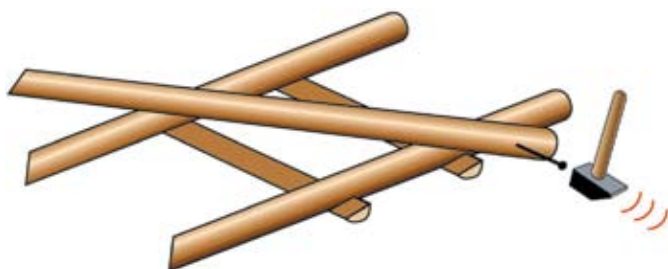

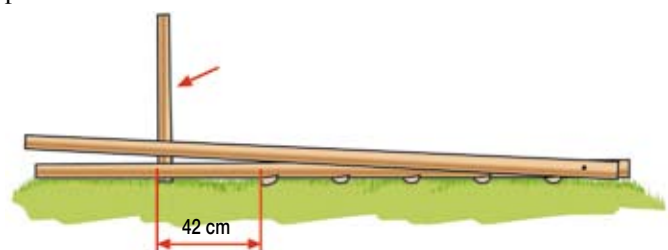
Tako obdelani letvi spet vzporedno položimo na tla v razmiku 70 cm in v pripravljene uture (izpraznitve) pribijemo pet pohodnih lestvenih prečk. Zbito lestev obrnemo za 180° tako, da so pohodne prečke obrnjene k tlo.

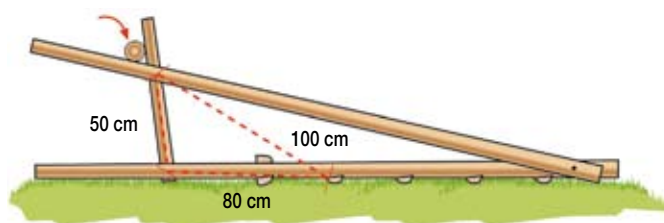
• Na spodnji debelejši del lestve od vsake zunanje strani pribijemo 300 cm dolgi oporni letvi, ki bosta na vrhu služili tudi kot nosilec desk za oporo hrbta.

Nato na notranji strani obeh nosilnih letev lestve pribijemo oba nosilca sedežnih desk, in sicer tako, da bosta njuna zgornja dela okroglic oddaljena 42 cm od vrha pete najvišje pohodne prečke lestve.

• Na vrsti je spajanje nosilcev sedežnih desk in opornih letev. Pravilno razdaljo med nosilcem sedežnih desk in oporno letvijo določimo tako, da preprosto dvignemo (na spodnji del lestve pribito) oporno letev tako, da izmerjena razdalja med vrhom četrte pohodne prečke na lestvi in ostrim kotom na oporni letvi znaša natančno 100 cm. Zarišemo označbo in spojimo (pribijemo) skupaj oporno letev in vrhnji del nosilca sedežnih desk. Tako spojena konstrukcija oblikuje trikotnik 100 x 80 x 50 cm. Postopek ponovimo še na drugi strani.

• Od vrha namestimo in pribijemo zadnjo nosilno letev (okroglico) tako, da oba konca letve segata približno enako prek obeh opornih nosilcev. Takšen način pritrditve zadnje nosilne letve je pomemben zato, da lahko (v primeru izvedbe samostojne preže) na oba konca od zadaj namestimo še 400 cm dolgi oporni letvi.

• Tako sestavljena, že dokaj trdna konstrukcija v tej fazi dela še vedno leži na lestvi, obrnjeni proti tlo. V tem položaju bomo, najlažje z notranje strani, pritrdili še šesto pohodno letev, ki jo pribijemo vzporedno z zadnjo peto na pohodno prečko na lestvi. Tako nastane nekoliko širša in trdnejša površina za namestitev nog pri sedenju in obračanju našega telesa na preži.

• Nato celotno konstrukcijo spet obrnemo za 180° tako, da so pohodne prečke lestve obrnjene navzgor. Pribijemo deske za sedež in naslon hrbta. Med njimi pustimo dovolj prostora, da ob različnih vremenskih spremembah lahko »dihajo«.

• Povsem na koncu pribijemo še obe letvi za naslon rok. Njun prednji del naj sega prek nosilcev lestve, saj bo tako nudil oporo za roke pri gibanju po lestvi in dober naslon za miren in natančen strel. Preostane samo še, da najdemo primerno drevo, kamor bomo prežo naslonili in jo nekoliko pritrdili nanj.

Konstrukcijo preže po potrebi lahko tudi povišamo za meter ali dva. To najpreprosteje storimo tako, da v spodnjem, debelejšem delu po želji podaljšujemo oba nosilca lestve in dodajamo prečne pohodne letve. Za enoto mere podaljševanja izberemo dolžino 35 cm, kolikor znaša sredinska razdalja med dvema prečnima pohodnima letvama. Na tak način ohranimo vse pravilne mere in kote na konstrukciji.

Na nekoliko navzgor podaljšane nosilne letve preže lahko namestimo tudi lažjo streho. Pri povišanih konstrukcijah je za nosilne letve priporočljivo (zaradi nosilnosti) uporabiti nekoliko debelejši les in dodatno učvrstiti nosilca sedežnih desk ter obe zgornji prečni pohodni letvi, na katerima pri sedenju počivajo noge.

Če želimo prežo (po potrebi) razstaviti in jo prepeljati/prenesti drugam, za spajanje glavnih delov nosilne konstrukcije uporabimo vijake, za katere smo pred tem izvrtali primerne luknje. Pri izbiri orodja potrebujemo tudi baterijski vrtalni stroj, primerne, dovolj dolge svedre in vijake z maticami in podložkami.

Vse to je izvedljivo v treh urah. Želim vam le še veliko zadovoljstva pri izdelavi in uporabi preže ter z nje seveda dober pogled!

Igor Pičulin

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Od 14. do 17. maja letos so v bližini kraja Cham v Bavarskem gozdu našli ostanke štirih prednjih nog risov. Najprej je 14. maja eden od sodelavcev pri varovanju risov in domačin v bližini svoje hiše v gozdu našel prve ostanke, razširjeno iskanje po terenu v naslednjih dneh pa je odkrilo še preostale noge. V začetku še ni bilo jasno, ali gre za ostanke enega ali več risov, kar bo dokončno potrdila šele genetska analiza, domnevajo pa, da gre za ostanke vsaj dveh različnih živali. Preiskava o tem dogodku je še v teku, je pa pristojna bavarska ministrica za okolje sporočila, da ministrstvo ponuja denarno nagrado v višini 10.000 evrov osebam, ki bi s svojimi informacijami pripomogle k odkritju storilca (ali storilcev).

(Wild und Hund Internet)

Foto: M. Krefel

Beli/širokousti nosorog (Ceratotherium simus)

Afrika: Tudi nekatere od največjih letalskih družb, ki povezujejo afriško celino s preostalimi celinami, so se pridružile boju proti nedovoljenemu pobijanju in trgovini z ogroženimi živalskimi vrstami in njihovimi deli. Tako sta družbi SSA in Emirates že prepovedali transport trofej nekaterih zelo ogroženih živalskih vrst na svojih letalih. Omenjene družbe so prepovedale transport vseh tovrstnih trofej, torej tudi tistih, ki so legalno pridobljene oz. uplenjene. Podobno prepoved je nekaj kasneje (27. maja) sprejela tudi Lufthansa, ki je v obvestilu za javnost objavila, da na svoji letalih takoj prepoveduje transport vseh trofej divjadi iz Afrike. Podrobnosti zaenkrat niso znane, je pa predstavnik za stike z javnostjo omenil vrste, kot so lev, nosorog in slon. Trenutno torej še ni jasno, ali omenjena prepoved velja tudi za druge ogrožene živalske vrste ali celo za trofeje vseh vrst divjadi z afriške celine. Velika večina ilegalnega transporta trofej ali drugih telesnih delov sicer večinoma poteka med Afriko in Azijo prek kontejnerskega transporta. Tako bodo tovrstne prepovedi prizadele predvsem legalni lov, iz katerega pa se ne nazadnje plačuje precejšen del ukrepov za varstvo okolja teh živalskih vrst in tudi za njihovo neposredno varstvo. Prizadeti torej ne bodo krivolovci in trgovci, ki ilegalno preprodajajo in transportira-

jo trofeje in druge telesne dele ogroženih živalskih vrst, temveč predvsem popolnoma legalen in trajnosten lov, ki pripomore k varstvu teh vrst in njihovih habitatov. Nekateri druge letalske družbe, npr. Air Namibija, pa posebej poudarjajo, da dosledno upoštevajo pravila mednarodne trgovine z ogroženimi živalskimi vrstami in da transporta trofej vrst divjadi, ki so bile pridobljene in uplenjene legalno, ne bodo omejevale.

(Jagen Weltweit Internet)

Kazahstan: Po podatkih pristojnih služb je od začetka maja letos v tej državi poginilo najmanj 120.000 sajga antilop. Večinoma so poginile samice z mladiči. Tolikšen pogin pomeni izgubo praktično tretjine svetovne populacije te zelo ogrožene živalske vrste. Pogin je nastal predvsem na 16.000 ha velikem stepskem območju v centralnem Kazahstanu, in sicer na območju regije Koustanay. Vzroki za množični pogin zaenkrat še niso znani, so pa podobni množični pogini v preteklosti že nastajali. Tako so znani množični pogini sajga antilop iz leta 1980, ko naj bi poginilo okoli 100.000 živali, in iz leta 1988, ko naj bi poginilo celo 634.000 živali.

(Jagen Weltweit Internet)

ZDA: Tragičen pogin vapatijev je nastal na reki Snake river, ki sicer leži na meji med zvezni-

ma državama Idaho in Oregon. Trop približno petdesetih vapatijev, večinoma košut s teleti, se je sicer pozimi večkrat premaknil preko poledenele reke na drugo stran, kjer so se pasli. Nekega dne pa se je led predrl, tako da se je večina živali iz tropa utopila pod ledom. Natančno število poginulih vapatijev ni znano; doslej so našli 31 trupel utopljenih živali.

(Jagen Weltweit Internet)

ZDA: Ko je pred več kot enim letom na dražbi Dallas Safari Cluba ponudil najvišjo ceno za legalni odstrel nosoroga, je 37-letni lovec iz Teksasa v spremstvu snemalne ekipe končno uplenil starega nosoroga, ki so ga namibijski biologi in državne oblasti namenili za odstrel in je nekaj prej med bojem celo ubil drugega mlajšega nosoroga. Stari nosorogi samci naj ne bi več sodelovali pri razmnoževanju, so pa lahko še vedno smrtno nevarni svojim mlajšim tekmeccem, torej samcem, pa tudi samicam in mladičem. Odstranitev takih osebkov iz populacij naj bi torej celo povečevala prirastek v populacijah in pripomogla k povečanju številčnosti te vrste. Pred samim lovom je bilo treba počakati še na predhodno dovoljenje za uvoz trofeje legalno uplenjenega nosoroga na območje ZDA. Omenjeni lovec iz Teksasa je kot zmagovalec na dražbi za odstrel nosoroga ponudil kar 350.000 US\$, kar je najvišja doslej uradno

registrirana cena za odstrel katere od afriške divjadi. Vsa, na dražbi pridobljena sredstva je Dallas Safari Club namenil pristojnim organizacijam v Namibiji za varstvo nosorogov, njihovih habitatov in preprečevanje krivolova. Namibija lahko na leto dovoli odstrel do pet nosorogov, tako pridobljena sredstva pa namensko porabi za varstvo ogroženih živalskih vrst. Po uradnih podatkih se je, zahvaljujoč vsem dosedanjim ukrepom za ohranitev te vrste, v tej državi število nosorogov iz številke 60 v letu 1966 povečalo na zdajšnjih 1.500 živali. Kljub vsemu naštetemu pa je omenjeni lovec požel ogromno ogorčenja v javnosti.

(Jagen Weltweit Internet, Dallas Safari Club Internet)

Rusija: Med zbiranjem brezovega soka (za pripravljanje sirupa) v bližini mesta Tynda je v sredini maja letos medved napadel 55-letno žensko in jo pri tem zelo poškodoval. Nesrečna ženska je bila v gozdu sicer s svojim spremljevalcem in psom. Ko je medved napadel, je spremljevalec zbežal v bližnjo vas po pomoč. Reševalna ekipa, ki je prišla na kraj dogodka, je najprej ustrelila medveda, saj je napadel tudi njih, znelo poškodovano žensko pa so našli prekrito z listjem in vejami.

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Habitatna in Ptičja direktiva

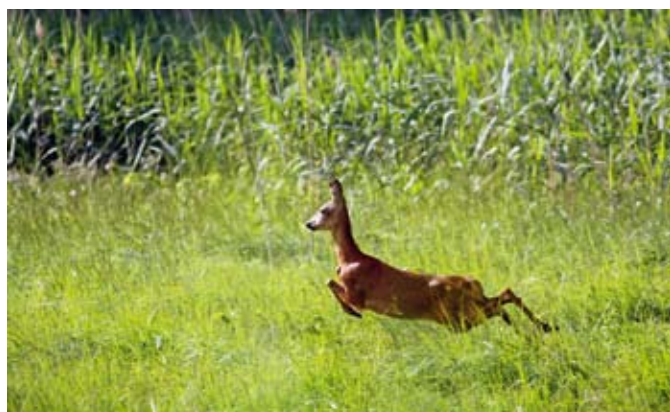

Foto: M. Artnak – Grča

Pripravljenost zadržati smer; prilagoditev programa EU REFIT

V letu 2010 je Evropska komisija (EU) razglasila, da bo delovala v skladu z novim načinom poslovanja (agendo) in v skladu z razumno rabo. To je pravzaprav stalen proces, ki vključuje celoten politični cikel – od urejanja le delčkov zakonodaje pa do izvedbe, uveljavljanja –, in kjer je potreben, tudi občasen ponovni pregled stanja (revizije).

V okviru vseh procesov je ključno občasno pridobiti oceno (evaluacijo) s pogledom nazaj; kaj je bilo doseženo, kaj se je kje zgodilo in oceniti, kaj vse je sprožilo/vplivalo na določene spremembe ter kako bi bilo mogoče v okvi-

ru prvotnih akcij EU še kaj izboljšati. To se lahko ugotovi s kritično analizo stanja, kjerkoli potekajo akcije EU, sorazmerno na svojo objektivnost in pričakovane/ocenjene možnosti.

V skladu s sprejetimi usmeritvami in pripravljenostjo komisije EU je bil že decembra 2012 predlagan prilagojen program (REFIT) komisije EU za pregled celotne zakonodaje EU in predlagane so bile štiri kategorije akcij, od katerih je ena »pripravljenost zadržati osnovne usmeritve« in oceniti uspešnost splošne politike z namero uskladiti zadeve s temeljno delovno mrežo v posameznih oddelkih ter s cilji programa.

Vsi večji in mnogovrstni deli naravovarstvene zakonodaje, npr. **Ptičja in Habitatna direktiva EU**, bodo samodejno (avtomatično) pregledani glede ocene trenutnega stanja.

Pregled stanja se ne bo nanašal samo na oceno okoljskega stanja za nazaj, temveč bo še bolj ocenjeval, kaj se je že pozitivnega in učinkovitega doseglo v državah podpisnicah na tem področju od uveljavitve zakonodaje.

Ocena trenutnega stanja

Prvi korak je bil, ko je komisija EU pridobila pooblastilo za oceno stanja Ptičje in Habitatne direktive EU. Z objavo februarja 2014 so bile določene splošnosti tega področja in glavni izvlečki, ki vsebujejo številna ključna vprašanja, na katera se bo skušalo odgovoriti pri pregledu stanja in glede na postavljena merila (glej naprej).

Odkar je sprejeta zahteva o pregledu in ponovni študijski oceni splošnega stanja, ki obsega vse okoljske, gospodarske in socialne vidike, v odvisnosti od obeh naravnih direktiv, je komisija EU tudi pobudnica posebnega študijskega sporazuma, ki je bil sprejet oktobra 2014 in služi zbiranju in ocenjevanju koristnih okoljskih informacij ter splošnemu upoštevanju in vključevanju dosežkov ter problematike na območju EU in posameznih držav članic.

Izsledki te študije bodo vodilo posebni skupini izvedencev Komisije (sestavili so jo iz pred-

stavnikov različnih političnih oddelkov v EU) pri smiselnem vključevanju usmeritev v zakonodajo in bo v nadaljevanju opravljala tudi podporno vlogo pri razpravi s predstavniki držav članic (podpisnic) in kot ključ za sprejemanje nepristranskih odločitev.

Glavni prispevek po pregledu stanja bo **poročilo komisije Stanje narave v EU (State of Nature in EU)**, ki bo pripravljeno na podlagi ocene varstvenega stanja okolja, ohranjene pestrosti vrst/raznovrstnosti in habitatnih tipov, ki so zavarovani v skladu z omenjenima direktivama. Tovrstne ocene stanja so bile zbrane že v letošnjem aprilu. Osrednji pogled na uspešnost strategije ohranjanja biotske pestrosti (biodiverzitet) pa se predvideva tudi kasneje letos in bo prav tako omogočil dopolnitev ocene trenutnega stanja.

EU - posvetovanje na visoki ravni

V duhu odprtosti in preglednosti trenutnega okoljskega stanja naj bi EU v prvi polovici leta pripravila splošno posvetovalno konferenco, na kateri bodo sodelovali predstavniki vseh držav podpisnic obeh direktiv in ključnih interesnih skupin. Namen konference je, da bi zbrali vse potrebne podatke in ocene. V nadaljevanju bo organizira-

Časovna preglednica za pregled stanja učinkovitosti Ptičje in Habitatne direktive

na še dvanajsttedenska javna internetna posvetovalnica, ki se je začela že aprila in je ponudila možnost sodelovanja široki civilni družbi, ki lahko izrazi tudi svoje mnenje o tej problematiki.

Posvetovalna konferenca na visoki ravni o oceni trenutnega

okoljskega stanja je načrtovana konec letošnjega septembra. Slednja bo lahko postregla že z okvirnimi rezultati ocen stanja, ki jih bodo posredovale državne podpisnice direktiv in ključni nepristranski izvedenci, preden bodo do konca leta pripravili še končno ovrednotenje ocen.

GLAVNA VPRAŠANJA za pridobitev ocen PTIČJA IN HABITATNA DIREKTIVA

Pri pregledu trenutnega stanja veljavnosti obeh direktiv je tudi pridobiti odgovore na različne vidike obeh direktiv, ki jih izpostavljam:

- **USPEŠNOST** (Ste prepričani v objektivnost ocen, ki jih bomo zbrali? Kakšen napredek pričakujete od podatkov; so v smeri vaših notranjih pričakovanj? Kateri so glavni vplivi, ki vplivajo na oceno vaših pričakovanj? Kateri so prispevki obeh direktiv pri zagotavljanju biotske raznolikosti/biodiverzitete v Evropi?)

- **ZMOGLJIVOST** (Kolikšni stroški bodo potrebni in kakšne koristi za sestavljanje (kompilanco) in usklajevanje rezultatov ocen z obema direktivama? Če bodo potrebna znatna sredstva za to akcijo, kaj naj vpliva na višino namenskih sredstev posamezne države podpisnice? Naj bodo stroški za sestavljanje poročila v sorazmerju z ugodnostmi, ki sta jih že prispevali direktivi? So uporabni podatki iz ocene in prispevki za države obveznice dodaten pritisk nanje ali podpora v pogledu nujne izvedbe koristnih določil obeh direktiv?)

- **POMEMBNOST** (So še vedno prisotne ključne težave ogroženih vrst in habitatov v EU, ki so predmet varstva? Koliko lahko direktivi prispevata, da z njuno pomočjo dosežemo trajnostni razvoj? Kako koristna je naravovarstvena zakonodaja EU za prebivalce EU in kakšna je raven njune podpore za doseg ciljev?)

- **POVEZLJIVOST** (Do kakšne mere sta direktivi zadostno vključeni in povezani z drugimi deli naravovarstvene zakonodaje/politike EU? Do kakšne mere lahko obe direktivi dopolnita ali vplivata na druge sektorske politike EU? Do kakšne mere lahko vplivata na raven oblikovanja in upravljanja delavcev v gospodarstvu?)

- **DODANA VREDNOST EU** (Kakšna bi bila dodana vrednost/prispevek EU in kakšne bi bile okoliščine, če ne bi imeli naravovarstvene zakonodaje EU?)

Končni rezultati ocenjevanja

Naposled bo komisija EU v začetku leta 2016 objavila rezultate ocene stanja v obliki Delovnega gradiva. Rezultati bodo uporabna podlaga za pripravo dopolnjene državne naravovarstvene politike, ki bo usklajena z dopolnjeno naravovarstveno zakonodajo EU.

Kako lahko tudi vi prispevate svoj delež?

Januarja 2016 bo Komisija EU objavila spisek ključnih dokumentov, ki bodo svetovali/določali ukrepe, nanašajoč se na

rezultate analize stanja iz vseh ocen. Če boste želeli prebrati glavne podatke iz ocen naše dežele ali iz posameznih območij/regij, ki morda ne bodo vključeni, boste imeli še priložnost, da boste prispevali tudi svoj predlog za njihovo vključitev. **Zato ste povabljeni, da sodelujete v veliki javni razpravi, ki je objavljena na spletnih straneh komisije** že od zgodnjih dni aprila. Prave in posodobljene podatke o oceni stanja bodo objavili na *DG Environment's special website* (Posebnih okoljskih spletnih straneh): http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/index_en.htm

B. L.

Umrli je Werner Trense

dr. **Wernerja Trenseja**, je ta velik biolog divjadi in izjemna lovska legenda (93) tiho umrl v svoji Münchenski rezidenci.

Werner Trense je bil dolga leta generalni sekretar Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC). S svojimi najožjimi gorečimi lovskimi sodelavci je začel CIC spreminjati v globalno prepoznavno naravovarstveno organizacijo, katere delo je slonelo na znanstvenih izsledkih, povezanih z divjadjo in lovstvom povojnega časa. Kot oseba je bil prav on uporaben instrument za uspešno novačenje lovcev tudi iz ozadja železne zaves.

Njegova velika zasluga je ponovno odkritje mezopotamskega damjaka v Iranu, kar mu je prineslo velik mednarodni ugled. Po dveh težavnih

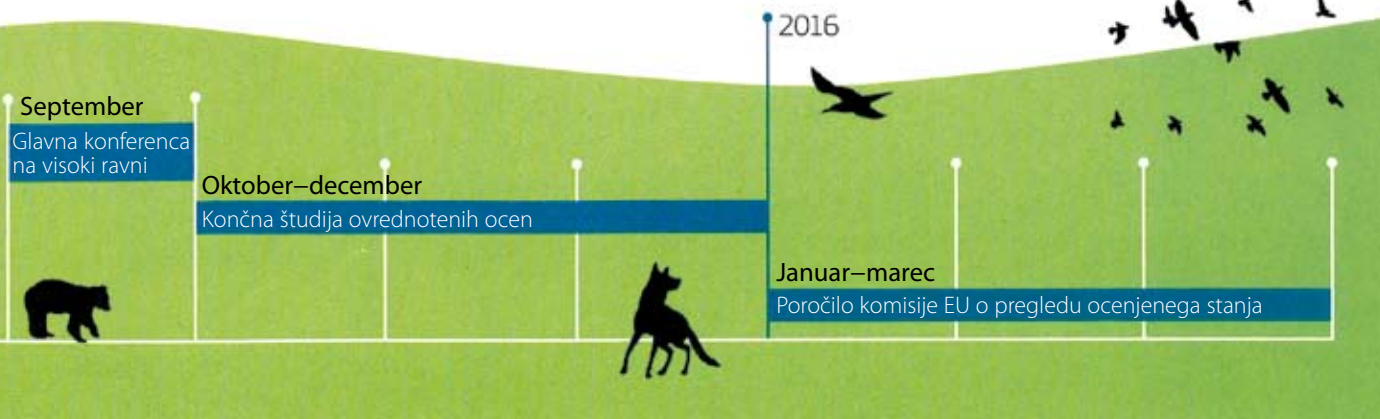
ekspedicijah mu je uspelo v zasebni živalski vrt Georga von Opla pripeljati dva primerka omenjenega jelena, ki sta bila temelj za ponovno oživitve tega skoraj izumrlega damjaka.

CIC je z njim izgubil zelo cenjenega prijatelja, ki je bil izjemno navezan na poslanstvo in delo tega mednarodnega sveta, ki mu je kot organizacija hvaležna za vse, kar je napravil v njenem imenu.

Werner Trense je bil tudi tesen sodelavec in lovski prijatelj slovenskih funkcionarjev v CIC, predvsem Marka Bulca, Veljka Varičaka in Blaža Kržeta, ki so o tem velikem strokovnjaku, naravoslovcu in popotniku vedno zelo spoštljivo pripovedovali in ga izjemno cenili. Na naših knjižnih policah se lahko oziramo v modro siv hrbet Trensejeve zadnje knjige *Grosswild weltweit/Big game of the World/ Velika divjad sveta*, ki je bila s posredovanjem in pomočjo našega Veljka Varičaka leta 2005 stiskana v Gorenjskem tisku v Kranju.

Wernerju Trensnu, častnemu možu, je v imenu nemške delegacije CIC napisal lepe poslovilne besede Johann Daniel Gerstein.

Boris Leskovic

*Dni mojih lepši polovica kmalo,
mladosti leta! kmalo ste minule;
(France Prešeren)*

Prašiči so polagoma spet začeli obiskovati območje našega lovišča. V glavnem samo tropi lanščakov ali le sem ter tja tudi kakšen merjasec. Nekakšni izvidniki so se nam zdeli. Svinj z mladiči ni bilo opaziti. Bili so redni obiskovalci krmišč, čemur pa danes ni več tako.

Takrat sem bil mlad in mladost je bila povezana s strastjo, navdihom in vztrajnostjo. Noben napor ni bil pretežak in nobena ovira previsoka. Vsak dan sem kontroliral krmišče in ga tudi redno vzdrževal. Prišla je jesen. Lepa kot vedno za lovca. Vsa barvita in opoj-

*»Hvala, pa lepo spi preostanek
noči.«*

Vzpel sem se na prežo in si razporedil opremo. Nabil sem svojo tricevko. Dva šibrena naboja in kroglja so poiskali svoja ležišča. Ponovno sem preveril vse puškine kombinacije. »Driling« s svojimi kombinacijami mehanizma vedno terja trezno presojo in nanje dobro navajenega lastnika, kar nekateri že dobro vedo. V naglici si lahko narediš nepopravljivo napako (celo škodo) in obstreliš žival z napačnim nabojem.

Odbila je polnoč. Res lepa noč. Luna je žarela in razsvetljevala okolico; le rahla sapica je vlekla, a v pravo smer. Ob tihoti gozda sem se predal razmišljanju. To je pogovor s samim seboj, monolog, sanjarjenje ... Takrat, še prešerno mlad, sem razmišljal največ

dogajanje. Prav to se je dogajalo tedaj. Slišal sem droben pok vejice. Napeto sem tiho in negibno pričakoval. Spet dolga, gluha tišina. Sredi gozda pred prostostoječo prežo je majhna jasa, sredi nje pa so bili položeni koruzni storži, prekriti z vejami. Jasa je bila lepo obsijana z zlatimi žarki lune. Kar dobra vidljivost, pa moraš vseeno napejati oči in venomer iskati kakšno novo temno liso. Naenkrat sem ga zagledal ob levem robu gozda. Skozi nosnici ploščatega rilca je slišno precejal in preverjal vonjave, ki so mu jih prinašali zračni tokovi. Pomaknil se je na jaso in z dvogledom sem razločno videl njegovo spolovilo – cof. Torej zanesljivo merjasec. Velik se mi je zdel. Črn kot oglje. Že dolgo nismo v lovišču naše lovske družine uplenili velikega merjas-

Čekani z grenkim priokusom

DARJAN VESENJAK

na. Hladne noči, a še topli vse krajši dnevi. Ko se narava počasi pripravlja na zimo. Na krmišču sem občasno ugotavljal tudi prisotnost večjega prašiča. Sledovi na mehki podlagi so mi ga izdali. Moj solovec Oskar iz iste lovske družine je imel veliko željo upleniti divjega prašiča. Povedal sem mu, da krmišče občasno obiskuje tudi večji divji prašič – merjasec. Kar nekaj večerov sva posamič zasedala prežo in ga čakala pozno v noč. Lovskega uspeha pa ni sva imela. Dogovorila sva se, da bova v času okrog polne lune izmenično čakala vse noči; pol noči eden, drugo polovico pa drug. Oskar se je odločil za čakanje v prvi polovici noči.

Dogovorjenega dne sem v lovski sobi ponovno pregledal in pripravil opremo, da ga bom zamenjal na preži. Dvogled, naboji, nož, žepna baterija, nahrbtnik, odeja ... Cev moje risanice sem razmastil, kot da te začne »lizati jelen«. Z Oskarjem sva se srečala na pol poti do preže. Tiho sva izmenjala nekaj potrebnih besed:

»Nič. Se mi je pa zdelo, da sem slišal posamezne korake v goščavju. Dober pogled!«

o družini, gradnji stanovanjske hiše, o službenih zadevah, a tudi veliko sanjal o lovu ... Politika in svetovni problemi me niso zanimali; v dnevnem časopisju sem prve štiri liste kar zavestno spregledoval. Dandanes pa se mi dozdeva, da se nam je vsem politika dobesedno zagrizla pod kožo. Pokvarjeni politiki in direktorji, ki so zapravili našo lepo Slovenijo, nam še vedno krojijo usodo – v napačno smer. Še na lovskih posvetih je nismo rešeni; včasih se mi zdi, da imam »politično nastavo«, ki smo jo poslušali, ko smo služili vojaški rok v JLA. Sramota. Tega si ne bi smeli dovoliti. Človeške vrednote, kot so čast, ponos, odkritost in poštenost, so kar zvodenele. Zato še velja del verza F. Prešerna:

*»De le petica da ime sloveče,
de človek toliko velja kar plača ...«*

Lepo je ponoči na preži. Samota. Tu pa tam gluho tišino zmoti glas sove ali bavkanje smjadi. Znani glasovi ne prekinejo razmišljanja. Ko pa zaslišiš pok vejice v goščavju ali kakšen drug neznan in sumljiv zvok, se takoj osredotočiš na okolico. Ves v pričakovanju pozorno z vsemi čuti spremljaš

ca. Tiho sem odložil dvogled in segel po puški. Previdno sem napel naprožilo in sprostil varovalko. Skozi puškin daljnogled sem ga spremljal do položene koruze. Merjasec se je ustavil in z enim samim gibom rilca odstranil nametane vejevje nanje. Macesnava vejica, obsijana z luno, mi je slepeče zakrivala pogled. Nikoli prej je nisem opazil. V svoji majhnosti je ob prisotnosti lune postala prav moteča. V trenutku je merjasec pograbil koruzni storž in se z njim hitro vrnil v gozdno kritje, kjer bi ga použil. Občasno sem slišal, kako je drobil koruzna zrna med zobmi. Čakal sem. Pomaknil sem se nekoliko v desno, da bi ga, ko bi prihajal po naslednji storž, bolje videl in laže ustrelil nanj, ko bi bil primerno obrnjen. Srce se mi je že malo umirilo. Gluha tišina in napeto pričakovanje. Čez čas sem že zaslišal njegove korake, a sem razbral, da bi se prašič oddaljil. Nemogoče! Kaj je bilo vendar narobe?! Je zavohal najjine sledi? Me je izdala rahla sapica, ki je potegnila v nepravi smeri? Nisem našel odgovora. S pripravljeno puško sem še naprej čakal. Čez čas, ki se mi je zdel neskončno dolg, sem ponovno zaslišal

korak. Tokrat bližje preži. Izkušenemu prašiču očitno nekaj ni bilo jasno. Slišal in slutil sem ga zdaj takoj za prežo, a še v gozdu. Tleskal je z zobovjem in me izzival, da bi se mu izdal. Kako rad bi pogledal prek ograje nazaj! Sam sebe sem miril in obenem vedel, da te napa-ke ne smem storiti: »Fant, samo ne pre-makni se zdaj; prav to pričakuje ... Da pride s preže en sam namig, da nekaj ni v redu; da je nevarnost zanj prav tu. Videl ga tako ali tako ne boš, ker stoji v sencih, ki mu jo nudi gozd – in ker te preizkuša!«

Zopet gluha tišina. Čakal sem. Napet sem bil kot struna. Dihal sem počasi in tiho. Naenkrat sem ga ponovno zagledal. Počasi je prečkal jaso tik pred prežo. Ko sem napel vse mišice in dvignil puško, kolikor je bilo mogoče, se mu je križ daljnogleda ustavil na uhljih. Lastno težo bi moral nekako prenesti na noge in se še malo dvigniti. Ker pa je bila preža narejena iz okroglih smrekovih sušic, tega nisem upal tvegati. Predvideval sem, da bi preža pri tem zaječala in me izdala. Merjasec je bil preblizu. Videl sem ga le še za trenutek, preden je vstopil v gozd na drugi strani jase.

Spet sem čakal. Prepričan sem bil, da se bo vrnil. Tiste noči, ko je obiskal krmišče, je vedno tudi pojedel vso koruzo. Napeto pričakovanje je trajalo že slabi dve uri. Preža je bila neudobna, brez naslona za hrbet.

Opazil sem ga na zgornjem robu jase. Spet je z dvignjenim rilcem precejal

zrak. Tokrat je prihajal na jaso z druge smeri. Sedaj pa bo. Spremljal sem ga skozi daljnogled na puški. Sredi jase se je ustavil. Debel, dobro viden križ sem mu pomaknil za pleče. Le še rahel pritisk kazalca na sprožilec in gluho tišino noči je prepral surov pok. Ognjeni jezik iz puškine cevi mi je za trenutek odvzel sliko. Še preden se je pok odbil od prvega hriba, je prašič z dvema dolgima skokoma izginil z jase. Slišal sem le težke korake in lomljenje suhega smrekovja. Dober znak za lovca – smrtno zadet prašič pred seboj lomi vse ovire. Potem je zavladovala spet gluha tišina. Lovska mrzlica je prišla za menoj. S tresočimi se rokami sem odprl puško in odstranil tulec naboja. Snel sem strelni daljnogled z nje in ga pospravil skupaj z dvogledom v nahrbtnik. Pripravil sem si baterijo. Počakal sem še nekaj minut, nato pa zlezal s preže. Takoj na tleh sem ponovno potisnil nov krogelni naboj v ležišče risane cevi puške. Šibrena naboja sem zamenjal še z dvema »ideal-kama«. Zavedal sem se, da ni v redu, da grem ponoči sam iskat prašiča. Pa vendar ... Zaupal sem učinku naboja RWS z 11,2 grama težko kroglo in zaupal svojemu strelu s preže na razdaljo vsega 35 m.

Najprej sem si dobro ogledal nastrel. Kar pričakoval sem, da ne bom našel krvi. Po izkušnjah ga krogla ni prestrelila. Merjasec je bil velik. Sledil sem svežim stopinjam na tleh, ki pa sem jih kmalu izgubil. Z baterijo sem prečesaval in presvetljeval gozd, a nikjer ni

bilo sledu o merjascu. Pregledal sem še dve gozdni poti, brez uspeha. Ponovno sem v mislih preletel ves dogodek. Ne, vse je bilo v redu! Poklical sem Oskarja in ga zbudil. Revez, komaj je zaspal, zato je bil ves zmeden. Kmalu sva bila skupaj na nastrelu in skupaj iskala po gozdu.

»Ga vohaš?« me je vprašal. Res. Tedaj sem zavohal značilen dah po divjem prašiču tudi jaz. Tako specifičen, meni celo prijeten, je značilen dah divjega prašiča. Oskar je posvetil po gozdu in za drevesom sva res zagledala prašiča. Ležal je s spodvitima sprednjima nogama, z glavo pa je bil obrnjen v smer, od koder se je umaknil. Presenečeno in z veliko negotovostjo sva strmela v žival. Kar nekaj časa sva potrebovala, da sva ugotovila, da je mrtev in prislonjen na drevo. Do zadnjega diha je pričakoval zasledovalca, da bi se mu maščeval za pekočo bolečino, ki je naposled ugasnila njegovo življenje. Kapljice krvi, ki so še vedno polzele po trdih ščetinah, so izdajale strelno rano in dober strel.

To je bilo veselja. Stisk rok lovskega tovariša k lovskega blagru in kmalu je bila vejica zatakajena na desni strani mojega klobuka. Nato sem moral Oskarju natančno opisati ves lov. Prašič je očičen tehtal 120 kg in je bil po grobi oceni star šest let.

Ko sem pričakoval le še iskrene stiske rok preostalih lovskega tovarišev, so se stvari zapletle. Kako značilno slovensko in še bolj značilno za nekatera lovska okolja!?

Ne vedel bi, kako se v strup sprevrča vse, kar srce si sladkega obeta ...

(France Prešeren)

Na občnem zboru LD so mi hoteli naprtiti krivdo napačnega odstrela. Verjetno niso bili ali pa niso hoteli biti seznanjeni z dopisi ministrstva glede odstrela prašičev. Zaključek je takrat prevzel zdaj nekdanji starešina, ki je žal pokojni, sicer pa pokončen, pošten in spoštovan lovec, kakršnih dandanes ni več veliko. Po kratkem opisu lova je izzval lovske tovariše in vsi prisotni na občnem zboru so mi na njegov predlog le zaploskali. Toda zdaj ugotavljam, da marsikdo s figo v žepu.

Zato, mladost! Po tvoji temni zarji, srce zdihvalo bo mi, Bog te obvarji.

(France Prešeren)

Čekani tega merjasca še vedno krajšajo lovsko sobo in čakajo, da ko moje telo ne bo več zmoglo odhajanja na lov, se bodo moje oči ob pogledu nanje, pa srce in duša topili v spominih na moje lepe lovske dni.

PRESEDNIKOVA BESEDA

O pobudah in predlogih z delnih občinskih zborov

Ko bo izšla ta številka glasila Lovca, bodo že nekaj časa za nami delni občinski zbori (DOZ) in tudi Občinski zbor LZS (OZ), ki je bil 9. 6. 2015 v Celju. Na vseh DOZ je bila stalna točka dnevnega reda *Pobude in predlogi*. Tudi v Celju. Uvedli smo jo pred nekaj leti in je na neki način nadomestila točko dnevnega reda, ki jo standardno imenujemo sicer *Razno*. Zakaj takšna točka? Želeli smo, da naše članice na DOZ predstavijo svoje pobude, mnenja, da postavijo tudi kakšno vprašanje, ki ga dotle morda še niso dobile ali pa ga tudi niso ponovno zahtevale. Minule izkušnje so pokazale, da so članice iz različnih volilnih okolišev (VO) na DOZ sproti posredovale različne pobude in postavljale tudi konkretna vprašanja. V primeru pobud je pričakovati, da povedo tudi razloge zanje, nakažejo pot reševanja in predvidene učinke. Nato smo nadgradili to točko, vsaj želeli smo jo, in smo članicam na DOZ povedali, da pričakujemo posredovanje pisnih pobud prek celotnega leta in ne zgolj na DOZ pogosto zgolj ustno. Ponokod smo to uspeli, drugod očitno še dolgo ne bomo.

Članice iz različnih VO so se sproti posluževale »servisa LZS« (beri: strokovnih služb), druge članice so ohranile stare navade. Slednje pomeni »cepitanje na mestu«. Na DOZ smo skupaj ugotovili, da nekateri še vedno ne berejo gradiv, da imajo vprašanja, ki pa so tako ali drugače že rešena v različnih predpisih, da še vedno razmišljamo in tudi delamo po načelu »ustnega izročila«, kar pa je stvar preteklosti.

Veliko »pobud« je bilo danih tudi na zadnjih DOZ in sem jih obelodanil na OZ. Zdaj pa si želimo, da se z njimi seznanijo vse članice. Verjemite mi ali pa tudi ne, da je najšibkejša točka obveščanja in obveščeni v lovstvu na relaciji LD–član. Relacije LZS–članice so kar zadovoljivo urejene! Ali je ta trditev resnična ali ne, lahko takoj sami preverite. Odgovorite mi/si samo na vprašanje: »Ali ste prebrali ali videli poročilo z naslovom *Letno poročilo LZS (2014) ali morda katero od prejšnjih let?*« Verjamem, da vas ni prav veliko, ki ste odgovorili pritrdilno ali prikamali; s tem pa ste le potrdili mojo trditev. Zavedati se je treba, da se brez ustrezne obveščeni lovstvu ravno ne piše vedra prihodnost.

Pobude, ki so bile podane, lahko obravnavamo na področju dejavnosti različnih komisij LZS ali na UO, kjer se sprejmejo sklepi za ustrezno proučitev in kasneje, če je to potrebno, pripravimo ustrezne odgovore tudi za OZ. Marsikatero pobudo so nam v pomoč pri vodenju organizacijskega sistema, kar pa ne pomeni, da je treba prav vse pobude, ki so »še surove«, takoj sprejemati in o njih odločati kar neposredno na OZ LZS. Če se jih lotimo resno, jih je treba proučiti, nekatere samo pojasniti, ker so ali že urejene prek posameznih sklepov UO ali urejene konkretnije že v ZDLov-1. Odgovore na vse pobude, ki ste jih posredovali na DOZ, najdete v zavihku članskih strani v Lisjaku in obsegajo skupaj sedemnajst strani mojega komentarja. Veliko preveč za objavo v glasilu Lovca. V tej rubriki bom zato navedel samo nekaj drugih zanimivih podatkov.

Na dan 1. 6. 2015 nas je bilo na skupnem članskem spisku 20.803 članov in članic, od tega je 432 lovka, naša povprečna starost pa je bila 55,8 leta. O aplikaciji LIS – Lisjak nekateri ne govorijo ravno pozitivno, kar pa le dokazuje, da je zagotovo ne poznajo dobro. To pokaže že podatek, da ima vneseni podatek o elektronskem naslovu v članskem delu le 6.387 članov/članic, kar ni niti 1/3 članstva, in številka GSM le 13.725 članov, kar je nekaj več kot 65 % članov. Svoje spletne strani iz evidence Lisjaka ima urejene le 38 članic. Če so te številke natančne, zagotovo pa so blizu resnice, dobimo odgovor na marsikatero vprašanje.

Najde se tudi kakšna članica (LD), ki v Lisjaku nima vpisanega elektronskega naslova, najde pa se veliko članic, za katere se e-pošta vrača ali pa tudi, da pošte nihče ne gleda ali jo gleda vedno takrat, ko je določeni rok že davno

Osemdesetletnemu Antonu Gradišniku iz LD Boč na Kozjaku smo slavnostno izročili lovsko odlikovanje. Čestitke za visoki jubilej in še naprej dober pogled!

mimo. Toliko o podrobnosti, ki spada v okvir obveščeni in kaže na zrelost posamezne organizacije ali posameznikov.

Letošnji DOZ so bili od 19. 5. 2015 do 2. 6. 2015. Zapisniki o njih so bili poslani pravočasno. Obrazci zapisnikov so bili pripravljani na LZS in je bil potreben samo vnos podatkov. Poskrbeti je bilo treba le za pošiljko na LZS. Povzemam odgovor na vprašanje, ki se nanaša na pojem »dobre gospodarja«, ki očitno nekaterim povzroča kar nekaj sivih las oziroma vsi ne vedo, kaj to sploh pomeni.

O pojmu »dober gospodar« je bilo izrečenih že veliko besed, večinoma pa so bila vprašanja, kaj to sploh je. Če pogledamo Uredbo o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar, ki jo je na podlagi 5. odstavka 7. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 59/96, 31/98 – odl. US, 1/99, 54/00, 68/00, 27/02 – odl. US, 58/02 in 67/02) izdala Vlada Republike Slovenije, postane marsikaj jasno.

S to uredbo spoznamo podrobnejša merila za presojo, ali lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetijskega zemljišča (v nadaljnjem besedilu: obdelovalec) obdeluje kmetijsko zemljišče kot dober gospodar. Dober gospodar obdeluje kmetijsko zemljišče v skladu z zakonom, ki ureja kmetijska zemljišča tako, da z ustrezno tehnologijo zagotovi čim boljše gospodarjenje na kmetijskih zemljiščih v okviru kmetijskega gospodarstva.

Dober gospodar na kmetijskih zemljiščih opravlja najnujnejše ukrepe z ustrezno tehnologijo, zlasti s tem, da:

- redno obdeluje in vzdržuje kmetijska zemljišča,
- zagotavlja ohranjanje oziroma izboljševanje rodovitnosti tal z ustreznim načinom rabe,
- ne povzroča siromašenja/degradacije zemljišča (erozija, zbitost, onesnaženje) z neustrezno tehnologijo,
- zglede in stalno vzdržuje zemljišča, ki so bila izboljšana z agromelioracijami in hidromelioracijami,
- zemljišče obdeluje tako, da je ob uporabi ustrezne agrotehnike omogočena čim boljša in gospodarna pridelava,
- upošteva strokovna priporočila o gnojenju z mineralnimi in organskimi gnojili,
- upošteva časovne omejitve in prepovedi pri uporabi gnojevke,
- zagotavlja zadostne skladiščne zmogljivosti za gnojivko in druga živalska gnojila,
- zagotavlja varovanje domačih živali in upošteva vedenjske (etološke) potrebe živali,
- upošteva vso zakonodajo s področij, ki se navezujejo na kmetovanje (varstvo rastlin, živali in okolja itn.),
- upošteva ustrezne vzdrževalne standarde za vse kmetijske stroje in naprave, zlasti za naprave za nanašanje fitofarmaceutskih sredstev,
- vzdržuje varovalne pasove (npr. obvodno rastlinje, protivetrne pasove, obmejkje),
- skrbi za zaokrožanje kmetijskih zemljišč,
- upravlja z vsemi zemljišči, ki pripadajo kmetijskemu gospodarstvu, tako, da ni ogrožena vitalnost gospodarstva,
- v primeru svoje nezmožnosti za delo ali daljše odsotnosti poskrbi za ustrezno obdelavo zemljišč (3. člen).

Skrbnost je pravni standard. Pravni standard je vsebinsko merilo ravnanja, vključeno v nedoločeni pojem in opredeljeno tako, da se sklicuje na ravnanje, ki je značilno in normalno v določenem okolju ali na področju človekovega udeleževanja. Skrbnost dobrega gospodarja je objektivizirano merilo ravnanja. Ravnanje posameznika presojava na podlagi značilnega ravnanja povprečnega razumnega človeka v enakih okoliščinah. Skrbnost dobrega gospodarja je najsplošnejše merilo ravnanja ali predvidljivosti posledic in se uporablja za vse primere, pri katerih presojava ravnanje pravnega subjekta, ki ima v okoliščinah, ki so bistvene za presojo, položaj laika.

Naj izkoristim priložnost in navedem še podatek za leto 2014, ki se nanaša na nadzor nad izvajanjem določb Zakona o orožju, ki ga je ponekod opravljal Policija na skupnih lovih (ob prihod ali odhodu) in na letnih prestrelitvah orožja. Po podatkih Policije (sicer neuradnih) je bil opravljen nadzor v 200 LD. Kršitev ni so ugotovili. Takšni rezultati so vzpodbudni, kar kaže na odnos lovcev do spoštovanja določb Zakona o orožju. Ne smemo pa biti malodušni tudi do posameznih negativnih primerov, ki nam pač niso v ponos.

Veliko je bilo vprašanj glede članstva v LZS. Še enkrat naj poudarim za tiste, ki tega ne želijo vzeti za dejstvo: fizična oseba ne more biti članica LZS; to so lahko samo pravne osebe. Mi, lovci, smo kot fizične osebe lahko samo člani LZS. Torej nihče, ki ima izdano lovsko izkaznico tipa 3 – drugi upravičenci, niso člani LZS! Tovrstna lovsko izkaznica, potrjena z nalepkjo za tisto leto (letna), jim nudi pravico do lova na podlagi povabila upravljavca lovišča. Če upravljavca lovišča nima takšnih gostov, imetnik takšne izkaznice sam ne more loviti na njenem lovišču. Na dan 7. 5. 2015 je bilo izdanih 56 takih izkaznic, kar pomeni 0,26 % na stanje članstva istega dne.

Po zdajšnji zakonodaji je mogoče, da je posamezni lovec član več lovskih družin (članice LZS). Tudi teh ni (ali nas ni) veliko. V evidenci je 259 lovcev, ki so člani v dveh LD, 20 članov, ki so člani v treh LD, in dva člana, ki sta člana kar v štirih LD. To je bilo na omenjeni dan »povzetja« podatkov število pomenilo 1,35 % članstva. Zelo majhne številke, mi pa (vsaj nekateri!) toliko prahu!

Pa dober pogled!

Mag. Srečko Felix Kropce

LOVEC in volitve predsednika in organov LZS

Četrtek, 11. junij 2015 (13. seja Uredniškega odbora Lovca)

Lovca je kot uradno glasilo LZS hkrati tudi del medijskega prostora in zavezan spoštovanju določil Zakona o medijih. Dejavnost medijev temelji na svobodi izražanja, nedotakljivosti in varstvu človekove osebnosti in dostojanstva, na svobodnem pretoku informacij in odprtosti medijev za različna mnenja, prepričanja in raznolike vsebine, na avtonomnosti urednikov, novinarjev in drugih avtorjev pri ustvarjanju programskih vsebin v skladu s programskimi zasnovami in profesionalnimi kodeksi, ter na osebni odgovornosti avtorjev prispevkov in urednikov za posledice njihovega dela.

V skladu s temi temeljnimi načeli uredniške politike in v skladu z določili Zakona o volilni in referendumski kampanji (Ur. list RS, št. 41/2007) je uredniški odbor Lovca glede volitev predsednika in organov LZS sklenil, da bo omogočil **kratko predstavitev vseh kandidatov za predsednika LZS v letošnji oktobrski številki Lovca**. Izhajajoč iz zakonskih določil moramo vsem zagotoviti enake pogoje za objavljanje programskih predvolilnih oz. volilnih sporočil, predvsem pa moramo glede na specifičnost našega medija (mesečnik) organizatorjem volilne kampanje zagotoviti enakopravnost pri predstavitvi kandidatov in njihovih programov. Odločili smo se, da bomo vsem kandidatom za predsednika LZS omogočili kratko (povzeto) predstavitev programa v obsegu do **največ 2.500 znakov** v

oktobrski številki Lovca. Pripravljena besedila v elektronski obliki s fotografijo kandidata (za predsednika) je treba dostaviti v uredništvo Lovca po elektronski pošti lovca@lovska-zveza.si (podpisana pa tudi po klasični pošti) na naslov uredništva najkasneje **do 15. septembra 2015**. Prispevkov, ki bodo prispeli po tem datumu, uredništvo ne bo objavilo. Prav tako ne bomo objavili prispevkov, daljših od obsega 2.500 znakov oz. bomo daljše prispevke v skladu z našimi uredniškimi merili in standardi ustrezno skrajšali.

Uredništvo omogoča vsem kandidatom tudi objavo oglasnih sporočil pod tržnimi pogoji, ki veljajo za oglaševanje v reviji Lovca, in objavo drugih plačanih sporočil. Novinarske članke in prispevke na to tematiko bomo objavljali v skladu z našo uredniško avtonomijo in presojo, upoštevajoč novinarske standarde in uredniška merila ter zakonska določila, ki določajo zagotavljanje enakopravnosti vsem sodelujočim v volilni kampanji. To velja tudi za zagotavljanje enakih pogojev za objavljanje volilnih propagandnih sporočil. Vse oglaševalske vsebine, ki se bodo nanašale na volitve organov LZS, morajo vsebovati naročnika omenjene vsebine, ki ga bomo obravnavali tudi kot plačnika sporočila.

Predsednik uredniškega odbora: dr. Arpad Köveš

Odgovorni urednik: Boris Leskovic

Ljubljana, 11. 6. 2015

Pregled upravljanja z divjadjo v Primorskem LUO

Območno združenje upravljavcev lovišč Primorskega LUO in Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Sežana (ZGS - OE Sežana), sta letos – od 22. do 24. maja – v sodelovanju z LD Slavnik - Materija, LD Videž - Kozina in LD Žabnik - Obrov pripravila razstavo rogovij jelenov, rogovij najmočnejših srnjakov in čekanov divjih prašičev, uplenjenih v loviščih Primorskega LUO v letu 2014. Odprte razstave je bilo v petek, 22. maja 2015, v vaškem domu v Hrpeljah.

V Primorskem LUO, ki sega od morja čez Slovensko Istro, Brkine in čez Kras ter Vrhé do Goriške, se na 133.678 hektarjih lovnih površin povezuje trideset lovišč.

Ob razstavi lovskih trofejev so organizatorji izdali tudi posebno knjižico z natančnimi analizami upravljanja z divjadjo v Primorskem LUO. V njej novi predsednik IO Primorskega OZUL **Franko Germanis** z zadovoljstvom poudarja, da so bili v letu 2014 letni načrti odvzema divjadi v loviščih, načrtoval jih je **Andrej Sila** z ZGS - OE Sežana, skoraj v celoti uresničeni in so dokaz uspešnega upravljanja z divjadjo in zgledega sodelovanja med načrtovalcem odvzema in Izvršnim odborom OZUL-a. Seveda so pri tem pomembni tudi dogovori med upravljavci lovišč in lastniki zemljišč. Potrebna je bila strpna razprava in uskladiti je bilo treba medsebojne interese, saj se v vseh loviščih LUO srečujemo s problematiko zaraščanja površin ter povečane številčnosti

Foto: D. Rebec

Slovenski pevci iz za državne meje, LPZ Doberdob

velike divjadi, predvsem jelenjadi, divjih prašičev in velikih zveri (volkovi, medvedi). Sorazmerna je tudi škoda na poljih, travnikih in pašnikih.

Andrej Sila v knjižici širše predstavlja življenjsko okolje divjadi in živalske vrste (velika divjad) v Primorskem LUO, upravljanje z divjadjo ter podrobno analizo odvzema le-te iz lovišč. Za uspeh šteje zmanjšanje številčnosti divjega prašiča in posledično zmanjšanje škode na kmetijskih površinah. Z jelenjadjo, pravi, je drugače – njeno širjenje je povezano s spremembami okolja, ki postaja vse bolj gozdnato. Z odstrelom bo zato treba čim dlje zadrževati njeno prostorsko širjenje v območja, kjer je manj zaželeno. Jelenjad ni srnjad – in je njeno obravnavanje z enakega zornega kota, le enega lovišča, napačno.

Predsednik komisije Primorskega LUO **Marjan Paljk** v svojem zapisu – na podlagi trofejnih delov uplenjene divjadi, pridobljenih v letu 2014, ugotavlja, da je mogoče zaznati občutno zmanjšanje populacije divjih prašičev,

Foto: F. Černigoi

Bogata žetev

Foto: F. Černigoi

Vstala, Primorska ...! Vsi smo peli z njimi.

populacija jelenjad pa se povečuje – tudi v robnih loviščih. Prejšnja leta so bili trofejno močnejši jeleni uplenjeni predvsem v brkinskem bazenu, lanski 'zlati jelen' pa je bil uplenjen v kraškem (LD Raša - Štorje). V Primorskem LUO je bilo v letu 2014 uplenjenih petnajst 'bronastih' jelenov, osem 'srebrnih' in en 'zlat'. Vsekakor izjemna žetev, poudarja! Srnjad ostaja v vseh loviščih uravnovešena in številčno močna.

V LUO se je iztekel mandat drugega IO OZUL. Vodil ga je **Vojko Lazar**, ki ima zagotovo velike zasluge za uspešno upravljanje z divjadjo v Primorskem LUO.

Pomenljivo je, da je množico lovcev v zelenem pozdravila in jim predstavila Občino Hrpelje - Kozina tudi županja **Saša Likavec - Svetelšek**. Na proslavi, ki je bila slavnosten uvod v odprte razstave – večše jo je vodila **Ester Mihalič** –, je sodeloval LPZ Doberdob – z druge strani državne meje. Pozornim poslušalcem je morebiti ostal v zavesti in podzavesti verz iz zapete pesmi *Svoboda je tvoj čarni krog ...*¹.

¹ Iz pesmi **Ubalda Vrabca** *Pozdravljeni nam, lovci vsi!*

Marsikdo od prisotnih lovcev je v sebi pritrtil tem besedam. Svoboda – kako mnogobrazna beseda! Na koncu proslave so pevci iz srca zapeli še primorsko himno *Vstajenje Primorske*, s katero se konča skoraj vsaka javna prireditev na Primorskem. Vsi smo peli z njimi – če ne na glas, pa v srcu ...

Ko sem se ustavljal pred silnimi čekani uplenjenih merjascev, pred tršatimi rogovi srnjakov in pred mogočnimi rogovi jelenov ter njihovih mlajših bratov, je šlo skozme – vsaka trofeja ima svojo zgodbo: na eni strani izpolnitev

lovskega gona v nas in načrta odstrela, na drugi kri ... In sem prislunil pogovoru dveh mladih v zelenem. Eden od njiju² je pokazal na močno rogovje jelena s številko 14: 181,78 točke, 6 + je pisalo na ploščici ob njem. »Vidiš,« je rekel lovskemu tovarišu, »tega jelena so poimenovali *Jamski jelen!* V jutru, na polju ga je zadelo. Dol pod Markovščino ... Jelen je strel nakazal, padel, se pobral in se izgubil lovcu izpred oči. S tremi krvosledci so mu sledili. Dva sta zasledovanje opustila, tretji je vodnika pripeljal do ranjenega jelena. Po usmrtilnem strelu je mogočna žival izginila – kot bi se vdrla v tla! In – tudi se je! Jelen je padel čez pečino, pred katero se je ustavil in legel, več kot dvajset metrov globoko. Dve uri so ga s traktorjem in vilto spravljali na ta svet. Pri padcu se mu ni polomilo niti eno rebro, ni se mu odlomilo niti en parožek rogovja ...«

Vsekakor: zgledno pripravljena slavnostna prireditev, še posebno razstava najvidnejših sadov celo-

² O dogodku z 'jamskim jelenom' je pripovedoval Vinko Kljun, starešina LD Slavnik - Materija. Uplenitelj tega jelena je Ciril Sigulin.

Foto: Arhiv D. Rebec

Z leve: Franko Germanis in Vojko Lazar, novi in stari predsednik IO Primorskega OZUL-a; Danimir Rebec, uplenitelj lanskega 'zlatega jelena' (rogovje tega jelena je za njim); Viljan Sluga, starešina LD Videž - Kozina; Andrej Sila, strokovni tajnik Primorskega OZUL-a in predstavnik ZGS OE Sežana.

letnega odgovornega dela lovcev iz tridesetih lovskih družin OZUL-a Primorskega LUO!

Franc Černigoj

Nova generacija posavskih lovcev

Da je naša stanovska organizacija precej stara, nas v Lovcu večkrat opomni predsednik v svoji rubriki. V nekaterih okoljih je želja po pomladitvi naših vrst zelo prisotna, spet druge izkoriščajo zakonske možnosti, da v svoje vrste ne spustijo preveč novih članov ... Ob sprejemu pripravnika je res težko vedeti, kakšni so njegovi nameni, kakšna so bila njegova pričakovanja ob oddaji prošnje za sprejem v članstvo LD oziroma kaj ga sploh vodi v naše vrste. Morda so tudi naša pričakovanja prevelika in mlajše generacije preprosto ne čutijo enake pripadnosti novemu okolju, kot smo jo čutili mi v naših začetkih. Tudi sam način življenja se je bistveno spremenil in pustil svoj pečat v naših vrstah.

Kakorkoli, tudi letos smo uspešno pripeljali novo generacijo do opravljanja teoretičnega dela lovskega izpita. Na zaključnem izpitu je bilo 27 pripravnikov uspešnih (od tega smo imeli v razredu dve predstavnici nežnega spola) in so tako postali naši mladi lovci in lovke. Žal se je en kandidat nekoliko utrudil v času predavanja in preverjanja znanja po temah in bo moral še enkrat v našo družbo ter na izpitu pokazati več znanja. Od 28 kandidatov je bilo iz lovskih družin ZLD Posavja 18 pripravnikov, ena pripravnica je prišla iz sosednje SK ZLD Celje, devet pripravni-

kov pa je opravljal praktični del pripravništva v LPN Kozorog - Kamnik. Z njihovim znanjem smo bili zadovoljni, saj je bila povprečna ocena vseh preverjanj 4,1. Kar trije so imeli povprečje 4,58 in so za malenkost zaostali za najboljšim Janezom Stoparjem, katerega povprečje je bilo 4,88. Naj samo mimogrede omenim, da je bil Janez tudi najstarejši med kandidati in je izpit vzel zelo resno in se zavzeto učil.

V kratki anketi ob koncu izobraževanja so kandidati zapisali: kar 82 % je poznalo matične člane LD pred vstopom, 53 % je poznalo tudi delovanje izbrane LD, 50 % jih izhaja iz družin, že povezanih z lovstvom, z odnosom do njih ob sprejemu in sodelovanju z mentorji pa so ocenili kot zelo dobro. In še nekaj: čeprav je najstarejši že dopolnil 57 let, je povprečna sta-

rost mladih lovcev 31 let, torej smo našo povprečno starost vendarle nekoliko znižali.

Ob zaključku izobraževanja smo se skupaj odpravili na sejem Lov v Gornjo Radgono, kjer smo si ogledali ponudbo opreme za lov in razstavo najmočnejših slovenskih lovskih trofej zadnjega obdobja, ki je prav gotovo naredila globok vtis na vse lovce in druge obiskovalce, ne le na mlade lovce. Ob prihodu smo, po že stari navadi, najprej pogledali v naše nahrbtnike in skupaj pomalicali njihovo vsebino, po končanem obisku sejma pa smo se odpravili v Apače, v gostilno Kozel, kjer smo novim lovcem izročili spričevala in lovske izkaznice. Slovesnost ob podelitvi so odprli Dobovski rogisti in člani LPZ Globoko, končali pa smo jo s podelitvijo priznanj najboljšim. To sta opravila predsednik ZLD Posavja - Krško Niko Marn ml. in predsednik izpitne komisije Miha Molan. Po končanem poznem kosilu smo kar težko zapustili prostore gostilne, saj je bilo sonce še kar visoko, razpoloženje mladih lovcev po končanem izobraževanju pa na višku; toda pred nami je bila še kar dolga pot domov.

Dušan Lepšina,
vodja tečaja pri
ZLD Posavje - Krško

Gorenjska dobila dvaindvajset novih lovcev

»Ne sekirajte se, če jih je malo, saj vsak tako ali tako ne more biti lovec!« Tako je potolažil mag. Srečko Felix Krobe,

predsednik LZS, vodstvo Zveze lovskih družin Gorenjske, ko so mu na zadnjem delnem občnem zboru LZS potarnali, da imajo na letošnjem tečaju za pripravo na lovski izpit prijavljenih samo dvaindvajset tečajnikov.

Res so LD na letošnji tečaj prijavile dvajset lovskih pripravnikov in dve pripravnici iz dvanajstih LD z območja Gorenjske ZLD, kar je kar za tretjino manj kot prejšnje leto. Res pa je tudi, da je vodstvo ZLD Gorenjske temu ustrezno pripravilo program, tako da je tečaj lahko potekal v skladu s sprejetim predračunom tega izobraževanja.

Tečaj je potekal od 16. 1. 2015 do 25. 4. 2015, ko so tečajniki opravljali končni/zaključni izpit pred komisijo, ki jo je imenoval minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, v sestavi Sely de Brea Šubic – predsednica, ki je hkrati tudi predsednica Komisije za izobraževanje, lovsko kulturo, priznanja in odlikovanja pri ZLD Gorenjske in predavateljica, Miran Hafner, spec., univ. dipl. inž. gozd., ki je bil tudi predavatelj na tečaju za teme: Jelenjad, gams, kozorog in muflon, Upravljanje divjadi in sodelovanje z ostalimi uporabniki prostora in Načrtovanje v lovstvu, ter Anton Šubic, uni. dipl. pravnik, ki je tečajnikom predaval o lovski zakonodaji.

Skupaj so tečajniki poslušali 62 ur predavanj, ki so jih predavatelji opravili v skladu s Katalogom znanja za lovske pripravnike, t.j. delovnega gradiva, ki ga je pripravila Komisija LZS za izobraževanje. Predavanja so imeli ob sobotah, preverjanje znanja iz posameznih predmetov (pred-

Foto: V. Tomat

Spominska fotografija novih gorenjskih lovcev (2015) s predstavniki območne ZLD Gorenjske in LZS

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanjem podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovskih potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovsko izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 15. 6. 2015

POGODBE ZA POPUSTE

Podjetje	blago in storitve	% popusta
Soboslikarstvo, Rok Jerič, s. p., Srednja vas 99, 4208 Šenčur	Notranja slikopleskarska dela	10
Sport Miks, turizem, d. o. o., trg Golobarskih žrtev 18, 5230 BOVEC	Rafting po Soči in Canyoning - soteskanje Sušec Hydrospeed po Soči in druge dejavnosti podjetja	20 15
Robert Sodja, Pod Gozdom 23, 4264 Bohinjska Bistrica	Okna in vrata, lovsko pohištvo, oprema lovskih sob	10
Ebatt, d. o. o., PE BTC Ljubljana in PE Trzin	Prodajni programi Led Lenser, Gerber, Silva, Ansmann in Light My Fire	15
Zavod Dežela Kranjska, Dunajska 106, 1000 Ljubljana	Lovsko-ribiški slovar, faksimile in bibliofilska izdaja faksimila	10
PREPARATORSTVO, Sušec Miran, s. p., Podgorje 32, 2381 Podgorje	Preparatorske storitve	15
BHS hitri servis, Bojan Ovčjak, s. p., Vrhe 63, Slovenj Gradec	Storitve in material iz programa BHS	15
RTV SERVIS, Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led Lenser, daljinski upravljalci Pašni aparati 12 V ali 220 V Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki	5 8 5 do 15
GOSTILNA AJDA David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Tv-LCD, LED zasloni na 12V, DVBT in sat sprejemniki, antenski material, kabli	5
EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitev in pijače	10
GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Reteče 36, Škofja Loka	Popust za gotovino na vse blago - popusti se ne seštevajo	10
DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srajce in dodatki GORNIK	10
DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Oprema Kozmetika in insekticidi Hrana in poslastice	15 12 10
Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	Notranja vrata PVC, ALU, LES – okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	10 5
LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Striženje las	5
BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Računovodske storitve, poslovno-svetovalne storitve Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20 20
JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Pijača	10
KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	10 8
DJ STANE - STANE ČRVIČ, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter	Geodetske storitve	15
Trgovina za male živali FENIX v Tolminu in Novi Gorici	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIEN ACANA IN K9JULIIS, za plačilo v gotovini	10
USLUGA NOVO MESTO, d. o. o., Tržaška 10, 8000 Novo mesto	Kemično čiščenje, pranje in šiviljska popravila vseh lovskih oblačil in pripomočkov	10
GRAD-ART, d. o. o., Podmilščakova 11, 1000 Ljubljana	Projektiranje novogradenj, rekonstrukcij in sanacij objektov Svetovanje, nadzor in inženiring v gradnji	15 10
KARBO - Renata Kerec, s. p., Partizanska cesta 35, 2230 Lenart	Krovska in kleparska dela - prekrivanje streh in izdelava fasad s paneli Vsa gradbena in tesarska dela ter dobava in montaža stavbnega pohištva	10 10
DeCARNIS, d. o. o., Vipavska cesta 12, Nova Gorica	Pasja hrana adult, light, puppy in stone cricks plus	10
BORIS TERČIČ, s. p., Mehanika in keramika, Zagomila 1, 5210 Deskle	Servis in popravila traktorjev Storitve s kmetijsko in gozdno mehanizacijo Olja in rezervni deli za traktorje	15 10 5
SILVAPRODUKT, d. o. o., Dolenjska cesta 42, 1000 Ljubljana	Silvanolin	15
TAXI CENTER, Anna Majnik, s. p., Kromberk, Pod Škabrinelom 16, Nova Gorica	Avto taxi prevozi	20
VALDEK, d. o. o., Salon pohištva, Movže 37, 2382 Mislinja	Jogi vzmetnice in omarice za čevlje Kuhinje, sedežne garniture, regali, spalnice, gard. omare, mize, stoli, otroške sobe	10 5
VETERINARSKA AMBULANTA GABER, Kidričeva 1, Litija, Veterinarstvo Eva Lesjak, s. p.	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
HERBAS, Jasmina Avbar s. p., Šmarješke toplice 117, 8220 Šmarješke toplice	Skimmers profesionalna hrana za lovskie pse	10
BIO PTS, proizvodnja, trgovina, storitve d. o. o., Zgor. Grušovlje 16, 3311 Šempeter	Ogrevalna tehnika iz ponudbe BIO PTS, d. o. o.	5 do 15
ZALAZNIK, d. o. o., Pot čez gmajno 89, 1000 LJUBLJANA	Akumulatorji za osebna in tovarna vozila	15
GORENJE STUDIO, d.o.o., Bračičeva 39, 1239 Ljubljana Črnuče	Mali gospodinjinski aparati in posoda	20
trgovine v Ljubljani, Velenju, Mariboru, Kopru in Murski Soboti	Grelne in hladilne naprave Kuhinje (dodaten popust na akcijske cene)	15 5

metne izpite) pa so tečajniki, po posebnem razporedu dodatnih ur, opravljali ob petkih popoldne.

Letošnji tečajniki so poleg predavanja obiskali Sejem LOV v Gornji Radgoni in kasneje izrazili veliko zadovoljstvo in priznanje za ureditev razstavljenih najmočnejših lovskih trofejev. Prav tako so si z zanimanjem ogledali razstavljene lovske pse in sejemske ponudbo oblačil in drugih pripomočkov za lov in lovce.

Odveč je poročati, da so tečajniki že jeseni 2014 obiskovali predavanja in opravili praktičen preskus ravnanja z orožjem.

V času praktičnega dela pripravništva so pisali dnevnik dela v skladu z določili za ocenjevanje in spremljanje praktičnega dela lovskega pripravnika. Merila je pripravila ZLD Gorenjske. Tako so si ogledali in sodelovali na najmanj dveh kinoloških prireditvah ter vsaj na enem pregledu odstrela in kategorizaciji trofejev v matični LD ali LUO ter na eni strelski prireditvi. Komisija je pri pregledu dnevnikov ocenila, da so pripravniki opravili potrebno število delovnih ur pri različnih delih in opravilih v lovišču in se z mentorjem redno poučevali o divjadi in lovu v lovišču. Iz opisov bi bilo mogoče sklepati, da so pripravniki nekaj manj časa namenili internim aktom LD – predpisom, ki veljajo za lov in delo v LD. To pomanjkanje znanja so morali nadomestiti pri predmetu *lovska zakonodaja*, saj je strogi predavatelj poskrbel, da jim je tudi ta tema naposled le »prišla pod kožo«.

Vseh dvaindvajset tečajnikov je pridno obiskovalo predavanja; udeležba je bila več kot 90 %. To se je vsekakor odrazilo tudi na izpitih, saj so jih vsi tečajniki uspešno opravili (povprečna ocena **3,90**), pet izmed njih pa je izpit opravilo z odlično oceno.

Slavnostna podelitev potrdil o opravljenem lovskem izpitu je bila v soboto, 25. 5. 2015. Malo pred 18. uro so se tečajniki, vsi v novih lovskih krojih, s svojimi mentorji in nekateri tudi s svojimi družinami in prijatelji zbrali na planšariji *Pr' Florjan* na Ambrožu pod Krvavcem. Nekaj zamude je bilo pred začetkom slovesnosti ob pričakovanju predstavnika LZS, nato pa je v lepem zelenem okolju zadonel lovski rog in lovski pripravniki so se zbrali v zbor. Po skupno izrečeni slavnostni *Zaprisegi slovenskega lovca* in v nagovoru predsednika ZLD Gorenjske **Petra Belharja** so srejeali čestitke za izkazani trud in opravljeno delo ter napotke za

Foto: V. Tomat

*Novi gorenjski lovci in lovka se niso pozabili s šopkom rož zahvaliti svoji sotrpinki **Katji Bevk** (leva), ki je kot vodja razreda požrtvovalno skrbela, da je vse glede priprav na končni izpit potekalo po programu.*

delo v lovski praksi. Nato so sledile besede in nagovor predsednice komisije za izobraževanje, ki se je tečajnikom zahvalila za dobro sodelovanje in udeležbo na predavanjih ter vztrajnost. Na primeru Antigone jim je na srce položila ljubezen in odnos do narave in soljudi, ki naj bi lovce spremlja vse življenje. Petim tečajnikom, od katerih sta bili tudi obe tečajnici, ki so izpit opravili z odlično oceno, je Sely de Brea Šubic izročila praktično darilo – knjigo z lovsko tematiko, tečajniki pa so se njej in obenem članom celotnega predavateljskega aktiva prisrčno zahvalili s šopkom naravnega cvetja, nabranega na krvavskih pašnikih. S šopkom rož se niso pozabili zahvaliti tudi svoji sotrpinki **Katji Bevk**, ki je kot vodja razreda požrtvovalno skrbela za usklajevanje vsega potrebnega s predavatelji in da je vse potekalo po načrtu in posledično brez večjih težav.

Drago Goričan, vodja tečaja in obenem strokovni tajnik ZLD Gorenjske, je nato poklical vsakega posebej k podpisu listine o *Zaprisegi*, predsednik ZLDG in predsednica izpitne komisije pa sta jim slavnostno izročila potrdilo o opravljenem lovskem izpitu in lovsko izkaznico z osebnim številom ID.

Zopet se je oglašil lovski rog in tokrat vse povabil v notranjost planšarije, kjer se je sproščen pogovor raztegnil v pozne večerne ure. Pogosto je bilo slišati, da moramo prijateljstvo in druženje,

ki smo ga sklenili na tečaju, gojiti tudi potem, ko se bomo odpravili na lovske poti vsak v svojo LD.

Viljem Tomat

Osemindvajset novih lovcev na Koroškem

Koroška lovska zveza (KLZ) je maja štela 1.198 članov lovskih družin te zveze, njihova povprečna starost pa je nekaj več kot 54 let. Še lani je bilo povprečje 53 let. To v LD skušajo izboljšati s sprejemanjem mladih – novo generacijo koroških lovcev. Trinajst let že KLZ, ki samostojno deluje le leto več, svoje lovske pripravnike in starejše lovce izobražuje na Koroškem. S svojo Komisijo za izobraževanje, kulturo, odlikovanja in stike z javnostjo (IKOS) in svojim predavateljskim aktivom, ki ga že vsa leta zelo uspešno vodi upokojeni učitelj **Rihard Kozjak**, dokazuje, da je pri svo-

lelega R. Kozjaka moral prevzeti vodenje tečaja. V sklopu teoretičnega dela lovskega izpita je koroška komisija za izobraževanje, ki ji predseduje **Boštjan Verdinek**, 25. aprila najprej organizirala tradicionalno strokovno ekskurzijo v Posočje. Mladi koroški lovci, ki so jih spremljali tudi njihovi mentorji, starešine in kot vodja ekskurzije Franc Praznik, so si v Mostu na Soči ogledali znano in edinstveno biološko učilnico na OŠ Dušana Muniha, kjer jih je sprejel zdajšnji ravnatelj in lovec **Ciril Makovec**. Tudi letos so se popeljali z rečno ladjo po jezeru tamkajšnje elektrarne in si ogledali zasebne zbirke vojaških predmetov s soške fronte. Nato so 9. maja opravili še zaključni lovski izpit pred državno izpitno komisijo, v kateri so bili kot predsednik **Dušan Leskovec**, predsednik KLZ in predavatelj, člana pa predavatelja **Blaž Štumpfl** in **Zdravko Miklašič** ter **Franc Praznik**.

Idilčna kmečka vasica Podgor-

Foto: F. Rotar

Trinajsta generacija novih mladih koroških lovcev s predavatelji

jem poslanstvu zelo uspešna prav na področju izobraževanja mladih lovcev. Od leta 2003 je lovski izpit »doma«, torej na Koroškem, opravilo že 343 lovskih pripravnikov in pripravnic, torej že vsak četrti koroški lovec.

Letošnja trinajsta generacija mladih koroških slušateljev tečaja za pripravo na lovski izpit je štela **28** lovskih pripravnikov; od tega dve pripravnici iz šestnajstih koroških LD. Povprečna starost tečajnikov je bila 31 let. V času predavanja in izpitov, ki so bili na sedežu KLZ v Pamečah pri Slovenj Gradcu, si tečajniki niso postali dobri prijatelji samo med seboj, ampak tudi s predavatelji. Še posebno lep odnos so razvili s **Francem Praznikom**, strokovnim tajnikom KLZ, ki je zaradi obo-

je, ki je dobro znana tudi po svoji uspešni lovski družini, nekajkrat na leto tudi povsem lovsko oživi. Maja, ko so se koroški maturantje že pripravljali na zaključek štiriletnega šolanja in vadili ples četvorke, je tudi generacija mladih koroških lovcev (2015) sklenila svoje izobraževanje in ga dostojno proslavila. Čeprav novi »zelenci« bolj obvladamo plesne korake drugih plesov kot četvorke, so s člani komisije IKOS, predavatelji, mentorji, starešinami in gosti nepozabno proslavili svoj lovski izpit. Zbrali so se 16. maja lahko bi rekli v kar »lovskem« gostišču Kovač v Podgorju. Lovskega družnja, razdelitve lovskih pričeval, izreka in podpisa *Zaprisege* slovenskega lovca, podelitve nagrad in priznanj najboljšim

Foto: F. Rotar

Dušan Leskovec, predsednik KLZ, je ob prisotnosti Janeza Šumaka, predstavnika LZS in Boštjana Verdineka, predsednika Komisije za izobraževanje pri KLZ, izročil odlično spričevalo z lovskega izpita 45-letnemu Alenu Hajtniku, članu LD Slovenj Gradec.

Letošnji lovski pripravniki bi bili lahko za »vzorec« prihodnjim generacijam tako po družabnosti, prisotnosti na predavanjih (91,86 %) kot tudi s povprečnim znanjem. **Franc Praznik** je povedal, da Koroška LZ še vedno vodi lastno evidenco povprečnega znanja tečajnikov. Letošnja generacija je kljub enajstim odličnim tečajnikom dosegla povprečno oceno **4,34**, (lanska 4,41). S povprečno oceno znanja **5,00** so bili najuspešnejši trije tečajniki: **Andrej Čah** iz LD Podgorje, **Alen Hajtnik** iz LD Slovenj Gradec in **Aleš Udovč** iz LD Libeliče. Odlično povprečno znanje 4,92 je dosegel **Matjaž Obretan** iz LD Bistra. **Aleš Gorza** iz LD Bistra, nekdanji vrhunski reprezentančni smučar iz Črne na Koroškem, je bil »po športno« nadvse zadovoljen z oceno 4,88. **Igor Mesner** iz LD Muta, **Bojana Pečovnik** iz LD Gradišče in **Aleš Žolger** iz LD Golavabuka so dosegli oceno 4,79, **Miran Pšeničnik** iz LD Libeliče 4,71, **Goran Razgoršek** LD Gradišče 4,58 in **Tomaž Kosem Kovačič** iz LD Bistra 4,54. Posebna priznanja za lepo urejen dnevnik dela so prejeli **Andrej Čah**, **Alen Hajtnik** in **Tadej Naglič** iz LD Bukovje. Pri streljanju z MK-puško so imeli najmirnejšo roko **Aleksander Ternik** iz LD Zeleni vrh, **Aleš Udovč** in **Katjuša Modrej** iz LD Koprivna - Topla. Pri streljanju na glinaste golobe so bili dovolj hitri in natančni **Danilo Pogorelec** iz LD Orlica, **Aleš Udovč** in **Aleksander Ternik**. V streljanju s pištolo so se izkazali **Lenart Štern** iz LD Peca - Mežica, **Matjaž Obretan** iz LD Bistra in **Aleksander Ternik**. Najboljšim mladim koroškim lovskim strelcem sta pisna priznanja, pokale in medalje izročila **Benjamin Kramljak**, predsednik Komisije za strelstvo pri KLZ, ter predavatelj in velik poznavalec lovske balistike **Otokar Praper**, član LD Dravograd. Z doseženim znanjem in natančnim streljanjem z lovskim orožjem mladi koroški lovci niso presenetili samo predavateljev, svojih mentorjev in starešin, ampak najbolj sebe, so povedali.

F. Rotar

je povezoval neutrudni **Franc Praznik**. Prireditve so se tradicionalno udeležili tudi posebej povabljeni gostje: **Janez Šumak**, predstavnik UO LZ Slovenije, **Mirko Kumer - Fric**, predsednik Kluba prijateljev lova iz Celovca, in člana **Franc Hirm** in **Konrad Mandl** ter podpisani. Da bo tudi letošnja generacija mladih koroških lovcev doživela nepozabno lovsko slovesnost, so za uvod poskrbeli rogisti LD Zeleni vrh, ki jih vodi **Vojko Trnjek**. Lepo dobrodošlico in pozitivne napotke

novim lovцем v njihovo lovsko prakso so izrekli **Dušan Leskovec**, predsednik KLZ, **Janez Šumak** in **Mirko Kumer**. Zbrane je nagovoril tudi **Roman Grah**, starešina LD Golavabuka, in sicer v imenu Lovskega kinološkega društva Koroške. Žal se **Grah** tudi tokrat ni mogel vzdržati lovsko-kinološkega »obračunavanja«. Javno je karal delo Komisije LZS za lovsko kinologijo in njenega predsednika ter očital, po njegovem, ne preveč uspešno in nepregledno delo, čeprav bi svoje pripombe lahko na

štiri oči zaupal **J. Šumaku**, ki je bil na prireditvi, organizirani z drugim namenom. Čeprav se je **Pri Kovaču** res zbralo tudi več starejših in že osivelih koroških lovcev, ki bolje poznajo slovensko lovsko kinologijo, so mnogi menili, da njegovi očitki niso sodili na ta dogodek! Morda je to izkoristil prav zaradi mene, ker je vedel, da bom pripravil zapis za Lovca, so menili nekateri. Tudi letošnji generaciji so spričevala in lovske izkaznice razdelili **Dušan Leskovec**, **Janez Šumak** in **Boštjan Verdinek**. Zaprisego slovenskega lovca so mladi lovci najprej izrekli skupaj in naglas, nato pa so jo v prisotnosti svojih starešin tudi slavnostno podpisali. V imenu trinajste generacije se je mentorjem, starešinam, predavateljem in posebno **Francu Prazniku** za izdatno pomoč zahvalil 45-letni **Alen Hajtnik**, predsednik razredne skupnosti. Predavateljem je izročil pisna priznanja in tradicionalne lovske kape, na katerih je logo Koroške LZ ter napis: 13. generacija – 2015.

Franc Rotar

60 let LD Dragatuš

Lovska družina **Dragatuš** je po številu članov ena večjih LD v Beli krajini. V svojih vrstah združuje osemdeset članov zelene bratovščine. S takim številom članstva deluje že kar lepo obdobje. Nekateri člani so že starejši in niso več tako aktivni, toda vsako leto dobimo kar nekaj vlog mlajših kandidatov, ki bi želeli postati lovci.

Lani 28. 6. smo praznovali 60-letnico delovanja LD **Dragatuš**, ki smo jo organizirali s slavnostno proslavo in družabno prireditvijo pri našem lovskem domu na Vušcu. Po ohranjenih zapiskih v družinskem arhivu Lovska družina **Dragatuš** obstaja že od 28. 8. 1954, ko je Okrajni ljudski odbor Črnomelj izdal odločbo, št. 3088/1. Toda nekateri podatki v arhivu nam dajo misliti, da je bila LD lahko ustanovljena že prej (leta 1947). Shranjen imamo zemljevid in lovsko izkaznico iz tistega obdobja. Žal ustanovni člani niso več živi. Zadnji še živeči ustanovni član **Jože Migelič** iz **Dragatuša** se je udeležil 50-letnice LD.

Lovišče LD **Dragatuš** sodi med sredogorska lovišča. Razezta se po severozahodu Bele krajine, njegov gorski del pa po hribovju meji na Poljansko dolino in se spušča v nižino do Plata. Zapudja in **Snegopaje**, do nižinskega dela

(**Tančko polje**, **Golek**, **Dragatuško polje**) ter do vzhodnega dela lovišča v **Dubrava**. Skupna površina lovišča meri 4.300 ha, od tega je lovnih površin 3.750 ha. Naše lovišče meji na pet sosednjih lovišč LD: **Loka**, **Adlešiči**, **Vinica**, **Sinji Vrh**, **Predgrad**.

Po ustanovitvi LD so bili začetki težki, saj članstvo ni imelo lastnih prostorov, kjer bi se sestajali lovci LD **Dragatuš**. Zato so po letu 1970 odkupili parcelo, kjer smo zgradili naš lovski dom. Ker pa se je v osemdesetih letih začelo članstvo hitro večati, so zgradili še prizidek k staremu domu. Tako imamo zdaj dovolj velik lovski dom za naše številno članstvo. Žal pa v njem še vedno nimamo električne napeljave, saj je najbližja električna povezava oddaljena okrog 3,5 km. Naš lovski dom je na lepem mestu, saj se izpred njega vidi vso Belo krajino in še naprej čez državno mejo na sosednjo **Hrvaško**. Lovišče je razdeljeno v štiri revirje: **Debeli vrh**, **Kozlovski hrib**, **Kolečaj**, **Dubrava**, kjer razdeljeni v delovne skupine opravljamo biotehnična dela. V vseh lovnih revirjih redno zalagamo krmišča za divje prašiče, vzdržujemo mrhovišče za medveda, kosimo maloštevilne košenice, ki so še ostale in jih vzdržujemo lovci, ter vzdržujemo obstoječe lovne naprave – preže. Vse našete aktivnosti opravljamo po sprejetih lovskogojitvenih načrtih. Na leto člani opravimo od 1.400 do 1.500 delovnih ur v lovišču.

V lovišču živi številna divjad, pretežno velika, nekaj pa je tudi male. Od zveri je stalno prisoten zavarovani medved, občasno se pojavlja prav tako zavarovani volk. Od domorodnih vrst se v zadnjih nekaj letih spet pojavljata izumrli bober (priselil se je s **Hrvaške**) in zlati šakal. Največ odstrela je usmerjenega na srnjad, ki je na leto odstrelimo od 60 do 70 glav, jelenjadi odstrelimo od 8 do 12 glav, divjih prašičev, ki so v številčnem porastu, pa od 30 do 70. Za lovni turizem na leto namenjamo 20 % odstrela, saj k nam že osemnajst let prihajajo stalni gosti iz Italije. Odstrel velikih zavarovanih zveri (posebno medveda) opravljamo po izdanih odločbah. V prihodnje je naša vizija upravljanja z divjadjo, da moramo dobro skrbeti za njene naravne razmere in, če le mogoče, zmanjšati škodo od divjadi. Obenem se trudimo, da se članstvo sproti čim bolj izobražuje na raznih tečajih, ki jih organizira območna ZLD Bele krajine. Ne smemo pozabiti tudi naših zvestih štirinožnih pomočnikov, ki

Člani LD Dragatuš z gosti na dan proslave svoje obletnice

nam pomagajo pri lovu. Njihovo število se po podatkih družinskega kinologa povečuje.

Prireditveni odbor za pripravo proslave ob 60-letnici LD se je sestel in starešina **Milan Zdravkovič** je razdelil naloge. Ugodno je bilo tudi, da smo pridobili sponzorja za plačilo ansambla. Plačal ga je **Alojz Rogina**, ki sicer živi v Kanadi, vendar v zadnjem času veliko časa preživi na svojem vikendu v Sloveniji. **Alojz Bahor** je bil odgovoren za pripravo biltena, ki smo ga izdali ob 60-letnici. Uredil ga je s pomočjo članov in njihovih prispevkov, pri lektoriranju pa mu je pomagala soproga **Frančiška Bahor**, za kar smo obema neizmerno hvaležni. Za lovsko ureditev razstave je bil določen **Mirko Flajnik**, ki je s pomočjo **Matjaža Juršaka** in gospodarja koč **Branka Rogine** pripravili res lepo lovsko razstavo. Prireditvev je bila pod šotori, postavljenimi na prireditvenem prostoru lovskega doma na Vušču. Program je povezoval **Marko Simčič**, nastopili so folkloristi, tamburaši, Žužemberški lovski rogisti in LPZ Bele krajine. Za popestritev programa so nastopili tudi oponašalci jelenjega rukanja s starosto te lovske večerine **Jožetom Grilom** na čelu. Starešina je nagovoril vse zbrane lovce in prijatelje lova, še posebno pa povabljenega goste LD Fazan iz Ozlja iz sosednje Hrvaške. Poseben pozdrav je veljal predsedniku LZS mag. **Srečku Felixu Kropetu**, ki je imel tudi krajši nagovor. Na tej prireditvi smo izročili odlikovanja zaslužnim članom in izročili plakete za šestdeset let delovanja. Starešina se je ob zaključku slo-

vesnosti v imenu LD Dragatuš zahvalil vsem sponzorjem, ki so nam pomagali pri izvedbi naše proslave. Veselo raspoloženje se je nadaljevalo pozno v noč ob poskočnih zvokih Ansambla **Tonija Verderberja**, dobri belokranjski kapljici, okusnem lovskem golažu in pečenki.

Gozrad Jakofčič

Predstavitev Društva slovenskih lovk

Spoštovani lovski tovariši, v tem prispevku se želimo predstaviti vsem slovenskim lovcom, ki še niste slišali za naše društvo, in tudi tistim, ki ste za nas že slišali in nas javno, požrtvovalno in nesebično podpirate. **Društvo slovenskih lovk** smo ustanovile

prav z namenom, da smo ženske pomemben člen razvoja človeške vrste, kar je bilo potrjeno že marsikdaj v zgodovini in sedanjosti. Začelo se je tako kot pri vseh živalskih vrstah na njihovi razvojni poti, ki še vedno traja, in to v obdobju matriarhata. Z razvojem človeške vrste se je zgodovinska vloga ženske postopoma spreminjala glede na razna zgodovinska razvojna obdobja. Za ženske je do devetnajstega stoletja veljalo, da so bile bolj ali manj anonimne in same po sebi razumljivi del človekove zgodovine. Glavno gibalno zgodovine naj bi bili vedno le

Ženske so v različnih verstvih med drugim tudi mešale štrene moškimi. Takšne so bile **Iris, Hera, Junona** in druge. Upravljale so iz ozadja, prek moških vladarjev, pa tudi iz ospredja, samostojno, tudi velike absolutistične države. Ne pozabimo na **Isabelo Kastilsko**, ki je postavila temelje zdajšnje Španije, na vladavino angleških kraljic, rusko **Katarino Veliko**, **Marijo Terezijo** in ne pozabimo na imena »velikih« žensk, ki so dale velike prispevke v svetovni znanosti, kulturi in umetnosti. Lovci še posebno cenimo boginjo **Diano** kot našo zavetnico v lovu, ki je bila rimska boginja svetlobe, lova in plodnosti.

Dandanes je ženska v enakopravnem položaju z moškimi, je finančno in časovno svobodna, neodvisna in sodobna, a žal le toliko, kot si sama želi in si izbori

Foto: T. Viščaj

Jutranji zbor pred odhodom v lovišče LD Rižana

Foto: H. Roter

Zbor slovenskih lovk v LD Anhovo

moški, ženske pa tihi in nevidni drugi pol človeške zgodovine, ki je služil le kot simbol lepote, za zabavo, skrbel za naraščaj in ugodje moških. Znano je, da je bila ženska vedno prisotna v vseh družbenih obdobjih. Samoumevno je bilo, da je ženska poskrbela za obstanek vrste, kar dokazuje najstarejša skulptura boginje Venere.

svobodo v partnerskem odnosu. Slovenske lovkice smo si za vzor vzele prav boginjo Diano, ki je tudi naš razpoznavni znak.

S tem uvodom želimo lovke sporočiti, da smo si tudi me ustvarile svoje želje, da bi kot ženske članice lovske družin, ki se združujejo v veliki slovenski zvezi lovcev, promovirale obstoj svojega **Društva slovenskih lovk**, kate-

rega ni namen ločevanje, temveč tvorno sodelovanje, ki naj pomeni kot nekakšna dodana vrednost slovenski lovski organizaciji. Ne nazadnje je treba poudariti skrb lovskih družin (LD) in Lovske zveze Slovenije kot dokaz domači, evropski in tudi svetovni javnosti, da med drugimi dejavnostmi podpirajo uveljavljenost žensk v svojih vrstah.

Na tem mestu želimo pohvaliti vse posameznike, lovske družine, vodstvo LZS, ki so nas podpirali moralno in tudi z nesebično finančno pomočjo, s prostovoljnimi prispevki, da smo lahko organizirale prvi mednarodni ženski lov v Sloveniji. Poleg Društva slovenskih lovk smo z mednarodnim lovom promovirale tudi slovensko lovstvo v mednarodnem prostoru. Posebna zahvala velja LZ Koper, še posebno njenemu predsedniku **Fabiu Steffetu**, LD Rižana in gospodarju **Dorijanu Andrejašiču**, ki so nam v ta namen dali na voljo svoje lovišče in s svojimi člani nudili podporo pri izvedbi prvega mednarodnega ženskega lova.

Na tem mestu pozivamo lovke, članice članic LZS, da bi se v čim večjem številu včlanile v naše društvo (naš e-naslov: dsl.tajnica@gmail.com).

Organizacija, cilji in dosedanje delovanje društva

Društvo slovenskih lovk je bilo ustanovljeno leta 2013. Kot vsako društvo na začetku delovanja je imelo tudi naše nekaj težav, ki pa smo jih uspešno rešile. Da se je društvo postavilo na noge, se je treba zahvaliti prav lovskim tovarišem, ki so nas ves čas prizadevno podpirali.

Cilji našega društva so:

- organizirati srečanje lovk iz Slovenije in tujine, izmenjava izkušenj na temo lov in primerjava vloge lovk doma in v tujini,

Priprava na krst lovk

Krst upleniteljice iz Estonije

- predstavitev dela društva na sejnih in drugih prireditvah,
- organizirati obiske skupnih lovov lovk v tujini na povabilo lovk iz tujine,
- organiziranje skupnih lovov za vse slovenske lovke pri nas,
- organizirati strokovna in druga predavanja.

Poleg temeljnega cilja društva, ki nam je skupen lov, je naš namen tudi, da si članice (dekleta, žene, mame, babice) izmenjamo lovske izkušnje, da skupaj lovimo, organiziramo skupne izlete, se spoznavamo in družimo. Naša želja je, da bi se vas čim več združilo v našem Društvu slovenskih lovk.

Naše dosedanje delovanje

S pomočjo LD Rižana, LZ Koper, Društva slovenskih lovk, vodstev območnih lovskih zvez slovenskih lovskih družin ter darovalcev namenskih sredstev in seveda lovk iz tujine nam je uspelo **organizirati prvi Mednarodni ženski lov**, ki je bil od 28. 11. 2014 do 30. 11. 2014 v lovišču **LD Rižana**.

Na tem lovu je sodelovalo **42 lovk** iz desetih držav (**Hrvaške, Srbije, Madžarske, Estonije, Islandije, Švice, Italije, Nemčije, Avstrije in Slovenije**).

V petek, 28. 11. lani, so nas lovke sprejeli v lovski koči. Nastanile smo se v Mladinskem domu Jane Jurič, s. p., in v lovski koči LD Rižana. Nato smo se vsi spet zbrali v lovski koči, kjer je vse tri dni potekalo osrednje dogajanje mednarodnega srečanja.

Po pozdravnem nagovoru je udeleženke pozdravil tudi predsednik LZ Koper in hkrati predsednik LD Rižana **Fabio Steffe**. Tujke smo seznanile s slovenskim lovskim krojem in našimi lovsкими običaji, za kar je poskrbel priznani primorski lovski strokovnjak **Edo Krašna**. Zvečer sta nam predsednik LD Rižana

in gospodar **Dorijan Andrejašič** predstavila lovno območje in opisala, kako bo naslednji dan potekal lov. Uporabljena je bila tudi spletna aplikacija, zato moram poudariti, da je bila predstavitev sobotnega lova vrhunsko predstavljena. Nazorno so nam prikazali smeri gibanja poganjačev in kje

Vse foto: I. Kocijanič

Utrinki z lova v Varaždinu

bomo lovno območje na stojiščih zastavljale lovke. Poudarek je bil na varnosti ob odhodu v lovišče, med potekom lova pa tudi pri odhodu s stojišč in iz lovišča. Za darilo je vsaka udeleženka prejela signalni lovski jopič, tako da smo še dodatno poudarile varnost oziroma vidljivost lovk na samem lovu. Nato smo posedli k odlično pripravljeni večerji in si vzeli čas za medsebojno spoznavanje.

Naslednje jutro so nas zvoki Savinjskih rogistov veličastno pozdravili in vabili pred lovsko kočo, kjer je bilo določeno zborna mesto. Tam so v jutranjem lahnem vetriču živahno plapolale zastave držav, iz katerih so prišle lovke udeleženke lova. Po jutranjem pozdravu smo se hitro organizirali v skupine in odpravili v lovišče.

Vreme nam je bilo naklonjeno, narava nas je prešerno vabila, da v njej preživimo nekaj čudovitih ur. Rog je naznanil začetek lova. Vse tuje lovke so imele na stojiščih lovskega spremljevalca. Tisti dan smo v dveh pogonih lovile divje prašiče in lisice. Lovke so videle divjad, a lovska sreča je bila na strani divjadi. Ampak že to, da so med lovom videle jelena, lisico, srnjad in celo gamse, jim je zelo veliko pomenilo in so nam z navdušenjem razlagale, kaj vse so videle.

Tisti dan je bil v pogonu uplenjen divji prašič, zato smo lov zaključile s pozdravom lovini. Zahvalile smo se vsem sodelujočim za zelo dobro organizacijo in izvedbo lova, najbolj pa utrjenim poganjačem iz LD Gračišče, Dekani in iz preostalih LD, ki so prehodili zelo težak teren. Zahvalile smo se tudi požrtvovalnemu predsedniku gostiteljske LD Steffetu in gospodarju Andrejašiču ter lovcem, ki so nas vodili, lastnikom izvrstnih psov,

ki jih je bilo kar petindvajset, pa lovcem, ki so poskrbeli za dobro malico, in zdravniku, ki je bil tudi prisoten in pripravljen v primeru nezgode.

Skupinska fotografija nam bo še dolgo ostala v spomin na čudovit dogodek.

Večer se je nadaljeval s predstavitvijo filma o naši divjadi, s slavnostno večerjo iz posameznimi zahvalami lovk iz posameznih držav. Po slavnostni večerji smo skupaj s Klapo Nin zapeli prav vsi. Ob zvokih petih harmonikarjev (vsi člani LD Rižana) in preostalih smo se še dolgo v noč spoznavale, družile, pele, plesale ...

Naš nedeljski lov je potekal skupaj z lovci LD Rižana. Boginja Diana je bila naklonjena estonskim lovkam. Za eno od njih je bil to

sploh prvi plen visoke divjadi. Za uplenjeno srno je bil po lovu naš tradicionalen lovski običaj »lovski krst« in tako je bila estonska upleniteljica srne krščena in »uradno« sprejeta v zeleno bratovščino. To je eden izmed lovskih dogodkov, ki pravi lovki/cu ostane v trajnem spominu.

Hitro je prišel čas za odhod domov. Nekatere lovke je ločilo veliko kilometrov od njihovih domov, a vse so dejale, da bodo rade še prišle v naše prekrasno okolje, zaradi naše gostoljubnosti in prijaznosti. (Zaprisala **Janja Pavlič Razgoršek**.)

Vsako leto v decembru se lovke na povabilo vodstva **LD Anhovo** udeležimo (lani že četrtega) lova, kjer se zbere okrog petdeset povabljenih slovenskih lovčev. K njim rade zahajamo, saj se tam vedno počutimo dobrodošle in zaželene. Organizacija je vrhunska, za kar se je treba zahvaliti vodstvu LD in predvsem njihovi tajnici **Aniti Breščak**, ki je glavna pobudnica in organizatorica tega srečanja, seveda pa tudi poganjačem in drugim lovcem omenjene LD. Zadnji pogon se vedno konča z okusnim kosilom, na koncu pa ob zvokih harmonike in s plesom.

Nekatere lovke smo se na povabilo **Lovačkog udruženja DAMA DAMA** udeležile dvodnevne lova na Hrvaškem. Prvi dan smo lovile fazane in jerebice. Lov je bil za nekatere lovke uspešen. Naslednji dan smo lovile divje prašiče, vendar nam boginja Diana ni bila naklonjena. Kljub temu je bilo v zdušje vrhunsko.

Prvič in upamo, da ne zadnjič, smo se na povabilo starešine **Vilija Sluge**, gospodarja **Andreja Opare** ter drugih lovčev slovenske lovke udeležile lova v **LD Videž - Kozina**. Tudi ta organizacija lova je bila odlična. Čeprav smo v lovišču videle ogromno divjih prašičev, je bil lovski rezultat skromen, pa vendar uspešen. Po kratkem postanku in malici je bil še drugi pogon. Nekaterim lovkam je boginja Diana naklonila srečo, da so lahko videle jelenjad, saj je prednje pritekkel cel trop jelenjadi. Videle so tudi šakala. Vse to je bil za nekatere dame izjemen dogodek, predvsem za **Olgo Cerovšek**, ki je jelena videla sploh prvič v živo in iz take bližine, kot nam je povedala.

Za letos načrtujemo, da bi se na povabilo udeležile lova in raznih strelnih tekmovanj tudi v drugih LD, saj je to edini pristen način, da se srečamo na lovskem terenu, si izmenjamo izkušnje, spoznamo morda divjad tistih vrst, ki je v svojem lovišču nimamo, njihove

navade in predvsem, da se lovsko družimo. Uspešno se že dogovarjamo o organizaciji drugega Mednarodnega ženskega lova, ki bo ponovno v lovišču LD Rižana. O vseh novostih in načrtih vas bomo sproti obveščale v Lovcu in na spletnih straneh LZS.

*Ivica Kocjančič,
Društvo slovenskih lovčev*

Škrjanček poje in žvrgoli ...

V najlepšem mesecu je v turobnem sobotnem popoldnevu v prekmurski Soboti zašlo po praznovanju. Zgodil se je jubilej lovskih pevcev, ki radi posnemajo škrjančka, ki se ga posebno sliši ob jutrih in večerih tega najlepšega časovnega obdobja v koledarskem letu.

Nagovor predsednika ZLD Prekmurje Ludvika Rituperja

V zraku je bilo slutiti, da se bo nekaj dogajalo, kar krasi človeka že vse od sive davnine. Tokrat se je zgodila pesem, petje iz lovskih grl, ki ga od živalskega sveta zmorejo na svoj način samo še ptice, pri nas še posebno poljski škrjančki.

Tako se je pozno popoldne 15. maja 2015 začelo praznovanje okroglih trideset let lovskega petja pod okriljem **Pevskega društva prekmurskih lovčev** z motom *Škrjanček poje in žvrgoli* v prelepi gledališki dvorani v Murski Soboti.

Poleg slavlencev, Pevskega društva prekmurskih lovčev, so nastopili še člani pobratenege **Slovenskega lovskega pevskega zbora PZ Doberdob** in **Prekmurski rogisti**.

Po uvodnem blagodejnem Försterjevem *Večernem ave* so se zvrstili pozdravni nagovori in čestitke povabljenec jubilentom. Med prvimi je slavljence in ude-

ležence proslave pozdravil župan Mestne občine Murska Sobota dr. **Aleksander Jevšek**, ki je zboru zaželel še naprej uspešno pot. Po nagovoru jim je podelil priznanje MO Murska Sobota. Za njim je sledil pozdravni nagovor člana UO Lovske zveze Slovenije **Maksimilijana Lešnika**, ki je v imenu LZS povedal, da tudi krovna lovska organizacija podpira in po svojih močeh skrbi za razvoj lovske kulture. Zadnji govornik je bil predsednik Zveze lovskih druščin Prekmurje **Ludvik Rituper**, ki je v domačem pogovornem jeziku opisal in poudaril pomen lovske kulture v lovstvu in lovskih organizacijah, kamor sodi tudi lovska zborovsko petje. Pri tem je povedal, da je spodbujanje in ohranitev te zvrsti ena od prednostnih nalog območne lovske zveze, ki ne samo da finančno, ampak tudi moralno

njimi je nastopil gostujoči LPZ zbor Doberdob. Naši zamejski slovenski lovci so se predstavili z bogatim naborom pesmi, poslušalce pa so še posebno navdušili s prekmursko *San se setao*. V nadaljevanju je sledil skupni nastop jubilaranta in gostujočega pevskega zbora; tako kot je napovedal povezovalc programa – v slogi je moč. Zapeli so štiri pesmi, med katerimi je bila tudi prekmurska *Vsi so venci bejli*. V kulturnem delu programa so se predstavili še KUD Prekmurski rogisti. Zapisati je treba, da obe društvi velikokrat sodelujeta na različnih prireditvah, predvsem v Prekmurju.

Kot vsaka obletnica je bila tudi letošnja priložnost, da slavljenci prejmejo zaslužena priznanja in odklikovanja. Člani Pevskega društva prekmurskih lovčev so prejeli *Galusove značke* oziroma priznanja različnih stopenj. Priznanja je podelil direktor Javnega sklada za kulturo RS OE Murska Sobota **Geza Kišfalvi**.

Zbora sta sklenila svoj nastop z lovskega skladbama *Zeleni gozd* skladatelja Frana Gerbiča in *Na lov* v priredbi Jožeta Skinarja.

Poudariti je treba, da je bila prireditev zelo dobro pripravljena, za kar velja posebna zahvala vsem članom PD prekmurskih lovčev, posebno njenemu predsedniku **Štefanu Zelku**. Prireditev je odlično povezoval **Edvard Jakšič**, ki je obenem tudi pel v zboru slavljencev. Ob tej priložnosti je društvo izdalo Zbornik.

V posebno zadovoljstvo je nam lovcem lahko tudi, da se je pro-

Foto: C. Lopert

Skupni nastop obeh zborov

podpira tovrstno obliko kulturnega delovanja lovčev.

Nato je sledil kulturni program, v katerem so se slavljenci predstavili z bogatim in skrbno izbranim programom pretežno iz lovske pevske zakladnice. Za

slave poleg lovčev udeležilo še veliko drugih obiskovalcev, tudi predstavniki civilne pobude, ki je lahko spoznala kulturo lovčev. Obeležitev častitljive obletnice lovskih pevcev je bila tudi izjemna priložnost za promocijo lovstva

Predstavili so se tudi KUD Prekmurski rogisti.

in lovske organizacije v našem družbenem prostoru.

Naj končam z mislijo, ki jo je nekako takole zapisal **Marjan Kopic**, član zbora, v uvodniku Zbornika: »*Biti Slovenec pomeni biti človek, ki poje, ki posluša petje, ki se ob petju zbira, ki je radosten in ki radost posreduje drugim, ki poje tudi če je žalosten saj s petjem in delom kljubuje, vztraja in živi ...*« Podobno velja za slovenskega lovca, ki ob obveznostih, ki mu jih nalaga lovstvo, rad zapoje ob vsaki priložnosti.

Dr. Arpad Köveš

Srebrni zven Ptujsko-Ormoških lovskih rogistov

Jubilejni koncert ob 25-letnici delovanja

»*Pozdravljeni, nam lovci vsi. Pozdravljeni nam, gosti vsi! Pozdravljeni, nam dragi prijatelji vsi! Pozdravljene spoštovane ptujčanke in ptujčani vsi! Pozdravljeni, nam slavljenjci vsi! Pozdravljeni še enkrat vsi, ki ste si vzeli čas in prišli v goste ptujsko-ormoških lovskih rogistov, letošnjih slavljenjcev, ki praznujejo srebrni jubilej. 25-letnico organiziranega delovanja in uveljavljanja na lovski in tudi siceršnji slovenski kulturni sceni. S posebnim spoštovanjem do njihovega dela, ustvarjanja in odrekanja, smo se zbrali v tem poznem popoldnevu v najstarejšem slovenskem mestu, v starodavnem Ptujju. Še več, smo gostje ptujškega Minoritskega samostana, tega enkratnega in vrednega kulturnega spomenika, ki je zgovoren pričevalec ptujskih stoletij žitja in sožitja. In na tem mogočnem dvorišču lovski rogovi ne bodo odmevali prvič, že drugič v petih letih se bo slišal njihov zven, saj je bilo prav tukaj leta 2010 sedem-*

Foto: M. Toš

Trinajstčlanski kolektiv Rogistov ZLD Ptuj - Ormož ob 25-letnici ustvarjanja

intrideseto srečanje slovenskih lovskih zborov in rogistov,« je v uvodnem pozdravu na jubilejnim koncertu **Rogistov ZLD Ptuj - Ormož** med drugim povedala voditeljica prireditve **Darinka Čobec**. Med več kot 400-glavo množico ljubiteljev te glasbene zvrsti se je v lepem, sončnem in ne preveč vročem sobotnem popoldnevu na dvorišču minoritskega samostana na Ptujju udeležilo koncerta tudi veliko uglednih gostov. Med njimi župan MO Ptuj **Miran Senčar**, podžupan Občine Ormož in član Državnega sveta **Branko Šumenjak**, več županov in podžu-

panov okoliških občin, predsednik LZS mag. **Srečko Felix Krobe**, predsednik ZLD Ptuj - Ormož mag. **Emilijan Trafela**, starešine in predstavniki LD iz te območne ZLD s prapori in seveda še veliko članov zelene bratovščine od blizu in daleč.

Na prireditvenem prostoru na dvorišču mogočnega samostana in pod njegovimi starodavnimi arkadami smo bili priče enkratnemu kulturnemu dogodku, ki je bil več kot le jubilejni koncert rogistov. To je bila velika privedev lovske kulture in promocija slovenskega lovstva v najlepšem primeru. Preprosta, a lično oblikovana scenska oprema velikega

tudi odraz naše kulturne vpetosti v vse pore človekove ustvarjalnosti. Kulture še posebej. Beseda kultura izvira iz grščine in pomeni obdelovati, negovati ali gojiti. Malokdo, ko govori o kulturi, pomisli na to, da je izraz vzet iz poljedelstva, iz okolja podeželskega in preprostega človeka. Ko se je človek ustalil in nehal biti le nabiralec in lovec, si je moral znotraj svojega bivanjskega prostora pridelati toliko hrane, da je lahko tam stalno bival. Zato je divjino otrebil, obdelal in pripravil za načrtno gojenje rastlin in živali, ki so postale njegove kulture. V svojem izvoru je tako kultura klic k vzvišenejšemu cilju. Ni odsev okolja, temveč je njena sprememba, je ureditev divjine. Pri tem pa je treba upoštevati, da je značaj otrebljenega okolja ostal isti, oziroma se je še okreplil v omogočanju rasti tako gojenemu kakor enako tudi vsiljenemu, ki ga imenujemo plevel. Tako je obdelan prostor postal človeku nenehna naloga in stalna skrb. Vsaka človekova opustitev skrbi za njegove kulture omogoča divje razraščanje vsiljenih in dostikrat tudi trdoživejših zeli, ki slej ko prej pripeljejo do ponovne divjine. To kar je človeku postala naloga v okolju, ki ga mora negovati, da mu kulture uspevajo, pa je človek tudi samemu sebi.« Nastopajoče, goste in obiskovalce je pozdravil in nagovoril tudi predsednik LZS mag. **Srečko Felix Krobe** in dejal, da smo lahko ponosni na našo lovsko organizacijo in njeno kulturno podstat, saj takšne ni nikjer v Evropi. In dodal, da »*nas zato ni sram nositi zelenega kroja in zelenega klobuka*«. Jubilentom je zaželel še veliko uspešnih let in novih nastopov v korist in za promocijo slovenske lovske organizacije.

Na koncertu so v uvodu nastopili domači rogisti pod umetniškim vodstvom **Danila Ivanuše**. Njihov nastop je bil mogočen, glasbeno in umetniško dovršen in je ogrel dlani hvaležnega občinstva, ki v nadaljevanju tudi sicer ni skoparilo z dolgimi aplavzi vsem nastopajočim. Za domačini so nastopili **Prekmurski rogisti**, skupina, ki je pod vodstvom legendarnega prof. **Jožeta Grleca** do podrobnosti dodelala to vrsto glasbenega izražanja in se je v preteklosti v širšem slovenskem prostoru tudi prva uveljavila kot eden od razpoznavnih znakov rogistične zvrsti glasbe. Zato je bil tudi njihov ptujski nastop prijetno doživetje. Ubrano petje je bilo značilno za **LPZ Škale** iz Velenja, ki so ga dopolnili še pevci **LZP**

odra, ki so jo dodatno »okrasili« lovski prapori, je bila dodana vrednost koncerta. Enoglasna je bila ugotovitev: »*Čudovito, še pridemo med vas!*«

Po pozdravnih nagovorih ptujškega župana **Mirana Senčarja** in ormoškega podžupana **Branka Šumenjaka** je slavnostni govornik mag. **Emilijan Trafela** v imenu ptujsko-ormoške ZLD in v imenu organizacijskega odbora prireditve poudaril vlogo in pomen kulture v slovenski lovski organizaciji. Med drugim je izpostavil, da je »*sodobni lov vedno bolj stvar časti in osebne odgovornosti lovcev in*

Nastop Rogistov ZLD Ptuj - Ormož na jubilejnim koncertu

Trbovlje in Lovski oktet Peca - Mežica. Koroški »trubadurji« so pač trubadurji in njihov nastop je vedno poslastica. Trbovelčani so kot iskri in hudomušni lovci na koncu presenetili še z napitnicami in tako svojemu nastopu dali piko na i. *Križevski rogisti* so znani po igranju zahtevnejših skladb in tudi na jubilejnim koncertu so dostojanstveno odigrali melodiji, ki sta pod arkadami minoritskega samostana še dolgo odmevali. *Savinjski rogisti* so na Ptuj prinesli nekaj domačega slovenskega melosa in bili deležni toplega sprejema. Ko smo bili na kulturnem in umetniškem vrhuncu, so nas presenetili gostitelji, ki so po dveh odlično odigranih skladbah na robove še ubrano zapeli. Čudovito! Gostitelji so se tik pred koncem uro in pol trajajoče prireditve, polne kulturnih presežkov, prelevili še v godbenike. Slišali smo tri skladbe za pihalni orkester, ki so poslušalke in poslušalce dvignile na noge. In ko je bilo tega res velikega, predvsem pa prijetnega presenečenja konec, je predsednik rogistov ZLD Ptuj - Ormož **Franc Slodnjak** povedal, da »je bil to morda prvi nastop prihodnje lovske godbe na pihala«. Požel je gromek aplavz in kot sta po koncu koncerta v družabnem delu večera sproščeno ugotovila predsednik ZLD Ptuj - Ormož mag. Emilijan Trafela in predsednik LZS mag. Srečko Felix Kropce, je to ideja, vredna vse pozornosti in podpore. Fantje očitno mislijo resno, le da tega doslej niso obešali na veliki zvon. Pustimo se torej presenetiti in upajmo, da bomo morebiti že prihodnje leto na letnem vseslovenskem srečanju lovskih zborov in skupin rogistov videli še prvi nastop Lovske godbe na pihala ZLD Ptuj - Ormož.

Na jubilejnim koncertu so podelili lovski priznanja in odlikovanja zaslužnim članom skupine rogistov ZLD Ptuj - Ormož. Umetniški

vodja skupine Danilo Ivanuša in njen predsednik Franc Slodnjak sta podelila posebne zahvale posameznikom in organizacijam, ki so jim v 25-letnem delovanju veliko pomagali pri njihovem delu in kulturnem ustvarjanju. Njihova prehojena pot namreč ni bila lahka in vselej posuta z rožicami. Vmes je bilo tudi precej trnja, ostrih ovinkov in čeri. Vse so premagali z dobro voljo in srčno kulturo, s plemenitim kulturnim poslanstvom, ki si res zasluži priznanje in zahvalo. Postali so »trubadurji, ki nosijo melodije v srcih« in jih iz dna duše tudi zaigrajo. Skupino sestavlja trinajst članov. Njihov slogan še naprej ostaja: »Naj živi lovska kultura!« Želimo jim le veliko novega umetniškega navdiha in bogatega ustvarjanja za naslednjih 25 let. Vse do zlatega jubileja, torej do abrahama. Privoščimo jim ga. Predvsem pa srčno upamo, da bo na Ptujju res kmalu nastala tudi Lovska godba na pihala. Zakaj pa ne!

Dr. Marjan Toš

Pomlad v visokogorju

Pomlad je za lovske družine v visokogorju, odkar ne lovimo več divjega petelina in ruševca, čas brez lova, a to še ne pomeni, da nismo aktivni. Čeprav gozdnih/koconogih kur ne lovimo več, lovci **LD Koprivna - Topla** še vedno redno, z nostalgijo v srcu, hodimo »naskakovat« divjega petelina in opazovat ruševca. Stari »jagri« še vedno pravijo, da *petelin poje takrat in tam, kjer češnja cveti*. Oba divja petelina sta v naših gozdovih še vedno zelo pogosta, žal pa za našo temeljno dejavnost – lov – pogosto tudi ovira, saj zaradi omejitve del in prepovedi privabljalnih krmišč za divjega prašiča

slednjega zelo težko lovimo. Prav divji prašiči pa so v spomladanskem času vedno pogostejši gosti na območju rastišč gozdnih kur ne glede na to, da jih lovci tja ne privabljamo! Zaradi pomanjkanja hrane v dolinah (predvsem na drugi strani meje z Avstrijo) se odpravijo v visokogorje, kjer rijejo po še vlažnih tleh v gozdovih in iščejo pod travno rušo na komaj ozelenelih travnikih ogrce hroščev. Ker so tudi vzdrževalna dela, npr. čiščenje zaraslih travnišč in podiranje drevja, do 1. julija prepovedana, se v tem času lovci visokogorja bolj ukvarjamo z drugimi dejavnostmi: spomla-

ko temu rečemo samo: »Narobe svet!« Ne glede na to se lovci LD Koprivna - Topla zaenkrat še uspešno borimo s škodo od jelenjadi z rednim odstrelom in izdatnim krmljenjem na mestih lovišča, kjer je dovoljeno z lovskogospodarskim načrtom, pri čemer zgledno sodelujemo z lastniki zemljišč. Eden takih je uspešen koroški podjetnik **Slemenšek**. Na njegovem zgledno urejenem posestvu je eno pomembnih rastišč velikega divjega petelina, v njegovem gozdu pa imamo v revirju Repija krmišče za jelenjad, kjer je pozimi opaziti tudi več kot dvajset glav jelenjadi. Za uspešno upravljanje

Jakob Roter in Albin Strmčnik pri urejanju krmišča za jelenjad v Repiji

Spominska fotografija po družinski strelski tekmi Pri Škrubiju

danskim čiščenjem in urejanjem krmišč za jelenjad. Pozimi namreč jelenjad v velikem številu prihaja k nam tudi z avstrijske koroške strani, kjer lastniki lovišč ne smejo krmiti jelenjadi, ampak samo srnjad, na naši strani pa ni dovoljeno krmiti prav srnjadi!? Če dodamo vsem znano dejstvo, da avstrijski lovci še vedno mirno lovijo oba petelina, mi pa ne, lah-

z jelenjadjo sta zaslužna predvsem gospodar naše LD **Boris Verdel** in njegov pomočnik **Silvo Verdel**, ki opravita pomemben del fizičnega in organizacijskega dela v lovišču. Ker imenovana opravila tudi večino načrtovanega odstrela mulaste jelenjadi, za razliko od sosednjih LD nimamo težav z uresničevanjem in sestavo odstrela ter z večjo škodo, ki pa jo

z oškodovanci tudi uspešno in sporazumno poravnamo.

Dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo se kaže tudi v času pristrelitve pušk risanic in preskusa strelskih sposobnosti. To opravimo na zemljišču **Petra Lenčeta**, sicer lastnika gostilne *Pri Škrubiju*, znane po njegovih »klocovih nudlnih«, ki nam na njegovem zemljišču za gostilno dovoli urediti improvizirano strelišče. Tako tam že več let po urniku, usklajenem z lokalnimi prebivalci, opravljamo redni letni strelski preskus pušk risanic in obenem družinsko strelsko tekmovanje, za kar poskrbi neutrudni strelski referent in praporščak **Franc Krajnc**. Letošnje družinsko tekmovanje je bilo organizirano v dveh starostnih kategorijah do 60 let in več kot 60 let. V mlajši kategoriji so se najbolj izkazali **Andrej Rajzer**, **Peter Veršnik**, lovski čuvaj in tudi član družinske strelske ekipe, ter **Zan Žaže**, tajnik LD, ki je streljal z dobro staro dedkovo češko prelamačo. V kategoriji starejših so imeli najbolj mirno roko **Ivan Kotnik**, nekdanji večletni gospodar LD, **Stanko Grosar**, tudi predsednik družinske DK, in **Franc Kordež**, praporščak.

Matjaž Roter

Prvenstvo ZLD Prekmurje v lovskem strelstvu (2015)

Ludvik Rituper, novi predsednik **ZLD Prekmurje**, je 24. maja v svojem slavnostnem nagovoru zbranim ekipam in posameznikom na strelišču Rakičanu zaželel dobre strelske rezultate. Nato je zbranim spregovoril še

Foto: I. Trček

Tekmovanje na strelišču v Rakičanu je potekalo varno in tekoče.

vodja tekmovanja **Ivan Gregorn**, ki jim je predstavil glavnega sodnika, prav tako izvrstnega strelca v trapu, **Franca Mačka**, in njegove sodniške pomočnike. Nato sta strelcem napotke za tekmovanje dala še vodja tekmovanja in glavni sodnik ter pojasnila pravila tekmovanja. Za morebitne pritožbe je bila imenovana komisija.

Po končani prijavi ekip in posameznikov ter razdelitvi tekmovalnih števil se je tekmovanje začelo. Od leta 1981, ko je bilo v Rakičanu dokončano in v namen za takratne razmere predano izredno sodobno strelišče za streljanje na glinaste golobe, do 24. maja letos je bilo to lovsko strelsko tekmovanje na območju ZLD Prekmurja že 34. po vrsti. Veliko zaslug za to imajo tamkajšnji pionirji lovskega strelstva v Prekmurju, kot so **Štefan Benko**, **Aleksander Gergar**, **Mirko Horvat**, **Franc Maček**. Poleg njih pa prav tako izvrstni strelci nekoliko mlajše generacije, kot so **Karel Pojbič**, **Sini Marič**,

Ivan Gregorn in morda še kdo, ki sem ga izpustil nenamerno. Kar nekaj od imenovanih je tudi zaslužnih, da je letošnje tekmovanje nemoteno potekalo in se v lepem vremenu za nekatere končalo tudi z zavidljivimi uspehi. Na prvenstvu je sodelovalo **16** ekip in **64** posameznikov. Ob koncu tekmovanja je strokovna žirija, ki že kar nekaj let brez pomoči naše **Cvetke Lopert** ne bi bila tako uspešna, razglasila dosežene rezultate.

I. Golobi – posamezno:

1. Denis Pojbič, LD Križevci 69
2. Franc Vidonja, LD Križevci 68
3. Aleksander Lepoša, LD Mlajtinci 67

II. Golobi – ekipno:

1. LD Križevci 71
2. LD Mlajtinci 67
3. LD Prosenjakovci 56

III. MK-tarča – posamezno:

1. Ivan Gregorn, LD Tišina 74
2. Dejan Gomboc, LD Križevci 70
3. Aleš Števanec, LD Tišina 66

IV. MK-tarča – ekipno:

1. LD Tišina 206
2. LD Prosenjakovci 179
3. LD Križevci 160

V. Kombinacija – ekipno:

1. LD Križevci 444
2. LD Mlajtinci 392
3. LD Prosenjakovci 179

VI. Kombinacija – posamezno:

1. Dejan Gomboc, LD Križevci 166
2. Aleksander Lepoša, LD Mlajtinci 157
3. Vinko Bežan, LD Tišina 150

VII. Veterani – golobi:

1. Branko Hari, LD Mlajtinci 22
2. Jože Horvat, LD Mlajtinci 21
3. Janez Ružič, LD Ivanovci 21

VIII. Veterani – tarča srnjak:

1. Miran Holcman, LD Tišina 98
2. Ivan Gregorn, LD Tišina 97
3. Ludvik Nagy, LD Prosenjakovci 90

IX. Veterani – kombinacija:

1. Janez Ružič, LD Ivanovci 167
2. Jože Horvat, LD Mlajtinci 166
3. Ivan Gregorn, LD Tišina 165

Na koncu opisanega strelskega tekmovanja smo bili lahko bolj ali manj vsi prisotni zadovoljni, saj se je vse končalo brez kakršnih koli zapletov ali celo nesreč, tekmovalci pa z doseženimi rezultati. Pokale za dosežena prva tri mesta v vseh panogah sta podelila predsednik ZLD Prekmurja Ludvik Rituper in Ivan Gregorn, vodja tekmovanja ter predsednik komisije za strelstvo, ki je tudi član UO ZLD Prekmurje. Že nekaj let zapovrstjo dosegajo na teh tekmovanjih najboljše rezultate ekipe LD Križevci, Prosenjakovci, Tišina in Mlajtinci. Najboljši posamezniki v streljanju na glinaste golobe pa so Denis Pojbič, Franc Vidonja, Boštjan Maček, Dejan Gomboc, Aleksander Lepoša, ki se nekako iz leta v leto zamenjujejo na prvih treh mestih. Dejstvo je, da je lovsko strelstvo ena izmed najpomembnejših spremljajočih dejavnosti lovstva nasploh. Prav zato je pomembno, da se strelci v teh panogah čim več urijo. Zato je pri lovu vedno manj slabih strelcov, vedno več pridobljenega znanja in veščin pa je vsekakor koristno pri ravnanju z orožjem. Na takem tekmovanju srečujemo vedno nove in mlajše obraze iz lovskih vrst, ki se radi poskušajo in uveljavljajo tudi na tem področju in ob dobrih mentorjih postopoma napredujejo. Toda od vsega je najpomembnejše druženje. Na enakem tekmovanju se bomo videli spet v letu 2016.

Iztok Trček

Na strelski tekmi Zasavske lige tudi pripravniki

Varno ravnanje z orožjem je ena ključnih veščin in nujnost, ki jo mora obvladati vsak lovec. Z njo si zagotovi lastno varnost, varnost solovcev in preostalih navzočih, kar je pogoj za pravilen lov. Tako prispeva tudi k ohranjanju in dviganju ugleda lovske organizacije v javnosti, ki je izjemno občutljiva za vsak občasni spodrsrljaj katerega od lovcev, članov naše zelene bratovščine. Tega se dobro zavedajo tudi v **ZLD Zasavje**, ki je v nedeljo,

Strelce na 34. Prvenstvu ZLD Prekmurje v lovskem strelstvu so v uvodu pozdravili, jim dali napotke ter razložili pravila tekmovanja Ludvik Rituper, Ivan Gregorn in Franc Maček.

10. maja letos, v sodelovanju z **LD Šentlambert** na tamkajšnjem idiličnem strelišču pripravila letošnje prvo usposabljanje za lovške pripravnike v ravnanju z orožjem. Tam so se seznanili s pravilno držo, nošenjem in uporabo orožja ter z lovskimi pravili na strelišču. Cilj tovrstnega usposabljanja je bil, da bi si že pripravniki pridobili čim več praktičnega znanja o varnem ravnanju z lovskim orožjem. Ne nazadnje je to še

no spodbudi obetavnim strelcem k nadaljnemu udejstvovanju v lovskem strelstvu. V kombinaciji omenjenih strelskih disciplin se je najbolj izkazal **Igor Skobe** pred **Urošem Hauptmanom** in **Karolino Smrkolj**.

Usposabljanje za varno ravnanje z orožjem je bilo organizirano sočasno s prvo letošnjo zasavsko izbirno strelsko tekmo za državno prvenstvo članov, veteranov in superveteranov. Ekipno se je

drugi je bil **Nejc Hlebš**, tretji pa **Tadej Snaj**.

Po besedah starešine LD Šentlambert **Darka Juvana** je bila strelska prireditev zanje velik organizacijski zalogaj, vendar so ga ob prizadevnosti članstva in na podlagi izkušenj uspeli brezhibno izpeljati. K temu je svoj delež prispevalo tudi sončno vreme, ki je v mirnem okolju zaprte doline, katere bregovi so porasli z dišečimi smrekami, dodatno poskrbelo za dobro vzdušje.

Boštjan Grošelj

Končana Koroška liga 2015 v lovski kombinaciji

Koroška liga v lovskem strelstvu za člane in veterane, ki jo organizira **LD Slovenj Gradec** na strelišču v Žančanih, ima med

Rudolf Rogelšek, do nedavnega pa jo je vodil veteran slovenskega lovskega strelstva **Tomaž Hain**, je bila sicer aktivna že takoj po novem letu, ko je organizirala novoletno ter pustno tekmo. Zato lahko trdimo, da slovenjgraški lovci na svojem strelišču v Žančanih skrbijo za pestro strelsko dogajanje, poleg tega pa strelišče tudi redno izboljšujejo in prilagajajo sodobnim standardom streljanja. Tako bodo letos, poleg dosedanjih strelšč (streljanja do 300 m, strelišče za zračno puško, na bežečega merjasca in trap) dogradili še strelišče za streljanje s kratkocevnim strelnim orožjem.

Strelci so tekmovali v kategoriji člani in veterani. Med člani je prvo mesto v kombinaciji tudi letos dosegel **Peter Flis**, ki je bil najboljši v posamični disciplini streljanja na glinaste golobe, medtem, ko je v streljanju z MK-puško posamično dosegel drugo mesto. V kombina-

Zasavski pripravniki med streljanjem na glinaste golobe

Večina pripravnikov iz ZLD Zasavje z vodjem tekmovanja Zdravkom Molko (skrajno levo)

zlasti pomembno dandanes, ko naši fantje ne služijo več naborniške vojske.

Drugi del usposabljanja je bil sestavljen iz vadbe v streljanju na glinaste golobe (trap A z lovskega položaja) in streljanja v nepremično tarčo z MK-puško (4 x 5 strelcev). Najboljši trije strelci med enaindvajsetimi pripravniki (med njimi sta bili tudi dve pripravnici) so dobili po usposabljanju medalje in praktične nagrade. Kot je dejal **Zdravko Molka**, predsednik Komisije za strelstvo pri ZLD Zasavje in vodja usposabljanja na tekmovanjih, je to namenje-

v kombinaciji najbolj izkazala članska trojica **LD Šentvid pri Stični**, druga je bila **LD Trbovlje** in tretja **LD Šmartno**. Posamično, v kombinaciji, je med člani zmagal **Franci Vidmar** pred **Larison Žurgo** in **Dušanom Pušem**. Pri veteranih je bil najboljši **Jože Erjavec**, drugi **Franci Koncilja** in tretji **Ivan Malešič**. V konkurenci superveteranov je bil prvi **Janez Petrič**, za njim sta se zvrstila **Viktor Rebernak** in **Marjan Muravec**. Na tekmovanju so sodelovali tudi mladinci, med katerimi je največ strelske spretnosti pokazal **Boris Molka**,

Najboljši strelci letošnje Koroške lige v lovskem strelstvu za člane in veterane

lovci že dolgoletno tradicijo, in to ne samo na Koroškem, saj se lige udeležujejo tudi strelci iz drugih območij Slovenije. V slovenjgraški LD so tudi letos zadovoljni z udeležbo, saj je v ligi sodelovalo enaintrideset strelcev. Tekmovali so v petih kolih. Ligo so začeli februarja in jo končali konec marca. Tekmovanje poteka v *lovski kombinaciji*, ki vključuje streljanje z MK-puško na lovške tarče in *streljanje na glinaste golobe*. Tovrstno tekmovanje je tudi prvi pokazatelj pripravljenosti in usposobljenosti lovcev pred začetkom nove strelske tekmovalne sezone, saj imajo strelci po zimskem zatišju izvrstno priložnost za pripravo na tekmovanja, ki se začnejo v spomladanskem času.

Strelska komisija LD Slovenj Gradec, ki jo je pred nedavnim prevzel novi strelski referent

ciji sta se nadalje razvrstila domačina iz LD Slovenj Gradec **Jure Ješovnik** (drugo mesto) in **Mitja Kuperti** (tretje mesto).

Med veterani je bil domačin **Tomaž Hain** absolutno najboljši v kombinaciji in tudi v obeh posamičnih disciplinah. Drugo mesto pri veteranih si je prideljal **Branko Vreš**, tretji pa je bil **Darko Štern**.

Najboljšim strelcem je priznanja podelil starešina LD Slovenj Gradec **Franjo Kuperti**. Prvi trije strelci v posamičnih disciplinah so prejeli medalje, pokale pa je organizator podelil najboljšim v lovski kombinaciji.

Vsem udeležencem tekmovanja in dobitnikom medalj ter pokalov čestitamo in jih hkrati vabimo, naj se tekmovanja zopet udeležijo prihodnje leto.

Aljaž Verhovnik

Lovske trofeje v dvorcu Bukovje

»V čudovitem okolju, med desnim bregom Drave in gozdno kuliso Pohorja, stoji baročni Dvorec Bukovje pri Dravogradu z zelo pestro in zanimivo zgodovino. Mnogi so v njem prebivali, a najbolj ga je zaznamoval njegov zadnji lastnik, baron **Hans Kommeter**, zelo premožen in nekoliko čudaški dobrodušnež, ki ga je s pravim gradbeniškim podvigom preuredil ter napolnil z bogato zbirko starin, umetnin in orožja,« je med drugim mogoče prebrati v reklamnem prospektu o tamkajšnjem dvorcu. Baron Kommeter je bil tudi strasten lovec, saj je bil njegov dvorec sredi bogatega lovišča. Tudi turistična kmetija Klančnik v Podklancu pri Dravogradu je zelo povezana z lovstvom. Strastni lovci in odgovorni vodniki lovskih psov so zdajšnji gospodar **Marko Kogelnik**, starešina LD Libeliče, njegova sinova **Miha** in **Peter**, oče **Jože** in brat **Andrej**. Ker imajo v osrčju kmetije tudi svojo dokaj veliko oborožo za damjake, muflone in gamse, so si že pred več leti tam postavili lovsko kočjo, ki jo imenujejo kar »baronova«. Pozneje so v njej uredili tudi biološko učilnico in jo opremili z lovskimi trofejami – rogovji jelenov, srnjakov, roglji gamsov – in nagačenimi prostoživečimi gozdnimi, vodnimi in obvodnimi živalmi ter lovsko opremo.

Čeprav je Klančnikova – »baronova« – lovsko kočja odprta tudi za druge obiskovalce Klančnikove kmetije in obore, mnogi Korošci s te in one strani Pece in Košenjaka nikoli niso videli njene notranjosti. Zato so kmetija Klančnik, LGB Dravograd, ki ga vodi **Jožef Pačnik**, in Javni zavod Dravit - Dravograd, Zavod za šport, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti prve dni letošnjega marca v dvorcu Bukovje uredili na ogled sploh prvo izobraževalno lovsko razstavo. Marko Kogelnik, svetnik dravogradske občine in gonilna sila za kulturne in lovske prireditve ter glavni avtor letošnje razstave, je ob zaprtju razstave povedal: »Ker dravogradski LGB, v katerem delujejo LD Libeliče, LD Dravograd in LD Bukovje, že več kot 20 let ni organiziral letne pregledne lovske razstave, pa je bila letošnja izobraževalna in zato toliko bolj sprejeta med lovci kakor tudi med drugimi starejšimi in najmlajšimi obiskovalci. Na razstavi, ki je bila odprta štirinajst dni in jo je obiskalo več

kot tisoč obiskovalcev od blizu in daleč, smo lovci razstavili 90 različnih prepariranih lovnih in zavarovanih vrst gozdnih, vodnih in obvodnih živali. 80 razstavnih eksponatov je bilo iz Klančnikove lovske sobe! Ostale trofeje in preparate so prispevali člani LD iz našega LGB. Odslej bodo tudi te krasile Klančnikovo lovsko sobo.

Foto F. Rotar

Lovsko razstavo v dvorcu Bukovje si je z velikim zanimanjem ogledala tudi velika zagovornica koroškega lovstva mag. Marjana Cigala, županja dravogradske občine. Skozi razstavnih prostor so jo spremljali (z desne) avtor razstave Marko Kogelnik, Franc Kovač iz LD Hrastnik, lovski inšpektor Bojan Kotnik in starosta slovenskih poklicnih čuvajev in koroški »jager« Maks Konečnik.

V dvorcu smo razstavili trofejne dele parkljaste divjadi, razvoj rogovja jelenov, srnjakov in gamsov ter čekanov divjih prašičev, preparate zavarovanih živali; koconogelgozdne kure, ujede, vidro in laboda grbca ter malo divjad in celo medveda. Predstavili smo tudi različne načine vezanja čopov iz dlak gamsa, jazbeca in divjega prašiča ter repnih peres ruševca in gozdnega jereba. Tudi stara lovška oprema je bila deležna občudovanja. Obiskovalci so z velikim zanimanjem prelistali tudi starejše številke revije Lovec, v katerih so bili z besedo in fotografijo predstavljeni nekateri koroški lovci.«

Dvorec Bukovje že stoletja piše pomembno in zanimivo zgodovino Koroške; tudi vojaško. Zadnjih nekaj desetletij so namreč v njem bivale različne vojske. Med drugo svetovno vojno ga je zasedla nemška. Nato so bili od začetka leta 1960 do 1991 v njem nastanjeni graničarji nekdanje jugoslovanske vojske. V tistem obdobju v notranjosti dvorca niso bile obeshene lovske trofeje, preparirana divjad in druge umetnine, ampak samo simboli nemškega rajha, JLA in partije. Idilični dvorec je

bil najbolj vojaško izpostavljen in tudi precej poškodovan prav pri obrambi Dravograda v vojni za Slovenijo. Takrat je v svojo novejšo zgodovino zapisal tudi tragični dogodek. Prav z njegovega obzidja je vojak JLA ustrelil pripadnika Teritorialne obrambe s Koroške. Pozneje je v njem domovala Slovenska vojska, a ga je pred

Najin jelen s Straže

V lovišču LD Porezen - Cerklje ob Kopru živi veliko divjadi. Po celotnem lovišču se giblje srnjad, v njem živijo veliki tropi gamsov, stalna divjad so tudi divji prašiči. V zadnjih letih se vedno bolj pojavlja tudi jelenjad. Lovci omenjene LD imajo na leto na voljo za odstrel samo enega trofejnega jelena, zato je lov nanj še toliko bolj zanimiv.

Moj dedek **Ivan** je član lovske družine že skoraj petdeset let. Že v mladih letih so ga zanimale živali in njihovo življenje. Tudi mene je narava, po njegovi zaslugi, začela privlačiti že pri rosnih letih. Prvi dve leti nisem hodil v vrtec, ker me je doma pazila babica. Ker je imel dedek lovsko sobo, sem se pogosto zadrževal v njej, in je name bolj pazil skoraj dedek kot pa babica. Tako sem doraščal v lovskem duhu; vedno bolj me je zanimala narava in njeni prebivalci. Pri mojih petih letih me je dedi prvič vzel na lov. Zame je bilo to kot prvi dan šole. Na tistem lovu sva opazovala srne in lisico, srnjak pa je previdno pobegnul v gozd. Od takrat hodiva na lov skoraj vsak konec tedna. Večkrat greva tudi na delovne akcije. Spoznal sem že skoraj vse člane lovske družine, ki so do mene zelo prijazni. Težko čakam na dan, ko se bom lahko tudi sam včlanil v LD Porezen - Cerklje ob Kopru.

Tako kot večina lovcev tudi midva z dedijem skrbiva za divjad. V našem lovišču na Lajšah imamo postavljeno zaprto lovsko prežo. Zraven nje sva postavila krmišče za srnjad in jelenjad, ki ga redno zalagava s senom. V času ostrejšje zime je krmišče vedno zelo obiskano, zato je spomladi tudi vedno prazno. Ob robu gozda je postavljen poglobljen lesen okvir iz brun, ki ga z dedijem vsako jesen napolniva z jabolčnimi tropinami. Ob robu gozda je uradno urejen prostor, kamor polagava koruzo za divje prašiče. Najpogostejši gosti krmišča so šoje ter jazbec; divji prašiči se zaradi previdnosti s koruzo gostijo bolj poredko, če je sploh kaj ostane.

Prva žival, ki sva jo uplenila skupaj, je bil srnjak. Ob uplenitvi me je prevzelo nepopisno veselje. Takrat sem si pri sebi rekli: »Mogoče pa bo kdaj pred nama takole ležal tudi jelen?« In to se je tudi zgodilo.

Ko sva nekega dne šla obiskat dedijevega prijatelja **Vinka** na *Stražo (kraj pri Cerklju ob Kopru, kjer se je rodil dedi), sva opazila, da ima Vinko njivo s krompirjem in zelenjavo ograjeno z visoko zaščitno mrežo proti divjadi. Kljub

tem morala obnoviti in zavarovati pred nadaljnjim propadanjem. Zdaj je dvorec namenjen za protokolarne, kulturne in izobraževalne namene dravogradske občine in tudi za lovske prireditve.

Franc Rotar

POPRAVKA

V Obvestilu odgovornim osebam in gospodarjem LD (Lovec, 6/2015, str. 355), so žal nastale napačne navedbe, ki jih popravljamo in prosimo, da popravka upoštevate.

1. Popravljamo navedbo številke Uradnega lista RS, kjer je bil objavljen **Pravilnik o spremembah Pravilnika o evidentiranju odstrela in izgub v lovskogojitvenem območju**. Pravilno je: **29/2015** (in ne 28).

2. Bistvena novost je v skrajnih rokih vnosov podatkov v aplikacijo Lisjak. Zapisi o odvzemu v **status Zaključeno** morajo biti vneseni najkasneje **do 15. v mesecu – za obdobje prejšnjega meseca. V januarju je rok do 10. za december.**

temu sva tamkaj takoj opazila odtise parkljev velikega jelena. Vinko nama je povedal, da ga je že večkrat sledil v svojem krompirju. Preskočil da je več kot meter visoko ograjo in mu pojedel veliko zelenjave in krompirja. Neki večer je ob njivi pustil vedro, polno vode, za jutranje zalivanje solate. Jelen je kljub visoki ograji prišel na njivo in da mu ni bilo treba ruvati krompirja, se je raje najedel radiča in solate. Nato je izpraznil še vedro, polno vode, da mu ne bi bilo treba iti gasit žeje kam drugam ...

Z dedijem sva takoj začela razmišljati, kako bi jelena obdržala v bližini tega mesta do začetka lovne sezone nanj. Naredila sva načrt. V bližnji okolici je bilo mnogo odpadlih jabolok, ki jih je jelen tudi jedel. Da ne bi bilo treba jelenu preveč iskati jabolok, sva jih pobrala in jih znosila samo na eno mesto. Dobrih sto metrov stran je stal opuščeni senik, iz katerega se je dobro videlo pod drevo, pod katerega sva znosila največ jabolok. Odločila sva se, da bova jelena ob pravem času počakala prav v seniku. Ker je bilo do začetka lova še deset dni, sva še nekajkrat dopolnila jabolka na kupu. Jelen se je redno prihajal hraniti z njimi (no, včasih je nanje tudi pozabil). Ker je bila pot na Stražo strma in skoraj prepadna, sva se tja odpravljala kar s traktorjem, ki ga imamo na dedijevi rojstni domačiji blizu Straže.

Prišel je šestnajsti avgust. Čez dan sva na dedijevi domačiji pobirala krompir in se v mislih pripravljala na večerni lov. Okrog devetnajste ure sva že čepela v seniku. Čez čas se je iz sosednjega kraja zaslišala glasba; imeli so veselico. Dedek je menil, da jelenu glasba verjetno ne bo všeč, jaz pa sem upal, da bo kljub temu prišel, saj je bila oddaljena približno tri kilometre zračne linije. Mrak se je že gostil, ko mi je dedi kar naenkrat šepnil: »Pršu je!« Hitro

sem pogledal skozi daljnogled in res sem zagledal jelena. Mrak se je še bolj gostil, jelen pa se ni in ni hotel postaviti pravilno, da bi ga natančneje ocenila. Doživel sem močan napad lovske mrzlice, tako da sem komaj držal daljnogled v rokah. Ko se je jelen končno postavil pravilno, mi je dedek prišepnil: »Pravi je!« in v naslednjem trenutku je že zagrnelo iz puške. Dobro sem videl, da je jelen odskočil v levo. Počakala sva nekaj časa, nato pa odšla na nastrel. V tistem času se je tudi stemnilo, tako da sva morala uporabiti svetilko. Na nastrelu nisva našla krvi. Dedek je rekel: »Ni mogoče, da sem ga zgrešil, saj sem ga dobro pomeril.« Začela sva raziskovati smer, v katero je odskočil. V oddaljenosti približno sedemdesetih metrov sva naenkrat zagledala neko vejo, podobno rogu, ki je štrlela iz trave. Jaz sem bil prvi pri njem in ko sem ga zagledal, so mi pritekale solze sreče. Skočil sem dedku v objem, mu s tresočimi se rokami izrekel lovski blagor in mu ponudil z jelenovo krvjo orošeno zeleno vejico. Jelen je bil nepravilen osmerak, torej je bil lovsko pravilen odstrel. Ko sva ga hotela premakniti, nama je zmanjkalo moči. Na srečo je na pomoč priskočil Vinko in skupaj smo ga potegnili do bližnjega drevesa, kjer sva ga tudi iztrebila. Še pred tem sva poklicala dedkovega svaka **Cirila** iz Cerknega, da bi nama prišel na pomoč. Kmalu za tem smo že zaslišali ropot vozila s prikolico. Skupaj smo jelena naložili nanjo in ga odpeljali v hladilnico v Cerkno. Tam smo ga tudi stehali in takoj ga je pregledal preglednik LD. Tehnica je pokazala 122 kilogramov.

Takrat sem se spomnil na misli, ki so mi šle po glavi, ko sva ustrelila najinega prvega srnjaka in sam pri sebi sem si rekel: »No, evo, in zdaj pred nama leži ta jelen!«

Matej Miklavčič, 13 let
OŠ Škofja Loka – Mesto

Ob jelenu, ki sva ga uplenila skupaj z dedkom na Straži.

Drugo srečanje dijakov na temo naravoslovja in lovstva

V okviru načrtovanih dejavnosti **Komisije pri LZS Mladi in lovstvo** smo 16. maja 2015 organizirali drugo srečanje dijakov na temo **Naravoslovje in lovstvo**. Podobno kot v minulem letu je bilo namenjeno srednješolcem, ki se v okviru krožka oziroma interesne dejavnosti seznanjajo z učnimi vsebinami iz navedenega področja. Gostitelj letošnjega srečanja je bil **Biotehniški center Naklo**, čigar ekipa je letos štela šest dijakov; to so bili:

Foto: M. Dovžan

Udeleženci drugega srečanja dijakov na temo naravoslovja in lovstva pred Biotehniškim centrom Naklo

Jan Burnik, Žan Dolenc, Jošt Drol, Klemen Kožuh, Domen Mali in Urh Rotar. Enako kot lani se nam je pridružila sicer nekoliko okrnjena ekipa štirih dijakov iz **Srednje gozdarske in lesarske šole** iz Postojne: **Andraž Brank, Vili Jankovec, Rok Kozjek Mencinger in Bine Rovtar.** Tudi mentorji smo bili v nespremenjeni postavi, in sicer **Miro Dovžan in Marko Mali** iz Naklega in **Gregor Češarek** iz Postojne. Lovsko zvezo Slovenije je na srečanju zastopal član Komisije Mladi in lovstvo **Alojz Albreht.** Po uvodnem pozdravu in predstavitvi programa srečanja v prostorih BC Naklo smo se odpravili k lovski koči **LD Sorško polje**, kjer je v organizaciji **LKD Gorenjske** potekalo ocenjevanje zunanosti za vse pasme lovskih psov. Dijaki, večina jih je bila na tovrstni javni lovsko-kinološki prireditvi prvič, so ob strokovni razlagi znanega kinološkega sodnika **Jozeta Vestra** lahko v živo spoznali telesne značilnosti psov številnih lovskih pasem in njihovo uporabnost pri različnih oblikah lova. Izobraževanju na terenu je po krajšem odmoru in prigrizku sledilo druženje v eni

izmed učilnic v BC Naklo, kjer so se dijaki pomerili v poznavanju tematike s področja naravoslovja in lovstva. Obe ekipi sta bili s tematskimi sklopi (biologija jelenjadi, biologija male divjadi, Etični kodeks slovenskih lovcev, lovski običaji, lovska kinologija, boleznij divjadi ...) sicer seznanjeni vnaprej, konkretna vprašanja pa so ostala skrivnost do zadnjega trenutka. Dijaki so na vprašanja, katerih vrstni red sta si ekipi določali z metanjem kocke, odgovarjali suvereno in prepričljivo. Ocenjevalna komisija, ki so jo predstavljali mentorja z obeh srednjih šol in predstavnik LZS v vlogi predsednika, je bila enotnega mnenja, da je bilo izkazano znanje

obeh ekip enakovredno in povsem primerljivo z znanjem lovskih pripravnikov na lovskih izpitih, v posameznih točkah morda celo boljše. Eno in polurnemu preverjanju znanja je sledila podelitev priznanj za sodelovanje v praktičnimi darili in razglasitev zmagovalca. Z malenkostno prednostjo v številu doseženih točk so bili tokrat boljši dijaki BC Naklo, ki so za doseženi uspeh prejeli svojevrsten »prehodni pokal« v obliki lovske palice s srnjakovim rogom, ki ga je posebej za namen tovrstnih družjenj pripravila in prispevala postojnska ekipa, ki se je s svojim dobrim znanjem izkazala lani.

Prijetno srečanje smo nadaljevali ob lovskem golažu, za katerega je divjačino prispevalo podjetje **Nimrod, d. o. o.**, izvrstno pa so ga pripravili v kuhinji BC Naklo. Brez lovskega običaja povsem na koncu našega druženja, lovskega ropota, tudi tokrat ni šlo. Razlagi o pomenu in načinu izvedbe *lovskega ropota* je sledila predstavitev, v kateri smo sodelovali vsi prisotni. Verjamem, da bo vsem, predvsem pa tistim, ki so se z njim srečali prvič, ostal v prijetnem spominu.

Marko Mali

Anton Lušina, član LD Selca, je konec letošnjega maja praznoval svoj 80. rojstni dan. Rodil se je 26. 5. 1935 v Dražgošah, zato se še živo se spominja znamenite dražgoške bitke. S fotografsko natančnostjo opisuje dogodke med vojno in po njej, ne pozabi omeniti, kako so se z družino umaknili na zasneženo Jelovico, kako je obiskoval partizansko osnovno šolo na Rudnem. Še ne dolgo nazaj mi je pripovedoval, kako sta leta 1944 z bratom, medtem ko sta pasla ovce, stikala za orožjem po bitki na Selski planini na Jelovici. »Oglašali« pa so se čudni ptiči, pa nista vedela, da so to Nemci, ki so se med sabo sporazumevali, medtem ko so v zasedi čakali na partizane.

Tone se je leta 1950 zaposlil kot gozdni delavec na Jelovici, leta 1970 pa v Alplesu, kjer je leta 1990 dočkal upokojitev. V Dražgošah si je ustvaril družino in še vedno obdeluje manjšo kmetijo. Za lov se je navdušil, ko je kot gozdni delavec služboval na Jelovici, kjer je bilo veliko lovecev in lovskih čuvajev. Leta 1957 je bil sprejet v članstvo LD Železniki, ki je takrat obsegala tudi območje Dražgoš. Nekaj let je bil kot gost član LD Selca, po razmejitvi obeh LD, leta 1974, pa je ostal le še član LD Selca. V Selski dolini naš slavljencev velja za pravo lovsko legendo. Tone ima izreden čut za opazovanje narave in obilo lovskega znanja. Nikoli ne pozabi na lovsko pravičen lov in ima razvit čut do ohranjanja narave in varstva divjadi. Tonetova domačija je tudi naša »obvezna postaja« po vrnitvi z lova na Jelovici. Rad posluša doživetja z lova in dogodke tudi kritično pokomentira ali pa kaj svetuje. Tone je bil od leta 1982 do 1989 član NO, od l. 1994 do 1997 predsednik NO, od leta 1998 do 2001 član IO LD, večkrat član DK, kar 25 let pa je odličen lovski čuvaj, saj pozna prav vsak kotiček lovišča in ve za še tako majhno parcelo. Vse pomembne dogodke pa kar »strese iz rokava«.

Zadnja leta Tone svoje lovsko udejstvovanje še najbolj krepi s pohodi s svojo posavko Ajko, saj je naš slavljencev tudi odličen kinolog, za kar je prejel več kinoloških priznanj. Od lovskih odlikovanj je prejel znak LZS za lovske zasluge in plaketo ZLD Gorenjske. Je tudi prejemnik jubilejnega znaka za petdeset let članstva v lovski organizaciji.

Tone, ob tvojem jubileju ti lovski tovariši želimo predvsem obilo zdravja in še veliko lovskih užitkov.

LD Selca – J. H.

Pavel Potočnik, 80-letnik iz LD Selca, se je rodil 7. 7. 1935 na Stirpniku pri Brdarju v družini z devetimi otroki. Oče Jože je bil še pred drugo svetovno vojno gozdar in lovec na Blegošu, po vojni pa je aktivno sodeloval pri nastajanju nove ureditve lova in lovsstva na tem območju. Lov, bolje rečeno pravičen lov in pravičen odnos do divjadi in okolja, je bil glavna tema pogovorov v družini. Poleg Pavleta so se med lovec podali še dva brata in sestra. Odraščanje v idiličnem naravnem okolju gozdov in

travnikov je pustilo neizbrisne sledove in zaznamovalo Pavletovo življenjsko pot. Po končani osnovni šoli in nižji gimnaziji se je vpisal na takrat petletno srednjo gozdarsko šolo v Ljubljani in jo končal leta 1957. Imel je srečo, saj je takoj dobil službo gozdarskega tehnikarja v domačih gozdovih.

Član LD Selca je postal leta 1961. Večina njegovih službenih revirjev je bila del lovišča, v katerega se je včlanil. Pavle velja za človeka, ki 8000 ha veliko lovišče pozna do najmanjših podrobnosti. Njegovo pridnost, poštenost, doslednost in učinkovitost pri lovu in delovnih akcijah so lovci hitro opazili in tako se je začela njegova lovška pot funkcionarja, na katero je lahko naš jubilar upravičeno ponosen. Začel je kot kinološki referent leta 1967 in tajnik leta 1969. Funkcijo starešine je opravljal v letih od 1971

do 1981 in ponovno od 2002 do 2005, v vmesnem obdobju, v letih od 1982 do 2001, pa je bil gospodar. Od leta 2006 do 2009 je bil predsednik NO v LD. Delaven je bil tudi kot član NO ZLD Gorenjske in upravičeno je ponosen na delo večletnega predsednika Komisije za oceno odstrela in izgub v LUO. Pavle je leto za leto sprejemal številne zadožitve in jih opravljal dosledno, strokovno in pravočasno. Ne smemo prezreti in poudariti tudi njegovega dela pri pripravi zbornikov ob praznovanju 40- in 60-letnice LD. Za oba je zbral večino statističnih podatkov in prispeval več lastnih zapisov. Našel je čas za mentorstvo štirinajstim pripravnikom. Tudi Pavletovih lovskih zaslug pri ohranjanju lovskega šega in navad ne smemo pozabiti; naj gre za pravilno opravljen lovski pogreb ali vesel in sproščen lovski krst in ne

nazadnje tudi vodenje lovskega ropota. V LD je še vedno aktiven kot član komisije za oceno trofej divjadi. Med lovci je bil vedno priljubljen zaradi izjemne osebne poštenosti, saj je za vse uporabljal enaka merila ne glede na to, ali je bilo povezano s kritiko ali pohvalo.

Za izjemne delovne zasluge in marljivost pri opravljanju funkcij je od LZS prejel lovška odlikovanja, rede za lovske zasluge III., II. in I. stopnje in jubilejna znaka za 40 in 50 let članstva. Prejel je še številna priznanja od matične LD in od ZLD Gorenjske.

Spoštovani Pavle, ob jubileju ti lovci LD Selca iskreno čestitamo in se ti zahvaljujemo za tvoje dozdajšnje delo. Želimo ti predvsem zdravja, dober pogled in še na mnoga leta!

LD Selca – A. R.

V JULIJU IN AVGUSTU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Karl Ingolič, LD Poljskava
Branko Jerkič, LD Šmarna gora
Lado Kocijan, LD Mira
Štefan Likovič, LD Prebold
Franc Marčič, LD Ruše
Jožef Nekrep, LD Paloma, Sladki Vrh
Jožef Rebec, LD Pivka
Boris Stariha, LD Jurklošter
Milan Skoda, LD Suha krajina
Vladislav Škrinjar, LD Ribnica
Bernard Švab, LD Zreče
Božidar Trifunovič st., LD Martin Krpan, Bloke
Jože Ukmar, LD Kras, Dutovlje
Ludvik Zajc, LD Logatec

85-letnico

Ivan Gradič, LD Sodražica
Jože Hauptman, LD Kranjska Gora
Anton Jager, LD Dravinja, Majšperk
Jernej Jensterle, LD Bled
Jakob Kordež, LD Koprivna, Topla
Roman Korenjak, LD Kanal
Ludvik Kranjc, LD Škocjan
Janez Markuš, LD Trojane, Ožbolt
Nedeljko Mikuletič, LD Bukovca
Jakob Munda, LD Središče
Josip Pavlič, LD Dobrča
Vojko Podgornik, LD Duplek
Miloš Pristov, LD Mengoš
Ivan Pungercar, LD Tržišče
Jožef Ribič, LD Dobnič
Štefan Sever, LD Vinski vrhovi
Anton Tomšič, LD Trnovo
Milan Uršič, LD Kobarid

80-letnico

Franc Bajec, LD Babno Polje
Ludvik Bodlaj, LD Stahovica
Miloš Čovič, LD Velenje
Stanislav Črnič, LD Adlešiči
Vinko Dovč, LD Lukovica
Leopold Drame, LD Handil, Dobje
Jožef Ennio Dugulin, LD Dolce, Komen
Feliks Dundek, LD Radenci
Adolf Ferk, LD Muta
Janez Finkšt, LD Velka
Jožef Flegar, LD Cankova
Alojz Gulja, LD Brkini
Janez Juvančič, LD Martin Krpan, Bloke
Ivan Klančič, LD Remšnik
Alfred Koller, LD Rogošovci
Marjan Kretič, LD Zemon
Jože Logar, LD Tržič
Jožef Luzar, LD Trdinov vrh
Jože Matko, LD Borovnica
Ivan Mušič, LD Mengoš

Anton Podlesnik, LD Šentvid pri Stični
Pavel Potočnik, LD Selca
Ivan Požar, LD Pivka
Jožef Pušnik, LD Podgorje
Aleš Ribnikar, LD Storžič
Vincenc Sedej, LD Jesenice
Avguštin Sešek, LD Šmarna gora
Bogdan Sirk, LD Dobrovo
Franc Skaza, LD Velika Loka
Miroslav Smukavec, LD Stara Fužina
Jože Strle, LD Cerknica
Vladimir Suhorepec, LD Črnomelj
Franc Šega, LD Banja Loka, Kostel
Zvonko Stefanec, LD Ivanjokovci
Miran Štefe, LD Preddvor
Jakob Štopfer, LD Gozdnik, Griže
Ignac Štorman, LD Polzela
Franc Štumberger, LD Dravinja, Majšperk
Ludvik Tajnik, LD Velunja, Šoštanj
Ivan Tovornik, LD Laško
Alojz Vran, LD Raša, Štorje
Ivan Vrankar, LD Ig
Jožef Zakrajšek, LD Borovnica

75-letnico

Ciril Metod Abram, LD Porezen
Janez Andoljšek, LD Draga, Trava
Alija Arzič, LD Lož, Stari trg
Ivan Bajc, LD Col
Anton Berkopec, LD Smuk, Semič
Franc Bizjak, LD Čezsoča
Vladimir Boben, LD Storžič
Janez Bukovec, LD Smuk, Semič
Jakob Demšar, LD Šentjošt
Geza Dervarič, LD Višnja Gora
Anton Dolinar, LD Otočec
Jožef Drgan, LD Dol pri Hrastniku
Celestin Faganelj, LD Strunjan
Jožef Frontini, LD Domžale
Jože Gosenca, LD Metlika
Franc Grašič, LD Udenboršt
Alojz Jagodnik, LD Trnovo
Janez Janžekovič st., LD Domava, Polenšak
Franc Jeglič, LD Motnik, Špitalič
Vincenc Jerič, LD Stoperce
Roman Jevnikar, LD Mokronog
Viktor Kastelec, LD Ivančna Gorica
Bernard Kavčič, LD Tabor - Dornberk, Branik
Janez Kralj, LD Gornja Radgona
Jožef Kralj, LD Ljubno
Peter Krepel, LD Velenje
Ludvik Kuhar, LD Udenboršt
Slavko Ignacij Kušljan, LD Šentjernej
Vladimir Lampe, LD Banja Loka, Kostel
Ludvik Lavrič, LD Toplice
Franc Magajna, LD Timav, Vreme
Štefan Majcan, LD Rankovci
Rok Močilnik, LD Peca, Mežica
Nikolaj Ludvik Mrak, LD Krekova
Viljem Oberstar, LD Struge na Dolenjskem

Janez Oblak, LD Gorenja vas
Janez Orešič, LD Poljčane
Slavko Pahič, LD Kresnice
Franc Pavlovič, LD Sinji Vrh
Franc Petrovič, LD Planina
Martin Pevec, LD Dramlje
Janez Plimon, LD Dravograd
Ladislav Remih, LD Žalec
Danijel Remškar, LD Polhov Gradec
Rudolf Robič, LD Kranjska Gora
Ivan Rohli, LD Gorenja vas
Ignac Senekovič, LD Dobrava v Slovenskih goricah
Franc Sovič, LD Velunja, Šoštanj
Franc Škrilec, LD Petišovci
Janez Šneljer, LD Sinji Vrh
Jože Tekavčič, LD Lazina
Ivan Topolinjak, LD Gornja Radgona
Ljudmila Trafela, LD Podlehnik
Franc Vraber, LD Kapla
Jožef Winkler, LD Čepovan
Matija Zamida, LD Toplice
Viktor Zorec, LD Braslovče
Avguštin Žizek, LD Tomaž pri Ormožu
Martin Žuran, LD Markovci

70-letnico

Branko Ajdovnik, LD Šmarje pri Jelšah
Miroslav Bauman, LD Sveti Jurij, Jurovski Dol
Peter Jakob Čeligoj, LD Pivka
Gregor Fabiani, LD Dobrova
Branko Furek, LD Starše
Janez Golobič, LD Smuk, Semič
Emil Hafnar, LD Jošt, Kranj
Maksimilijan Hudernik, LD Orlica
Vincenc Kaloh, LD Pernica
Štefan Kolaric, LD Velika Polana
Venčeslav Kozar, LD Ljutomer
Stanislav Kromar, LD Dolenja vas
Zdravko Valentin Lavtižar, LD Bovec
Stanislav Lupšina, LD Artiče
Miroslav Medvešek, LD Dobovec
Roman Mlakar, LD Dobrova
Jožef Novak, LD Predgrad
Marko Obrekar, LD Planota
Bogomir Papež, LD Radvanje
Janez Petek, LD Logatec
Ivan Posedel, LD Polzela
Antun Raspor, LD Ljutomer
Mihajlo Rostohar, LD Krško
Ivan Slokar, LD Radvanje
Bojan Smrdelj, LD Gradišče, Košana
Ivan Špeletič, LD Ribnica
Darko Tepej, LD Škale
Boris Ukmar, LD Vipava
Rudolf Vičič, LD Bukovca
Aleksander Vučak, LD Kobilje
Ivan Vugrinec, LD Škale
Mitja Zattler, LD Loče

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Divjad in lovstvo v Trenti na Belarjevih dnevih

Triglavski narodni park (TNP) je ob evropskem dnevu parkov in dnevu slovenskih parkov organiziral tradicionalni **17. Belarjev naravoslovni dan** za petošolce osnovnih šol iz neposredne okolice TNP. Pohoda po Soški poti se je 20. in 21. maja 2015 udeležilo 550 otrok. Naravoslovni dan nosi ime po dr. **Albinu Belarju**, ki je leta 1906 predlagal zavarovanje Doline Triglavskih jezer. Pobudnik Belarjevega naravoslovnega dne je **Jože Mihelič**, nekdanji strokovni sodelavec TNP, ki je raziskoval in populariziral življenje in delo idejnega pobudnika ustanovitve TNP dr. Albina Belarja.

Letos so se povabilu vodstva Triglavskega narodnega parka,

ki Belarjeve dneve za otroke organizira brezplačno, odzvale vse povabljenе šole: **OŠ Bovec, OŠ Radovljica, OŠ Ljubno, OŠ Mošnje, OŠ Kranjska Gora, OŠ Mojstrana, OŠ Bohinjska Bistrica, OŠ Most na Soči, OŠ Lesce, OŠ Begunje, OŠ Tolmin, OŠ Kobarid, OŠ Bled, OŠ Gorje** ter **Biosferno območje Nockberge** iz Avstrije, **Naravni park Julijsko predgorje** iz Režije in **Narodni park Risnjak** (Hrvaška). Kot vsako leto se je povabilu odzvala tudi **OŠ Soča**, edina šola v TNP, ki šteje deset otrok od prvega do četrtega razreda. Zaradi slabe vremenske napovedi so tri šole odpovedale udeležbo.

Sodelavci TNP za Belarjev naravoslovni dan pripravljajo zanimive postaje ob Soški poti o posebnostih Triglavskega narodnega parka in predvsem Trente. Pohod je potekal po zgornjem delu

Foto: M. Preiner

Otroci iz Naravnega parka Julijsko predgorje iz Režije na razstavi

Foto: M. Marolt

Otroška likovna razstava

Soške poti do Informacijskega središča Triglavskega narodnega parka Dom Trenta, ki so si ga otroci tudi ogledali. Ob zaključku pa jih je čakala prava pastirska malica – čompe (krompir) s slano skuto.

Letošnja novost Belarjevih dni je bila razstava v Domu Trenta na temo *Divjad in lovška dejavnost v TNP*. Predstavitve je odlično dopolnjevala otroška razstava *Lov in prstoživeče živali*, kjer so otroci razstavili svoje likovne izdelke, predvsem z motivi divjadi.

Razstavo *Divjad in lovška dejavnost v TNP* smo odprli že 16. maja in odprtje popestrili s predavanji. Prvo je bilo o varstvu prstoživečih živali pred vznemirjanjem in oblikovanjem mirmnih predelov v parku. Predstavili smo rezultate telemetrično spremljanih gamsov v okviru projekta *Climaparks* in sklenili s predstavitvijo o stanju divjadi (populacij različnih vrst) na območju lovišča s posebnim namenom (LPN) Triglav - Bled, s katerim upravlja Javni zavod Triglavski narodni park.

Razstava je bila namenjena predvsem otrokom, ki so se udeležili Belarjevih dnevov. Seveda je tudi dodatno popestrila že tako zanimivo Informacijsko središče Triglavskega narodnega parka Dom Trenta. Razstava je bila zasnovana tako, da je prikazala nekatere značilne prstoživeče živalske vrste v TNP. Poudarek je bil na vrstah, ki sodijo med divjad in na koconogih/gozdnih kurah. Predstavitve lovstva je zaokrožilo tudi nekaj lovskih pripomočkov iz preteklosti in sedanosti. Razstava je bila opremljena z napismi pri vsakem razstavnem eksponatu in tudi s spremnim besedilom o značilnostih nekaterih živalskih vrst, njihovem pomenu in vlogi lova

v današnjem času ter upravljanju z divjadjo na območju TNP. Promocijsko gradivo je prispevala

Foto: T. Nedeljković

Maševala sta župnika iz domačih župnij Ivan Furlan in Sašo Mugerli.

tudi Lovska zveza Slovenije, za kar se ji zahvaljujemo.

Čeprav je bila razstava o divjadi in lovstvu zadnja postaja Belarjevih dni, je otroke zelo pritegnila in v njih prebudila radovednost in zbranost. Zelo so jih zanimalo živali in različni lovski pripomočki, med katerimi je najbolj izstopal lovski rog.

Petošolci zelo dobro poznajo različne živalske vrste in njihovo življenjsko okolje, precej manj pa poznajo vlogo in naloge lovcev. Le učenci OŠ Gorje so dobro znali naštetih njihove številne naloge, ki jih še opravljamo poleg lova. Najbrž je to prav posledica podobne razstave, ki jo je v prostorih Občine Gorje že leta 2013 organizirala uprava TNP v sodelovanju z **LD Bled**.

Delo z mladimi in tovrstni dogodki so zelo pomembni za pravilno razumevanje lova in lovstva kot naravovarstvene dejavnosti. Letošnja razstava se je odlično vključila v koncept Belarjevega

naravoslovnega dne, katerega namen je, da vsi otroci v okolici parka spoznajo narodni park, ga obiščejo, razmišljajo o pomenu varstva narave in kulturne dediščine ter se v park radi vračajo in so ponosni nanj.

Miha Marolt,
Javni zavod Triglavski narodni park

Lovska maša v LD Brje - Erzelj

LD Brje-Erzelj je 1. maja 2015 na Erzeltu organizirala prvo lovsko sveto mašo v teh krajih, zato ji lahko rečemo zgodovinska. Bila je na dan, ko se začne eden od najbolj pričakovanih lovov: lov na smnjaka.

Maševala sta župnika iz domačih župnij: gospod **Ivan Furlan**, ki bdi nad farani Goč, Erzelja in Gornje Branice, in gospod **Sašo**

živeli in obdelovali to našo zlato vipavsko zemljo.

Sveta maša je bila namenjena tudi vsem vaščanom zdajšnjega časa in vsem lovcem LD Brje - Erzelj in Škol - Brje ter sosednjim lovskim družinam s Krasa in iz Vipavske doline, ki mejijo na naše bogato lovišče.

V okviru maše sta bila blagoslovljena dva nova lovca, ki sta uspešno opravila lovski izpit.

Martin Ječič
LD Brje - Erzelj

Ob 70-letnici Hubertova lovška maša

Letos Lovska družina Ljutomer praznuje 70-letnico obstoja in delovanja. V sklopu več prireditev ob tem visokem jubileju so skupaj z Župnijo Ljutomer v nedeljo, 10. maja, v lepem naravnem okolju med gozdovi v podružnični cerkvi svete Ana na Podgradju pripravili Hubertovo sveto mašo, posvečeno vsem živim in pokojnim lovcem. Mašo je daroval Ljutomerski župnik **Andrej Zrim**, udeležili pa so se člani Ljutomerske zelene bratovščine in drugi lovci iz ZLD Prlekija, krajani Podgradja ter drugi gostje; med njimi sta bila tudi starešina LD Ljutomer **Gorazd Kuhar** in županja Občine Ljutomer mag. **Olga Karba**. Evharistično lovsko praznovanje so pri sveti maši z glasbo in petjem obogatili **Križevski rogisti** in **Pevsko društvo**

Foto: B. Žerdin

Za pokojne in žive člane Ljutomerske zelene bratovščine in preostale zbrane je sveto mašo, ki so jo pripravili v letu praznovanja 70-letnice LD, daroval župnik Andrej Zrim.

Mugerli, ki župnikuje faranom Planine, Gaberij, Šmarij, Dolenj in Velikih Žabelj.

Lovsko sveto mašo sta darovala za vse pokojne lovce LD Tabor - Erzelj, ki so tod lovili divjad za preživetje in lovsko veselje. In za druge pokojne vaščane, ki so tod

Prekmurskih lovcev. Župnik se je zahvalil lovcem, da že sedemdeset let uspešno delajo in se trudijo za varstvo narave in skrbijo za živali, ki jo znajo gojiti samo člani zelene bratovščine. Po sveti maši so se vsi zbrali še pri lovskem domu na Podgradju, kjer so lovci na

široko odprli vrata doma vsem obiskovalcem. Pripravili so tudi krajši kulturni program, nato pa je sledilo druženje lovcev in krajanov Podgradja.

B. Žerdin

Varnostna odbojna ograja - prednost za človeka, a slabost za živali

Človekovi posegi v okolje se pogosto pokažejo kot prednost glede človekovih potreb, a po drugi strani kot slabost za divjad. Obcestne odbojne ograje pri tem niso izjema. Bila je sreda, 13. 5. 2015, okrog 21.30, ko sva se z lovskim tovarišem Klemenom vračala domov s sestanka Upravnega odbora LD. Le kakšna dva kilometra od lovskega doma, v nevarnem odseku glavne ceste II. reda št. 106, pred naseljem Briga, kjer se cesta vijuga v več zaporednih, ostrih in nepreglednih ovinkih, je Klemen ob levem robu vozišča opazil ležečo žival in me opozoril nanjo. Vse skupaj je bilo videti kot klasična prometna nesreča z udeležbo divjadi. Kmalu nato sva oba ugotovila, da je mladič košute, ki je še živ, vendar negiben. Ni bilo treba dosti besed in že je bil o zadevi obveščen Cveto, starešina LD Banja Loka - Kostel, ki je s solovcem Matejem nemudoma prišel na kraj. Na primerni razdalji v začetku nepregled-

nega ovinka smo zaradi varnosti postavili varnostni trikotnik in stopili do nemočnega mladiča, ki je negibno ležal na obcestnem robu, neposredno ob obcestni odbojni ograji. Več kot očitno je bilo, da je košuta na tamkajšnjem, za divjad precej neobičajnem prehodu z mladičem za seboj prečkala vozišče. Košuta, katere bližino je bilo slišati iz bližnjega gozda, je odbojno ograjo preskočila, komaj dobro skoteno tele pa je imelo še premalo moči, da bi ji sledilo.

Foto: M. Koritnik

Ker komaj skoteno tele ni moglo preskočiti ovire, se je nemočno pritaljilo pred odbojno ograjo na obcestnem robu.

Zaradi dodatno montirane, tako imenovane motoristične letve pod jekleno ograjo pa se ni moglo splaziti pod njo in je zato nemočno obležalo ob cesti. Ker je bil na omenjenem cestnem odseku v tistem času precej gost promet,

je bilo tam tele zagotovo zapisano poginu. Vsi smo bili istega mnenja: nemočni živali je treba pomagati. Da bi tele čim bolj zavarovali, smo ga nežno obložili s praprotno in smrekovim vejevjem, ga narahlo dvignili in prestavili čez ograjo, kjer bi ga mati lahko našla in odpeljala na varno. Vse skupaj je trajalo le nekaj minut, nato pa smo se vsi lovci s tistega mesta odpeljali, da ne bi košute v bližini toliko vznemirili, da bi tele zapustila.

doval naslednjo lovsko zgodbo. Željko je mlajši inženir lovstva oziroma diplomant Veleučilišta iz Karlovca, t.j. višje šole za lovstvo in varstvo narave. Lovi v osrčju bosanskih planin in je velik poznavalec tamkajšnje divjadi, odličan vodnik pri lovu na divjega petelina, medveda ali volka. Nad vse pa je zavzet za oživitve osiromašenih gamskih populacij na Zelengori, Sutjeski in Magliču, ki so zaradi vojne in povojnega krivolova ter divjega lova dobesedno zdesetkane. Lovski zanesenjak in strokovnjak ima pri tem manj uspeha tudi zato, ker zaradi razmer v bosanskem lovstvu (in gospodarstvu nasploh) ne more najti redne zaposlitve v lovstvu in vsa dela opravlja zgolj neplačano, kot zanesenjak. Ali se nekaj podobnega ne dogaja tudi pri nas? Po najinem daljšem razgovoru o načinu upravljanja z gamsom pri nas in v svetu, saj končuje knjigo o gamsu v Bosni, mi je povedal še lovski doživljaj, ki veliko pove o odnosih med volkom in lovskimi psi, ki so v tej zgodbi žal potegnili krajši konec.

Zgodilo se je ob letošnji aprilski polni luni blizu Foče. Pred polnočjo je lovski gost na mrhovišču streljal na močnega medveda (okrog 450 CIC-točk je bil ocenjen njegov kožuh), ki je po strelu brez glasu odskočil. Ob jutranjem pregledu nastrela so našli krvno sled. Brez psov so mu sledili približno kilometer, nakar so ugotovili, da brez dobrih psov krvosledcev ne bo mogoče. Vodstvo lovišča je zaprosilo Željka in njegovega prijatelja **Predraga Uzelca**, (vrhunski vzreditelj srbskih goničev, predsednik Kinološke zveze Republike Srpske), naj bi s svojimi tremi psi pomagala pri iskanju ranjenega medveda. Vodila sta psa pasme srbski gonič, kot je zdaj preimenovan nekdanji balkanski gonič, in sicer starejšega izkušenega devetletnega in mlajšega dveletnega psa. Z iskanjem so začeli razmeroma pozno popoldne. Krvna sled je bila vidna,

Naslednji dan smo po stopinjah na tistem kraju ugotovili, da je košuta našla svojega mladiča in ga odpeljala. Opis dogodka morda res ni kaj posebnega, zagotovo pa je poučen, ponuja razmišljanje in je vsem, ki smo pri tem sodelovali, naposled zarisal nasmeh na obraz. Nanj se spominjamo s prijetnim toplim občutkom v prsih.

Mladen Koritnik ml.

Pogost voljši plen so tudi lovski psi

Letošnjo pomlad mi je lovski znanec **Željko Sekulić** iz Republike Srpske v Bosni pripove-

TRBOVELJSKE GORJAČE

Martin Medved, lovec, pevec, ljubitelj narave in divjadi, v glavnem veseljak. Tak je kratek opis prijetne osebe, ki poleg drugih rezbarij v les oblikuje tako imenovane gorjače – posebne palice.

Idejo za izvirne izdelke je dobil v naravi, ko je sedel na robu gozda in čakal, če bo na travnik izstopil srnjak, mogočen, trofejno močan, ki ga je že nekajkrat videl, ko se je s psičko Valdo sprehajal po revirju. Ena izjemna gorjača (na fotografiji) je spet pripravljena za posebnega in spoštovanega gosta, lovca. – M. Palčić

Foto: M. Palčić

Le to je ostalo od psa, ko so lovci prihiteli na mesto srečanja psov z volkovi.

vendar je medved slabo krvavel. Lovca sta psa vodila na dolgem povodcu tudi zato, ker so bili na volčjem terenu (»vučarni teren«, kot ga imenujejo domačini), kjer so volkovi redno prisotni. Po uri in pol in po šestih kilometrih iskanja sta psa v gostem grmovju nakazala medveda, zato sta se lovca odločila, da psa spustita s slednih jermenov. Psa sta zelo hitro našla in dvignila medveda, ki se je v polkrogu vračal na mesto, od koder je prišel, in ga glasno gonila. Na nesrečo se je takrat nekje v bližini zadrževal trop petih volkov, ki pa jih vso pot v snegu niso sledili. Volkovi so, ko so slišali gonjo psov, oba psa prestregli. Najprej so dohiteli mlajšega, ki je ob napadu volkov začel cviliti, kar so preveč oddaljeni lovci sicer slišali, niso pa mu mogli pomagati. Stari pes, neverjetno hraber in izkušen, je medvedjo gonjo opustil, se vrnil in čeprav bi se volkovom lahko čviliti, je tekel na pomoč mlademu psu. Vse to so kasneje »prebrali« v snegu. Izkušeni lovci so po cviljenju in laježu takoj vedeli, da gre za volčji napad. Narediti niso mogli veliko, streljali so sicer v zrak, a so na kraj spopada prišli prepozno – oba psa so volkovi že požrli; to so opravili v vsega nekaj minutah! Surovo in čustveno, ampak taki so zakoni Narave. Kasneje so jim domačini povedali, da je omenjeni volčji trop poklal že prav vse pse na tamkajšnjem območju in v bližnjih vaseh. Znano je namreč, da so domači psi priljubljena poslastica volkov.

Branko Galjot

Znani obrazi naših oglaševalcev tudi na sejmu LOV

Sejem lovstva in ribištva LOV – 2015 je bil predstavljen na kar 8.700 m² razstavnih površin, na katerih se je po izjavah obiskovalcev uspešno predstavilo kar 150 razstavljalcev iz dvanajstih držav. Na sejmu NATURO – aktivnosti in oddiha v naravi pa se je 120 razstavljalcev iz petih držav predstavilo na 1.550 m² razstavnih površin. Največ zunanjih in notranjih razstavnih prostorov je bilo namenjenih tudi predstavitvenim vsebinam, poleg LZ Slovenije tudi Zavodu za gozdove Slovenije, Ribiški zvezi Slovenije, Zavodu za ribištvo Slovenije in gostu Hrvatskemu športno-ribolovnemu savezu, Ministrstvu za kmetijstvo, goz-

darstvo in prehrano Slovenije, podjetju Racoon, d. o. o., Zvezi za sokolarstvo in varstvo ptic ujed, Kinološki zvezi Sloveniji, Lovsko-kinološkem društvu Maribor, Vojvodinašume Srbija ter mnogim drugim razstavljalcem, ki so zagotovo veliko prispevali, da je bil letošnji sejem tako živ in dobro obiskan.

Kot na vseh prejšnjih sejmih lovstva, ribištva, aktivnosti in oddiha v naravi so nam takoj »padli v oči in stisk rok« najbolj prepoznavni obrazi sejma in obenem tudi naši zvesti oglaševalci svojih izdelkov in storitev za lovce na straneh Lovca. Tudi letos smo jih na kratko obiskali z beležko, diktafonom in fotoaparatom v roki (žal do vseh le nismo uspeli priti). Kot prvega smo že pred vhomom v osrednjo sejmsko halo A na svojem že tradicionalnem mestu zagledali vedno prijaznega Jožeta Sivca, lastnika družinske trgovine Medošport – Grosuplje v pogovoru z Andrejem Kaduncem (Beluga, d. o. o.), ki je s sinom prodajal lovske klobuke in druga lovska oblačila. Čeprav je tudi trgovec z lovskim orožjem in drugo opremo za lov in ribolov, tega na sejmu ni predstavljal. Oba sta nam odkrito zaupala, da bi slovenski lovci njuno ponudbo precej manj poznali, če je ne bi redno oglaševala v Lovcu. Beluga, d. o. o., letos ni razstavljal na sejmu. Svoje kakovostne lovske klobuke in druge izdelke, ki jih krasi tudi stanovski lovski znak, je uspešno predstavljal in prodajal naš stari znanec Sergej Pajk – Klobučarstvo iz Ljubljane. Med krojači sta bila tudi letos najbolj oblegana razstavna prostora Moško in žensko modno krojaštvo Andrej Šmigoc iz Spuhlje pri Ptujju in Krojaštvo Branko Rožman iz Brežic. V »krojaški delavnici« Šmigoc seveda ni bilo nobenega šivalnega stroja, so pa imeli vse tri dni kar precej dela z obiskovalci in dajanjem informacij in jemanjem mer. »V naši delavnici slovenske lovce oblečemo od nog do glave, kot se reče«, je povedal Andrej. »Če sem odkrit, doslej na nobenem prejšnjem sejmu še nismo dobili toliko naročil kot na tem. Ocenjujem, da nas lovci poznajo tudi zaradi oglaševanja v Lovcu, čeprav nismo med najbolj rednimi. Veseli nas, da se lovci radi lepo oblečejo in smo zelo ponosni, če izberejo nas, da jim sešijemo lepo krojen in sešit lovski kroj, na kar smo zelo ponosni.« sta poudarila oba krojača iz Spuhlje. Pri delu s strankami jima je na sejmu priskočila na pomoč žena in mati Tatjana.

Tudi iz koticke brežiškega Krojaštva Rožman, d. o. o. se nam je prijazno smehljaj znan obraz, Jože Marčun, bratranec Branka Rožmana, ki ga letos ni bilo na sejmu. Namesto njega je bil z Marčunom Brankov sodelavec Marjan Lubi, s katerim sta vneto jemala mere za lovska oblačila, čeprav se, kot je povedal Marčun, tudi pri lovcih še pozna gospodarska kriza. »Še največ lovskih krojev in srajc sešijemo spomladi, ko lovski pripravniki zaključujejo tečaj za pripravo na lovske izpiti. Še posebej na nekaterih območjih LZ namreč zahtevajo, da morajo biti lovski pripravniki ob zaključnem lovskega izpitu in na zaključni slavnosti, kjer se tudi fotografirajo, oblečeni v slovenski lovski kroj.«

V hali A smo se ustavili pri lepo urejenem razstavnem prostoru Koptex, d. o. o. – Jožeta Šinigoja, za lovske prijatelje Pepija iz Nove Gorice, in na kratko pokramljali. »Ker je za mali slovenski lovski trg že skoraj preveč trgovcev z lovsko opremo, orožjem, strelivom, optiko in oblačili več znanih tovarn, kar je po eni strani tudi prav, je zavladala velika konkurenca. Naše podjetje kar z osmimi trgovinami v Sloveniji samo ob domačih kupcih ne bi preživel. Vsi ki kupujejo si želijo najnižjo ceno, čeprav se zavedajo, da kupuje dobro robo. Če v Lovcu ne bi oglaševali svoje dejavnosti vsaj vsak drugi mesec, bi bilo naše poslovanje doma morda še

slabše.« je bil odkrit in neposreden Pepi, ki s pomočjo sina Boštjana in drugih družinskih članov skrbi za prodajo v trgovinah. Le nekaj metrov stran je svojo terensko delavnico spet zavzel znani koroški puškar Simon Skobir, ki je tudi letos predstavljal puškarsko obrt. Rekel je, da je njegova letošnja predstavitev z obiskom in nakupi kar zadovoljiva, saj domači in tuji lovci za nabavo novega lovskega orožja ali popravilo starega še vedno najdejo denar.

Dedal storitve, d. o. o. – Marko Rehar iz Savinjske doline in nekdanji poklicni lovski čuvaj na Kočevskem Franc Gorza sta na njunem razstavnem prostoru predstavljala kakovostno nočno optiko. Vse dni sejma je bila precejšnja gneča tudi pred razstavnim prostorom enega naših najbolj zvestih oglaševalcev SlovArms, d. o. o., kjer smo stisnili roko Milivoju Ravbarju iz Divače. Zgovoren, odkrit in prisrčen lastnik je na hitro predstavil svoje družinsko podjetje s petletno tradicijo, v katerem so zaposleni še njegov sin Luka, Gregor Novlet ter zunanji sodelavec Tomaž Ražman. »Naša delovna ekipa je vsa povsem »lov-ska«, saj smo prav vsi strastni lovci, ki smo svoj hobi združili in povezali v neko poslovno priložnost. Lastno trgovino z lovskim orožjem, optiko in drugo opremo sem želel odpreti že pred več kot dvajsetimi leti, a se je zgodila vojna za samostojno Slovenijo. Menim pa, da nisem

Vse foto: F. Reber

Čeprav se je podjetje Group 22, d. o. o., iz Ljubljane na letošnjem sejmu Lov prvič uradno predstavilo kot slovenski zastopnik švedske firme Aimpoint in ameriške Leupold optik, je bilo zaradi oglaševanja v Lovcu že dobro znano slovenskim lovcom. Na njihovem razstavnem prostoru smo v naš objektiv ujeli (z leve) Barbaro Ham, predstavnicico prodaje streliva RWS v Sloveniji (Hamina, d. o. o., z Vrhnice), direktorja Group 22, d. o. o., Tomaža Habinca, selektorja strelske reprezentance LZS Matijo Janca, komercialnega direktorja Aimpoint s Švedske Christofferja Söderberga. Z njimi sta se pogovarjala tudi Boris Leskovic, odgovorni urednik Lovca, in Jože Šinigoj, direktor Koptex, d. o. o., iz Nove Gorice.

Dobro razpoložena sejemska primorska ekipa SlovArms, d. o. o., je s svojim strokovnim znanjem in prisrčnostjo navdušila mnoge obiskovalce njihovega razstavnega prostora. Na naši fotografiji so (z desne) Luka Ravbar, lastnik in direktor Milivoj Ravbar, Gregor Novel in Tomaž Ražman.

nič zamudil. Danes zelo uspešno predstavljamo in prodajamo vrhunsko lovsko orožje, strelivo, optiko in drugo opremo priznanih svetovnih proizvajalcev. Smo tudi zastopniki in uvozniki lovskih pušk Titan in drugih priznanih proizvajalcev. Kaj vse novega in kakovostnega se lahko kupi v naši trgovini redno z oglasi sporočamo tudi v Lovcu. Ocenjujem, da bi bili brez oglaševanja zagotovo manj uspešni in poznani med domačimi in celo tujimi lovci, ki nas pokličejo. Poleg domačih kupcev imamo kar nekaj stalnih strank iz zamejskih LD, le hrvaški lovski trg še nismo dobro osvojili. Ker pa je naše podjetje še kar v dobri poslovni kondiciji, smo si za sejmsko ponudbo lahko privoščili tudi sejmski 5 do 15 % popust. Nekaterim izdelkom celo do 20 %. Do svojih zdajšnjih in prihodnjih kupcev želimo biti pošteni in prodajno zanimivi, zato upoštevamo tudi njihove želje in priporočila,« je poudaril naš poslovni in lovski prijatelj Milivoj, ki nas je ob tej priložnosti povabil v Divačo na kozarček žlahtnega.

Švedsko podjetje Aimpoint, ki ga v Sloveniji zastopa **Group 22, d. o. o., iz Ljubljane**, se je na sejmu Lov prvič predstavilo prav na letošnjem sejmu. Šele lani je kakovostno optiko začelo oglaševati v Lovcu. Na razstavnem prostoru smo segli v roke švedskemu komercialnemu direktorju tovarne Aimpoint **Christfferju Söderbergu**, ki sta nam ga predstavila prijazni direktor Group 22, d. o. o., **Tomaž Habinc** in znani gorenjski lovski strelec in selektor slovenske strelske reprezentance **LZS Matija Janc**. Zgovoren kot je naš stari znanec Matija, nam je

povedal, da poleg Aimpointove merilne pike obiskovalcem predstavlja tudi Leupoldovo optiko, ki jo v Sloveniji prav tako zastopa Group 22, d. o. o. »Kupci švedske in ameriške optike in merilnih naprav so večinoma dobri strelci in vrhunski poklicni lovci, kajti optični izdelki teh dveh tovarn, ki ju predstavljamo, sodi namreč v višji cenovni razred. Za splošne razmere pa lov lahko kupimo tudi cenejšo optiko. Ameriška blagovna znamka Leupold optik se je na civilnem trgu pojavila šele pred dvema letoma. Medtem ko jo drugod po Evropi že dobro poznajo, pa je v Sloveniji še vedno manj znana. V slovenskih lovskih trgovinah jo skorajda ni moč kupiti, saj pri nas še vedno prevladuje optika Swarovski in Zeiss optik, čeprav je ameriška optika že pred časom ujela evropsko, in je zaradi menjalne razlike dolar – evro še vedno cenejša za naše kupce in prav tako kakovostna,« je povedal dober poznavalec lovske optike Matija Janc, sicer član in gospodar gorenjske LD Udenboršt.

Franc Rotar

Srnjak z električnim pastirjem

Ura me je zbudila z zvonjenjem ob 3.30 (Vuhred, 28. maja 2015). Prekinil sem jo in pomislil, da bi še malo poležal, a me je neka sila vzdignila. Odpravil sem se v lovišče, v lepo majsko jutranje zoro. Po premisleku sem se odločil, da bom šel na Pernatovo ravno pri Sv. Treh kraljih. Previdno sem se približeval travniku, kjer sem v

daljavi že opazil dvoje srnjadi, ki sta se pasli. Počasi sem se približeval srnjakoma, ko sem nenadoma zagledal v zrak moleč bel količek električnega pastirja. Bil sem zelo nejevoljen in hkrati presenečen, da je lastnik zemljišča že tako zgodaj ogradil pašnik. Čudno pa se mi je zdelo, da sem nekaj časa količek opazoval, potem pa mi je naenkrat izginil izpred oči. Najbolj čudno pa se mi je zazdelo, da nisem nikjer videl človeka, količek pa je poplesaval v zraku – res presenetljiv občutek! Vse to se je dogajalo hipoma pred menoj. Že v nasle-

Človek vedno bolj in bolj posega v naravo z raznimi izumi, želi si jo le zase in za svoje koristi, da bi si izboljšal in poenostavil svoje življenje. Marsikdo niti ne pomisli, da bo s takimi dejanji škodil naravi in življenju v njej. Zavedati bi se morali, da imamo eno samo naravo, ki si jo delimo tudi s prostoživečimi živalmi, za katero moramo prav tako skrbeti in upoštevati njihove pravice do normalnega življenja in tudi prehranjevanja

Miro Novak
LD Radlje ob Dravi

Foto: M. Novak

Sam se nikakor ne bi mogel rešiti tujka, ki ga je oviral pri hoji in prehranjevanju.

dnjem trenutku, ko sem pogledal skozi daljnogled, sem takoj vedel, kaj se dogaja. Pred očmi se mi je prikazal nenavaden prizor.

Srnjak se je poskušal pasti, a se mu je palica električnega pastirja neprestano zatikala v tla. Nekaj časa je obiral visoke bilke, občasno pa se je sklonil tudi k tlom, a se je mu je palica spet in spet zataknila. Ko se je obrnil, sem videl, da ima trak namotan ne le okrog rogovja, ampak tudi okrog vratu. V trenutku sem se odločil, da ga s strelom odrešim velikega in nadležnega tujka.

Triinšestdeset šiber. In še rogovi in roglji na lipovem listu ...

Kot bi se spuščal na dno Zgornje Vipavske doline, se zdi, ko prevoziš preval med Vipavskim Križem in Plačami, se spustiš potlej skozi Male Žablje in čez reko Vipavo v Velike Žablje, ob vzhodni Vipavskih Brd. Če bi se od tod po ostri ovinkasti cesti povzpел na hrbet med dvema dolinama, bi prišel na Vrtovče; in na

drugo stran v Šmarje, rojstni kraj v svojem času prvega slovenskega vinogradnika in vinarja¹.

Tokrat se bomo ustavili v Velikih Žabljah pri **Marjanu Paljku**, lovcu in mnogotero dejavnemu možu. Brez glaža vina v starinski kleti seveda ne gre, tudi če vem: pri Sljekotu bo po grlu stekel še kateri ...

Tedaj: z Marjanom sva se namenila k vinogradniku, čebelarju, živinorejcu, lovcu in lovskem pevcu²: **Franjo Slejko** je to, letnik 1946. Že dvainštirideset let je lovec, v LD Brje - Erzelj. Vzhodni del današnjega lovišča je bil še do nedavnega samostojna lovska družina: LD Školj - Brje. Marjan je v meni zbudil radovednost, ko mi je rekel: »*Franjevo zgodbo velja zapisati, da bo ostala, v čudenje in poduk. Vredno je.*«

Tako sva v toplem majskem večeru iz Paljkove kleti skozi ozke gase starodavne vipavske vasi stopila do njega. Našla sva ga na dvorišču velike Slejkove kmetije. Kot bi vrelo, tako je bilo vse v gibanju. Umaknili smo se v velik gornji prostor. Dolga miza v njem daje vedeti, da se tu usedajo večje družbe, ob večjih delih na kmetiji, ka-li: ob bandimi³ v zreli jeseni, morebiti. A tudi vesele družbe se tu zbirajo, kajpak tudi lovske! Zakaj po stenah so razvrščeni zgoščeni trenutki lova: lovske trofeje. Pozornost vzbudi velik lesen lipov list, na katerem so druga ob drugi lovske trofeje; srnjačja rogovja in gamsji roglji.

Vedel je že, po kaj sva prišla: po njegovo strašno izkušnjo, povezano z lovom.

Prvo leto je bil lovec takrat. Pripravnik. Pred enim od jesenskih lovov na zajce in fazane so se dobili pri mostu čez Vipavo, med Malimi in Velikimi Žabljami. Lovci LD Školj - Brje. Razporedili so se po takrat še redkih avtih. Franjo in prijatelj Andrej, tudi pripravnik, sta se usedla v dafa⁴ k starejšemu lovcu Janku – Franjo spredej, Andrej zadaj. V rokah sta pestovala prazni odprti puški, kot so ju pravilno naučili. Oba sta imela češki bokarici, Franjo povsem novo; iskano in cenjeno orožje v tistem času. V Laznah

¹ Matija Vrtovec, župnik v Šentvidu, današnjem Podnanosu. Pobudnik nastanka besedila slovenske himne in avtor znamenite knjige Vinoreja na Slovenskem; priloga Kmetijskih in rokodelskih novic, Ljubljana 1844

² Franjo Slejko je pevec pri LPZ Zlatorog iz Vipave, ki letos slavi 40-letnico.

³ bandima – trgatev

⁴ daf – znamka avtomobila

Lipov list z lovskimi trofejami. Ob njem prijatelja Marjan in Franjo.

pod Vrtovčami so zagledali ob cesti lepega fazana! Janko je ustavljal avto, Franjo in Andrej sta skočila ven in spotoma iskala po žepih naboje. Fazan je izginil v robido, Franjo je stekel ob grmu, da bi ga prestregel, ko bo vzletel – takrat je za njim počilo! Andreju se je v naglici sprožila puška.

Cel šop šiber – osmic je na manj kot deset metrov zadel Franja. Najprej ni čutil nič, ni dojel, kaj se je zgodilo. 'Kdo je streljal?' je šlo skozenj. Potlej ga je zvila bolečina.

Za njimi so pripeljali še drugi lovci. Pomagali so Franju, da je sedel v Emilov⁵ avto, na prednji sedež, nesrečni strelec Andrej je sedel zadaj, da je ranjenemu prijatelju lahko držal glavo v naročju. Bolečine so bile vse hujše. Emil je vozil hitro in v ostrih ovinkih proti Žabljam je Franjo izgubil zavest. »*Kje smo?*« je spraševal, ko se je zdaj pa zdaj za trenutek zbudil.

V bolnišnici v Šempetru je bil dežurni zdravnik dr. **Kruh**, kasnejši znameniti kirurg, takrat še stažist. Ves čas je sedel ob ranjencu in bedel nad njim. Operirali so ga pozno popoldne. Primarij dr. **Poljšak** z ekipo. Štiri ure je trajala operacija. Šivali so mu prestreljena čreva, žolčnik ... Ni hujšega, če moraš s polnim črevesjem na operacijo trebuha!

Franjo se je zbudil šele drugi dan zjutraj. Ko so mu zamenjavali povoje, so šibre padale izpod njih – seveda le tiste, ki niso prodrle globlje v telo. V Franju jih je ostalo še triinšestdeset! Tri so prebile žolč, tri so ostale v desni ledvici.

⁵ Emil Rojc, primorski domoljub. Preživel je nemško koncentracijsko taborišče. Na njegovih roki so v taborišču nemški zdravniki brez narkoze delali poskuse, mu jo iznakazili in ga zaznamovali za vse življenje.

V bolnišnici je ostal sedemindeset dni. Posebno hudo je bilo, ker ni šlo blato od njega. Tako je bil povit in zvit, da so se drugi v sobi prijateljsko norčevali: »*Ko prihaja Franjo v sobo, pride skozi vrata najprej glava, pol ure za njo še telo!*«

»Tudi sreča je bila v tisti nesreči,« je pletel Franjo pripoved naprej. »*Precej šiber sta prestregla puškino kopito in desna roka, s katero sem puško držal. Ne bi me bilo več, če ...*«

In tudi to je bila sreča, da smo takrat kupovali poceni šiberne naboje, ki niso bili tako močno polnjeni, in Stari Gorici. In še to so rekli, da sem vse prestal in ostal živ tudi zaradi injekcije, ki sem jo dobil v vojski. Od vojakov sem prišel malo pred nesrečo.

Kasneje me je dr. Klavora vprašal, če lahko slika moj preluknjani trebuh, da ga bodo lahko pokazali študentom kot šolski primer. Ko grem kdaj na rentgen, se zdravniki samo čudijo, ko gledajo psonetek.

Ja, koliko mora človek potrpeti za to gnido življenja! In na koncu koncev se kdaj še grdo gledamo med sabo! Kaj češ, taki smo, tako smo ustvarjeni.«

Franjo je obmolknil. Tudi z Marjanom sva bila tiho. S pogledom sem popotoval po stenah velikega prostora in kakor sam sebi rekel: »*Lovske trofeje na lipovem listu ...*«

»*To je pa moja zamisel!*« je takoj povzel Marjan. »*Naj se vidi, da smo tu Slovenci!*«

Ob teh Marjanovih besedah sem se spomnil na velike rdeče črke na zidovih starih hiš po vipavskih in kraških vaseh, ki so naznanjale, da TU ŽIVIMO SLOVENC, da HOČEMO PRIKLJUČITEV K FNRJ in NAJ ŽIVI TITO! V sedemdesetih letih je barva črk

zbledela, domoljubje Primorcev pa je še kako živo!

»*Franjo, kako ste Slejkovi preživeli drugo vojno?*« sem ga hotel spodbuditi, da bi kaj povedal o tistem času, ko je šlo za biti ali ne biti.

»*Kaj misliš – kako naj bi jo? Oče je delal za partizane in je začuda ostal živ, četudi je večkrat šlo le za las. Stric Maks, očetov starejši brat, je bil mobiliziran v italijansko vojsko. Ob razpadu fašistične Italije se je priključil italijanskim partizanom in kasneje 2. partizanski Prekomorski brigadi. Mlajši stric Slavko je bil prav tako med italijanskimi partizani. Tam je bil odlikovan za hrabrost. Kar deset let vojaščine je naredil ...*«

'Kamorkoli pridem, povsod podobne zgodbe!' sem pomislil. 'Kako nas je zgodovina zaznamovala! Še posebno Primorce.'

Ali sem podzavestno hotel potrditev svojih misli, ko sem vprašal Marjana: »*Marjan, na pogrebu tvojega očeta da so pevci zapeli Vstajenje Primorske ...?*«

»*Res je. Moj oče je bil partizan in tudi ključar v cerkvi v Velikih Žabljah, in to kar 38 let. Tri pesmi so mu zapeli: Večerni ave, Slovenec sem in primorsko himno Vstajenje Primorske. Tako globoko sporočila te pesmi nisem občutil ne prej ne kasneje.*«

Med nas je legla tišina. Da bi obrnil pogovor drugam, sem rekel Franju: »*Tudi čebelar si, Franjo ...*«

»*Že petinpetdeset let!*« je takoj poprijel. »*Dvanajst let sem bil star, mulci smo se kopali v Vipavi, ko je čez vodo priletel roj čebel in se usedel na grm ob reki. Šel sem k stricu čebelarju v Plače in mi je dal staro škatlo, da sem roj spravil vanjo. In tako se je začelo. Najlepše je, ko po naših bregovih medi akacija (robinija). Prav zdaj so se začeli odpirati beli grozdasti cvetovi. Samo kako dišijo ...*«

Ko sva z Marjanom odhajala, nama je za popotnico dal vsakega kozarec medu, to plemenito sladkobo naše zemlje in sonca nad njo.

Franc Černigoj

Koristni paberki za lovsko zgodovino

Vsako uredništvo je veselo odmevov na objavljene članke in zapise, zato tudi sodelavci revije Lovec radi slišimo kakšno

pohvalno na naš račun. Očitno je rubrika *Iz dnevnega tiska* mnogo bolj odmevna, kot sem si sprva kot njen zdajšnji urednik predstavljal. Vedno poskušam pripraviti raznolik in povzet izbor in za skrajšano objavo predstaviti tudi članke, ki niso vedno neposredno povezani z našim lovstvom, pač pa so morda malo zgodovinsko in še bolj ekološko in naravovarstveno obarvani. Pri tem skupaj z odgovornim urednikom slediva temeljnemu načelu: **vedno objavimo samo povzetek ali izjemoma celoten članek**, vendar brez kakršnega koli komentiranja ali dodajanja osebnih mnenj (čeprav nekateri zapisi dejansko kar kličejo po njih). Tudi uredniških pripisov in stališč v tej rubriki ni in jih ne bo, ker menimo, da to daje rubriki verodostojnost in sili predvsem vas, bralce, k razmišljanju o težavah, ki se porajajo širom Slovenije in zunaj njenih meja. Komentar do teh zapisov, ki ga imate verjetno tudi vi, sodi le v medije, kjer je bil zapis objavljen! Nedvomno bo nekoč branje iz te rubrike uporaben vir za zgodovinarje.

Pred nedavnim sem bil nadvse vesel pisma našega dolgoletnega lovskega tovariša **Andreja Marinca**, s katerim se je oglasil odgovornemu uredniku prav glede naše rubrike *Iz dnevnega tiska*. Pismo mi je v vednost prijazno posredoval odgovorni urednik. V rubriki je Marince najbolj pritegnil povzetek zapis iz Sobotne priloge Dela o Muzeju lova v Romuniji in tamkajšnjem lovu v času diktatorja Ceausescuja. V povezavi s tem je Marince zapisal: »*Opis je avtentičen, saj smo razmere v Romuniji in početje predsednika poznali tudi lovci in vodstvo Lovske zveze iz sedemdesetih in osemdesetih let prejšnjega stoletja. Romunski predsednik Nicolae Ceausescu je v tistem obdobju na povabilo maršala Jugoslavije Tita obiskal Jugoslavijo in bil gost tudi v Sloveniji. Tudi maršal Tito je bil zavzet lovec in je slovenskem državnemu in političnemu vodstvu predlagal, da organiziramo lov na gamsa. Pristojni in Lovska zveza smo organizirali lov. Na dveh stojiščih sta sodelovala maršal in predsednik Romunije prepričati uplenitev gamsa? Zadevo smo predsednik Romunije kot glavni gost. Seveda se takrat ni čakalo na preži, kot je danes in je lovsko pravično. Organizatorji Zavoda Kozorog - Kamnik in sosednje družine so pripravili pritisk (posebna oblika pogona) na gamsa. Ta lov je bil organiziran na področju Kamniške Bistrice. Pritisk so izvedli od pobočij Brane in sosednjih grebenov. Mislim, da*

je bila to zadnja oblika takšnega lova na gamsa v Sloveniji. Takrat smo v Izvršnem svetu pripravljali in leta 1976 sprejeli novi zakon o gojitvi in lovu. V njem je bila tudi prepovedana oblika lova, ki jo opisujem. Povod za moje pisanje je pravzaprav dogodek, ki se je zgodil na tem lovu. Posebno mesto je bilo seveda izbrano za predsednika Ceausescuja. Za spremljevalca je bil določen Vinko Knapič. Bil je izkušen lovec, partizan in pozneje predsed-

Foto: D. Lorenčič

Gams z zanimivo obliko rogljev, domnevno zaradi poškodbe s Pohorja.

nik Krajevne skupnosti Luče in poklicni lovec zavoda na področju Luč in Logarske doline oz. tega dela Savinjskih Alp. Kmalu po pričetku lova smo slišali strel. Po pripovedovanju je Ceausescu uspešno uplenil gamsa. Lov pa je seveda trajal dolgo in v drugo se je na stojišču Ceausescuja pojavil manjši trop gamsov. Med njimi je bila na strelni razdalji koza z mladičem. Ceausescu je seveda dvignil puško in želel upleniti kozo. Toda lovec Vinko Knapič je prijel za namenjeno puško in odkimal z glavo. To je pač bilo dejanje, vredno pravičnega lovca, a bil je to tudi pogum osebnosti tega lovca. V ozadju stojišča je bilo prikrito tudi varstveno osebje romunskega predsednika, ki je po pripovedovanju okamenelo. Razlog: kako je vendar sploh mogoče velikemu – mogočnemu predsedniku Romunije prepričati uplenitev gamsa? Zadevo smo pozneje pripovedovali Titu. Na naše zadovoljstvo je ocenil ravnanje lovca - vodnika kot edino pravilno in lovsko pošteno. Vsi tisti, ki smo nekajkrat lovili skupaj z maršalom, smo ga poznali kot zelo prizadevnega in lovsko pravičnega lovca ...» je kot odmev na naš povzetek pisan iz medijev v Lovcu zapisal Andrej Marince kot priča omenjenih dogodkov.

Zelo ga je pritegnilo tudi branje povzetkov zapisa o **Karlu Prušniku - Gašperju**. Spomnil se je ustanavljanja Kluba prijateljev lova iz Celovca. »*Ustanovitev KPL - Celovec smo takrat toplo pozdravili. Po predlogu Lovske zveze Maribor so bili lovski prijatelji iz Koroške redno povabljeni na love in srečanja v Sloveniji. Tako sem tudi osebno spoznal Prušnika. Še posebej se spominjam, da smo skupaj z Lovsko zvezo Celje povabili člane KPL*

na lov v LD Mozirje. Upam, da se tradicija občasno še nadaljuje.«

Naj bo ta zapis hkrati povabilo vsem, ki imate dober zgodovinski spomin in lahko z vašimi spominskimi zapisi pripomorete, da bo zgodovina slovenskega lovstva še bolj celovito obravnavana in verodostojno ovrednotena/ocenjena. Zato bomo pisem, kot je bil Marincevo, nadvse veseli in njihovo vsebino objavili, **vendar ne kot neposreden odgovor na objavo povzetka iz drugih medijev** v naši rubriki *Iz dnevnega tiska*. Zbirali in posebej objavili pa bomo opise osebno doživetih drobcev zgodovinskih resnic.

Dr. Marjan Toš in Boris Leskovic

Iz zgodovine slovenskega lovstva

Primer zapleta zaradi izgube lovišča v Goriškem okraju (1)

V petih sestavkih bomo za lovsko obdobje 1948/54 dokaj podrobno predstavili velike težave takratnih briških lovcev, ki bi po tolikih desetletjih že skoraj potonile v pozabo, po drugi strani pa dogajanja v povezavi s skrivnostno Lovsko družino Soča, ki

je bila ustanovljena tedaj, še do danes niso zadovoljivo pojasnjena. Takoj po drugi svetovni vojni so namreč ob celotni jugoslovanski državni meji v petkilometrskem državnem obmejnem pasu takratne zvezne oblasti strogo prepovedale vsakršen lov, razen strogo predpisanih izjem. S tem so pri nas v vseh okrajih takratne Ljudske republike Slovenije (LRS), ki so teritorialno mejili na Italijo, Avstrijo in Madžarsko, in ki so zadevali lovske družine (LD) ob meji, predvsem v nižinskih loviščih, nastale nepremostljive težave. Z izgubo lovišč ali njihovih delov je marsikje nenadoma nastalo odvečno članstvo, ki so ga LD skupaj z okrajnimi lovskimi sveti (OLS) in izvršnimi odbori okrajnih ljudskih odborov (IO OLO) nekako morale rešiti. Tam, kjer so bili razumni, so z začasno prerazporeditvijo dela članstva ali odstopom dela lovišč ali z ukinitvijo in ustanovitvijo novih lovišč in LD hitro rešili težavo. Ponekod pa so na OLS lovske družine poslale prošnje za spremembo mej, sosednje LD pa na zmanjševanje njihovih lovišč na račun prizadetih obmejnih lovskih družin niso pristajale¹.

Najstrožje je bilo leta 1947 v Prekmurju na meji z Madžarsko. Z dopisom² Odseka za notranje zadeve OLO Dolnja Lendava, naslovljenemu na OLS Murska Sobota, so avgusta 1947 OLS obvestili, da bodo morali vsi lovci, ki prebivajo v petkilometrskem obmejnem pasu, tamkajšnjemu Odseku za notranje zadeve (ONZ) v najkrajšem času predati svoje orožje. ONZ naj bi to orožje prodal in denar izročil lastnikom orožja³, vendar pa so lovce, ki so prebivali na območju Dolnje Lendave, nazadnje le prerazporedili oziroma vključili v članstvo drugih lovskih družin. Lovska podzveza Dolnja Lendava se je v tistih povojnih časih pravzaprav pritoževala nad dejstvom, da so bili najboljši predeli, odmaknjeni od državne meje v notranjost, v bistvu republiška lovišča. Večina

¹ Karel Kahr, *Obmejna lovišča*; Lovce, maj 1949, str. 205/206.

² Dopis OLS Murska Sobota, št. III-1109/1-1947, od 27. avgust 1947, Arhiv republike Slovenije (v nadaljevanju ARS), Ministrstvo za gozdarstvo, AS 675, t.e. 119.

³ Odsek za notranje zadeve pri OILO za Goriško, Uprava narodne milice, *Lovske družine v 5-kilometrskem obmejnem pasu*; Dopis vsem KLO in postajam NM za Goriško, št. 254/1, od 23. januarja 1984, Pokrajinski arhiv Nova Gorica (v nadaljevanju PANG), OLO Gorica, Odsek za gozdarstvo, Leto 1948, t.e. 2.

lovišč, s katerimi so upravljale LD, pa je bila v petkilometrskem obmejnem, t.i. prepovedanem pasu⁴.

Obmejne težave z lovstvom so imeli tudi na Tolminskem, kjer je dolžina meje z Italijo obsegala 69 km, družinska lovišča, LD Volče, LD Kobarid in LD Bovec, pa je sekala še reka Soča tako, da so bili revirji med mejo z Italijo in reko, v izmeri 29.741 ha, v obmejnem območju, na katerem ni bilo mogoče loviti. Na območju, ki je mejilo z Italijo, npr. na območju Mije in na Matajurju, je živila kolonijo gamsov, vendar so menili, da je njen obstoj negotov, čeprav jo je štivil obmejni pas. Če bi se morali gamsi od tam umakniti v Italijo, jih ne bi bilo več nazaj. Tako kot se je to zgodilo pozimi 1951/52, ko je zapadlo veliko snega. Gamsi so se marca zatekli na območje med Robidiščem in Črnim vrhom (*Montefosca*), tam pa so jih, po pripovedovanju domačinov, italijanski lovci pokončali kar pet naenkrat⁵.

Zvezni zakon o gibanju na meji iz leta 1947 je predvidel⁶, da bo odredbe o izvajanju pravice lova in ribolova v mejni coni, ki je bila v notranjost državnega ozemlja široka petnajst kilometrov, predpisoval minister za Notranje zadeve FLRJ v soglasju s predpisi Splošnega zakona o lovu⁷. Lov glede na Zakon o gibanju na meji pa ni bil dovolj jasan, saj se je govorilo o petnajstkilometrskem »prepovedanem pasu«. Zato je ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) ene izmed republik postavilo vprašanje Zveznemu ministrstvu pri Vladi FLRJ, kolikšna je dejansko širina obmejnega pasu, v katerem je prepovedano vsakršno izvajanje lova⁸. Zvezni minister je nato vsem republiškim ministrstvom poslal pojasnilo, nakar je Uprava narodne milice (policija) z dopisom 22. januarja 1947 Lovskemu svetu LRS poslala pojasnilo, da je v interesu najvišje stopnje varnosti in kontrole meje prepovedan vsakršen lov v obmejnem pasu okrog državne meje v globino petih kilometrov od državne mejne

črte. Šele leta 1949 je izšla blažja Odredba o izvrševanju lovske pravice v obmejnem pasu. Zakon je posebej obravnaval obmejni pas v širini enega kilometra od državne meje in pas petih kilometrov od državne meje. Tu naj za začetek zapišem, da je bila v le kilometrskem pasu od državne meje strogo prepovedana vsaka oblika lova. Pravica lova na tistem delu lovišč, ki so spadala v obmejni pas (15 km), se je smela izvajati le tiste dni, ki jih je v soglasju s pristojnim poveljstvom Komiteja narodne osvoboditve Jugoslavije (KNOJ) določal pristojni Odsek za notranje zadeve pri IO OLO ali Mestni ljudski odbor (MLO). V obmejnem pasu pa so smeli loviti na skupnih lovih samo do črte petih kilometrov od državne mejne črte, in sicer po obvezni predhodnji odobritvi. V poglavju III. Kazenske odredbe so bile predpisane kazni za vse osebe, ki so lovile v kilometrskem obmejnem pasu ob mejni črti. Posamezniki so bili lahko kaznovani (zaradi prekrška) z denarno kaznijo ali s kaznijo poboljševalnega dela v trajanju do treh mesecev ali celo s kaznijo odvzema prostosti do treh mesecev. V petkilometrskem pasu od državne meje so praviloma smeli loviti le lovci posamič, saj so bili skupni lovi v tem pasu povsem prepovedani. Poverjeništvu so na predhodne prošnje, sporazumno s pristojnim poveljstvom KNOJ, izdajala dovoljenja za vsak lov posebej. Novi Pravilniki o obmejnem pasu, ki so postajali sčasoma vedno bolj sprejemljivi, so nato izšli leta 1950⁹, Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o obmejnem pasu, nato že leta 1950¹⁰ in leta 1954¹¹. Toda šele leta 1963 je izšel nov Pravilnik o lovu v obmejnem pasu¹².

Najverjetneje se je vse skupaj pozneje zavleklo tudi zaradi predloga Ministrstva za gozdarstvo LRS, v katerem so predlagali¹³, da bi v petkilometrskem obmejnem pasu ustanovili državna lovišča

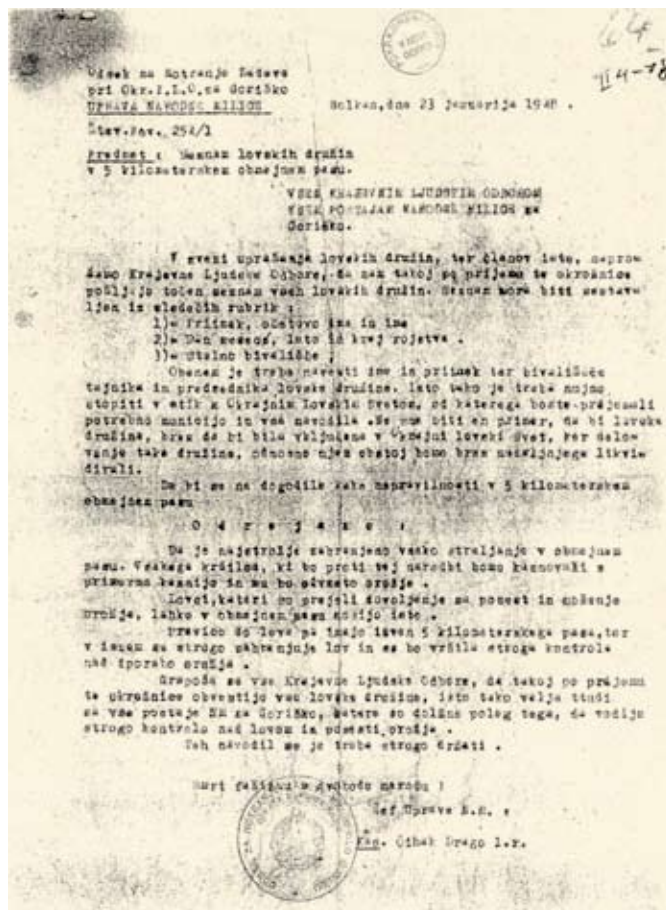
⁹ Pravilnik o obmejnem pasu, Ur. list FLRJ, št. 43–396/50.

¹⁰ Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o obmejnem pasu, Ur. list FLRJ, št. 64–585/50.

¹¹ Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o obmejnem pasu, Ur. list FLRJ, št. 34–455/54.

¹² Pravilnik o lovu v obmejnem pasu in državnem mejnem pasu, Ur. list FLRJ, št. 9–105/63.

¹³ Predlog Ministrstva za gozdarstvo glede ustanovitve različnih državnih lovišč, Arhiv republike Slovenije (v nadaljevanju ARS), AS 675, t.e. 119.

Seznam lovskih družin v petkilometrskem obmejnem pasu. Dopis Uprave NM za Goriško vsem KLO in NM na Goriškem, št. 254/1, z dne 23. januar 1948. PANG. OLO Gorica, Odsek za gozdarstvo, leto 1948, t.e. 2.

lokalnega pomena. O tej vrsti državnih lovišč so razmišljali že leta 1948. Zaradi ureditve lova v prepovedanem mejnem pasu so predlagali¹⁴, naj bi v njem ustanovili državna lokalna lovišča pod upravo Okrajnih ljudskih odborov. Po državnih predpisih, ki še dolgo ne bodo spremenjeni, vsaj tako so si takrat mislili in zapisali, lovske organizacije na teh območjih še dolgo ne bodo mogle loviti. Vendar bi bilo po njihovem mnenju tam le treba ustanoviti državna lokalna lovišča, že zaradi »uničevanja roparic«. A so nekateri drugi menili¹⁵, da bo to vprašanje rešeno šele, ko bosta svoji stališči zavzeli MNZ in Vojna uprava. Spet tretji so menili¹⁶, naj

se ta lovišča sploh opusti, ker naj ne bi imela nobenega lokalnega pomena in naj bi bil lov v tem pasu zaradi strogih predpisov KNOJ in drugih obmejnih enot nemogoč in smrtno nevaren. Državni logarji (gozdarji) so v obmejni pas smeli le s posebnimi dovolilnicami in neoboroženi, a so jih straže velikokrat kljub temu zavrnile. Tudi inž. **Mirko Šušteršič** je v svojem spisu navedel, da bo v petkilometrskem obmejnem pasu, ki se vleče na okrog 500 kilometrov dolgi črti, zavzemal okrog 250.000 ha površin, tj. eno sedmino vsega ozemlja LRS (!). Vprašanje lova naj bi bilo mogoče dokončno rešiti šele na podlagi pogojev za izvrševanje lova v tem pasu, ki jih bosta postavili MNZ in Vojaška oblast. Šele takrat naj bi ta lovišča ustrezno razmejili in izdali tudi posebne predpise za upravljanje ter izvajanje lovov v njih.

Obmejni »prepovedani pas« je velike težave povzročil tudi LD v goriškem okraju, zlasti v nižinskih predelih lovišč, ki so Bled, *Kritika k predlogu za uvedbo državnih lovišč*, Dopis inž. Mirku Šušteršiču v Ljubljano z dne 19. julij 1948, ARS, t.e. 74.

¹⁴ Glavne naloge in problemi Uprave za lovstvo, Referat Ministrstva za gozdarstvo in lesno industrijo z dne 10. julij 1948, ARS, Ministrstvo za gozdarstvo, AS675, t.e. 74.

¹⁵ Pripombe k predlogom o Upravi za lovstvo z dne 10. julij 1948, Dopis Ministrstvu za gozdarstvo z dne 17. julij 1948, ARS, Ministrstvo za gozdarstvo, AS 675, t.e. 74.

¹⁶ Gorenjsko gozdno gospodarstvo, Ravnateljstvo Bled, Lovski odsek, Jože Weibl, lovski referent pri GG

mejila z Republiko Italijo. Tako so npr. v LD Gorica, ker je lovišče ležalo v obmejnem pasu, napisali prošnjo za omejitev članstva ter od Uprave za lovstvo iz Ljubljane prejeli določitev najvišjega mogočega števila članov, in sicer 27 članov. A na Vrtojbenkem polju, v obmejnem pasu, so lovili oficirji tamkajšnje vojske in jim nihče ni mogel nič¹⁷. V naslednjih poglavjih bom opisal primer reševanja hudih težav, ki so prav tako nastale v Brdih zaradi prepovedi lova v petkilometrskem obmejnem pasu. V reševanju težav odvečnega/prevelikega števila članstva v LD Brda so bile vključene lovske družine (LD) Brda, Jelenik (Jelenk) in Veliki vrh, iz katerih so leta 1954 nastale LD Dobrovo, LD Sabotin, LD Anhovo in LD Kanal, ki delujejo še dandanes.

To ozemlje je bilo Jugoslaviji priključeno šele 15. septembra 1947, torej Sloveniji, in sicer po razdelitvi con A in B Italiji in Jugoslaviji. Težave so se začele, ko je Odsek za notranje zadeve Okraja Gorica vsem Krajevnim ljudskim odborom (KLO) in policijskim postajam Narodne milice (NM) 23. januarja 1948 poslal dopis¹⁸, v katerem je zahteval izročitev seznama članov lovskih družin v petkilometrskem obmejnem pasu. Zahteva je obsegala poimenske sezname članov LD in še posebno imena in priimke ter prebivališča tajnikov in predsednikov LD. Da v petkilometrskem obmejnem pasu ne bi bilo nepravilnosti, je bilo najstrožje prepovedano vsakršno streljanje v njem in zagroženo, da bodo vsakega kršilca strogo kaznovali in mu takoj odvzeli lovsko orožje. Lovci, ki so stanovali v petkilometrskem obmejnem in so imeli dovoljenje za posest in nošenje lovskega orožja, so orožje v obmejnem pasu lahko nosili, a z njim v nobenem primeru niso smeli streljati/loviti. Pravico do lova so imeli le zunaj

¹⁷ Nepravilnosti na področju lovske družine Gorica, Dopis LD (Nova) Gorica Ministrstvu za gozdarstvo LRS, Upravi za lovstvo v Ljubljano, Ministrstvu za notranje zadeve LRS, Poverjeništvu za notranje zadeve OLO Gorica, Javnemu tožilstvu za Goriški okraj in Lovski podzvezi Gorica, št. 2/51, z dne 22. december 1950, PANG, OLO Gorica, Odsek za gozdarstvo, t.e. 179.

¹⁸ Odsek za notranje zadeve pri OILO za Goriško, Uprava Narodne milice, Seznam lovskih družin v 5-kilometrskem obmejnem pasu, Dopis vsem KLO in postajam NM za Goriško, št. 254/1, z dne 23. januar 1948, PANG, Okrajni ljudski odbor Gorica, Odsek za gozdarstvo, leto 1948, t.e. 2.

petkilometerskega obmejnega pasu. Krajevni ljudski odbori (KLO) in vse policijske postaje NM so v tem dopisu prejeli tudi podrobna navodila za opravljanje stroge kontrole nad vsako uporabo strelnega orožja v obmejnem pasu. Toda kljub vsemu je LD Neblo v Brdih imela svoj prvi lov po priključitvi jeseni leta 1948 (po ustnih pričevanjih). Skupina je lovila iz smeri vasi Hruševlje proti Seniku, lov pa jim je po prvih streljih preprečil KNOJ, v bistvu obmejni stražniki iz stražarnice Hlevnik. Bilo je precej prekananja in nevšečnosti, nazadnje pa so jih, saj so bili vsi (brez izjeme) iz nekdanjih medvojnih partizanskih vrst, po posredovanjih z orožjem vred le izpustili domov¹⁹.

Zaradi omenjene prepovedi se je novoizvoljeni Okrajni lovski svet (OLS) Gorica (izvoljen je bil 11. julija 1948) moral lotiti preurejanja nekaterih lovišč ob meji ter prerazporediti odvečne lovce, ki so ostali v območjih, kjer je bil lov strogo prepovedan.

¹⁹ Alojz Markočič, Pričevanja in spomini, v: Kronika lovske družine Sabotin in kratek pregled lovstva na Slovenskem, Primorskem in v Brdih do leta 1954, Sabotin 21. avgust 2004, str. 58.

V Sloveniji so vse LD, ki so imele ob državni meji dele svojih lovišč, le-te izgubile. Najusodnejša izguba delov lovišč v OLS Gorica pa je leta 1948 doletela prav lovce iz Brd, saj je nova državna meja Brda dobesedno obkrožila v dolžini 25 kilometrov. Briški lovci, takrat jih je bilo natanko 60, so tedaj izgubili skoraj 4/5 lovišč. Večini lovcev je OLS v tistem letu moral omogočiti lov v bližnji in daljni okolici. Lovci so bili takočasno razporejeni²⁰ v sosednje lovske družine (LD Plave, LD Ročinj, LD Grgar itn.). Da je bilo to doseženo, je OLS Gorica v tistem času sklical več sestankov; enega zadnjih v lovni sezoni 1948/49, najverjetneje pred lovi, 29. avgusta 1948 ob 8. uri zjutraj v Gostilni Zimic v Plavah²¹. Na tistem sestanku se je sestala večina

²⁰ Poročilo nekdanjega tajnika in blagajnika OLS za Goriško Stojana Cinka na občnem zboru delegatov Okrajne lovske podzveze (OLP) za Goriško v kinodvorani v Šempetru pri Gorici z dne 6. maj 1950, OLO Gorica, Poverjeništvu za gozdarstvo in lesno industrijo, leto 1950, t.e. 127/b.

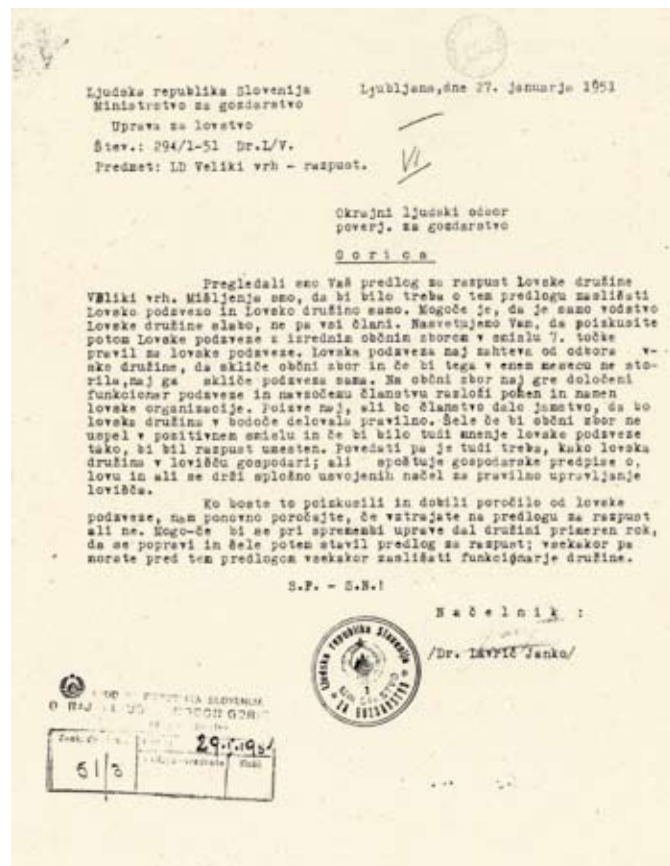
²¹ OLS Gorica, dopis, št. 81/48, z dne 24. avgust 1948, PANG, Okrajni ljudski odbor Gorica, Odsek za gozdarstvo, leto 1948, t.e. 2.

takratnih lovcev iz Soške doline in Brd. Tema sestanka je bila organizacija in določitev lovišč. Toda takrat je bilo v Soški dolini zelo malo lovcev, zlasti na območju LD Veliki vrh. KLO Kanal je, na primer, na zahtevo Odseka za notranjo upravo pri OLO Gorica poslal dopis, v katerem je februarja 1984 zapisal, da imajo v okraju le enega lovca, ki je prejel orožje in orožni list, zahtevanega seznama tamkajšnje LD pa jim ni mogel poslati, ker je tedaj še ni bilo²². Tudi po spominih **Jadrana Terpina** je bilo na območju obširnega, 8.367 ha velikega lovišča le nekaj lovcev. Ker je bil tudi sam član LD Veliki vrh, se spominja le **Štefana Pavšiča**, ki naj bi na Kanalskem vrhu namesto divjega prašiča ustrelil psa, **Franca Blažiča** iz Kostanjevice, lovca brez enega očesa, ter **Belingerja**, lovca z leseno nogo, iz Anhovega. Lovci naj bi bili še nekateri, vendar jih je bilo zelo malo²³.

Vojko Rutar
(Se nadaljuje)

²² KLO Kanal, *Lovske družine*, dopis Odseku za notranjo upravo pri OLO Gorica, Upravi narodne milice, št. 8/48, z dne 4. februar 1948, PANG, Odsek za gozdarstvo, leto 1948, t.e. 2.

²³ **Jadran Terpin**, *Pričevanja in spomini*, v: *Kronika lovske družine Sabotin in kratek pregled lovstva na Slovenskem, Primorskem in v Brdih do leta 1954*, Sabotin 21. avgust 2004, str. 59/60.

Uprava za lovstvo, Ministrstvo za gozdarstvo LRS, LD Veliki vrh – razpust. Dopis Poverjeništvu za gozdarstvo pri OLO Gorica, ki ga je iz Ljubljane poslal dr. Janko Lavrič, št. 294/1-51, z dne 27. januar 1951. PANG, leto 1951, t.e. 179.

Novi Legend serije E, L in M

Daljnogledi Legend imajo že od njihove predstavitve sloves kot eni najboljših daljnogledov v svojem razredu na svetu. Povsem brez konkurence pa so v razmerju med ceno in optično kakovostjo.

Z letom 2015 je serija daljnogledov Legend povsem prenovljena. Po novem so daljnogledi Legend po kakovosti razdeljeni na tri skupine: osnovno E, srednjo raven L in vrhunsko raven M.

Tokrat predstavljamo prav vrhunsko kakovostno skupino daljnogledov Legend M. Novi daljnogled Legend M je obdržal enako zgradbo tipa »roof«, s strehasto postavitvijo optičnih prizem, ki omogoča ravno obliko osnovnih optičnih cevi. Novost pri zgradbi je odprt sredinski most, ki povezuje obe optični cevi. Na tak način je zgradba lažja in bolj čvrsta, oblika daljnogleda pa je zelo elegantna. Optična posebnost vseh daljnogledov Legend je skoraj deset odstotkov večje vidno

polje od podobnih daljnogledov z enako povečavo in premerom leč v objektivu. Posodobljeno magnetizirano ohišje je izjemno čvrsto in obnem lahko.

V daljnogledu **Legend M** je združenih več pomembnih optičnih izboljšav.

Optični elementi so izdelani iz najboljšega fluoridnega stekla z zaščiteno oznako *ED Prime Glass*, ki zagotavlja izjemno majhen optični raztros svetlobe. To omogoča, da se barve iz barvnega spektra, ki jih človeško oko lahko zazna, osredotočijo (»fokussirajo«) v praktično isti točki. Posledica je izboljššan barvni kontrast in ločljivost tudi v razmerah zmanjšane vidljivosti.

Druga izboljšava je posebna večslojna prevleka *Ultra Wide Band Coating* na vseh optičnih elementih, ki preprečuje notranji odboj svetlobe od posameznih optičnih elementov v notranjosti daljnogleda.

P3C je večslojni mineralni nanos na prizmah, ki omogoča odlično svetlobno prepustnost in svetlejšo, ostrejšo visoko kontrastno sliko. Patentirana prevleka *PC-3* ima vlogo popravkov svetlobnega valovanja in omogoča povsem

HD omogoča tudi večjo svetlobno prepustnost.

Novost, značilna samo za daljnogled **Legend M**, pa je posebna dielektrična prevleka *DPC – Dielectric Prism Coating* – na prizmah daljnogleda, ki preprečuje notranjo izgubo svetlobe in omogoča skupno 92 % svetlobno prepustnost optike daljnogleda.

Neodvisna testiranja daljnogledov Legend potrjujejo naravnost izjemno kakovost optike. Daljnogled je zelo prijeten za oči in ponuja kot britev ostro in svetlo sliko. Že osemkratna povečava omogoča visoko ločljivost majhnih podrobnosti na velikih razdaljah. Objektivni opazovalci bodo nedvomno potrdili izjemno optično kakovost. Pri tem posebej izpostavljamo zelo ugodno ceno za tako vrhunsko kakovost. V Sloveniji je maloprodajna cena za leto 2015 za daljnogled **Legend M 8 x 42** samo 550 evrov.

Daljnogledi **Legend M** združujejo vrhunske optične lastnosti, ki jih najdemo samo v najboljših daljnogledih na svetovnem trgu, in izjemno ugodna cena.

Predstavitvena reportaža Rodeoteam, d. o. o.

poleg tega vsebujejo najrazličnejše, za zdravje koristne učinkovine. Uporabne so kot začimbe, osnova za slastne juhe in solate ali za pripravo okusnih zelenjavnih prilog, narastkov in celo posladkov. Vse to s svojo vsebino prinaša nova knjiga, ki je izšla pri založbi Narava. Seznanja nas z vsemi potrebnimi temeljnimi podatki in napotki, ki jih potrebuje nabiralec - zeliščar: kako nabiramo divje rastoče užitne rastline, o njihovi pripravi in konzerviranju. V njej najdemo opise 150 rastlinskih vrst in 620 fotografij in risb ter njim podobnih neužitnih ali celo stru-

Model: 199842, povečava: 8 x 42, vidno polje: 142 m/1.000 m, izhodna zenica: 5,3 mm, teža: 722 g.

čisto sliko z največjo mogočo ločljivostjo podrobnosti. To bodo še posebno cenili lovci pri opazovanju divjadi na večjih razdaljah, posebno, ko je treba določiti spol in starost divjadi ali opaziti drobne posebnosti trofejnih delov.

Posodobljena je tudi zaščita leč *RainGuard HD*. Novi *RainGuard HD* je trši in ima odpornější nanos na zunanji površini leč, ki omogoča pogled skozi daljnogled tudi takrat, ko so leče mokre zaradi dežja ali vlage. Novi *RainGuard*

Nove knjige

Rudi Beiser: Užitne divje rastline - nova knjiga iz založbe Narava

Rastline v naših gozdovih in vodah ter na travnikih so večinoma užitne. Številne so celo izjemno okusne in aromatične,

penih dvojnic, s katerimi se bomo naučili zanesljivo prepoznavati vse glavne užitne rastline v naravi. V knjigi so rastline razvrščene po obliki njihovih listov in tako, da nam bo priročnik ponudil domala celoletno možnost nabiranja. Več kot uporabni so tudi preizkušeni recepti za pripravo slastnih jedi, nasveti glede zdravilnosti, knjiga pa opozarja tudi na nevarnosti. Koristen dodatek je koledar nabiranja listov, cvetov, stebel, plodov, semen in korenin ter drugih podzemnih delov.

Knjiga je prevod tujega dela, katerega izvorni avtor je **Rudi Beiser**, izkušen poznavalec zelišč in ustanovitelj prodajalne zeliščnih čajev *La Luna*. Beiser že 35 let intenzivno proučuje divje rastoče zelišča in zdravilne rastline, že 20 let pa vodi svoje podjetje *La Luna Kräutermanufaktur*, kjer poleg svojih številnih knjig prodaja tudi v naravi nabrana zelišča. Za uporabo v naravi rastočih rastlin v kuhinji se je začel zanimati že kot mladostnik, ko je na poljih svojih staršev radovedno opazoval »nadležne« plevelce. Kmalu je presenečen spoznal, da so nepriljubljene rastline večinoma užitne in dostikrat celo zelo okus-

ne. Obsežno znanje o »divjih« rastlinah in dolgoletne izkušnje iz narave zdaj posreduje kot pisec knjižnih uspešnic in predavatelj na različnih institucijah. Licenco za prevod njegovega dela v slovenščino si je pridobila lovčev in drugim ljubiteljem poljudnih naravoslovnih knjig dobro znana kranjska založba Narava. Ker so nekateri lovci tudi ljubitelji rastlin, še posebno, ker verjamejo v zdravilne učinkovine divje rastočih, predstavljamo temeljno informacijo o knjigi tudi v Lovcu. Obnem vas seznanjamo, da je pri omenjeni založbi s podobno tematiko izšlo še nekaj knjig iz zbirke Vodniki po naravi (prevodi uspešnic tujih avtorjev) bodo s svojo vsebino in podatki še dodatno obogatili vaše znanje o zdravilnih zeliščih in hranljivih rastlinah, ki jih najdete tudi v Sloveniji. Naslovi teh knjig in knjižic so: **Zelišča od A do Ž; Katera zdravilna rastlina je to?; Zdravilna zelišča; Čaji iz zelišč in sadežev.**

Vse dodatne/podrobne podatke o knjigah in prodajnih cenah si oglejte še na spletni strani Založbe Narava iz Kranja: www.narava.si ali prodaja@narava.si

Boris Leskovic

V Ljubljani je 17. 3. 2015 umrl naš lovski tovariš **Marjan Orožen**, član LD Kresnice.

Marjan se je rodil leta 1930 v kmečki družini v vasi Turje v Občini Hrastnik. Po osnovnošolskem izobraževanju v domači vasi Turje in Dolu pri Hrastniku se je vpisal na celjsko klasično gimnazijo. Druga svetovna vojna mu je spremenila potek mladosti, saj so nemški okupatorji že decembra 1941 aretirali njegovega očeta ter ga aprila 1942 ustrelili kot enega prvih talcev iz hrastniškega dela Zasavja. Julija 1942 so internirali tudi celotno družino, vendar so jo po nekaj dneh izpustili. Okupacija je prekinila Marjanovo gimnazijsko šolanje, ki ga je moral nadaljevati na nemški šoli. Po vojni se je kot rudar zaposlil v Rudniku Hrastnik, nato pa se je odpravil na šolanje v Beograd, kjer je končal višjo politično šolo. Leta 1964 je diplomiral še na Visoki šoli za politične vede v Ljubljani.

Težke življenjske izkušnje so zaznamovale njegovo nadaljnjo življenjsko pot. Bile so tudi njegovo vodilo, ko je opravljal odgovorne dolžnosti v mladinski organizaciji v Trbovljah, nato pri Zvezi komunistov Slovenije ter kot predsednik Skupščine Socialistične republike Slovenije, kjer je deloval do leta 1972. Nadalje je opravljal funkcijo republiškega sekretarja za notranje zadeve ter bil sekretar in predsednik Komiteja mestne konference ZKS Ljubljana. Leta 1982 je postal predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in bil od leta 1986 do upokojitve 1990 član predsedstva ter v letih od 1988 do 1989 tudi predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije.

Kot politik in funkcionar velikega kova se je pridružil članom LD Kresnice. Ob sprejemu je vzbujal nekoliko strahospoštovanja, toda dejstvo, da je bil lovec že od leta 1973 v LD Dol pri Hrastniku, smo lahko pričakovali, da bo pravi lovski tovariš. In res je bilo tako. Marjan je takoj poprijel za delo, intelektualno in tudi fizično. Spretno in umno sta mu tekla pero in beseda, nič manj večje pa tudi lopata, sekira ali motorna žaga. Njegovo delovno vnetje smo kmalu nagradili z zadolžitvami in funkcijami, ki jih je nato zvesto in dosledno opravljal skoraj do konca življenja. Zaupali smo mu vodenje LD (od 1992 do 2000). V tem obdobju (od 1997 do 2000) je bil tudi član UO ZLD Zasavje. Od leta 2000 do 2012 je predsedoval Disciplinski komisiji LD, bil je predsednik izpitne komisije, mentor številnim pripravnikom in predavatelj na območju ZLD Zasavje. Za prispevek k delu in razvoju lovske organizacije ga je LZS odlikovala z redom za lovske zasluge I. stopnje in jubilejnim znakom za 40-letno članstvo, LD Kresnice mu je podelila družinsko plaketo.

Marjan je v življenje LD Kresnice vtisnil pečat, ki ne bo nikoli izbrisan. Zaradi poštenega, odločnega in na konstruktivni dogovor vedno pripravljene značaja, ob hkratni zanese-njaški in etični privrženosti naravi in lovstvu, si je kmalu po vstopu med naše vrste pridobil mnogo prijateljev, ki smo ga spoštovali in cenili. Prijateljstvo in dobro voljo je širil tudi zunaj LD in prav prijateljevanje z legendarnim starešino pobratene LD

Dobrníč, Tonetom Perparjem, je še poglabilo pristen lovski in prijateljski odnos med dvema pobratenima LD.

Množica lovecev LD Kresnice, lovskih prijateljev iz sosednjih LD, pobratene LD Dobrníč, LD Dol pri Hrastniku, katere častni član je bil, številni zbor praporščakov, Zasavski rogisti ter številni znanci in prijatelji so potrdilo, da je od nas na zadnjo pot odšel cenjen lovski tovariš, prijatelj, ki nam bo ostal v trajnem spominu.

LD Kresnice – B. Z.

Žalostno je odjeknila vest o smrti našega lovskega tovariša **Ernesta Horvata**, ki je umrl 9. 1. 2015. Smrt pa ne more uničiti človekovih zaslug in dobrih del; prav po tem bo Ernest še dolgo ostal v našem spominu.

Ernest se je rodil 30. aprila 1927 v Dolíču. Otroška in mladostniška leta so mu hitro minevala. Leta 1945 je odšel odslužiti vojaški rok, po njem pa se je odločil za delo v Kočevju, kasneje še v Jesenicah kot gozdni delavec. Močna želja po družini in življenju z njo ga je pripeljala nazaj v domače kraje, kjer je opravil izpit za prodajalca in se zaposlil v samopostrežbi. Leta so minevala in Ernest je našel zadovoljstvo tudi med svojimi prijatelji lovci.

Med lovece je vstopil leta 1957. Kar štiri leta je bil pripravnik, kot je takrat določala zakonodaja. Leta 1961 je uspešno opravil lovski izpit in postal polnopravni član zelene bratovščine. S svojim predanim delom in znanjem je v vseh sedeminpetdesetih letih svojega članstva veliko prispeval k uspešnosti naše LD. Lovstvo, kot sestavni del varstva naše lepe goričke še neokrnjene narave in divjadi v njej, mu je pomenilo veliko, zato je zanj in za življenje v naravi namenjal ves prosti čas.

V LD Grad - Kuzma je Ernest Horvat vseskozi opravljal pomembne funkcije, saj je bil kar šestnajst let predsednik NO LD Grad Kuzma (od 1970 do 1982 in od 1988 do 1992). Med mandatoma predsednika NO LD je bil starešina LD (od 1982 do 1986). Z bogatim znanjem je bil vzor mladim lovecem ne le s svojo preudarno besedo, temveč tudi s svojim osebnim zgledom in vedenjem. Za svoje predano delo v lovstvu je prejel več priznanj in odlikovanj: znak LZS za lovske zasluge, reda III. in II. stopnje, jubilejni znak za petdeset let delovanja v LD.

Ernesta se bomo spominjali kot dobrega lovca, predvsem pa kot dobrega prijatelja in lovskega tovariša, ki je znal vnesti veselje v našo družbo. Ob naših druženjih je vedno začel peti prvi. Lovska kultura je bila zanj bistveni sestavni del življenja in delo-

vanja lovca. S svojo širino in velikim znanjem o lovstvu je bil Ernest zelo spoštovan med lovci. Vedno in povsod je bila njegova beseda dobro sprejeta. Kljub letom je bil, skoraj do zadnjega, vedno poln optimizma in nasmejan, gozd pa je bil njegov drugi dom.

Dragi Ernest, želimo ti, da bi mirno počival v naši ljubi gorički zemlji, za katero si bil pripravljen žrtvovati vse. Lovci in tvoji prijatelji te bomo ohranili v lepem in spoštljivem spominu.

LD Grad - Kuzma – V. N.

V ponedeljek, 9. 2. 2015, je vrste LD Radovci zapustil naš dolgoletni član **Bela Bernjak**. Rodil se je 13. 8. 1933 v Radovcih. V lovske vrste je vstopil leta 1962

in že kot pripravnik vestno opravil naloge. Po opravljenem lovskem izpitu je postal polnopravni član naše zelene bratovščine. V več kot petdeset let dolgem lovskem stažu nam je bil vedno vzor, saj je imel lastnosti, ki jih nima vsak. Vedno je bil pripravljen pomagati, veliko vlogo pa je odigral predvsem pri vzgoji mladih lovecev. Vedno sta ga spremljali iskrenost in pravičnost, ki se ju je naučil tudi v tujini, kamor ga je vodila pot za zaslužkom. Domov je prihajal obogaten z novimi idejami in znanjem o naravi, ki je bila tudi njegovo delovno področje. Posebno aktiven je bil pri gradnji lovskega doma, in sicer telesno, z nasveti, pa tudi z materialnimi prispevki. Še prav posebno učinkovit je bil pri urejanju okolice doma in delih v lovišču.

Bela je bil več mandatov član UO LD Radovci (od 1965 do 1973), član disciplinske komisije in član NO (od 2006 do 2010). Za svojo požrtvovalnost je prejel priznanje ZLD Prekmurje in znak LZS za lovske zasluge pa tudi jubilejni znak za trideset let članstva v LD. Vmes je prejel še različna družinska priznanja. Lani je dobil znak LZS za petdeset let aktivnega članstva v lovski organizaciji. V zasluženem pokloju je užival z družino v prelepi gorički vasi Radovci. Po njegovem dvorišču se sprehaja več vrst male divjadi, ki mu je bila v velik ponos. Po njegovih stopinjah stopa sin, ki nadaljuje njegovo tradicijo.

Dragi lovski prijatelj Bela, mnogo bi lahko še napisali o tebi, da bi se ti vsaj delno oddolžili za tvoj vloženi trud in dobro delo, ki si ju opravil za nas. Pogrešali bomo tebe, tvoj prijazen besedo in tvoj nasme. Ostal nam je le spomin nate in ponosni smo, da smo lahko bili tvoji lovski prijatelji, kar smo potrdili tudi z udeležbo na tvoji zadnji poti v večna lovišča. Naj ti bo lahka domača zemlja!

LD Radovci – H. V.

Ko je lani septembra delegacija lovecev LD Orlica - Vuhred na njegovem domu obiskala ustanovnega in zaslužnega člana naše LD **Dušana Kovača**, ni nihče

slutil, da je bilo to poslednje druženje z njim, pravzaprav slovo od dragega nam lovskega prijatelja. Po dolgi bolezní je Dušan odšel v večna lovišča še isto leto, 11. 12. 2014. Zapustil nas je eden izmed ključnih članov, ki so orali ledino in postavljali temelje slovenskega lovstva, lovec, kateremu moramo biti hvaležni, da je lovska organizacija preživela toliko različnih režimov in da se z lovsko puško še vedno lahko sprehajamo po slovenskih gozdovih ...

Dušan se je rodil leta 1929 na Sv. Antonu na Pohorju. Osnovno šolo je obiskoval v Vuhredu, kjer je kot fant nekaj časa pomagal na očetovi kmetiji. Leta 1953 se je poročil in si ustvaril družino, kmalu se je redno zaposlil na Komunalnem podjetju Radlje, kateremu je kot delodajca ostal zvest vse do upokojitve.

Lovski izpit je opravil leta 1952. Ob ustanovitvi LD Orlica je prevzel funkcijo tajnika in jo vedno opravljal vse do leta 1975. Lovskočuvajski izpit je opravil leta 1976 in prevzel pod nadzor svoj revir. To zadolžitve je opravljal vse do leta 2006, ko je aktivno čuvajsko službo prepustil mlajšim lovecem.

Kljub številnim obveznostim na kmetiji in v službi je Kovač še naprej opravljal pomembne funkcije v LD. V letih od 1985 do 1987 ter od 1989 do 1991 je bil član UO LD, od leta 1991 do 1995 pa član NO LD Orlica. Kot mentor je vzgojil nič koliko dobrih in poštenih »jagrov«, saj mu je bilo tovarištvu, dobri medsebojni odnosi, predvsem pa upoštevanje lovske etike vedno na prvem mestu.

Prav druženje in tovarištvo med lovci je Dušan zadnja leta najbolj pogrešal. Vedno se je rad spominjal časov, ko smo skupaj z lovsкими družicami prirejali družabne večere, za katere je prav on pisal kroniko dogajanj. Kot dolgoletni vodnik tujih lovskih gostov iz Avstrije in Nemčije ima zasluge za razvoj lovnega turizma v naši LD in širše, saj so se gosti prav zaradi njegove strokovnosti in visoke lovske etike radi vračali in širili dober glas o slovenskih lovcih.

LZS je Dušana Kovača za zavzeto delovanje v lovstvu odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje. Častni član LD Orlica - Vuhred je postal leta 2005, ob 60-letnici pa smo mu podelili jubilejno plaketo za 60-letno nesebično in predano delo v LD.

LD Orlica - Vuhred bo nastalo praznino po njegovi smrti le težko nadomestila. Pa vendar, po njegovi zaslugi je precej lovecev, ki nam je bil Dušan za zgled in gremo po njegovi poti. V čast nam je, da smo preživeli z njim del skupne poti. Počivaj v miru, dragi Dušan!

LD Orlica - Vuhred, P. S.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Jakob Čuk, LD Logatec,
* 8. 3. 1948, † 8. 5. 2015.

Jožef Žaucer, LD Puščava,
* 1. 9. 1925, † 28. 4. 2015.

Vlado Murn, LD Stol, Žirovnica,
* 2.5.1929, † 18.5.2015.

Konrad Nerat, LD Kamnica,
* 20. 9. 1928, † 30. 1. 2015.

*** 30. 7. 1933, † 5. 3. 2015.**

Peter Lipovšek, LD Trojane, Ožbolt,
* 28. 7. 1943, † 11. 5. 2015.

Franc Jelen, LD Peca, Mežica,
* 30. 1. 1927, † 27. 3. 2015.

Drago Goričan, LD Udenboršt,
* 15. 10. 1938, † 1. 6. 2015.

Umrlim časten spomin!

Foto: A. Nurija

Evidenca lovskih psov v Sloveniji

Komisija za lovsko kinologijo LZS (KLK) je opravila analizo stanja lovskih psov, vpisanih v Lovski informacijski sistem LZS – *Lisjak*, zavihek *Kinologija*, tudi za leto 2014. Podatke je zbral in analiziral **Ervin Feregotto**. Le z natančno analizo stanja lovsko uporabnih psov v različnih tipih lovišč lahko načrtujemo nadaljnji smotni razvoj in uporabnost psov določene lovske pasme. Z ugotovitvami želimo seznaniti kinološko stroko (vzrejne komisije KZS) ter upravljavke lovišč LZS in njihovo članstvo, posebno pa kinološkim referentom predstaviti zdajšnje stanje v loviščih lovskih družin.

Predlani (za leto 2013) smo v analizi ugotovili **4.269** evidentiranih in predpisano lovsko uporabnih psov v slovenskih LD (416 članic LZS), v **letu 2014** pa je bilo evidentiranih **4.155**; torej zaznaven očiten padec številčnosti (glej LIS – *Lisjak*) za kar 114 lovskih psov. Menimo, da je k temu pripomogel tudi naš poziv upravljavkam lovišč, naj pristojni za vnašanje podatkov v to evidenco iz aplikacije izbrišejo stare podatke – npr. poginule pse (umrljivost), čeprav še vedno ugotavljamo, da sporazumevanje/sodelovanje na relaciji **družinski kinolog – pristojna oseba v LD za vnašanje novih podatkov** (novi psi, podatki o opravljenih preizkušnjah psov in izbris podatkov o poginulih psih) **ni zadovoljivo**.

Po lanskim ugotovitvah s **46 %** zastopanosti po pasemskih skupinah prednjačijo **goniči**, na drugem mestu so **psi jamarji z 18 %**, **šarivci** predstavljajo **15 %**, **ptičarji** zavzemajo **12 %**, sledijo jim **barvarji** (krvosledci) z **8 %**, najmanj pa je v lovskih rokah **prinašalcev** (retrieverjev) **1 %**. V nadaljevanju navajamo stanje/število lovsko uporabnih psov v naših loviščih tudi v *preglednicah* in *grafih*, in sicer po številu predstavnikov pasem goničev, jamarjev, šarivcev, ptičarjev, barvarjev (krvosledcev) in prinašalcev (retrieverjev).

V sodelovanju s Kinološko zvezo Slovenije smo pridobili tudi podatke o vpisih mladičev in uvoženih lovskih psov v Rodovno knjigo KZS za leto 2014:

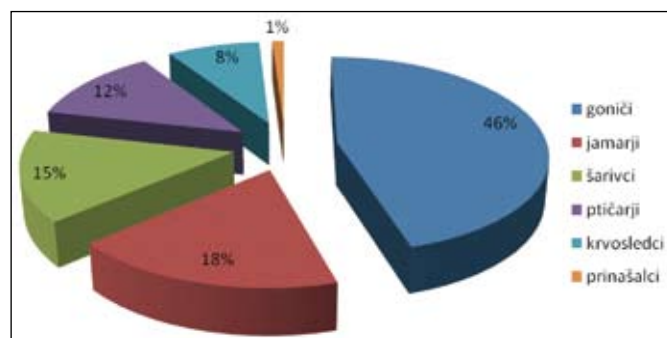
- III. skupina FCI – **terierji** – vpisanih **58**,
- IV. skupina FCI – **jazbečarji** – vpisanih **51**,
- VI. skupina FCI – **goniči** in **krvosledci** – vpisanih **370**,
- VII. skupina FCI – **ptičarji** – vpisanih **160**,
- VIII. skupina FCI – **prinašalci**, **šarivci**, **vodni psi** – vpisanih **395** psov.

Skupaj torej **1.034** psov, kar je tudi za 61 psov manj od leta prej (2013 – 1.095 psov).

Število lovskih psov po pasemskih skupinah

Pasemska skupina	Število psov
Goniči	1888
Jamarji	756
Šarivci	621
Ptičarji	509
Barvarji/krvosledci	339
Prinašalci	42
Skupaj psov	4.155

Zastopanost pasemskih skupin v odstotkih (%)

Število lovskih psov pasemske skupine GONIČI – po pasmah

Pasma	Število psov
Baset	5
Beagle	80
Beagle – harrier	20
Bosanski ostrodlaki gonič – barak	33
Brak-jazbečar	568
Brandel brak	238
Črnogorski planinski gonič	65
Dalmatinec	1
Ogrski gonič /erdelyi kopov	11
Italijanski kratkodlaki gonič	1

Kratkodlaki istrski gonič	369
Mali modri gaskonjski gonič	10
Modri gaskonjski baset	1
Nemški gonič	114
Pes svetega Huberta – bloodhound	1
Posavski gonič	168
Resasti istrski gonič	92
Resasti štajerski gonič	2
Rodezijski grebenar	1
Slovaški kopov	52
Srbski gonič	29
Srbski tribarvni gonič	17
Švicarski gonič	1
Vestfalski brak-jazbečar	9

Število lovskih psov pasemske skupine JAMARJI – po pasmah

Pasma	Število psov
Češki terier	1
Dolgodlaki jazbečar	3
Kratkodlaki foksterier	7
Kratkodlaki jazbečar	64
Kratkodlaki pritlikavi jazbečar	2
Nemški lovski terier	468
Resasti foksterier	9
Resasti jazbečar	179
Resasti pritlikavi jazbečar	4
Terier jack russell	7
Terier parson russell	12

Število lovskih psov pasemske skupine ŠARIVCI – po pasmah

Pasma	Število psov
Koker španjel	49
Nemški prepeličar	474
Špringer španjel	97
Valeški špringer španjel	1

Število lovskih psov pasemske skupine PTIČARJI – po pasmah

Pasma	Število psov
Angleški seter	6
Bretonski ptičar	25
Škotski /gordon seter	2
Irski seter	3
Kratkodlaki madžarski ptičar – vižla	21
Mali münsterlandec	11
Nemški dolgodlaki ptičar	7
Nemški kratkodlaki ptičar	218
Nemški ostrodlaki ptičar – žimavec	187
Angleški poenter	1
Resasti madžarski ptičar – vižla	2
Veliki münsterlandec	1
Vajmaranec – kratkodlaki	25

Število lovskih psov pasemske skupine KRVOSLEDCEI (BARVARJI) – po pasmah

Pasma	Število psov
Bavarski barvar	238
Hanovrski barvar	101

Število lovskih psov pasemske skupine PRINAŠALCI – po pasmah

Pasma	Število psov
Gladkodlaki prinašalec	2
Labradorec	33
Zlati prinašalec	7

Podrobno analizo stanja lovskih psov, ki so tudi uradno vpisani v informacijski sistem LZS – *Lisjak* – Kinologija za leto 2014, so v

pisni obliki prejela vsa vodstva območnih lovskih zvez (ZLD/LZ), LZS, ki naj bi jo nadalje posredovala še vsem svojim članicam oz. upravljavkam lovišč (LD). Poslali smo jo tudi vzrejnim komisijam pri KZS in vsem lovskim kinološkim društvom (LKD). Objavljena je tudi na spletnih straneh LZS.

Janez Šumak,
predsednik Komisije LZS za lovsko kinologijo

Spremljanje dela vodnikov lovskih psov za iskanje obstreljene velike divjadi in medveda

Na temelju zbranih podatkov smo tudi za leto 2014 opravili natančno analizo opravljenega dela za področje krvosledništva, ki je pravzaprav pomemben sestavni del z etičnega in tudi gospodarskega vidika lovske dejavnosti. Iskanje obstreljene/ranjene divjadi po strelu je z zakonom in podzakonskim aktom tudi obveznost vseh lovcev. Analizo podatkov je spet opravila posebna delovna skupina aktivnih kinologov, zadolžena za spremljanje dela vodnikov, usposobljenih lovskih psov za iskanje ranjene oziroma obstreljene divjadi, ki deluje v okviru Komisije LZS za lovsko kinologijo (KLK LZS). Še vedno jo vodi **Ervin Feregotto**, ki je tudi za minulo leto zbral vse podatke (podlaga aplikacija *Lisjak*) in pripravil preglednice in grafe.

Vnos podatkov kinoloških podatkov v LIS – *Lisjak*, zavihek Kinologija, opravljajo t.i. informatiki upravljavk lovišč – lovskih družin (LD). Vneseni podatki, če so natančni, pomenijo uporabne podatke, s pomočjo katerih lahko sklepamo o stanju v določenem segmentu delovanja lovske kinologije; v našem primeru o rezultatih iskanj vodnikov krvosledcev s svojimi psi pri iskanju/zasledovanju obstreljene/ranjene divjadi v minulemu letu.

Vodniki so s svojimi preizkušenimi krvosledci ranjeno divjad po slabih streljih iskali v loviščih 325 LD od 416, ki so članice LZS. Torej so iskali ranjeno divjad v 78 % LD (v letu 2013 so iskali v 357 lovskih družinah – 86 % LD). V letu 2014 je bilo 3.159 evidentiranih iskanj (leto prej jih je bilo 2.822), kar priča, da se je število iskanj kljub zmanjšanemu številu preizkušenih psov (–9) za tovrstno delo povečalo za 337 iskanj. Uspešnost opravljenih iskanj je večja, saj je bilo po 2.014 iskanjih najdenih 1.238 glav obstreljene velike divjadi ali 39,19 % (leta 2013 najdenih 1.116 glav). Vse več je tudi opravljenih kontrolnih iskanj po domnevno zgrešenih streljih, ki so po ugotovitvah večletne statistike okrog 10 % uspešna. Zanimive podatke prikazujejo tudi preglednice, iz katerih lahko razberemo vrednost »rešenega« mesa (divjačine) in ocenjeno vrednost trofejnih delov najdene velike divjadi. Vodniki krvosledcev so s svojimi pasjimi pomočniki poiskali oz. našli (glede na naknadno finančno ovrednotenje) za vsaj 209.000 evrov skupne vrednosti.

Opozoriti bi želeli, da v tem letu (2015) KLK opravlja tudi analizo lovskih psov, ki so bili poškodovani ali izgubljeni med lovom. Rezultati bodo služili pri pripravi administrativno-pravnih osnov za sistemsko ureditev povračil za poškodovane ali poginule lovske pse, ki so koristili skupnim lovskim ciljem. Zato že na tem mestu prosimo vodnike, naj v zapisnik o iskanju obstreljene divjadi pod Opombe zabeležijo vsak primer resnejše poškodbe ali celo izgubo štirinožnega pomočnika.

Seznam vodnikov krvosledcev je objavljen na spletnih straneh LZS

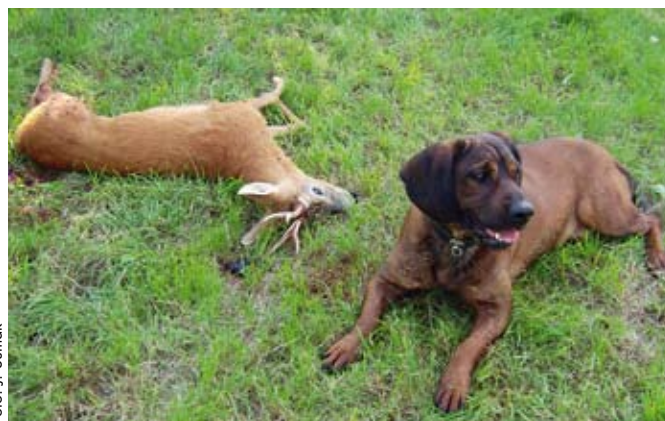

Foto: J. Šumak

(zavihek Za člane), ki se zaradi posodobitve oz. nadgradnje programa avtomatsko prenaša iz zavihka Kinologija. Zaradi zelo strogih določb Zakona o varstvu osebnih podatkov (UL RS, 94/2007) in Pravilnika o vodenju ter postopkih in ukrepih za varovanje osebnih podatkov v organizacijskem sistemu LZS, sprejetem 24. 5. 2008, pričujoča analiza ne vsebuje več seznama aktivnih vodnikov usposobljenih krvosledcev.

Veljavna in kakovostna iskanja obstreljene divjadi lahko opravljajo tudi drugi vodniki (ne glede na to, če niso vpisani na ta seznam), vendar pod izrecnim pogojem, da vodniki vodijo dejansko ustrežno preizkušene psa za delo po krvni sledi (KS) in če so tudi njihovi vodniki večji oz. dovolj usposobljeni za to nelahko in nevhvaležno delo!

Janez Šumak,

predsednik Komisije LZS za lovsko kinologijo

Preglednica 1:

Število iskanj, divjad (vrsta, spol in star. kategorija) ter uspešnosti iskanj v letu 2014

DIVJAD	RU	RN	RU/VRI (%)	KU	KN	SU	SN	SU/VI (%)	SKUPAJ št. iskanj
Srnjak 2+ in 1+	280	99	73,81	51	408	331	507	39,43	838
Srna 2+ in 1+	185	46	80,09	28	182	213	228	48,30	441
Srnji mladič 0+	150	54	73,53	22	219	172	273	38,65	445
Jelen 2+ in 1+	55	21	72,37	15	71	70	92	43,21	162
Košuta 2+ in 1+	33	19	63,46	7	34	40	53	43,01	93
Jelenje tele (0+)	41	30	57,75	3	70	44	100	30,56	144
Muflon	7	2	77,78	1	17	8	19	29,63	27
M. ovca	2	0	100	1	1	3	1	75	4
Jagnje	2	3	40	0	5	2	8	20	10
Divji prašiči	229	165	58,12	68	356	297	521	36,31	818
Gams - kozel	17	11	60,71	4	34	21	45	31,82	66
Gams - koza	12	5	70,59	5	22	17	27	38,64	44
Gams - mlad. razred	6	1	85,71	1	24	7	25	21,88	32
Medved	6	6	50	2	5	8	11	42,11	19
Drugo	3	3	50	2	8	5	11	31,25	16
SKUPAJ	1028	465	71,44	210	1456	1238	1921	39,19	3.159

Pomen kratic v preglednici 1:

RU – ranjeno - uspešno
RN – ranjeno - neuspešno
VRI – vsa ranjena iskanja

KU – kontrolno - uspešno
KN – kontrolno - neuspešno

SU – skupaj - uspešno
SN – skupaj - neuspešno
VI – vsa iskanja

Število iskalcev, št. iskanj, št. najdene divjadi in uspešnost iskanj za obdobje od 1992 do 2014

Leto	Št. evidentiranih iskalcev	Št. evidentiranih iskanj	Št. najdene divjadi	Uspešnost iskanj v %
1992	48	386	234	60,62
1993	48	591	347	58,71
1994	67	736	456	61,96
1995	72	823	448	54,43
1996	84	824	455	55,22
1997	125	1040	624	60,00
1998	145	1246	666	53,45
1999	124	1250	681	54,50
2000	97	1197	635	53,86
2001	86	1159	606	52,30
2002	101	1363	719	52,75
2003	104	1319	629	47,70
2004	126	1613	797	49,41
2005	133	1775	837	47,15
2006	142	1831	858	46,86
2007	127	1821	801	43,87
2008	147	2147	997	46,44
2009	220	2391	1089	45,55
2010	273	2602	1099	42,24
2011	300	3107	1295	41,68
2012	314	3242	1342	41,39
2013	339	2822	1116	39,55
2014	331	3159	1238	39,19

Primerjava števila iskanj v letu 2014 s prejšnjimi leti

DIVJAD	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
DIVJI PRAŠIČ	341	413	606	456	623	693	1105	678	818
SRNJAK	595	546	596	809	832	969	829	856	838
SRNA	216	233	233	286	320	412	339	383	441
S. MLADIČ	201	231	326	376	397	491	466	376	445
GAMS	93	75	74	148	110	166	129	123	142
MUFLON	27	30	33	33	29	43	47	30	41
JELEN	155	115	113	119	118	137	125	158	162
KOŠUTA	75	83	41	65	66	63	80	95	93
J. TELE	92	64	92	77	92	114	101	108	144
MEDVED	32	22	27	6	6	4	14	6	19
DRUGO	4	9	6	8	11	15	7	9	16
SKUPAJ	1.831	1.821	2.147	2.391	2.602	3.107	3.242	2.822	3.159

Rezultati analize

Vodniki krvosledcev in njihovi psi so lani (2014) opravili 3.159 evidentiranih iskanj divjadi. Pri teh iskanjih so bili v 1.238 primerih uspešni, v 1.921 pa neuspešni (v teh številkah so všteti rezultati iskanj ranjene divjadi in vsa kontrolna iskanja). Veliko večja uspešnost je bila izkazana pri iskanju zanesljivo obstreljene (ranjene) divjadi (ko je lovec po znakih na nastrelu ugotovil zanesljivo, a slabši zadetek), saj je bila pri ranjeni divjadi uspešnost iskanj kar 71,44-odstotna. Za potrebe evidentiranja iskanj so vodniki sporočili, da so s svojimi vozili opravili 61.828 km in skupno za iskanja porabili kar 5.739 ur. Skupno število vodnikov, ki so iskali v letu 2014, je bilo **331**. Lani so po strelah na veliko divjad iskali v 325 lovskih družinah (upravljavkah lovišč) od 416, vse so članice LZS (torej, iskali so v 78 % lovskih družin). Lani so med iskanjem/zasledovanjem življenje izgubili trije psi krvosledci, poškodovanih pa je bilo šestnajst psov. Po iskanju so vodniki morali v veterinarskih ambulantah zdraviti devet poškodovanih psov krvosledcev.

Kot je razvidno iz dodanega grafa, se je do leta 2012 neprestano povečevalo število letnih iskanj, v letu 2013 pa se je to število zmanjšalo za kar 422 iskanj. Vzrok je bil verjetno v zmanjšanju neevidentiranega števila vodnikov in psov, v številčno manjšem odstrelu divjadi ali celo nepravilnem vnašanju (nevnašanju) podatkov. V letu

Iskanja po pasmah lovskih psov

Pasma psa	RU	RN	KU	KN	SU	SN	SU/VI (%)	SKUPAJ št. iskanj	ŠT. PSOV
Bavarski barvar	450	244	90	657	540	901	37,47	1441	141
Hanovrski barvar	115	49	30	232	145	281	34,04	426	44
Brandel brak	75	33	18	93	93	126	42,47	219	24
Brak-jazbečar	78	36	16	84	94	120	43,93	214	31
Nemški prepeličar	70	23	12	93	82	116	41,41	198	25
Nemški lovski terier	55	23	7	36	62	59	51,24	121	16
Slovaški kopov	29	10	12	42	41	52	44,09	93	4
Posavski gonič	33	9	2	32	35	41	46,05	76	6
Nemški ptičar -žimavec	19	7	9	32	28	39	41,79	67	12
Resasti jazbečar	15	7	3	38	18	45	28,57	63	8
Nemški kratkodlaki ptičar	15	4	6	33	21	37	36,21	58	10
Planinski gonič	9	3	1	13	10	16	38,46	26	3
Kratkodlaki jazbečar	8	4	1	12	9	16	36	25	2
Koker španjel	11	0	0	11	11	11	50	22	1
Vajmarčan	6	2	2	9	8	11	42,11	19	2
Bos. resasti gonič -barak	8	3	0	7	8	10	44,44	18	1
Nemški gonič	2	2	0	9	2	11	15,38	13	1
Beagle	0	1	1	6	1	7	12,5	8	1
Ogrski gonič	7	0	0	0	7	0	100	7	1
Srbski gonič	2	0	0	5	2	5	28,57	7	1
Špringer španjel	4	0	0	2	4	2	66,67	6	1
Terier parson russell	1	2	0	1	1	3	25	4	1
Kratkodlaki istrski gonič	2	0	0	0	2	0	100	2	1

2014 je število iskanj doseglo 3.159 evidentiranih iskanj.

Upoštevali smo cenik odkupovalca divjačine **Nimrod, d.o.o.**, za leto 2014; povprečna odkupna cena je izračunana kot povprečje posameznih kategorij divjačine.

Upravljalke lovišč (LD) so od

474 najdenih trofejnih osebkov velike divjadi ocenile 297 lovskih trofej. Za izračun vrednosti trofej so upoštevale Cenik Lovske zveze Slovenije. Vodniki krvosledcev so s svojimi psi poiskali oz. našli za **209.000.00 evrov** vrednosti divjačine, glede na finančno ovrednotenje vrednosti mesa in glede

na ovrednoteno oceno trofejne vrednosti.

Pri kontrolnih iskanjih velike divjadi, ko strelec pri pregledu nastrela ni mogel ugotoviti no-

benih znakov zadetka, je odstotek naknadno najdene divjadi s psom vseeno kar **13 %!**

Iz podatkov je razvidno, da so v letu 2014 iskali največ obstreljane jelene (15,73 % od celotnega odstrela), najmanj pa so lovci v loviščih LD spet iskali srnje mladiče (le 4,10 % od celotnega odstrela!).

Sklepne ugotovitve

V letu 2014 je bilo evidentiranih 337 iskanj več kot v letu 2013. Skupno je bilo vseh iskanj ranjene divjadi 3.159. Vodniki psov krvosledcev so bili s svojimi psi uspešni v 1.238 primerih, kar pomeni skupno 39,19 % uspešnost. Žal moramo ugotoviti, da se skupna uspešnost vsako leto zmanjšuje, kar je po naših ocenah posledica tudi neprestanega povečevanja števila kontrolnih pregledov nastrelcev in nato iskanj. Kar zadeva iskanja, kjer so bili na nastrelu ugotovljeni očitni znaki obstrelitve živali, pa je bila uspešnost izkazana 69 % (1.028 živali).

V letu 2014 je iskalo ranjeno divjad 331 vodnikov krvosledcev s psi. Pri iskanjih večina še vedno uporablja pse specialiste - barvarje oz. pasme bavarski barvar in hanovrski barvar. Delež obeh pasem pri iskanjih je 60 %. Vodniki pa uporabljajo pri iskanjih obstreljene ali kako drugače ranjene divjadi

Število evidentiranih iskanj za obdobje od 1992 do 2014

Iskanja po pasemskih skupinah lovskih psov

Pasemska skupina	Št. iskanj
Krvosledci	1867
Goniči	683
Jamarji	213
Ptičarji	144
Šarivci	226
Prinašalci	0

Ocenjena vrednost mesa/divjačine najdene velike divjadi in medveda (v evrih)

DIVJAD	ŠTEVILO ŽIVALI	POVPREČNA TEŽA v kg	POVPREČNA ODKUPNA CENA ZA KG	VREDNOST V EVRIH
DIVJI PRAŠIČ	297	39,8	1.325 EUR	15.662
SRNJAK	331	16,3	3.10 EUR	16.725
SRNA	213	15	3.10 EUR	9.905
SRNIN MLADIČ	172	9,3	2.40 EUR	3.839
GAMS	45	17,1	3.50 EUR	2.693
MUFLON	13	17,8	1.425 EUR	330
JELEN	70	109,6	1.95 EUR	14.960
KOŠUTA	40	72,4	1.95 EUR	5.647
TELE	44	41,2	1.95 EUR	3.535
MEDVED	8	91,6	4 EUR	2.931
SKUPAJ	1233			76.227

Ocenjena vrednost trofejnih delov najdene velike divjadi

DIVJAD	ŠT. NAJDENIH TROFEJ	ŠT. OCENJENIH TROFEJ	VREDNOST TROFEJ
DIVJI PRAŠIČ	27	12	9.680
SRNJAK	331	205	51.205
GAMS	38	34	26.480
MUFLON	8	5	5.500
JELEN	70	41	40.290
SKUPAJ	474	297	133.155

usposobljene in preizkušene pse kar triindvajsetih različnih pasem lovskih psov.

Vodniki krvosledcev so bili največkrat (838) poklicani za iskanja srnjakov 2+ in lanščakov (1+), sledijo iskanja divjih prašičev (818), srnjih mladičev (445) in srn 2+ ter mladice (1+), 441 iskanj. Glede na izkazani odstrel so vodniki krvosledcev največkrat iskali jelene 2+ in jelene lanščake (1+), kar je zajelo 15,73 % od vsega odstrela, sledijo jelenja teleta, 11,51 % ter divji prašiči, 9,51 %. Najmanj so iskali smrje mladiče (le 4,10 % od celotnega odstrela!).

Vodniki so s svojimi psi upravljaljkam lovišč (LD) našli skupaj za več kot 133.155 evrov trofejno vredne divjadi, ocenjena vrednost mesa te divjadi oz. divjačine pa je znašala več kot 76.227 evrov.

Lani je bila aplikacija LIS - Lisjak v zavihku Kinologija glede vnosov iskanj posodobljena. KLK LZS je sprejela tudi nekatere dopolnitve podatkov:

– dolžine sledi in stanje ob najdbi

– vremenske razmere, temperatura (iskanje pri različnih temperaturah)

– ugotovitve zadetka ob najdbi divjadi (trup - prsni koš, trup - črevesje, sprednja okončina, zadnja okončina, tako da je analiza za lani (2014) še podrobnejša in obširnejša, podatki pa bodo dobro

Delež opravljenih iskanj v posameznih LUO (OZUL) v letu 2014

OZUL	Št. iskanj	Skupni odstrel	Delež iskanj glede na odstrel
Gorenjsko OZUL	349	4036	8,65
Kamniško – Savinjsko OZUL	220	2278	9,66
Kočevo-Belokranjsko OZUL	261	3545	7,36
Notranjsko OZUL	210	2394	8,77
Novomeško OZUL	95	2357	4,03
Pohorsko OZUL	379	4141	9,15
Pomursko OZUL	156	2979	5,24
Posavsko OZUL	151	2734	5,52
Primorsko OZUL	225	4607	4,88
Ptujsko – Ormožko OZUL	82	3183	2,58
Savinjsko-Kozjansko OZUL	297	4076	7,29
Slovensko-Goriško OZUL	25	1950	1,28
Triglavsko OZUL	105	1659	6,33
Zahodnovisokokraško OZUL	340	3505	9,70
Zasavski OZUL	238	2817	8,45

Delež iskanj velike divjadi posameznih vrst glede na odstrel

Divjad	Odstrel	Št. iskanj	Delež iskanj glede na odstrel
Srnjak	11884	838	7,05
Srna	9084	441	4,85
Srnin mladič	10855	445	4,10
Jelen	1030	162	15,73
Košuta	1045	93	8,90
Tele	1251	144	11,51
Gams	1813	142	7,83
Muflon	488	41	8,40
Divji prašič	8604	818	9,51
SKUPAJ	46054	3124	6,78

KZS, objavljena je tudi na spletni strani LZS.

Vsem iskalcem obstreljene in kako drugače ranjene divjadi želim pri iskanjih v tem letu (2015) čim več uspeha.

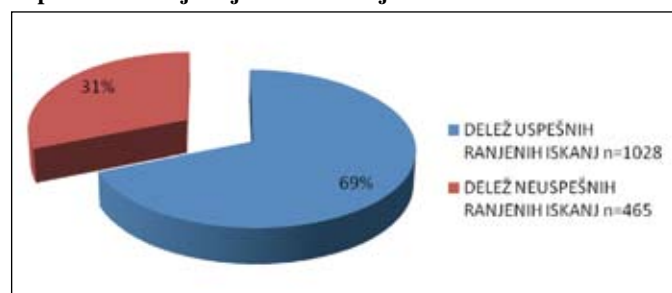
Ervin Feregotto,
član Komisije LZS za lovsko kinologijo in vodja DS za spremljanje dela vodnikov lovskih psov za iskanje ranjene in obstreljene divjadi

Pomurski lovski kinologi smelo v načrtovane aktivnosti

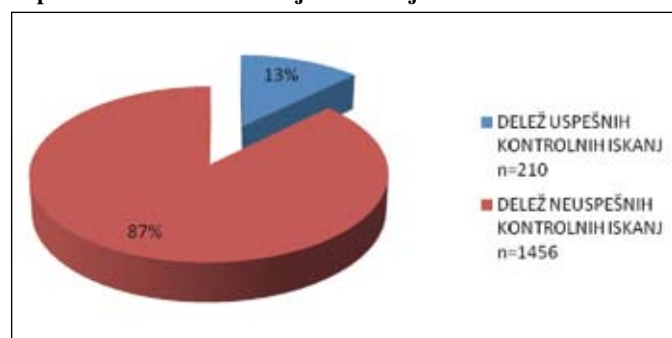
Prva prireditelj, ki je bila na vrsti v Zvezi lovskih kinologov Pomurja (ZLKP) letos, je bilo ocenjevanje zunanosti lovskih psov vseh pasem, ki smo ga organizirali 14. 3. 2015 pred lovskim domom LD Tišina. Vodniki so privedli dvanajst lovskih psov različnih pasem (bavarski barvar, brak-jazbečar, vajmarčan, nemški kratkodlaki ptičar in nemški žimavec. Dva psa nista bila telesno ocenjena. Tokrat odlične telesne ocene ni prejel nobeden od ocenjenih lovskih psov. Devet jih je bilo ocenjenih prav dobro, eden pa z oceno dobro.

10. 4. 2015 pa smo se delegati iz lovsko-kinoloških vrst sestali

Uspešnosti iskanj ranjene velike divjadi

Uspešnosti kontrolnih iskanj velike divjadi

služili tudi namenu primerjav dolgoročne analize.

Pričujočo analizo so prejela vse ZLD LZS, ki so jo po svoji pre-

soji posredovale svojim članicam – upravljaljkam lovišč, prejela so jo tudi lovsko-kinološka društva (LKD), vzrejne komisije (VK)

TELESNO OCENJEVANJE LOVSKIH PSO V LD DOLENJA VAS

Pod organizacijskim okriljem LD Dolenja vas se je 9. maja 2015 pred lovskim domom te LD zbralo štirinajst vodnikov lovskih psov in šestnajst pripravnikov (bodočih lovcev) ter sodniški zbor, ki so ga sestavljali Jože Rus, Andrej Puželj in Tjaša Leskovšek - Sever. Za sprejem in gostoljubnost so poskrbeli člani LD – Anton Bojc, Borut Vidervol, Jože Henigman – ter strežno osebje lovskega doma.

Vodja telesnega ocenjevanja lovskih psov je bil Anton Bojc, ki je pozdravil vse navzoče, v imenu LKD Kočevje pa tajnica Tjaša Leskovšek - Sever. Telesnega ocenjevanja so se udeležili tudi mladi lovci in pripravniki te območne lovske zveze, ki so ob tej priložnosti in ogledu telesnega ocenjevanja različnih pasem lovskih psov poslušali predavanje o kinologiji, ki ga je zanje pripravil predsednik LKD Iztok Tomšič. – Anton Bojc

Foto: A. Štumberj

na redni letni skupščini ZLKP v lovskem domu **LD Cankova**. Analizirali smo opravljeno delo oziroma uresničitev načrta dela za leto 2014, pa tudi pregledali, kako so bila porabljena finančna sredstva, ki so jih za naše delo zagotovile naše članice, lovske družine. Predsednik NO ZLKP **Ladislav Pišek** je v svojem jedrnatem, vendar izredno preglednem poročilu na skupščini posredoval pozitivno oceno oziroma »prižgal zeleno luč« UO zveze za nadaljnje delo v letu 2015, predsednik ZLKP **Iztok Trček**, pa je delegatom predlagal v razpravo program dela in finančni načrt

priti na dah male divjadi, je bila odveč. Oba sodnika in tudi vodniki so na koncu izrazili mnenje, da je v lovišču dovolj male divjadi, ki so jo psi tudi hitro našli. Kar nekaj male divjadi pa se je pred nami že prej umaknilo v manjše gozdiče in loge, ki jih je v lovišču LD Tišina precej. Na koncu sta oba sodnika ocenila, da imajo privedeni lovski psi na PZP dobre naravne zasnove, da so že solidno vodeni, da pa jim manjka še izkušenj in delo z vodnikom v lovišču.

Najboljše zasnove so dosegli naslednji psi: **Ciba Ljutomerska**, NŽ, z vodnikom **Vojkom Pirherjem** (75 točk); **Dark I Von**

Stanko Hozjan. V imenu UO Zveze lovskih kinologov Pomurja se tudi jaz na tem mestu zahvaljujem obema LD za vso pomoč.

Iztok Trček,
predsednik ZLKP

Drugi CACT gonicev in CACT brak-jazbečarjev v delu na divjega prašiča je bil na Hrvaškem

V organizaciji **LKD Bela krajina**, **VK za gonice** in **VK za brak-jazbečarje** pri KZS, je bilo 10. 5. 2015 drugo Državno tekmovanje za gonice in brak-jazbečarje v obori v kraju Selca Žumberačko na Hrvaškem v zasebni obori **Tomice Delimarića**. Organizatorji so si med seboj razdelili naloge tako, da se je vodstvo LKD Bela krajina dogovorilo za uporabo obore, protokol in zagotovitev pomočnika v obori, VK za gonice in VK za brak-jazbečarje pa sta objavili tekmovanje v glasilu Lovec, zbrali in pripravili so seznam tekmovalcev, katalog, diplome in zagotovili pokale in nagrade. Predsednik KZS **Egon Dolenc** je zaradi časovne stiske osebno zagotovil soglasje Hrvaške kinološke zveze za organizacijo tekmovanja na območju Republike Hrvaške, za kar smo mu zelo hvaležni in se mu ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo.

Po predvidevanjih je bilo veliko zanimanje vodnikov za tekmovanje, na katerega se je prijavilo kar štirinajst vodnikov gonicev in trinajst vodnikov brak-jazbečarjev.

Na tekmovanju so ocenjevali delo psov kinološki sodniki:

Dalibor Pešutić iz Hrvaške, **Slavko Žlebnik**, **Janez Nahtigal**, **Jurij Rihtaršič**, **Janez Šumak** in **Jožef Verčko**, vsi iz Slovenije, delegate KZS je bil **Bojan Deberšek**, strokovni vodja in vodja tekmovanja **Tomaž Burazer**, predsednik LKD Bela Krajina, pomočnik pa **Marko Urigelj**.

Vsi udeleženci so se zbrali ob 8. uri pri obori v kraju Selca Žumberačko. Pred samim tekmovanjem je bila krajša slovesnost, ki jo je vodil Tomaž Burazer. Pozdravil je prisotne, na kratko predstavil potek tekmovanja, kinološke sodnike in delegata KZS, nato pa vsem zaželel uspešno tekmovanje ter prijetno druženje. Slavko Žlebnik je predstavil pravilnik tekmovanja in povedal, da bodo gonice ocenjevali člani vzrejne komisije za gonice, brak-jazbečarje člana VK za brak-jazbečarje, sodnik Dalibor Pešutić pa bo ocenjeval vse pse. Predsednika vzrejnih komisij sta preverila prisotnost prijavljenih psov in ugotovila, da so prisotni vsi prijavljeni tekmovalci z gonici, pri brak-jazbečarjih so iz upravičenih razlogov manjkali trije tekmovalni pari. Zatem je bil žreb, delegat KZS Bojan Deberšek pa je uradno začel tekmovanje.

Na travniku pod objektom obore so najprej preizkusili disciplino strelomirnost gonicev, zatem pa še brak-jazbečarjev. Pohvalno je, da je kar nekaj gonicev opravilo preizkus te discipline z najvišjo oceno, dva celo neprivezana. Takoj zatem se je začelo tekmovanje v obori. Tekmovanje je potekalo hitro, brez zapletov in pripomb. Vodniki so bili pri vodenju psov uspešni, pa tudi sodniki so opravili svoje delo zelo dobro in vsakemu vodniku natančno razložili pripisano oceno, ki so jo prisodili psu za posamezno disciplino. Pri

Foto: I. Trček

Pomurski kinologi pred PZP ptičarjev 11. 4. 2015 pred lovskim domom LD Tišina

za leto 2015. Oba dokumenta so delegati sprejeli na skupščini. Po končani skupščini smo se delegati in gostje zadržali na skromni večerji in v prijateljskem druženju ter kinoloških pogovorih.

Naslednji lovsko-kinološki dogodek je sledil že naslednji dan v soboto, 11. 4. 2015, ko se je enajst vodnikov s psi zbralo pred lovskim domom **LD Tišina** na *spomladanski vzrejni preizkušnji za ptičarje (PZP)*. Na preizkušnjo je bilo privedenih pet nemških kratkodlakih ptičarjev in šest nemških ostrodlakih ptičarjev – žimavcev. Po pozdravnem nagovoru predsednika ZLKP in vodje prireditve ter po opravljenih vseh potrebnih formalnostih so sodniki vseh enajst vodnikov s psi na podlagi žreba razdelili v dve skupini. Ocenjevala sta kinološka sodnika **Vlado Vesel** in **Sašo Ferencič**; slednji je po opravljenem sodniškem izpitu svoje strokovno delo prvič opravljal samostojno. Ko smo v bližini lovskega doma Tišina na polju opravili preizkus strelomirnosti, smo se z vozila premaknili v dva različna revirja Lovske družine Tišina opravljat še preostale discipline preizkušnje. Bojazen nekaterih, da v lovišču LD Tišina psom ne bo moč

den vier Eichen, NŽ, prav tako z **Vojkom Pirherjem** (75 točk); **Oli Mursko-Črnski**, NŽ, s **Štefanom Hohegerjem** (72 točk); **Car Ljutomerski**, NŽ, z **Danielom Majcnom** (70 točk); **Cer Ljutomerski**, NŽ, z **Miranom Fickom** (72 točk). Po zaključnih besedah obeh sodnikov in vodje prireditve se je v imenu vodnikov organizatorju in sodnikom zahvalil za korektno sojenje in organizacijo prireditve vodnik

Foto: J. Verčko

Vsi udeleženci tekmovanja

brak-jazbečarjih so tekmovanje uspešno opravili: **Radko Gliha** s psom **Cigom**, ki je dosegel 144 točk, II. n. r. in (prvo mesto), **Peter Kuzma** s psom **Cerom Olimskim**, ki je dosegel 133 točk, II. n. r. (drugo mesto), **Vili Pečaver** s psom **Denom**, ki je dosegel 126 točk, II. n. r. (tretje mesto) ter **Rudolf Mlinarič** s psom **Gerom**, ki je dosegel 112 točk, III. n. r. (četrti mesto). Naslov delovnega prvaka – CACT ni bil podeljen,

varne razdalje in se umaknejo ob vsakem hitrem gibu divjega prašiča. Zanimivo je tudi opazovanje odzivov divjega prašiča. Le v redkih (izjemnih) primerih se je divji prašič umaknil psu, noben pes ni uspel pognati divjega prašiča po obori. Najpogosteje je divji prašič mirno opazoval vedenje psa, celo jedel je ob tem ali se ulegel in le v nekaterih redkih primerih je zastraševalno skočil proti neodločnemu psu. Ob

Od leve: **Tomaž Burazer, Dalibor Pešutič, Bojan Deberšek, Janez Nahtigal, Janez Šumak, Rudolf Mlinarič (čepijo): Peter Kuzma, Radko Gliha in Vili Pečaver**

Strokovni vodja, delegat KZS in kinološki sodniki

kajti nobeden pes ni dosegel I. n. r. Preostali psi pri brak- jazbečarjih in vsi psi pri goničih tekmovanja niso končali, ker so bili nekateri premalo vztrajni pri oblaganju oz. zadrževanju divjega prašiča ali pa so se celo izogibali bližine srečanja z njim (bojazen).

Takoj po tekmovanju je organizator razglasil rezultate, najboljšim vodnikom psov podelil diplome in praktične nagrade, prvim trem uvrščenim pa tudi pokale.

Tako je bilo organizirano že **drugo Državno tekmovanje goničev** in prav tako **drugo Državno brak-jazbečarjev v delu na divjega prašiča v obori**. Ko sem se lani pripravljal na to tekmovanje, sem imel v podzavesti moralne pomisleke glede takšnega tekmovanja/preskušanja psov, saj sem si predstavljal, da bodo v obori nastajali pogosti stiki med psi in prašiči (ugrizi in poškodbe psov ali divjega prašiča), da bo nastalo nepotrebno mučenje divjega prašiča v umetnih razmerah. Toda nič takega se ni zgodilo ne na prvi državni tekmi ne na drugi! Pokazalo se je, da psi prašičev ne napadajo brezglavo, saj niti v enem primeru na obeh tekmovanjih ni nastal telesni stik med divjim prašičem in psom, da se veliko psov raje umakne srečanju in stiku z divjim prašičem, tisti psi, ki pa pridejo do divjega prašiča, lajajo nanj z

Zavrnitev objavljenih neresničnih trditvev

Od kolegov z lovske strani je bil Upravni odbor KZS opozorjen na trditve v članku *Lovsko-kinološki dan SK ZLD Celje in praznovanje 35-letnice ustanovitve LKD Celje* avtorja **Janeza Šumaka**, objavljenega v letošnji tretji številki revije *Lovec*, str. 137.

Sama vsebina članka se nam ne zdi sporna; tudi mi čestitamo članom LKD Celje ob 35-letnici ustanovitve LKD Celje. Skrajno neprimerna pa se nam zdi trditev avtorja, da je bil v času praznovanja obletnice (6. 9. 2014) predsednik Kinološke zveze Slovenije mag. **Blaž Kavčič**. Na omenjeni datum je minilo skoraj eno leto, odkar je nekdanji predsednik od članic KZS prejel nezaupnico s kar 75 glasovi, med njimi tudi od članic lovske kinologije. In neprimerno se nam zdi, da je bil članek objavljen v času, ko je že skoraj šest mesecev po izvolitvi novega predsednika KZS poslovalo novo vodstvo KZS.

Namen našega odziva nikakor ni kritiziranje dela uredniškega odbora revije *Lovec*, temveč izključno uradna zavrnitev neresničnih objavljenih trditvev.

Lidija Okleščen, l. r., poslovna sekretarka KZS

tem spoznanju in glede na to, da takšna tekmovanja organizirajo tudi v deželah članic Evropske skupnosti, se mi je postavilo vprašanje, zakaj takih tekmovanj ne bi smeli organizirati v Sloveniji? Zdaj *Zakon o divjadi in lovstvu /ZDLov-1/(Ur. l. RS, št. 16/2004, 120/2006 Odl. US; št. U-I-98/04) v 44. členu, 1. odstavek 22. točke prepoveduje uporabljati pri učenju lovskega psa živo žival tako, da je med njima mogoč neposreden stik in lahko drug drugega poškodujeta.*

Odgovoriti bi si morali, ali je preizkus lovskih psov v delu na divjega prašiča v obori takšno učenje lovskega psa, ki je prepovedano po navedenem členu

TDLov-1, ali pa se bodo morali odgovorni za razvoj in napredek lovske kinologije podrobneje pogovoriti s pristojno lovsko inšpekcijo za zagotovitev takih razmer, v katerih ne bi kršili naše sprejete in veljavne zakonodaje in ki bi omogočala organizacijo tovrstnih preizkušenj in učenje lovskih psov tudi v Sloveniji. Lovski kinologi, ki vodimo pse, s katerimi lovimo divje prašiče v naših loviščih, upamo, da bodo pristojni iz vrst lovske kinologije te zadeve uredili s pristojnimi organi in se dogovorili, da bomo v naslednjem letu tretje državno tekmovanje v delu na divje prašiče v obori lahko organizirali že v Sloveniji.

Jožef Verčko, kin. sodnik

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):
O: tuj plemenjak, m: 5/l,
Stanislav Pišek,
Zažar 16, 1354 Horjul.

Resasti jazbečarji (SLRJR):
O: 5/l, m: 5/l, 8. 5.,
Zdenka Lovrenčič,
Glaserjev trg 5, 2311 Hoče.
O: 5/II, m: 4/l, 30. 6.,
Željko Hohnjec,
Občice 25,
8350 Dolenjske Toplice.
O: 5/l, m: 4/II, 20. 7.,
Andrej Puželj,
Lipovšica 14, 1317 Sodražica.

Brandel braki (SLRBrb):
O: 4/l, m: 4/l, 27. 6.,
Ivan Kerle,
Senožeče 63, 6224 Senožeče.
O: 4/II, m: 5/l, 18. 6.,
Matjaž Rajter,
Markovo 4g, 1240 Kamnik.

Hanovrski barvarji (SLRHb):
O: 5/l, m: 5/II, 14. 7.,
Tomaž Burazer,
Planina 3, 8340 Črnomelj.
O: 4/II, m: 5/l, 4. 7.,
Gregor Hodnik,
Ob Belci 2, 4264 Boh. Bistrica.

Srbski goniči (SLRGb):
O: 4/l, m: 4/l, 5. 7.,
Franc Krapež,
Otlica 19,
5270 Ajdovščina.

Istr. kdl., goniči (SLRGik):
O: 5/l, m: 5/II, 26. 5.,
Simon Zaletelj,
Malo Globoko,
1303 Zagradec.

Posavski goniči (SLRGp):
O: 4/l, m: 5/opr., 25. 5.,
Dušan Simčič,
Hum 38, 5211 Kojsko.

Brak-jazbečarji (SLRBj):
Črni, z ožigi
O: 4/II, m: 5/l, 18. 6.,
Anton Marc,
Dobje 20,
4223 Poljane nad Škofjo Loko.

Jelenje rdeči
O: 5/opr., m: 5/II, 12. 7.,
Ivan Kolar,
Kovača vas 14/c,
2310 Slovenska Bistrica.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovška optika

Prodaj eno leto star strelni daljnogled Kahles KX 27 x 36 A4 s potrjeno garancijo, kupljen v Sloveniji. Cena zelo ugodna. Tel.: 031/296-046.

Prodaj starejšo Suhlovo tricevko, kal. 12-12/.222 Rem., s str. daljnogledom Schmidt & Bender 6 x 42 (950 €); nemško risanico - prelamačo, kal. 5,6 x 52 R Mag., s str. daljnogledom Zeiss Diatal 4 x 32 (1.400 €), ali jo zamenjam za strelni daljnogled; **strelna daljnogleda Schmidt & Bender 6 x 42 (250 €) in Zeiss Diatal 4 x 32 (180 €). Tel.: 031/800-905.**

Prodaj lepo ohranjeno tricevko Merkel Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, z naprožilom in str. daljnogledom 4 x 32 Zeiss Diatal (Suhlova montaža). Tel.: 041/611-472.

Prodaj repetirno risanico, kal. 7 x 64 CZ, z naprožilom in str. daljnogledom Zeiss Diasta 8 x 52 (Suhlova montaža), cena 650 €. Tel.: 041/611-472.

Prodaj šibrenico Crvena Zastava, kal. 16-16, in češko kombinirko Brno, kal. 7 x 57 R/12, s str. daljnogledom in menjalnimi cevmi 12/12 in. Tel.: 051/328-340.

Prodaj 9-stopenjski laser IR, 500 m domet divjadi nevidnega žarka. Cena 300 €. Tel.: 041/672-382, Boris.

Prodaj polavtomatsko pištolo Češko zbrojevko, kaliber 7,65 mm, in 200 nabojev (izstreljeno le okrog 30). Tel.: 031/424-228.

Prodaj delujočo šibrenico petelinko (sistem Lefuše), kal. 16-16, repliko revolverja Remington, kal. .44, na črni smodnik (na bobnu je gravura pomorske bitke iz leta 1848). Tel.: 040/740-685.

Prodaj pištolo za omamljanje živine Kerner. Tel.: 040/740-685.

Prodaj Zolijevo kombinirano puško, kal. 12/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 12/12 in str. daljnogledom; novejšo repetirno risanico, kal. .30 - 06 Spr. s str. daljnogledom ter rusko MK-puško s str. daljnogledom. Tel.: 041/267-577, popoldne.

Prodaj risanico znamke Balkal, kal. .30-06 Spr. Tel.: 041/574-703.

Prodaj češko kombinirko ČZ. Mod. 502, kal. 12/7 x 65 R; bok šibrenico, kal. 12/12; repetirno risanico, kal. .308 Win. (s tekmovalno cevjo), ter repetirni risanici, kal. 6,5 x 57 in .222 Rem. Tel.: 030/692-159.

Ugodno prodaj repetirno risanico Mauser, kal. 6,5 x 57, avstrijske izdelave, s str. daljnogledom Nikko-Stirling 6 x 40 z (optično piko), in češko šibrenico, kal. 12/12. Cena za obe 800,00 € ali po dogovoru. Tel.: 040/624-078.

Prodaj kombinirano puško Betinsoli, kal. 20 Mag./308 Win., in šibrenico brezpetelinko CZ, kal. 16 - 16. Kupim pa repetirno risanico, kal. .222 Rem. Tel.: (068) 186-596.

Prodaj nov ATN PS - 22 IA Night vision, nastavek za strelni daljnogled. Dve leti jamstva. Tel.: 041/406-471.

Prodaj polavtomatsko risanico Sauer 303, kal. .30 - 06 Spr., z optično piko Meostar R1 1-4 x 22 RD. Tel.: 041/374-750.

Prodaj šibrenico Beretta 692 Sporting, staro eno leto, zelo malo uporabljeno. Tel.: 041/567-126.

Prodaj repetirno risanico Steyr Mannlicher, kal. 7 mm Rem. Mag., s str. daljnogledom. Puška je odlično ohranjena in je bila malo uporabljena. Tel.: 031/791-444.

Ugodno prodaj šibrenico Beretta S 55, kal. 12/12, odlično ohranjena. Tel.: 031/370-884.

Prodaj repetirno risanico Blaser R 93, mod. Profesional, kal. .308 Win., s str. daljnogledom Kahles CSX 3-12 x 56 Multizer (z balistično kupolo). Cev puške je opremljena z magnaportom. Cena puške je 1.800 €, z optiko pa 3.300 €. **Prodaj tudi dvo-gled** Zeiss, 10 x 50, brezhiben in odlično ohranjen. Cena 320 €. Tel.: 040/796-713.

Prodaj nekaj pušk šibrenic. Tel.: 041/739-054.

Lovski psi

Naprodaj so mladiči pasme planinski gonič (pet samčkov in tri samičke), poleženi 23. 5. 2015. Tel.: 051/460-662.

Prodaj alpske brak-jazbečarje, poležene 3. 5. 2015. Tel.: 031/840-425 (Psarna Menina, Gornji Grad), Slatinšek.

Prodaj mlade nemške prepečarje - serce, poležene 10. 4. 2015, vrhunskih staršev. Psi so pregledani, cepljeni in čipirani. Tel.: 031/266-336.

Prodaj mladiče pasme resasti jazbečar, odličnih staršev. Oddaja je mogoča v začetku avgusta. Tel.: 051/652-682.

Prodaj posavske goniče. Tel.: 031/614-822.

Konec julija bodo primerni za oddajo mladi nemški kratkodlaki ptičarji - trije temno čokoladni in trije serci. Lepo in zdravo leglo! Oče: Ingo Adin dom, odličen po telesu (več odličij) in v delu, zmagovalac na tekmih v vodnem delu na Igu (2006 in 2010), zmagovalac na Sežunovem memorialu 2012, na mednarodni tekmi Cupe de la Mediterranee 2010; mati: Asta, I. nagradni razred. Tel.: 041/642-916.

Prodaj mlade nemške lovške terierje, odličnih, delovnih staršev. Na voljo sta še dva

JULIJ						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)			
		zvide	zvide	zvide	začet	konec
1. Sr	20:07	4:49	5:14	20:57	3:44	22:27
2. Če	20:58	5:47	5:15	20:56	3:45	22:26
3. Pe	21:43	6:53	5:16	20:56	3:46	22:26
4. So	22:24	8:02	5:16	20:56	3:47	22:25
5. Ne	23:00	9:14	5:17	20:56	3:48	22:25
6. Po	23:34	10:28	5:18	20:55	3:49	22:24
7. To	----	11:40	5:18	20:55	3:50	22:23
8. Sr	0:06	12:53	5:19	20:54	3:51	22:22
9. Če	0:39	14:04	5:20	20:54	3:52	22:22
10. Pe	1:13	15:14	5:21	20:53	3:53	22:21
11. So	1:49	16:22	5:21	20:53	3:54	22:20
12. Ne	2:30	17:25	5:22	20:52	3:56	22:19
13. Po	3:15	18:25	5:23	20:52	3:57	22:18
14. To	4:06	19:17	5:24	20:51	3:58	22:17
15. Sr	5:01	20:04	5:25	20:50	3:59	22:16
16. Če	5:59	20:45	5:26	20:49	4:01	22:14
17. Pe	6:58	21:19	5:27	20:49	4:02	22:13
18. Sr	7:59	21:51	5:28	20:48	4:04	22:12
19. Ne	8:59	22:19	5:29	20:47	4:05	22:11
20. Po	9:58	22:46	5:30	20:46	4:06	22:09
21. To	10:57	23:12	5:31	20:45	4:08	22:08
22. Sr	11:56	23:38	5:32	20:44	4:09	22:07
23. Če	12:55	----	5:33	20:43	4:11	22:05
24. Pe	13:54	0:06	5:34	20:42	4:12	22:04
25. So	14:55	0:37	5:35	20:41	4:14	22:02
26. Ne	15:55	1:11	5:36	20:40	4:15	22:00
27. Po	16:55	1:51	5:38	20:39	4:17	21:59
28. To	17:52	2:37	5:39	20:37	4:19	21:57
29. Sr	18:46	3:31	5:40	20:36	4:20	21:56
30. Če	19:35	4:34	5:41	20:35	4:22	21:54
31. Pe	20:19	5:42	5:42	20:34	4:23	21:52

AVGUST						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)			
		zvide	zvide	zvide	začet	konec
1. So	20:58	6:55	5:43	20:32	4:25	21:51
2. Ne	21:34	8:10	5:45	20:31	4:27	21:49
3. Po	22:08	9:25	5:46	20:30	4:28	21:47
4. To	22:42	10:40	5:47	20:28	4:30	21:45
5. Sr	23:16	11:53	5:48	20:27	4:31	21:43
6. Če	23:52	13:05	5:49	20:26	4:33	21:42
7. Pe	----	14:14	5:51	20:24	4:35	21:40
8. So	0:32	15:18	5:52	20:23	4:36	21:38
9. Ne	1:15	16:19	5:53	20:21	4:38	21:36
10. Po	2:03	17:13	5:54	20:20	4:39	21:34
11. To	2:55	18:01	5:56	20:18	4:41	21:32
12. Sr	3:51	18:43	5:57	20:16	4:43	21:30
13. Če	4:50	19:20	5:58	20:15	4:44	21:28
14. Pe	5:49	19:53	5:59	20:13	4:46	21:26
15. So	6:49	20:22	6:01	20:12	4:47	21:24
16. Ne	7:48	20:50	6:02	20:10	4:49	21:22
17. Po	8:48	21:15	6:03	20:08	4:51	21:20
18. To	9:46	21:42	6:05	20:06	4:52	21:18
19. Sr	10:45	22:09	6:06	20:05	4:54	21:16
20. Če	11:43	22:38	6:07	20:03	4:55	21:14
21. Pe	12:43	23:10	6:08	20:01	4:57	21:12
22. So	13:41	23:46	6:10	19:59	4:58	21:10
23. Ne	14:40	----	6:11	19:58	5:00	21:08
24. Po	15:37	0:29	6:12	19:56	5:01	21:06
25. To	16:32	1:18	6:13	19:54	5:03	21:04
26. Sr	17:22	2:15	6:15	19:52	5:04	21:02
27. Če	18:09	3:18	6:16	19:50	5:06	21:00
28. Pe	18:51	4:29	6:17	19:49	5:07	20:58
29. So	19:28	5:43	6:18	19:47	5:08	20:56
30. Ne	20:05	7:00	6:20	19:45	5:10	20:54
31. Po	20:40	8:17	6:21	19:43	5:12	20:52

samčka in samička. So potomci vrhunskih nemških linij (telesno in v delu). Tel.: 041/216-443.

Prodaj mlade nemške lovške terierje odličnih staršev. Tel.: 041/933-938.

Prodaj mladiče pasme posavski gonič, potomce delovnih staršev. Mati: 5/1, 2 x BOB (prvakinja pasme); oče: plemenjak iz BIH. Tel.: 031/428-600, Matej Mavrovič.

Naprodaj je leglo posavskih goničev; potomci delovnih staršev. Tel.: 041/261-144, Branko.

Prodaj vrhunsko, delovno psičko, pasme istrski kratkodlaki gonič, z vzrejno oceno 5/1, star šest let, ter njene mladiče (dva samčka in dve samički - leglo 25. 5. 2015). Tel.: 031/613-302.

Prodaj mladiče - dve psički pasme nemški gonič, cepljeni, tetovirani in čipirani, stari tri mesece. Sta potomki vrhunskih delovnih linij. Oče nov, uvožen plemenjak. Tel.: 031/613-302.

Prodaj beagla, starega dve leti, še neocenjenega, izredno lepega, prijaznega, vajenega tudi bivanja v stanovanju, sledoglasnega, delovnega in uvedenega v lov. Tel.: 031/613-302.

Pričakujemo leglo resastih jazbečarjev (okrog 28. 6. 2015) odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/210-486, Željko.

Prodaj mladiče pasme parson russell terier, poležene 29. 5. 2015. Oče in mati sta v lovskih rokah in lovsko uporabna - m: 5/1; o: 4/1. Janko, tel.: 051/693-135.

Prodaj psički pasme istrski kratkodlaki gonič, stari dva meseca in sta najlepši v leglu. Tel.: 040/307-532.

Prodaj nemške kratkodlake ptičarje - serce, poležene 8. 3. 2015. Mati: Fakra vom Leimbachtal, 5/PZP - 55 točk, JZP - 171 točk, Ch.J.-SLO, Ch.-

SLO, 3 x PRM, 10 x CAC, 5 x CACIB, 5 x BOB, 2 x BOG, HD-A; oče: Dino vom Hirschgraben, 5/PZP - 51 točk, JZP - 169 točk, Ch.J.-SLO, mladi klubski prvak 2008, 3 x PRM, CAC, 2 x BOB, HD-A. Mladiči so potomci psov vrhunske nemške vzrejne linije Hege haus. Večina prednikov do pete generacije ima opravljeno Klemmanovo preizkušnjo. Tel.: 041/753-877, www.pticarji.com

Drugo

Kupim stare vojaške stvari za zbirko (čelade, kape, preostala oprema, sablje itn.). Kupim tudi stare vojaške stvari, ki so vezani na partizane in domobranca. Tel.: 040/422-023.

Prodaj valilna jajca fazanov, jerebic in rac ter mlade fazane, race in jerebice. Tel.: 041/717-464.

Izdelam vam pasti - lovke iz nerjavne kovine, za odlov živih živali velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam pasti za lov polhov (več vrst) ter valilnice in krmilnice za ptice duplarice (več vrst) in netopirnice. Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovskie knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj nerabljen elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domet do 1.200 metrov, popolnoma vodotesna, z jamstvom. Ugodno. Tel.: 041/406-471.

Prodaj novo, trenutno najboljšo in najbolj napredno lovsko kamero na trgu znamke Ltl. Acorn. Nevidna IR-bliskavica, MMS- in GPRS-funkcija, 12-MP

fotoaparati, odporna proti vsem vremenskim vplivom. V maskirni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s fotografijo na vaš mobilni telefon ali računalnik. Dveletno jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

Broške, gumbi, kravate – izdelki umetne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Zaradi bolezni **prodam** nov lovski **plašč** iz lodna, št. 60, **lov-**

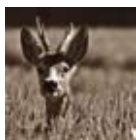
ske čevlje in škornje št. 45. Tel.: 041/739-054.

Prodajam kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Prodajam novo kamero Bodigar in zelo lepega **jelena damjaka**. Tel.: (068) 186-596.

Prodajam terensko vozilo Grand Vitara, 1,6, 4 x 4, bencin, 3 vrata, 16.000 km, letnik 2011. Dodatna oprema: zatemnjena zadnja stekla, abs, vlečna kljuka. Vozilo je bilo redno servisirano in je lepo ohranjeno. Cena 12.800 €. Tel.: 041/406-258.

Prodajam vezane letnike revije Lovec od leta 1999 do 2014. Tel.: 031/262-336.

Vas zanima študij gozdarstva in lovstva?

SOLSKI CENTER POSTOJNA
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

vabi k vpisu in na informativni dan za program višješolskega strokovnega študija

GOZDARSTVO IN LOVSTVO
(VI. st. izobrazbe)

za študijsko leto 2015/16

Predstavitve programa bo v ponedeljek, 7. 9. 2015, ob 16.30 na Višji strokovni šoli v Postojni, Ljubljanska 2.

Na Mašunu bo 16. 8. 2015 z začetkom ob 11. uri lovsko-kulturna prireditev –

XXI. HUBERTOVA MAŠA
z Zasavskimi rogisti.
Po maši bo lovsko družabno srečanje.

Vabljeni!

Informacije po telefonu 031/623-053 ali 031/832-596
e-naslov: info@masun.si

Lovska družina PREBOLD
prireja

TRADICIONALNO LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE ZA ČLANE IN VETERANE,

ki bo v nedeljo, 26. 7. 2015, pri lovskem domu na Golavi z začetkom ob 9. uri. Pot do strelišča bo primerno označena.

Prijave tričlanskih ekip iste LD in posameznikov ter veteranov bomo sprejemali do 12. ure na mestu tekmovanja. Najboljše ekipe in posamezniki bodo prejeli pokale in bogate praktične nagrade.

Streljanje (ekipno in posamezno): 15 golobov – lovski položaj, pet strelav MK-tarča merjasec, pet strelav MK-tarča gams s prislonom ob kol ter pet strelav na MK-premično tarčo bežeči merjasec.

Veterani (od 55 do 65 let) in **superveterani** (od 65 let naprej) bodo streljali na petnajst golobov (lovski položaj) ter deset strelav MK-tarča z risanico sede ob fiksnem kolu.

Za dober smnjakov golaž in prijetno počutje bo tradicionalno poskrbljeno.

Trening bo v soboto, 25. 7. 2015, od 15. do 17. ure.

Dodatne informacije: 051/312-590 (Benjamin Novak) in 041/737 453 (Marko Rehar).

VABLJENI!

Lovska zveza Slovenije

ZLD PTUJ - ORMOŽ, KOMISIJA ZA LOVSKO KINOLOGIJO LZS, LD BORIS KIDRIČ, LKD PTUJ - ORMOŽ

organizirajo

TEČAJ ZA VODNIKE IN PSE ZA LOV NA MALO DIVJAD – DELO PSA PRED STRELOM IN PO NJEM –

Tečaj bo v nedeljo, 27. septembra 2015, v lovišču LD Boris Kidrič v Zg. Hajdini 103/e, 2288 Hajdina. Zbor udeležencev bo ob 8. uri pred lovskim domom LD Boris Kidrič.

Tečaj je namenjen usposabljanju mladih vodnikov, ki vodijo lovske pse (vseh primernih pasem in primerne starosti) za šolanje v delu na malo divjad.

Zainteresirani vodniki naj pošljejo prijavo (z navedbo imena, priimka, naslova, telefonske številke, pasemske skupine in pasme psa ter članstva v LD) do 10. 9. 2015 na naslov: ZLD Ptuj - Ormož, Potrčeva 45, 2250 Ptuj ali po e-pošti: zveza.ptuj.ormoz@siol.net (strok. tajnik Mirko Obran).

Dodatne informacije dobite na telefonski številki: 040/729-412, Franc Turnšek, ali 041/685-664, Janez Šumak.

VABLJENI!

5.900 € za lov in odstrel kafskega bivola v Južnoafriški republiki
Kanada: 3.990 € za 5 dni lova in odstrel 2 belorepih jelenov.
Kirgizija: 7 dni v lovišču, 5 dni lova z osebnim vodnikom, vsi prevozi, tudi letalski iz Ljubljane, za ceno 3.900 €. Odstrel kozoroga je 1.600 € brez omejitve trofejne vrednosti. Termin lova je 17.–24. 8. 2015
Srnjak: odstrel srnjaka že za 160 € (Srbija), v pavšalu 300 € (Slovenija).
Sibirski srnjak v prsku (Rusija): 6 dni lova in odstrel enega srnjaka za 3.970 €. Termin lova je 8.–16. 9. 2015. Hkrati bo mogoče loviti losa v roku.
10-dnevni safari v Južnoafriški republiki vključno z odstrelom 7 glav trofejne divjadi, letalskim prevozom in vizo za 3.890 €. Odhod skupine v našem spremstvu bo 7. 9. 2015.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

NAHRBNIK TERAN
Lovski nahrabniki s tradicijo.

Marija Teran s.p.
Pristavka c. 12, 4290 Trzin, Slovenija
m.teran.marija@gmail.com
T +386 51 395 472

AKCIJA – 15 %
JULIJ, AVGUST

153 € 178,50 € 161,50 €

www.cjagd.eu

Rottumtaler Wildlocker

dogtra
World's Finest E-Collars

Tel.: 040 624 684

FOX BULLETS
- Lead-free bullets -

.30 (.308) ... 150 gr
7 mm (.284) ... 130 gr
.270 (.277) ... 130 gr

50 kos / 30 €

-AKCIJA-
v Juliju
BREZPLAČNA dostava

www.foxbullets.eu
040-204-230

Praznik idrijskih žlikrofov

Idrija, 29. 8. 2015
www.icra.si

PIŠČALKA ZA SRNJAKA

- 5 %
Cena: 22,90 €
NOVA CENA: 20,90 €

STREJNI DALJNOGLEDI: - 10 %

VISIOTEK PENTAFLEX 2,5-10x50
Cena: 399,37 €
NOVA CENA: 359,34 €

VISIOTEK PENTAFLEX 3-12x56
Cena: 469,00 €
NOVA CENA: 422,10 €

LASTNOSTI:
- osvetljena pika
- jakost svetlobe nastavljiva s potencijetrom
- polnjen z dušikom
- vodoodporen

MOŽNA TUDI PRODAJA NA OBROKE!

MEDOŠPORT
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

CAZORLA PENTAFLEX 1,5-6x44
Cena: 290,00 €
NOVA CENA: 261,00 €

MEDOŠPORT GROSUPOLJE, Cesta Toneta Kravja 2, 1290 GROSUPOLJE, tel. 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
e-mail: medosport@bivus.si

MEDOŠPORT ČRNOMELJ, Ulica na Ultrah 24, 8340 ČRNOMELJ, tel. 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@bivus.si
www.medo-sport.si

STYR MÄNNLICHEN ZWA Sabatti Boretta YILDIZ ALFA RUGER

YILDIZ - 10 % MOŽNA PRODAJA TUDI NA OBRROKE!

puška BD TRAP SPZ M 12/76 CENA: 699,81 € NOVA CENA: 593,83 €

puška TRAP SPZ ME 12/76/71 Ejektor CENA: 993,82 € NOVA CENA: 813,43 €

puška MX TRAP 12/70 CENA: 1.414,38 € NOVA CENA: 1.272,76 €

MEDO sport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO
www.medo-sport.si

MEDOSPORT GROSUPLE, Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROSUPLE, tel: 01/ 787 37 00, fax: 01/ 787 37 02
e-mail: medosport@siol.si
MEDOSPORT CRNOMELJ, Ulica na Utrdbah 24, 8340 CRNOMELJ, tel: 07/ 306 24 70 e-mail: medosport@biros.si

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdičeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff 8x42
Akcijska cena: 199,00 €

NIKON Prostaff 3-9x40 NP
Akcijska cena: 190,00 €
Cene veljajo do razprodaje zaloge

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

KROJASTVO

ROŽMAN

Slavnostne lovske kroje, srajce (tudi z dolgimi rokavi), telovnike, plašče hubertus in pelerine izdelujemo po meri.

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

DOG

ELEKTRONSKE ovratnice za učenje psa ovratnice proti lajanju nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA DOSTOPNE CENE EVROPSKI IZDELEK 3 LETA GARANCIJE

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760

akcija -20%

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED SANJU 8x42 WPR**
Dobra vidljivost v mraku
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letno jamstvo
Ugodna cena: 187,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

BOCK

Dražgoška 2, 4000 Kranj, info@bock.si
T: 04/202-33-20, F: 04/202-60-00.

PUŠKARSTVO SPLETNA TRGOVINA
www.bock.si

M12 Extreme 308 Win cena: 1455 € 1345 €

KARABINKE po naročilu že za 1000 €

HAENEL SWAROVSKI OPTIK ZEISS STEINER GERMANY

HAWKE VISION ACCOMPLISHED

SWARMS
www.swarms.si
Tel.: 05 620 22 08

ENDURANCE 30 2.5-10X50
LR Dot reticle
395,95 €

DOSEŽENA VIZIJA

Čas je za gamsa!

www.rx-helix.com

235 m

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint ...
 - **Puške:** Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, Merkel, Haenel, CZ, Heym ...
 - **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB ...
 - **Oblačila:** Chevalier, Pinewood, X Jagd, Jagdhund
- Izvajamo vsa puškarska dela

Puškarnstvo Špendal d.o.o.

Gramozna pot 9
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307
email: puskarstvo@siol.net
www.guns-spendal.si

RÖWA
Röbler | AUSTRIA

Pri nas poskrbimo tudi za najbolj zahtevne!

TITAN^{alpha} TITAN⁶ TITAN^{straight pull}16

ARMASIGHT

Verney-Carron

PULSAR

Vixen

HAWKE

STEYR
MANNLICHER

Blaser

SLOVARMS

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 15:00 - 19:00
Tel.: 05 620 2208, 041 403 656 Sobota: 09:00 - 13:00
E-mail: info@slovarms.si
www.slovarms.si